

**MİMAR SİNAN GÜZEL SANATLAR ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

**KALECİK REDİF BİNASI YAPISAL ÇÖZÜMLEMESİ VE KORUMA
YAKLAŞIMI ÖNERİSİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

HÜNER YONGA

**MİMARLIK ANABİLİM DALI
KORUMA VE RESTORASYON PROGRAMI**

Tez Danışmanı: Dr. Öğr. Üyesi Mevlüde KAPTI

MAYIS 2019

Hüner Yonga tarafından hazırlanan KALECİK REDİF BİNASI YAPISAL ÇÖZÜMLEMESİ VE KORUMA YAKLAŞIMI ÖNERİSİ adlı bu tezin Yüksek Lisans tezi olarak uygun olduğunu onaylarım.

Dr.Öğr. Üyesi Mevlüde KAPTI
Tez Danışmanı

Bu çalışma, jürimiz tarafından Mimarlık Anabilim Dalında, Koruma ve Restorasyon Programı'nda Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Danışman : Dr.Öğr. Üyesi Mevlüde KAPTI

Üye : Dr.Öğr. Üyesi A. Binnur KIRAC

Üye : Doç. Dr. Aynur ÇİFTÇİ

Bu tez, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Tez Yazım Kılavuzuna uygun olarak yazılmıştır.

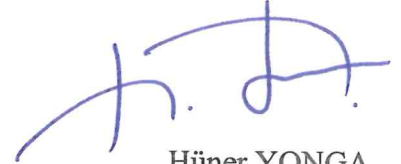

ANNEME...

Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Lisansüstü Tez Yazım Kılavuzuna uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmada;

- Tez içindeki bütün bilgi ve belgeleri akademik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi,
- Görsel, işitsel ve yazılı tüm bilgi ve sonuçları bilimsel etik kurallarına uygun olarak sunduğumu,
- Başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda ilgili eserlere bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunduğumu,
- Atıfta bulunduğum eserlerin tümünü kaynak olarak gösterdiğimi,
- Kullanılan verilerde herhangi bir değişiklik yapmadığımı,
- Ücret karşılığı başka kişilere yazdırmadığımı (dikte etme dışında), uygulamalarımı yaptırmadığımı,
- Bu tezin herhangi bir bölümünü bu üniversite veya başka bir üniversitede başka bir tez çalışması olarak sunmadığımı

beyan ederim.

Hüner YONGA

KALECİK REDİF BİNASI YAPISAL ÇÖZÜMLEMESİ VE KORUMA YAKLAŞIMI ÖNERİSİ

ÖZET

Bu tez çalışmasında, öncelikle Kalecik ilçesinin genel özelliklerine değinilip, İlçedeki sivil ve anıtsal mimarlık örneklerinden bahsedilmiştir. 2. Abdülhamit döneminde yapılan askeri binalar incelenerek redif binalarının yapı elemanları analiz edilmiştir. Kalecik Askerlik Binalarından Redif binası detaylı bir şekilde anlatılarak bu yapı için koruma önerisi getirilmeye çalışılmıştır. Tez çalışmasının;

İkinci bölümünde, Redif Binası örneğinin yer aldığı Kalecik ilçesinin coğrafi konumu, tarihsel gelişimi, nüfus ve ekonomik yapısı, jeolojik yapısı anlatıldıktan sonra ilçenin kentsel dokusuna değinilmiştir. Bu bölümde ayrıca, İlçenin önemli sivil ve anıtsal mimarlık örneklerine yer verilmiştir. Anıtsal örneklerde cami, türbe, hamam, köprü, kale, çeşme; sivil mimarlık örneklerinde ise konutlara yer verilmiştir. Yapıların mimari özelliklerine değinilmiş, ulaşılabilenlerin kat planları incelenmiştir. Bu yapılar mimarlık ve sanat tarihi açısından değerlendirilmiştir.

Üçüncü bölümünde; ender bulunan üçlü düzendeki askeri yapılardan depo olarak kullanılan redif binasının mevcut durumu olmak üzere diğer iki redif yapısının da mevcut durumuna değinilmiştir. Binanın tarihsel süreç içinde geçirdiği evrelere değinilerek 2012 yılındaki durumu ayrıntılı olarak incelenmiş, rölöve çizimleri yapılarak hasar tespit ve malzeme analiz paftaları hazırlanmıştır. Yapıda meydana gelen bozulmaların sebepleri araştırılmıştır.

Dördüncü bölümünde; yapılmış araştırma ve arşiv çalışmaları sonucunda ulaşılan Türkiye’deki benzer diğer redif yapıları incelenerek analoji çalışması yapılmış, restitüsyon için gerekli bilgilere ulaşılmış ve çizilen rölövedeki izler göz önünde bulundurularak ve elde edilen kaynaklar ışığında incelenen redif yapılarından da faydalanarak yapının özgün halini içeren restitüsyon önerisi getirilmiştir. Bu öneri için redif yapılarının yapı elemanları analiz edilmiştir. Kalecik Redif Binası için yapılan tarihsel araştırmalar doğrultusunda kısıtlı sayıda belge ve fotoğrafa ulaşılmış olsa da elde edilen bu veriler, yöre halkından binanın yakın geçmişiyle ilgili alınan bilgiler ve yapının üzerinde taşıdığı izler ve örnek teşkil eden diğer redif yapılarının analizi restitüsyon projesine ışık tutmuştur.

Beşinci bölümünde; yapının sürdürülebilirliğinin sağlanması için gerekli olan restorasyon projesi hazırlanmıştır. Önce yapının korunması ve sürdürülebilirliğinin gerekliliği üzerinde durulmuş, gerekli restorasyon müdahaleleri önerilerek restorasyon projesi hazırlanmıştır. Yapıya bölgenin ihtiyacı olan kültürel aktivitelerin düzenlenebileceği eğitim merkez işlevi verilerek yaşatılması sağlanmıştır.

Bu çalışmada başta Kalecik'te 2012 yılında harap durumda olan olan redif binası olmak üzere günümüze ulaşabilmiş 19. yüzyıl Osmanlı dönemi redif binalarının gelecek nesillere aktarılabilmesi ve varlığını sürdürüp yaşatılabilmesi, bu yapılara önerilecek restorasyon projeleri için elde edilen sonuçlar bir araya getirilerek incelenmiş ve belgelenerek sürekliliklerinin sağlanması hedeflenmiştir.

Anahtar Kelimeler

Kalecik, Redif Birlikleri, Redif Binası, Debboy, Koruma, Rölöve, Restitüsyon, Restorasyon

STRUCTURAL ANALYSIS AND PROTECTION APPROACH OF KALECİK REDİF(MILITARY RESERVE) BUILDINGS

SUMMARY

In this thesis, firstly the general characteristics of Kalecik district are mentioned and examples of civil and monumental architecture in the district are mentioned. Military buildings constructed during the reign of 2.Abdulhamid were analyzed and the structural elements of the redif buildings were analyzed. The redif building, one of the Kalecik Military Buildings, was explained in detail an attempt was made to propose protection for this building. Thesis study;

In the second part, the geographical location, historical development, population and economic structure and geological structure of the Kalecik district where the Redif Building example is located are explained and the urban fabric of the district is mentioned. In this section, important examples of civil and monumental architecture of the district are included. Monumental examples include mosques, tombs, baths, bridges, castles, fountains; and in the examples of civil architecture, houses are included. The architectural features of the buildings are mentioned and the floor plans of the accessible buildings are examined. These buildings were evaluated in terms of architecture and art history.

In the third part; The current situation of the Redif Building, which is used as a warehouse, and the other two Military Buildings, which are used as a warehouse, are mentioned. The year of 2012 situation of the building has been examined in detail by considering the phases that the building has gone through in the historical process. The causes of the deterioration in the structure were investigated.

In the forth part; examining similar military structures in Turkey reached for the restitution of archives has access to necessary information. In the light of the sources obtained by taking the traces of the survey project drawn into consideration, the military structures examined were also utilized and a restitution proposal containing the original form of the structure was proposed. The structural elements of the redif buildings were analyzed for this proposal. Although a limited number of documents and photographs have been reached in line with the historical researches carried out for Kalecik Redif Building, the data obtained, information from the local people about the recent history of the building and the traces it carries on the building and the analysis of other redif buildings that exemplify the restitution project shed light. The structural elements that will be used as reference for the restitution projects of Redif Deposits are analyzed and drawn.

In the fifth section; The restoration project required for the sustainability of the building was prepared. First of all, the necessity of the preservation and sustainability of the building was emphasized and necessary restoration interventions were proposed and the restoration project was prepared. The structure has been provided

to be kept alive by giving the function of the center where cultural activities that the region needs can be organized.

In this study, the transfer of the redif buildings(military reserve) of the 19 th century Ottoman period to the present generations and the survival of the redif buildings that have survived, especially the redif apartment which is disappearing in Kalecik, have been discussed within the scope of protection for the restoration projects to be proposed to these buildings and the results obtained have been examined and brought together and to ensure their continuity.

Key Words

Kalecik, Redif Troops, Redif Warehouse, Military Warehouse, Protection, Survey, Restitution, Restoration

ÖNSÖZ

Çalışma sürecinin her aşamasında gösterdiği anlayış ve yakınlıkla bana her konuda destek olan değerli hocam Yrd.Doç.Dr. Mevlüde Kaptı'ya, arşivinden faydalandığım Kalecik Belediyesi'ne ve ölçü almamda sağladıkları kolaylık ile binayla ilgili gerekli bilgileri paylaştıkları için İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü çalışanlarına,

Ayrıca tez çalışmam boyunca emek ve destekleriyle sonuna kadar yanımda olan Ankara İl Özel İdaresi İmar ve Şehircilik Dairesi Başkanı Mustafa SAAT'e ve İmar ve Kentsel İyileştirme Müdürü Nusret KAYA ile arşivini paylaşan, beni hep destekleyen meslektaşım Dr. Albay Muhammed Mithat ÖZGEN'e,

Melek anneannem, dedem ve canım anneme ve moral kaynağım Aras ve Tuna'ya ve anneleri kardeşim İpeğe, bana bu yolda gösterdiği sonsuz sabrıyla hep yanımda olan eşim Orhun'a, bu zorlu süreçte içimdeki kıpırtılarıyla bana desteğini daha doğmadan hissettiren canım kızım Ela'ma teşekkürlerimi sunarım.

Türk mimarlık tarihi açısından önemli bir yere sahip olan bu yapılarla ilgili yapılacak koruma çalışmalarına faydası olması dileklerle.

Mayıs,2019

Hüner YONGA
Mimar

İÇİNDEKİLER

ÖZET.....	i
SUMMARY	iii
ÖNSÖZ.....	v
İÇİNDEKİLER	vii
FOTOĞRAF LİSTESİ	ix
ŞEKİL LİSTESİ.....	xi
HARİTA LİSTESİ	xii
TABLO LİSTESİ	xii
SİMGE ve KISALTMALAR DİZİNİ	xiii
1. GİRİŞ	1
1.1. Çalışmanın Amacı	2
1.2. Kapsam ve Yöntem	3
2. KALECİK İLÇESİNİN GENEL DURUMU.....	5
2.1.Coğrafi Konum.....	5
2.2.Tarihsel Gelişim	7
2.3.Nüfus Yapısı.....	9
2.4.Ekonomik Yapı	9
2.5.Jeolojik Yapı	10
2.6.Kentsel Doku.....	10
2.6.1.Kalecik İlçesindeki Anıtsal Yapılar	12
2.6.2.Kalecik İlçesindeki Sivil Yapılar	29
3. KALECİK REDİF BİNASI.....	37
3.1 Kalecik Redif Birliği Yapıları	38
3.2 Yapının Konumu ve Tarihçesi	43
3.3 Yapının Mimari Özellikleri	44
3.3.1. Plan Özellikleri	45
3.3.2. Cephe Özellikleri	54
3.3.3. Malzeme ve Yapım Tekniği.....	58
3.3.4. Yapı Elemanları	58
3.2.5. Yapıdaki Bozulma Nedenleri ve Türleri	74
4. RESTİTÜSYON PROJESİ DAYANAKLARI VE RESTİTÜSYON ÖNERİSİ.....	79
4.1.Restitüsyon Dayanakları	79
4.3.Restitüsyon Kararları.....	104
5. RESTORASYON ÖNERİSİ	111
5.1. Önerilen Restorasyon Müdahaleleri.....	112
5.1.1. Ayıklama	113
5.1.2. Temizleme.....	113
5.1.3. Sağlamlılaştırma.....	113
5.1.4. Yenileme	115
5.1.5. Bütünleme	115
5.1.6. Yeniden Yapım-Rekonstrüksiyon.....	116
5.2 Yeni İşlev	117

6. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME	124
KAYNAKLAR.....	126
EKLER.....	132
ÖZGEÇMİŞ	183

FOTOĞRAF LİSTESİ

Fotoğraf 2.1 Kalecik İlçesinin Genel Görünümü.....	6
Fotoğraf 2.2 İlçede Bulunan Hitit Dönemi Tarihi Küpler	7
Fotoğraf 2.3 Tarihsiz Eski Fotoğraflarda Kalecik İlçesi.....	8
Fotoğraf 2.4 1973 Yılında Kalecik İlçesi.....	9
Fotoğraf 2.5 Kalecik Üzümlü, 2012.....	10
Fotoğraf 2.6 Redif Birliğinden Kalecik Görünümü	12
Fotoğraf 2.7 Eski Pazar Yerinde Bir Dükkan	12
Fotoğraf 2.8 Kalenin Kuzey ve Güney Cepheleri, 2012.....	16
Fotoğraf 2.9 Kızılırmak Köprüsü, 2012.....	17
Fotoğraf 2.10 Hükümet Konağı, 2012	18
Fotoğraf 2.11 Kız Sanat Okulu, 2012	19
Fotoğraf 2.12 Redif Birliği Binaları, 2012.....	20
Fotoğraf 2.13 Orta Çarşıdaki Taş Bina, 2012	21
Fotoğraf 2.14 Çarşı Hamamı, 2012.....	22
Fotoğraf 2.15 Hamdi Camii, 2012	23
Fotoğraf 2.16 Kale Camii, 2012	24
Fotoğraf 2.17 Saray Camii, 2012	25
Fotoğraf 2.18 Tabakhane Camii, 2012.....	27
Fotoğraf 2.19 Alişeyhoğlu Türbesi, 2012	28
Fotoğraf 2.20 Ali Rıza Efendi Konağı, 2012	31
Fotoğraf 2.21 Fethi Gemalmaz Konağı, 2012.....	32
Fotoğraf 2.22 Şükrü Köse Konağı, 2012	33
Fotoğraf 2.23 Abdullah Aksoy Konağı, 2012.....	35
Fotoğraf 3.1 Kalecik Redif Birliği Yapılarının Yapıldığı Merkeze Bildirir Belge ve Çevirisi	39
Fotoğraf 3.2 Cephanelik Binası Arşiv Fotoğrafları	40
Fotoğraf 3.3 Cephanelik Binası 2012	41
Fotoğraf 3.4 Redif Dairesi Arşiv Fotoğrafları	42
Fotoğraf 3.5 Redif Dairesi Arşiv Fotoğrafları	42
Fotoğraf 3.6 Redif Dairesi, 2012	43
Fotoğraf 3.7 Redif Birliği Uydu Görüntüsü, 2012.....	43
Fotoğraf 3.8 Redif Binası Zemin Kat-Kat Holü, 2012	46
Fotoğraf 3.9 Redif Binası Zemin Kat-Z02 Mekanı (Oda), 2012	47
Fotoğraf 3.10 Redif Binası Zemin Kat-Z03 Mekanı (Oda), 2012	48
Fotoğraf 3.11 Redif Binası Zemin Kat-Z04 Mekanı (Oda), 2012	49
Fotoğraf 3.12 Redif Binası Zemin Kat-Z05 Mekanı (Merdiven Holü), 2012	49
Fotoğraf 3.13 Redif Binası Birinci Kat-101 (Merdiven Holü,sofa ve oda), 2012	51
Fotoğraf 3.14 Redif Binası Birinci Kat-102 (Oda), 2012	51
Fotoğraf 3.15 Redif Binası Birinci Kat-103 (Oda), 2012	52
Fotoğraf 3.16 Redif Binası Birinci Kat-104 (Oda), 2012	53
Fotoğraf 3.17 Redif Binası Birinci Kat-105 (Oda), 2012	53
Fotoğraf 3.18 Redif Binası Birinci Kat-106 (Oda), 2012	54
Fotoğraf 3.19 Redif Binası Cephesindeki Metal Çivi Detayı, 2012	54

Fotoğraf 3.20 Redif Binası Doğu Cephesi, 2012	55
Fotoğraf 3.21 Redif Binası Doğu Cephesi, 2012	55
Fotoğraf 3.22 Redif Binası Doğu Cephesi, 2012	56
Fotoğraf 3.23 Redif Binası Doğu Cephesi, 2012	56
Fotoğraf 3.24 Redif Binası Batı Cephesi, 2012	57
Fotoğraf 3.25 Redif Binası Batı Cephesi, 2012	57
Fotoğraf 3.26 Redif Binası Kuzey Cephesi, 2012.....	57
Fotoğraf 3.27 Redif Binası Güney Cephesi, 2012	58
Fotoğraf 3.28 Redif Binası Temel Fotoğrafları,2012.....	59
Fotoğraf 3.29 Redif Binası İç Duvarları, 2012	61
Fotoğraf 3.30 Redif Binası Zemin Kat Döşemesi, 2012	62
Fotoğraf 3.31 Redif Binası Birinci Kat Ahşap Kiriş ve Dikmesi, 2012	63
Fotoğraf 3.32 Redif Binası Yıkılan Balkon, 2012	64
Fotoğraf 3.33 Redif Binası Restorasyon Uygulaması Süreci Hava Fotoğrafı	66
Fotoğraf 3.34 Redif Binası Giriş Kapısı ,Balkon Kapısı,İç Kapı, 2012.....	67
Fotoğraf 3.35 Redif Binası Pencere Doğrama Tipleri, 2012	71
Fotoğraf 3.36 Redif Binası Giriş Merdiveni, 2012	74
Fotoğraf 3.37 Redif Binası İç Merdiveni, 2012	74
Fotoğraf 3.38 Z04 Mekanındaki Kapatılan Pencere,2012	75
Fotoğraf 3.39 Arka Bahçedeki Eklenti Wc,2012	75
Fotoğraf 3.40 Kuzey Cephe'deki Taş Boşalması ve Ahşap Kirişlerdeki Bozulmalar,2012	76
Fotoğraf 3.41 Cephe'deki Parça Kopmaları,2012	77
Foto 3.42 Redif Binasının Demir Elemanlarındaki Bozulmalar,2012.....	78
Fotoğraf 3.43 1950'li Yıllarda Yapılan Onarımdan Kalan Kiremit,2012.....	78
Fotoğraf 4.1 Redif Binalarına Ait Dış Kapı Örnekleri.....	89
Fotoğraf 4.2 Kalecik Redif Binasına Ait Dış Kapı Fotoğrafları	91
Fotoğraf 4.3 Redif Binalarına Ait Pencere Örnekleri	93
Fotoğraf 4.4 Kalecik Redif Binası Tavan Detayı,2012.....	95
Fotoğraf 4.5 Kenet ve Metal Gergi Detayı.....	97
Fotoğraf 4.6 Giriş Cephesindeki Saplama İzi	97
Fotoğraf 4.7 Üçgen Alınlık, Plastr ve Merdiven Örnekleri	99
Fotoğraf 4.8 Kalecik Redif Birliği Binaları Arşiv Fotoğrafı.....	105
Fotoğraf 4.9 Kalecik Redif Binası Arşiv Fotoğrafı.....	105
Fotoğraf 4.10 Redif Binası Cephesindeki Tarak İzleri,2012	107
Fotoğraf 4.11 Redif Binası İç Duvarlarındaki Boya İzleri,2012.....	108
Fotoğraf 5.1 Kalecik Redif Binası Uygulama Süreci Fotoğrafları,Doğu Cephesi..	119
Fotoğraf 5.2 Kalecik Redif Binası Uygulama Süreci Fotoğrafları,Batı Cephesi ...	120
Fotoğraf 5.3 Kalecik Redif Binası Uygulama Sonrası Fotoğrafları, Doğu Cephesi, ...	120
Fotoğraf 5.4 Kalecik Redif Binası Uygulama Sonrası Fotoğrafları.....	120
Fotoğraf 5.5 Kalecik Redif Binası Uygulama Sonrası Fotoğrafları.....	121

ŞEKİL LİSTESİ

Şekil 2.1 Kalecik İlçesi Anıtsal Yapılar.....	14
Şekil 2.2 Hükümet Konağı Vaziyet Planı	18
Şekil 2.3 Redif Birliği Binaları Vaziyet Planı	20
Şekil 2.4 Taş Bina Vaziyet Planı	21
Şekil 2.5 Çarşı Hamamı Planı ve Vaziyet Planı	22
Şekil 2.6 Hamdi Camii Vaziyet Planı	24
Şekil 2.7 Kale Camii Vaziyet Planı	25
Şekil 2.8 Saray Camii Vaziyet Planı.....	26
Şekil 2.9 Tabakhane Camii Vaziyet Planı	27
Şekil 2.10 Alişeyhoğlu Türbesi Vaziyet Planı.....	28
Şekil 2.11 Devranlar Konağı Vaziyet Planı.....	30
Şekil 2.12 Devranlar Konağı Kat Planları	30
Şekil 2.13 Ali Rıza Efendi Konağı Vaziyet Planı.....	31
Şekil 2.14 Fethi Gemalmaz Konağı Kat Planları.....	32
Şekil 2.15 Fethi Gemalmaz Konağı Vaziyet Planı	32
Şekil 2.16 Şükrü Köse Konağı Kat Planları	33
Şekil 2.17 Şükrü Köse Konağı Vaziyet Planı	34
Şekil 2.18 Abdullah Aksoy Konağı Vaziyet Planı	34
Şekil 2.19 Abdullah Aksoy Konağı Kat Planları	35
Şekil 3.1 Cephanelik Binası Krokisi.....	41
Şekil 3.2 Temel ve Zemin Kat Döşeme Detayı-Restitüsyon	59
Şekil 3.3 Köşe Birleşiminde Duvar Örgüsü Kesiti-Restitüsyon.....	60
Şekil 3.4 Redif Binası Birinci Kat Döşeme Detayı-Restitüsyon	62
Şekil 3.5 Redif Binası Ahşap Kiriş ve Dikme İlişkisi-Rölöve	63
Şekil 3.6 Redif Binası Balkon Kesiti-Rölöve	64
Şekil 3.7 Redif Binası Taş Kolonlara Taşıtılmış Balkon-Rölöve.....	65
Şekil 3.8 Redif Binası Giriş Kapısı-Rölöve.....	68
Şekil 3.9 Redif Binası Balkon Kapısı-Rölöve	69
Şekil 3.10 Redif Binası İç Kapısı-Rölöve.....	70
Şekil 3.11 Redif Binası P1 Penceresi-Rölöve.....	72
Şekil 3.12 Redif Binası P2 Penceresi-Rölöve.....	73
Şekil 4.1 Redif binalarında Plan Çözümleri	88
Şekil 4.2 Redif Binalarına Ait Dış Kapı Çizimleri	90
Şekil 4.3 Redif Binalarına Ait İç Kapı Çizimleri.....	90
Şekil 4.4 Kalecik Redif Binası Giriş Kapısı Restitüsyonu Detayları.....	91
Şekil 4.5 Kalecik Redif Binasına Ait Balkon Kapısı Restitüsyonu Detayları	92
Şekil 4.6 Kalecik Redif Binasına Ait İç Kapısı Restitüsyon Detayları.....	92
Şekil 4.7 Redif Binalarına Ait Özgün Pencere Çizimleri	94
Şekil 4.8 Kalecik Redif Binasına Ait Pencere Restitüsyonu Nokta Detayları.....	94
Şekil 4.9 Kalecik Redif Binasına Ait Döşeme Restitüsyon Detayı (Yonga,2018)....	95
Şekil 4.10 Sütun-Başlık Birleşim Detayı (Yonga,2018).....	96
Şekil 4.11 Redif Binalarına Ait Çatı ve Alınlık Çizimleri.....	99
Şekil 4.12 Çatı Nokta Detayı	100

Şekil 4.13 Şereflikoçhisar Redif Binasına Ait Sistem Kesiti.....	101
Şekil 4.14 Daday Redif Binasına Ait Sistem Kesiti.....	102
Şekil 4.15 Kalecik Redif Binasına Ait Sistem Kesiti	103
Şekil 4.16 Redif Binası 1. Dönem Restitüsyonu-(Apaydın Ltd. Şti Arşivi).....	109

HARİTA LİSTESİ

Harita 2.1 Kalecik İlçesinin Konumu	5
Harita 2.2 Kalecik İlçesi İmar Planı.....	6
Harita 2.3 Tescilli Varlıkların Yoğun Bulunduğu Alanın Sınırları	11
Harita 2.4 Kalecik Kalesi Krokisi.....	16

TABLO LİSTESİ

Tablo 4.1 Redif Binaları Mimari Analizi	80
Tablo 4.2 Redif Binaları Mimari Analizi	81
Tablo 4.3 Redif Binaları Mimari Analizi	82
Tablo 4.4 Yapı Sayısına Göre Redif Birlikleri	84
Tablo 4.5 Taş Korkuluk Örnekleri	97
Tablo 4.6 Metal Korkuluk Örnekleri	98
Tablo 4.7 Ahşap Korkuluk Örneği	98
Tablo 5.1 Restorasyon Uygulaması Sırasında Kaybolan Detaylar.....	123

SİMGE ve KISALTMALAR DİZİNİ

Simgeler	: Açıklama
Cm	: Santimetre
m	: Metre
m²	: Metrekare
km	: Kilometre
yy	: Yüzyıl
M.Ö.	: Milattan önce
M.S.	: Milattan sonra
H.	: Hicri
M.	: Miladi
oC	: Santigrad sıcaklık birimi
%	: Yüzde
s:	: Sayfa

Kısaltmalar

ICOMOS : Uluslararası Anıtlar ve Sitler Konseyi (International Council of Monuments and Sites)

1. GİRİŞ

19. yüzyılda Osmanlı kentlerinde değişimlerin gerçekleştiği görülmektedir. Tanzimat döneminin öncesinde vakıflar tarafından inşa ettirilen külliyeleer etrafında gelişen yerleşim merkezleri, daha sonra idari ve kentsel reformlarla yeni ve farklı bir doku yansıtmıştır. Geleneksel Osmanlı kent dokusu içinde genellikle, Ortaçağ yerleşiminden kalan bir kale ve surlar, cami, medrese, hamam, külliye, arasta, han, bedesten, ticaret merkezi, köprü, çeşmeler, cami ve mescit gibi farklı işlevli yapılar ve konutların bulunduğu mahallelerden oluşmaktaydı. (Çelik & Erdönmez, 2016, s. 146).

Ankara' nın eski yerleşmelerinden birisi olan Kalecik, kervan yolu üzerinde yer almaktadır. Ticaret yollarının üzerinde bulunması nedeniyle önemini tarih boyunca korumuştur. Kalecik Kalesi günümüze ulaşan en önemli eserlerdendir. İlçedeki yerleşim önce kale içinde başlamış olup, şehrin gelişmesiyle kalenin dışına çıkmıştır.

Batılılaşmanın kent yapısındaki etkisiyle 19. yüzyılda imparatorluk genelinde yeni kurumlar ve ihtiyaçlar gereği devlet otoritesinin ağırlığını vurgulamak isteyen merkezi yönetim okul, hükümet konağı, karakol gibi devlet yapılarını simgeselleştirmiştir.

19. yüzyılda ordudaki ıslah çalışmalarının sonucu olan Redif binaları özgünlükleriyle dikkat çekmektedir. Askeri arşivlerde döneminde redif binalarının hangi projeye göre inşa edilip bölgesine göre ne tür değişiklikler yapıldığına dair belgelere güvenlik gerekçesiyle ulaşılammıştır. Fakat kendisi de bir ordu mensubu olan Dr. Mimar Muhammet Mithat ÖZGEN'nin'Osmanlı Devleti Ordu Sisteminde Redif Teşkilatı ve 2. Abdülhamid Dönemi Redif Binaları' başlıklı Doktora tezinde bu yapılarla ilgili bilgilere ulaşılmıştır. Adı geçen tezde; Osmanlı döneminde inşa edilen redif birliklerinin tespiti ve, vaziyet planlarına, cephesel özelliklerine ve mimari elemanlarına göre tipolojileri yapılmış, ancak yapısal çözümlemeye yönelik herhangi bir çalışma bulunmamaktadır.

Merkezi otoritenin varlığını en çok vurguladığı ve yeni yapılanmanın sonucu olarak inşa edilen askerlik yapıları Redif Birlikleridir. Bu birlikler en fazla üçlü yapı grupları halinde inşa edilmiştir. Bu yapılar mühimmatların depolandığı ‘cephanelik’, idari işlerin yürütüldüğü ‘Redif Dairesi’, hem depo hem koğuş olarak kullanılan ‘Redif Binaları’dır. Yapılan araştırmaların sonucunda Redif birlikleri içerisinde redif binasıdır. Kaynaklarda; depo, debboy, deboy, askeri depo, redif taburu deposu, redif binası, tabur deposu, depoyu hümayun, cephanelik binası, hükümet konağı gibi birçok ifade ile adlandırılmıştır. Bu binalar kaynaklara göre 47 adet olmasına rağmen günümüze sadece 28 adedi ulaşmıştır. (Özgen, 2013, s. 223)

Kalecik’te bulunan redif birliği yapıları, yapı malzemesi kullanımı bakımından dönemin diğer kamu yapıları gibi dış duvarları taş olan kagir yapı tekniğindedir. İç duvarları ve döşemeleri ahşap karkas olarak inşa edilmiştir. Bu binalardan depo işlevli olan bina, tez kapsamında ayrıntılı olarak incelenmiştir. Redif binasının seçilmesine, yapının 2012 yılında harap halde oluşu ve Kalecik’teki diğer redif birliği yapılarına göre daha az çalışılmış olması neden olmuştur. Binanın daha az kaynağa sahip olmasında coğrafi konumunun etkili olduğu düşünülmektedir. Bunun dışında bina, yapım sistemi bakımından dönemin taş malzemeli mimarlık örnekleriyle de benzer özellikler göstermektedir. Bu benzerlik ve üslup özelliklerine dayanarak 19.yy sonu ile 20. yy başına Sultan II. Abdülhamid dönemine (1876-1909) tarihlendirilmektedir. Neoklasik üsluptaki yapının 2016 yılında restorasyon uygulamasına başlanmıştır.

1.1. Çalışmanın Amacı

Kagir yapı tekniğiyle inşa edilen redif binaları gerek çevresel etkenler gerek yanlış yapılan müdahale ve eklerden dolayı özgünlüklerini kaybetmişlerdir. İnşa edildikleri dönemin tüm mimari özelliklerini yansıtan, günümüze pek azının ulaştığı, plan ve cephe düzenleri de özgün olan bu yapıları Kalecik Redif Binası’nın incelenmesi, belgelenmesi ve strüktürel çözümlemesi yapılarak bu bilgilerin gelecek kuşaklara aktarılmasını sağlamak, yapıdaki hasarları belirlemek ve bunlarla ilgili koruma önerileri getirmek amaçlanmıştır. Bu çözümleme ve koruma önerilerinin çağdaşı diğer yapıların restorasyon çalışmalarına ışık tutması hedeflenmiştir. Yapının bakımsızlık ve doğal nedenlerden dolayı zarar gören bölümlerinin özgün haline

uygun olarak yenilenmesi ve yeni bir işlev vererek restorasyon projesinin hazırlanması amaçlanmıştır.

1.2. Kapsam ve Yöntem

Bu çalışmada önce Kalecik İlçesi'ndeki anıtsal ve sivil mimarlık yapıları ele alınmış olup bunların son dönem örneklerinden olan redif binası ayrıntılı incelenip binanın koruma sorunları analiz edilerek yeni belirlenen işleve göre restorasyon projesi çizilmiştir.

Kalecik Redif Binası gibi diğer redif binalarının restitüsyon sorunları ve koruma önerilerine kaynak olması için yola çıkılan bu tez çalışmasında Anadolu'da farklı coğrafyalarda inşa edilen redif yapıları(redif daireleri ve redif binaları) analiz edilerek bina sayısı, plan şeması, kapılar,pencereler, döşemeler, tavanlar, merdivenler, korkuluklar, çatılar, alınlıklar gibi yapı elemanlarının özellikleri belirlenmiştir. Kalecik İlçesi'ndeki yapı örneğinde rölöve, restitüsyon, restorasyon projeleri hazırlanarak restitüsyon dayanakları projelere aktarılmaya çalışılmıştır.

Bu çalışma, redif binasının 2012 yılındaki durumunu gösteren rölöve, kaynaklardan elde edilen verilere göre yapılan analizler sonucu yapıldığı dönemini ifade eden restitüsyon ve koruma sorunları doğrultusunda yapılacak müdahaleleri açıklayan ve yeni işlev gereği çizilen restorasyon projelerini kapsamaktadır. Çalışmada, redif yapılarının 1/500 ölçeğindeki vaziyet planları, belediyeden alınan parsel sınırlarını gösteren halihazır paftalardan mevcut binalar çizilmiş, vaziyet planları oluşturulmuştur.Araştırma kapsamında ilçeyle ilgili Kalecikli yazarların kitaplarına ulaşılmış bunun dışında redif yapılarıyla ilgili hazırlanan tezler, Ankara 2 No'lu Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu, Kalecik Belediyesi, Vakıflar Genel Müdürlüğü Arşivi, Üniversite kütüphaneleri ve internetten konuyla ilgili kaynaklardan ve bölge ile ilgili hazırlanan tezlerden faydalanılmıştır.

İlçeye ait kapsamlı ilk araştırma bir Kültür Derneği Yayını olarak, Halit Cevri Aslangil ve H.H. Ekiz tarafından hazırlanan ve yayın tarihi kesin olarak belli olmayan “Kalecik in Tarihi, Dünyu Bugünü İçin Bir Araştırma” isimli kitaptır. Bu çalışma Kalecik'i sosyokültürel açıdan tanıtan, rehber kitap niteliğindedir. Bu kitapta yapıların mimari özellikleri üzerinde fazla durulmamış sadece tanımlamaları yapılmıştır. Bir diğer araştırma ise Kalecik Lisesi'nde görev yapan bir sanat tarihi

öğretmeni olan Nusret Biber'in 2003 yılında yayımladığı "Kalecik ve Tarihin İzleri" isimli kitabıdır. Nusret Biber'in yayını, Kalecik ve tarihi eserleri konusundaki en geniş kapsamlı mevcut çalışmadır. Ancak bu çalışmada da yapıların mimari özelliklerine fazla yer verilmemiş sadece Kalecik ilçe merkezindeki yapılar ele alınmıştır.

Yapının belgeleme aşaması, tüm anıtsal ve sivil mimarlık örneklerinin fotoğraflanması, yerlerinin halihazır paftalara işlenmesi, redif binasının plan, kesit, cephe krokilerinin çizimi ve fotoğrafların çekimi ile 2012 yılında başlamıştır. Rölöve ölçüleri alınırken birinci kata çıkan merdivenler harap olduğundan belgelenememiştir. Çatının birinci kat döşemesi üzerine yıkılması ve bu kata çıkılamaması rölöve sürecinin uzamasına sebep olmuştur. Daha sonraki yıllarda İlçe Belediyesi tarafından yapının içi temizlenerek üst kata çıkışı kolaylaştırıcı ahşap merdiven yapılmıştır. Böylece rölöve ölçüleri daha sağlıklı olarak alınmıştır. Redif binasının, vaziyet planı 1/500 ölçeğinde, plan, kesit, görünüşler 1/50 ölçekte hazırlanmıştır. Yapıda bulunan özgün giriş kapısı ile özgün pencere için 1/20 ölçekli detay çizimler yapılmıştır. Rölöve çizimleri üzerine malzeme ve hasar tespit analizleri işlenmiştir. Yapının restitüsyon projesi Kalecik Belediyesi'nden temin edilen yılı belli olmayan bir fotoğraf, kısıtlı sayıda olan yazılı kaynaklar, gerek binayı kullanmış kişiler, gerek şehrin yaşlı kesimiyle yapılan görüşmeler ile redif yapılarının diğer örnekleri incelenerek derlenen veriler doğrultusunda hazırlanmıştır.

Bu tez kapsamında yapının mevcut koruma sorunlarına çözüm önerileri getirilerek bu problemlerin yeniden ortaya çıkmasının engellenmesi amaçlanmıştır. Bunun için yapının kullanılması adına yeni bir işlev verilmesi düşünülmüştür. Bu bağlamda bölgenin ihtiyacı olduğundan yapıya halk eğitim merkezi işlevi verilmiş ve restorasyon projesi çizilmiştir. Tez çalışması devam ederken İlçe Belediyesi 2016 yılında yapının rölöve, restitüsyon, restorasyon projelerini profesyonel bir firmaya hazırlatılmış olup bu projeler Ankara 2 No'lu Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu'nun 27.10.2018 tarih 1658sayılı kararı ile onaylanmıştır. 2016 yılında uygulamaya geçmiştir.

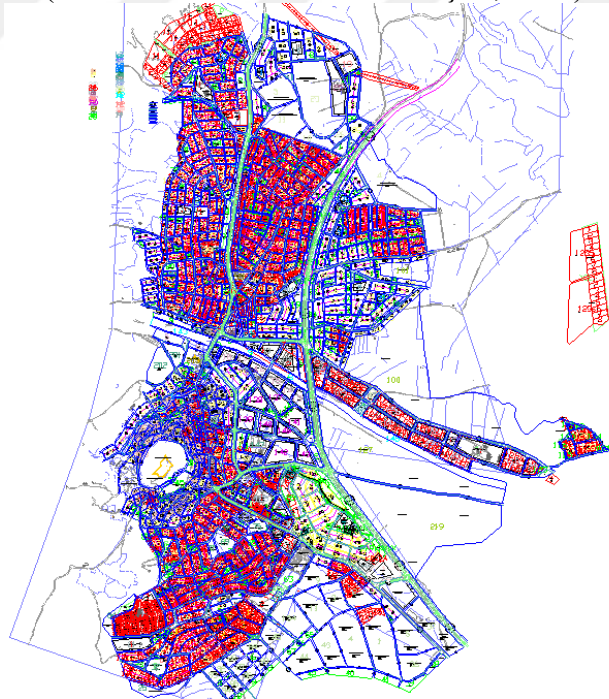
Yüzölçümü 1.318 km², denizden yüksekliği yaklaşık 725 m. kadardır. Ankara'yı Çankırı ve Kastamonu'ya bağlayan yol üzerindedir. İlçe merkezi anayola ise 5 km uzunluğunda bir yol ile bağlıdır. Ayrıca batısında 4 km uzunlukta bir tren yolu geçmektedir.(www.kalecik.bel.tr/tarihçe, 2015).

İlçeye 4 km uzaklıkta olan Kızılırmak, ilçenin güney, doğu ve kuzeydoğusundan sararak geçer. Yerleşim, İlçe merkezinde yer alan kalenin etrafında toplanmıştır. Evler kalenin kuzey ve kuzeybatı yönünde yoğunlaşmıştır. (Fotoğraf 2.1).

Fotoğraf 2.1 Kalecik İlçesinin Genel Görünümü

(www.trekearth.com/Kalecik İlçesi, 2015)

Harita 2.2 Kalecik İlçesi İmar Planı

Kalecik Belediyesi Arşivinden alınan imar planına göre ilçe kuzey-güney aksında konumlanmıştır. (Harita 2.2)

2.2. Tarihsel Gelişim

Tarihçilere göre ilçe ve civarında ilk defa M.Ö.3500-4000 yıllarda yaşamın olduğu tahmin edilmektedir. (www.kalecik.bel.tr/tarihçe, 2015)Tüney Köyü ve civarında yapılan çalışmalar sonucu elde edilen veriler bölgenin Hititler döneminde önemli bir yere sahip olduğunu gösterir. Bu çalışmalarda Hitit dönemine ait Mabed, Bağış Tableti ve Kabartmalı vazo bulunmuştur. (www.kalecik.bel.tr/tarihçe, 2015) (Fotoğraf 2.2).

Fotoğraf 2.2 İlçede Bulunan Hitit Dönemi Tarihi Küpler

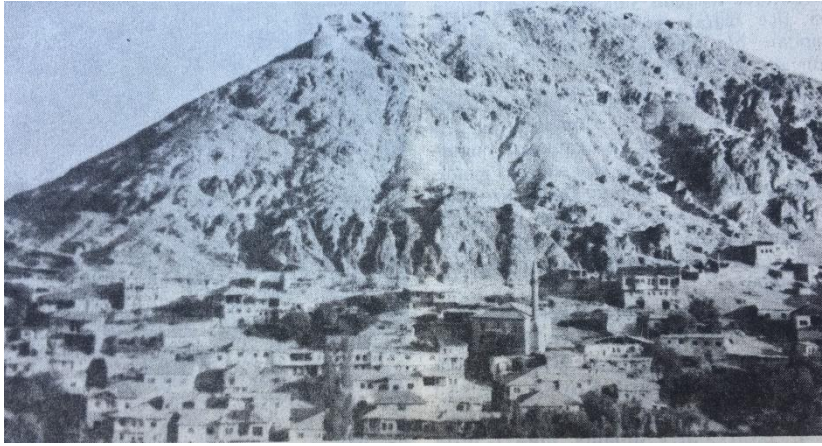
Yapılan çalışmalarda M.Ö. 4000 yıllarında Frikyahıların da Kalecik ve civarında yaşadığı düşünülmektedir. Evliya Celebinin seyahatnamesinde ise İlçede bulunan Kalenin Romalılar devrinde Bursa Tekfuru tarafından kızana çeyiz olarak yaptırıldığından bahsedilmektedir. Trakya’dan gelen Galatlar Kalecik ve çevresine hakim olmuşlardır. Daha sonra bölge, bir müddet Roma İmparatorluğunun hakimiyeti altında kalmıştır. (www.kalecik.bel.tr/tarihçe, 2015)

Kalecik’te Romalılarından ve daha sonraki Bizanslılardan birçok ize rastlamak mümkündür. Bunlardan Roma İmparatorluğu dönemine ait Kalecik Kalesi başta gelir. W. Ramsay Ankara’dan Çankırı (Gongra) istikametine giden ve Kalecikten geçen, Romalılarından kalma bir yol kalıntısı olduğunu Kalecik’te Trajan ve Hadrian devirlerinden kalan mil (mesafe) taşları bulunduğunu,“Acitoriziacum” isimli antik şehrin de Kalecik yakınlarında olduğundan bahseder. Kalecik’in 5 km güneybatısında bulunan “İkizce” deki harabeler, Kalecik kalesinde, buradan çıkan çanak çömlek parçaları, kalıntılar, bugün kalede yürürken de rastlayabileceğimiz pişmiş toprak kap parçaları, mezar taşları, mil (mesafe)taşları, aslan heykelleri (bunlardan şu an iki tanesi) şehrin girişinde ziyaretçileri karşılamaktadırlar. Küp parçalarına günümüzde kenti gezerken bazı evlerin bahçesinde rastlamak mümkündür. (2016, s. 13)

Köse dağında yapılan savaşta sonra Kalecik Moğolların hakimiyeti altına girmiştir. Fatih Sultan Mehmet'in 1461 yılında Candaroğulları beyliğine son vermesi üzerine Kalecik artık tamamen Osmanlıların eline geçmiştir. Osmanlılar zamanında Kalecik ticari yönden gelişmiş bir merkez idi ve küçük mısır namı ile Anadolu da ün salmıştır. Ünlü Evliya Çelebi 1611-1682 seyahatleri esnasında Kalecik'e uğramış ve Kalecik'in kalesi, şehirdeki eski yapılar, çarşısı ve Kazancı Baba Tekkesi hakkında bilgi vermektedir. Evliya Çelebi Kalecik'in isminden söz ederken ise "cik" sözünün küçültme edatı olduğunu yani küçük kale anlamına geldiğini söyler.(www.kalecik.bel.tr/tarihçe, 2015)

Evliya Çelebi ilçe için 1200 kadar kiremit ve toprak örtülü ev, üç han, 6 kahve dükkanı olan bir yerleşme diye bahsetmektedir. Ayrıca yine Evliya Çelebi ilçenin tanımlamasını yaparken "Kalecik 250 akçalık şerif bir kazadır." demektedir. (Yıldız, 2008, s. 218)

İlçe 18.yy'da Çankırı Kazasına, daha sonra 19. yy'da Kastamonu vilayetinin Kengirli Sancağından ayrılarak 1891 yılında Ankara'ya bağlanmıştır.1891 yılı itibarıyla toplam 4 sancak, sancak merkezleriyle birlikte 24 kaza bulunmaktadır. (Güler, 2007, s. 13)

Fotoğraf 2.3 Tarihsiz Eski Fotoğraflarda Kalecik İlçesi
(Yurt Ansiklopedisi)

Kalecik Belediyesi, Ankara İlının 1881 yılında kurulan en eski belediyelerinden biridir.1970 genel nüfus sayımına göre 12 mahalle, 1.041 hane ve 5.811 nüfusa sahiptir .(Ankara 1973 İl Yıllığı, 1973) .

Fotoğraf 2.4 1973 Yılında Kalecik İlçesi
(Ankara 1973 İl Yıllığı, 1973)

2.3. Nüfus Yapısı

Kaynaklara göre, Kalecik, Malatyalı bir Türk Kahramanı olan Battal Gazi tarafından Ermenilerden alınmıştır. Fakat bu bilgi kesinlik kazanmamıştır.(Koçak, 2013) Ankara salnamelerinde ilçede kiliselerin olduğuna dair kayıtları görmek mümkündür. Dolayısıyla bölgede yaşayan hristiyan varlığından bahsetmek doğru olacaktır. Zamanla Türk ve Müslüman nüfusu giderek artmıştır. Günümüzde tamamen Müslümanların yaşadığı bir yerdir. Erken dönemlerden hiçbir yapı bulunmamaktadır. (Koçak, 2013)

2.4. Ekonomik Yapı

İlçede, İç Anadolu Bölgesi'nin iklimi olan karasal iklimin bölgedeki sosyal ve ekonomik yönden etkileri açıkça görülür. Ayrıca eski salnameler incelendiğinde 1891 yılında 30 adet değirmen varken 1900 yılında bu sayı 16'ya düşmüştür. İlçenin ekonomik olarak yaşadığı bu gerilemede savaşların etkisinin olduğunu düşündürür. Salnamelere göre; İlçede hububat, kuru üzüm, dut kurusu, tiftik üretimi yapıldığı görülmüştür. Üretilen ürünler Ankara istasyonun yakınlığından da faydalanarak ihraç edilmiştir.(Koçak, 2013, s. 204)

Günümüzde İlçenin ekonomisi tarım, hayvancılık ve ticarete dayalıdır. Son yıllarda yapılan Şarap ve un fabrikalarıyla ekonomisi canlanmaya başlamıştır. Pekmez üretimi de pay sahibi olmaya başlamıştır. Sadece bu bölge topraklarında yetiştirilen “Kalecik karası” adı ile bilinen üzümü ünlüdür. (Fotoğraf 2.5).

Kalecik Karası'nın en belirgin özelliği bölgenin iklim koşullarına gösterdiği üstün performansdır. Ülkemizin en önemli kırmızı şaraplık üzüm çeşididir. 1950'lerden bu yana yaşanan gerileme sürecinde olan bu üzüm çeşidi Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Bahçe Bitkileri Bölümünde yürütülen çalışmalarla yöreye yeniden kazandırılmıştır.

Fotoğraf 2.5 Kalecik Üzümü, 2012

Bu çeşit ile yapılan şarapların ekonomik getiriyle bölge halkının geliri hatırı sayılır düzeyde artmıştır. Kalecik Karası üzüm fidesi başka topraklarda niteliklerini kaybetmektedir.(www.ankarakulturturizm.gov.tr, 2019)

2.5. Jeolojik Yapı

Bölgede, serpantin, radyolarit, yastık lav üçlüsü dışında kireçtaşı blokları ve filiş benzeri çökel birimlerin ve volkanitler yer almaktadır.(Akıncı, 2008, s. 4)

Yeşil bitki örtüsü bakımından zayıf olan ilçede yağışlı mevsimlerde heyelanlar meydana gelmektedir. Bu heyelanların başlıca nedenlerini; bitki örtüsünün zayıflığı, örtü serilerinin porozitelerinin yüksek oluşu, yamaçlardaki eğim, tektonik arızalar, geçirgen bir tavandan sonra geçirgenliği çok az veya hiç olmayan tabanın varlığı, ilkbaharda eriyen kar ve yağın yağmur sularının bol olmasıdır.. (Üşenmez, ?, s. 31)

Yapılarda bölgede çıkan ve volkanik bir taş türü olan Ankara taşı kullanılmaktadır.

2.6. Kentsel Doku

Kalecik, Ankara'nın en eski ilçelerinden biridir. Tarih boyunca bölgede farklı dinler hakim olsa da sadece Hitit dönemi ve İslamiyet dönemi eserlerine rastlanmaktadır.

Kent, organik bir dokuya sahiptir. Doku bütünlüğü bozulmuş olsada şehrin kuzey kısmında tek yapı ölçeğinde tescilli sivil mimarlık örnekleri yer almaktadır. Yeni yerleşim bölgesini ise güney kısım oluşturur. Sanayi bölgesi doğuda yer almaktadır. Şehrin etrafı ekonominin dayandığı üzüm bağlarıyla çevrilidir. Onaylı imar

Fotoğraf 2.6 Redif Birliğinden Kalecik Görünümü
(2016, s. 260)

Fotoğraf 2.7 Eski Pazar Yerinde Bir Dükkan
(2016, s. 260)

2.6.1. Kalecik İlçesindeki Anıtsal Yapılar

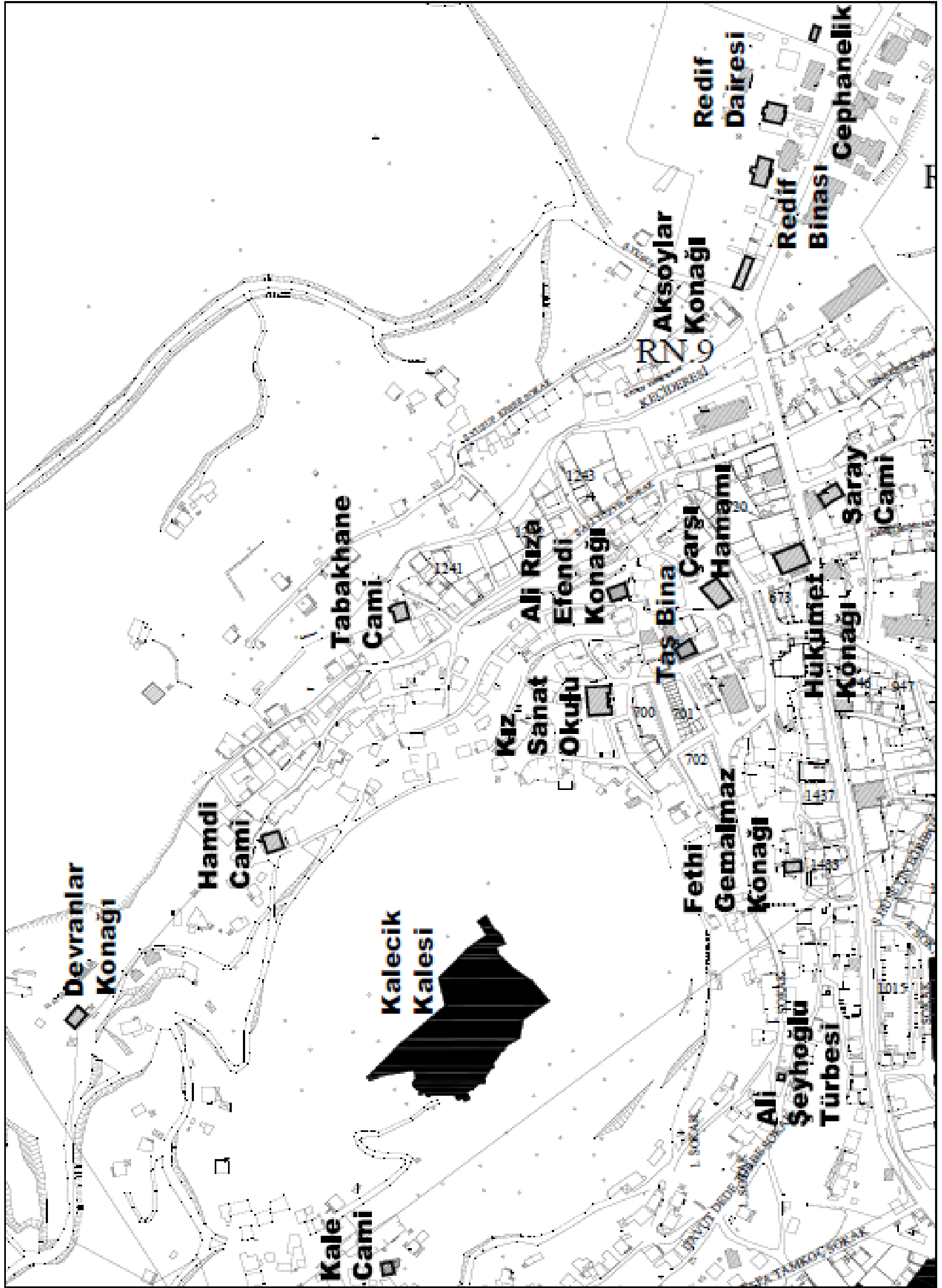
Tarihsel süreç içerisinde önemli bir yerleşim yeri olan İlçe’de dönem dönem anıtsal eserlerde olmak üzere çok çeşitli mimari örnekler yer almıştır. Fakat bu yapıların pek çoğu bugüne ulaşamamıştır. Salnamelerde 1876-1907 yılları arasında Kalecik’te 147

adet cami ve mescit, 5 adet kilise, 4 adet medrese varlığından bahsedilmektedir. (Koçak, 2013, s. 123)

İlçede günümüzde mevcut olmamasına rağmen kaynaklarda geçen kilise bölgede yaşayan hristiyan varlığını ispatlar niteliktedir.

Kalecik, tarihi bir ilçe olmasına karşın günümüze ulaşan eser sayısı sınırlıdır. Bu binalar arasında camiler ve sivil mimarlık örneklerinin yer almasının yanı sıra İlçe merkezindeki birkaç kamu binası da sayılabilir. Bu sayılı yapılar, Gayrimenkul Eski Eserler ve Anıtlar Yüksek Kurulu'nun Tescil Kararı tescillenmiştir. ().

Ayrıca kaynaklarda İlçede varlığından bahsedilen fakat günümüze ulaşmamış 1 adet kervansaray, 6 adet han, 1 adet hamam ve 2 adet çeşme bulunmaktadır. (Çağlar, s. 81-82).

Şekil 2.1 Kalecik İlçesi Anıtsal Yapılar

(Yonga,2019)

Günümüzde mevcut olan yapılar aşağıda incelenmiştir.

Kalecik Kalesi

Kalecik İlçesi'nin batısında yer alır.150 m. yüksekliğindedir. Kayalık bir tepe üzerine moloz taştan inşa edilmiştir. Küçük ölçekli bir yapıdır. Kaleye ait herhangi bir kitabe rastlanmamıştır. Dış kalenin kuzey, güney ve doğu cephelerde kalıntıları vardır. Evliya Çelebi'nin Kalecik gezisi sırasında bahsettiği evler, cami, bir buğday ambarı, su sarnıcı, cephane, altı adet şahi top dışında hiçbirisi günümüze kadar gelememiştir. (Çağlar, 2008, s. 67-69)

Kaleden bulunduğu söylenen bir adet top, Ankara Üniversitesine bağlı Meslek Yüksek Okulu'nda sergilenmektedir.

Kaleye güney yönündeki kemerli ana giriş kapısından girilmektedir. Bu girişin solunda bir kule yer almaktadır. Yapının beden duvarlarının büyük bir bölümü yıkılmıştır. Dış surlar belirli bir plan tipine sokulamayacak kadar düzensizdir. Surların plan düzeni araziye göre şekil almıştır.(Fotoğraf 2.8) (Harita 2.4).

Kızılırmak Köprüsü

İnşa tarihi bilinmeyen bu köprü İlçenin Kalecik'in 6 km. güneyinde, Kalecik-Kırıkkale karayolunun kenarında yer alır. Yedi gözlü olup kırıklı bir yapıdır. Doğu-Batı aksı üzerinde kurulmuştur Tempan Duvarlarından köprünün geçirdiği onarım evreleri açıkça görülür. Düzgün kesme taş ve moloz taştan kagir olarak yapılmıştır. Kızılırmak Köprüsü üzerinde ilk yapıldığı tarihe ait kitabe bulunmamaktadır. (Fotoğraf 2.9).

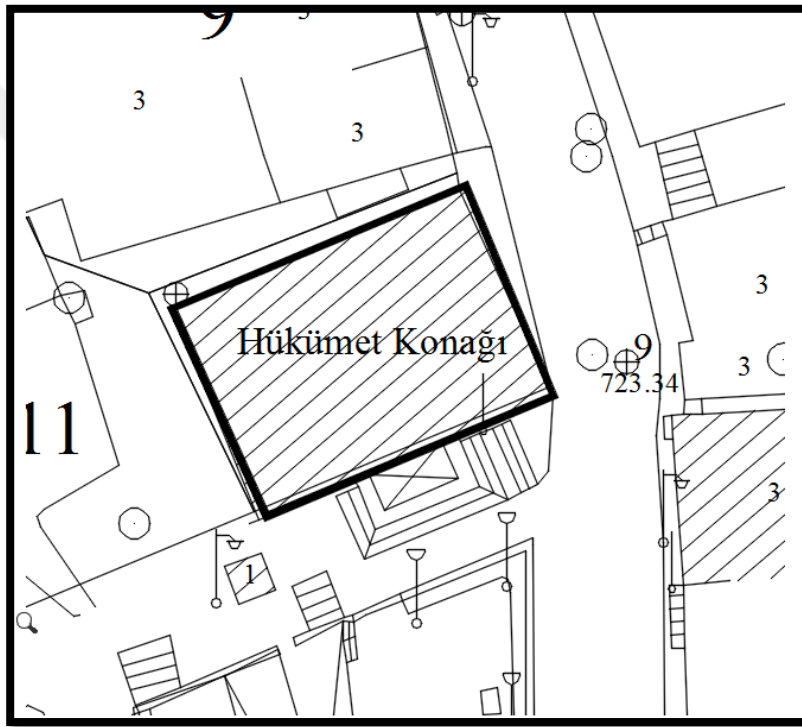
Fotoğraf 2.9 Kızılırmak Köprüsü, 2012

Hükümet (Adliye) Binası

İlçe Merkezindeki meydanda 720 ada 10 parselde yer alır. Rumi 1320 yılında Ermeni yapı ustalarından Ovenüs Hoca, Onnik Usta ve Kevork Ustalar tarafından yapılmıştır.(Ankara 2 No'lu Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Arşivi). Yapı redif birliği yapıları gibi şehre hakim bir konuma yerleştirilmiştir. İmparatorluğun güç vurgusu bu binada da görülmektedir. Kesme taştan yapılmıştır. Bodrum kat, zemin kat ve birinci kattan oluşmaktadır. Bu iki katta aynı plan düzeni görülmektedir.Kırma çatı ile örtülmüştür. Simetrik cephe, söveli ve kemerli pencereler ve kat silmesi, cephede vurgulanan sütunlu ve balkonlu giriş gibi bu yapıların dönemlerinin genel mimari özelliklerini bu binada görülmektedir. Nusret Biber'e göre 1950'li yıllarda yapılan büyük bir onarım sırasında, kuzeydeki giriş kapısı iptal edilerek, güney cephesine ayrı bir bölüm halinde ana giriş eklendiği belirtilmiştir. (Biber, 2003, s. 71) (Fotoğraf 2.10). (Şekil 2.2)

Fotoğraf 2.10 Hükümet Konağı, 2012

Şekil 2.2 Hükümet Konağı Vaziyet Planı

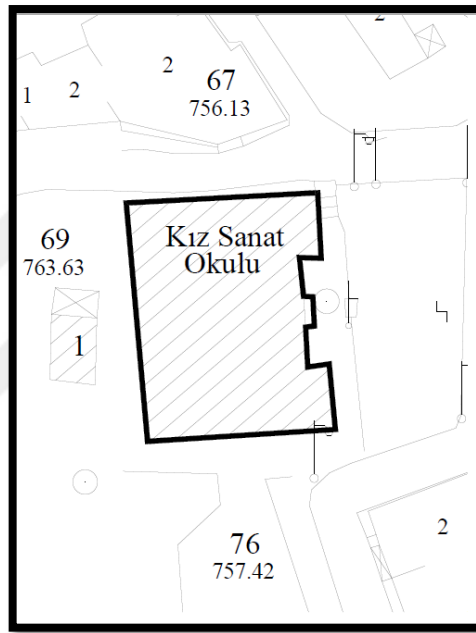
(Yonga,2018)

Kız Sanat Okulu

İlçe Merkezinde, Halılağa Mahallesiinde 307 ada 2 parselde yer alır. Ankara 2 No'lu Kültür Varlıkları Koruma Kurulu arşivlerindeki belgelere göre 1927 yılında inşa edilmiştir. Bir dönem kız sanat okulu olarak kullanıldıktan sonra anaokulu kullanımına tahsis edilmiştir. Şu an kullanılmayan binaya girilemediğinden iç mekan ile ilgili bir tespit yapılamamıştır. Bina, kesme taştan yapılmıştır.(Fotoğraf 2.11) (Şekil 2.3).

Fotoğraf 2.11 Kız Sanat Okulu, 2012

Şekil 2.3 Kız Sanat Okulu Vaziyet Planı
(Yonga,2018)

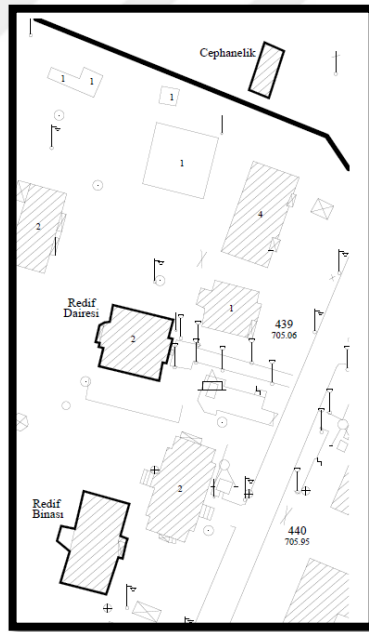
Redif Birliği Yapıları

Kalecik'in girişinde, Hüseyin Sağırkaya Caddesi'nin batısında, Yenidoğan Mahallesi'nde 212 ada 7 parselde bir dizi halinde üç adet askeri bina yer almaktadır.

Binalardan ikisi bugün hala kullanılmaktadır.1986'da Askeri Mühimmat Depo Komutanlığı'nın Kalecik'ten ayrılmasından sonra; vaziyet planındaki 1 No'lu bina Halk Kütüphanesi, 2 No'lu bina restore edilerek Kaymakamlık lojmanı yapılmış,3 Nolu bina ise boşaltılmıştır. (www.kalecikhbr.com, 2015). Bu tez kapsamında söz konusu 3 No'lu binanın incelenmesi, belgelenmesi ve strüktürel çözümlemesi yapılacaktır. (Fotoğraf 2.12).(Şekil 2.3).

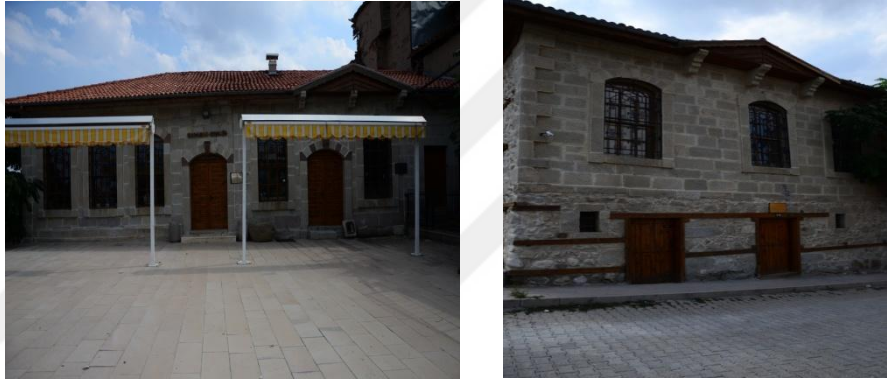
Fotoğraf 2.12 Redif Birliği Binaları, 2012

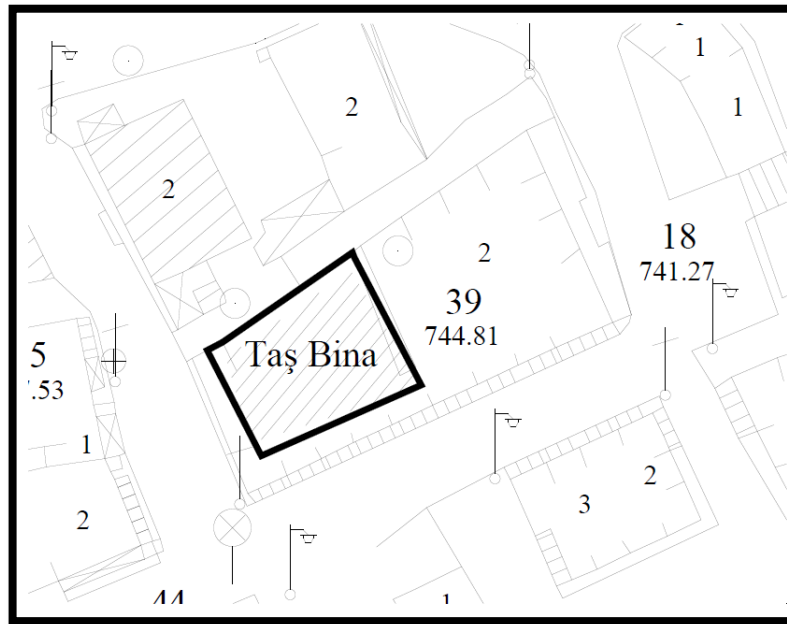
Şekil 2.3 Redif Birliği Binaları Vaziyet Planı
(Yonga,2018)

Orta Çarşıdaki Taş Bina

Kalecik İlçe Merkezinde, Cuma Mahallesinde 300 ada 1 parseldedir. Kuzeybatı cephesinde bulunan ve üzerinde bitki dalları motifi olan taş levhada, Hicri takvime göre 1338 tarihi bulunmaktadır. Buna göre yapım tarihi 1922-1923 arasındadır. Özel mülk olan yapı bugünkü haliyle fazla harap olmamasına rağmen kullanılmamaktadır. Yapıldığı ilk yıllarda Ziraat Bankası tarafından kullanıldığı, yöre halkının verdiği bilgiye göre ise 1960'lı yıllardan itibaren depo ve bazı esnafın işyerleri olarak hizmet verdiği bilinmektedir. Eğimli arazide yer alır. İki katlıdır. Birinci katın doğu ve kuzey cepheleri kesme taştan, diğer duvarlar tamamen ahşap hatıllı moloz taştan inşa edilmiştir. Yapı, dikdörtgen planlıdır ve kırma çatıyla örtülüdür.(Fotoğraf 2.13).(Şekil 2.4)

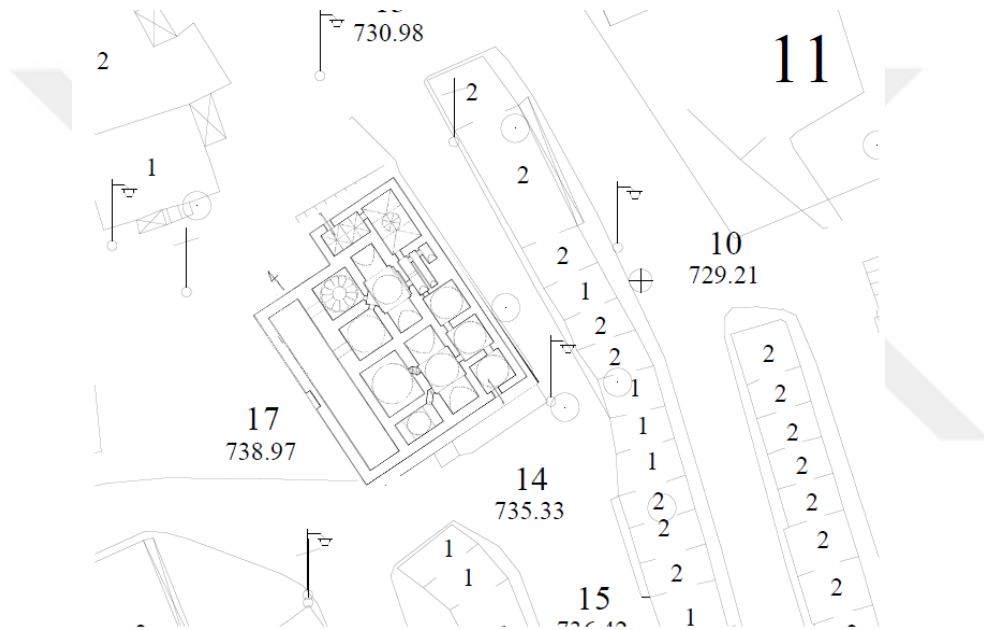
Fotoğraf 2.13 Orta Çarşıdaki Taş Bina, 2012

Şekil 2.4 Taş Bina Vaziyet Planı

(Yonga,2018)

Kalecik İlçesi'nde yer aldığı Çarşı Mahallesi'nden dolayı bu isimle anılır. 295 ada 2 parseldedir. Herhangi bir kitabeye rastlanmamış olmasına rağmen kaynaklarda 18. yy'a tarihlenmektedir. (Çağlar, 2008, s. 62). Yapı dikdörtgen planlıdır. Yapının bir kısmı yıkılmış olup bu yıkılan kısımların soyunmalıklar olduğu düşünülmektedir. Kubbede aydınlatmayı ışık gözleri sağlamaktadır. Sekizgen bir göbek taşı bulunur. Hamamın dış duvarları moloz taşla örülmüştür. Üst örtüde malzeme olarak tuğla kullanılmıştır. Kurnalar mermerden yapılmıştır. Hamam şu an kullanıma kapalıdır. (Fotoğraf 2.14).(Şekil 2.5).

Şekil 2.5 Çarşı Hamamı Planı ve Vaziyet Planı

(Yonga,2018) (Çağlar, 2008, s. 198)

Fotoğraf 2.14 Çarşı Hamamı, 2012
(Üst örtü fotoğrafı: (Çağlar, 2008, s. 191))

Camiler

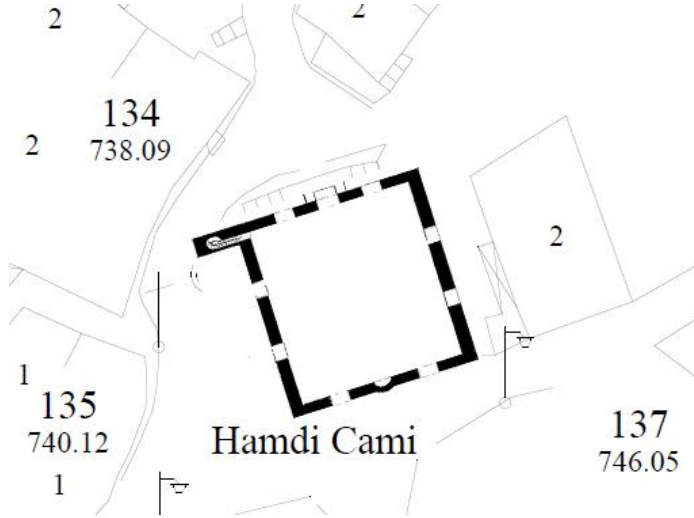
Kalecik’te yer alan tescilli camiler, plan şeması ve cephe düzeni açısından genelde sadedir. Minarelerin kaideleri kare olup silindirik gövde üzerine tek şerefeden oluşmaktadır. Buna nazaran mihraplar ise dikdörtgen formludur ve güney cephenin tam ortasında yer alır. Camilerde tuğla, kerpiç, ahşap, kesme taş ve yonu taşı kullanılmaktadır. Bu camilerde süslemeye rastlanılmamaktadır. Bu camilerden merkezde yer alan örnekler aşağıda anlatılmıştır.

Hamdi Cami

Cami İlçe Merkezinde, Yenice Mahallesi 174 ada 6 parseldedir. Eğimli bir arazi üzerindedir. Yapım tarihi bilinmeyen caminin tek şerefesi vardır. Özgün yapı malzemesinin kerpiç olduğu görülmüştür. Çatısı kırma çatıdır. İki sıradan oluşan pencere düzenlemesi vardır. Özgünlüğünü büyük oranda koruyan caminin minaresi kuzey cephesinde yer almaktadır. Camiye dışardan ulaşımı sağlayan basamakların bir kısmı ahşaptan yapılmıştır. Dış cepheye minaredeki testere dişi şeklinde döşenen taş bloklar hareket kazandırmıştır. Mihrabı, tek sıra “Kelime-i Tevhit kuşağı” çevreler. (Fotoğraf 2.15). (Şekil 2.6)

Fotoğraf 2.15 Hamdi Camii, 2012

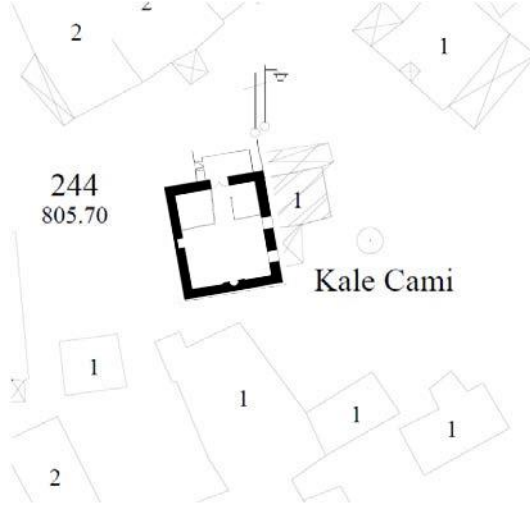
Şekil 2.6 Hamdi Camii Vaziyet Planı
(Yonga,2018) (Çağlar, 2008, s. 187)

Kale Camii

Kalecik ilçe merkezinde Kale Mahallesinde 110 ada 2 parselde yer alır. Cami, Kalecik Kalesi'ne yakındır. Giriş kapısının yanında bulunan kitabesine göre 19.yy tarihlenir. Cami, kırma çatılıdır. Caminin minaresi günümüze ulaşamamıştır. Giriş ahşap bir alınlıkla vurgulanmıştır. Yapının dış cephelerinde süsleme görülmemesine rağmen harimde bitkisel kabartmalı bordür kuşakları görülmektedir. (Fotoğraf 2.16) **(Hata! Başvuru kaynağı bulunamadı.)**

Fotoğraf 2.16 Kale Camii, 2012

Şekil 2.7 Kale Camii Vaziyet Planı

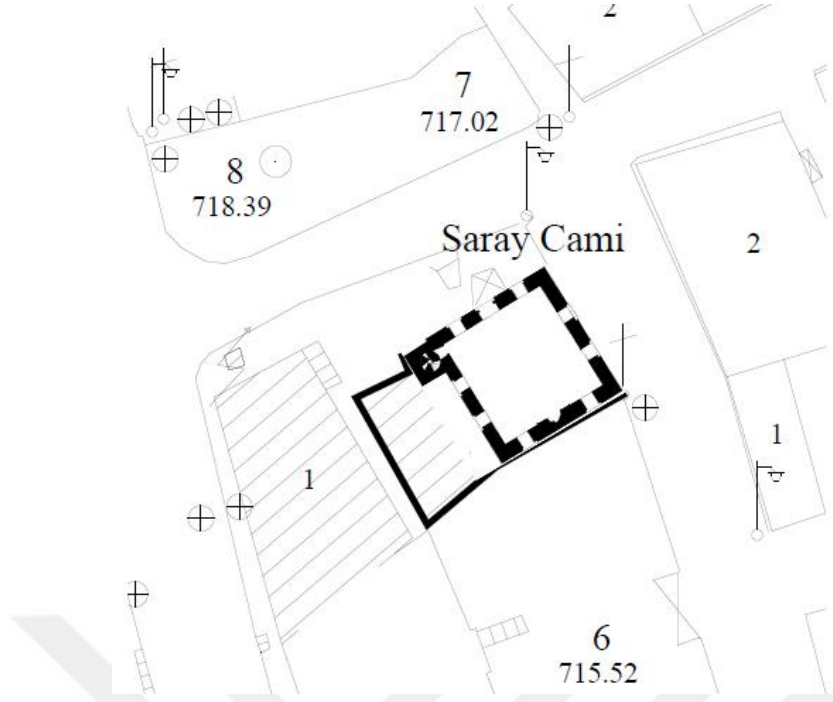
(Yonga,2018) (Çağlar, 2008, s. 188)

Saray (Şehsuvar) Camii

Kalecik ilçe merkezinde Saray Mahallesi 9 ada 7 parseldedir. Herhangi bir kitabesi bulunmamaktadır. Yol kutundan aşağıda yer alır. Kıрма çatı beden duvarlarına taşılmıştır. Tek şerefeli olan minarede tuğlalar üst üste üç sıra testere dişi şeklinde örülmüştür. Cephelerde taş ve tuğla birlikte kullanılarak hareketlendirilmiştir. (Fotoğraf 2.17) (Şekil 2.8).

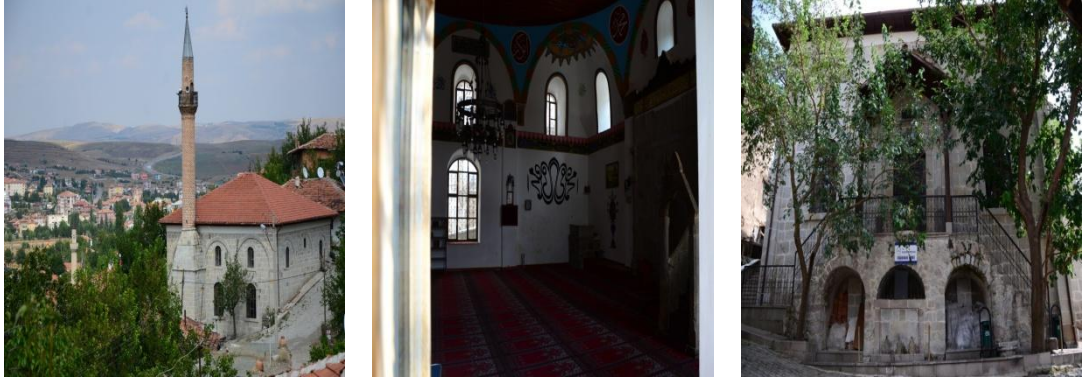
Fotoğraf 2.17 Saray Camii, 2012

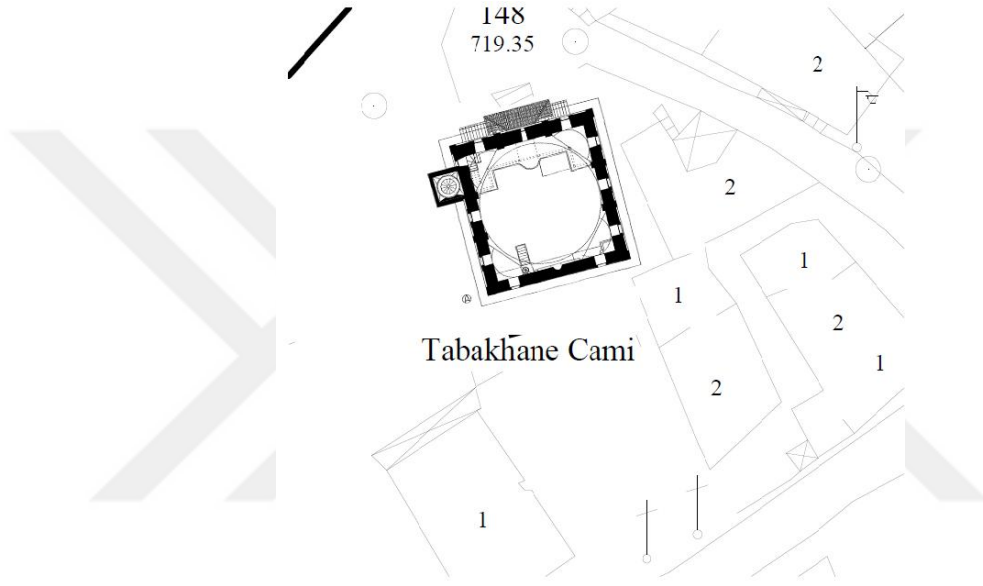
Şekil 2.8 Saray Camii Vaziyet Planı
(Yonga,2018) (Çağlar, 2008, s. 191)

Tabakhane Camii

Tabakhane Mahallesi 150 ada 1 parseldedir. Kıрма çatılıdır. Minber, taştan yapılmıştır. Minare kare kaideli olup tuğla malzemeli silindirik gövdelidir. Ana malzemesi kesme taştır. Caminin dış cephesi sade iken iç duvarlarda kalem işi süslemeler yer alır. Muhammet, Ali, Hüseyin, Ebubekir olmak üzere halifelerin isimleri yazılmıştır. Yapının güney cephesindeki duvarda, mihrabın sağına ve soluna simetrik olarak yazılan iki tarih vardır. Bunlar H. 1323 ve H. 1325 (M. 1907-1908 ve M. 1909-1910) tarihleridir. (Çağlar, 2008, s. 48-53) (Fotoğraf 2.18)(Şekil 2.9)

Fotoğraf 2.18 Tabakhane Camii, 2012

Şekil 2.9 Tabakhane Camii Vaziyet Planı

(Yonga,2018) (Çağlar, 2008, s. 192)

Türbeler

Salnamalerdeki kayıtlara göre İlçede kiliselerin varlığına rastlansa da bu yapılar günümüze ulaşamamıştır. Müslüman nüfusun artmasıyla islam dininin yansıması olan türbelerin sayısı artmıştır. İlçe merkezinde yer alan türbe incelenmiştir.

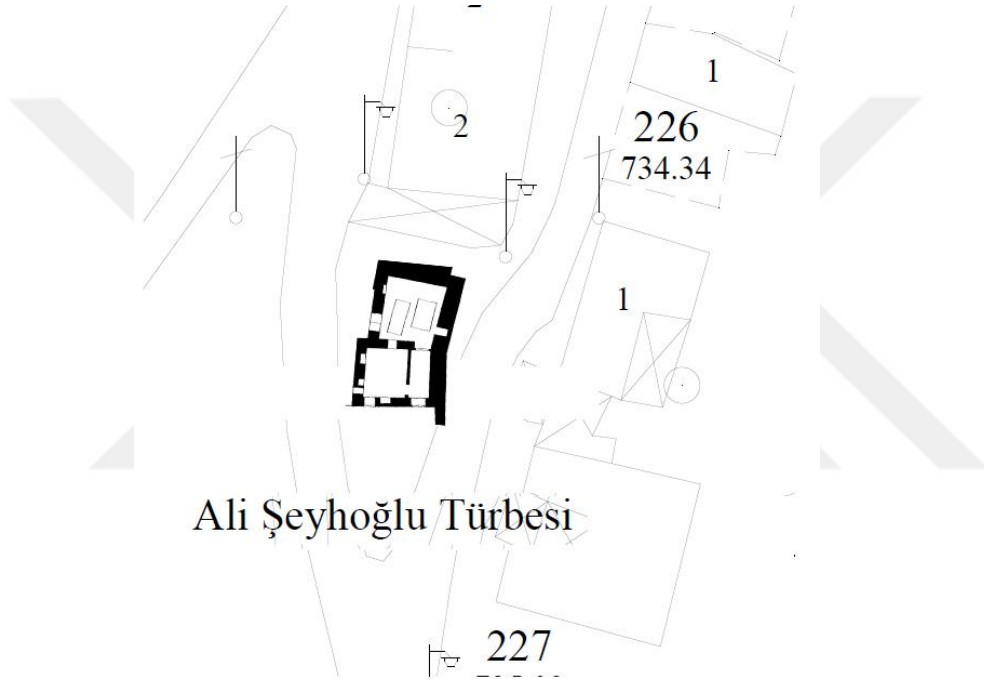
Ali Şeyhoğlu Türbesi

Kale Mahallesi 108 ada 17 ve 18 parseldedir. Yapı, Kalecik Kalesinin eteğine inşa edilmiştir. Türbe, Dikdörtgen planlı olup iki odalıdır. Duvarları oldukça sade olan türbenin mezar odasında üç adet taştan yapılmış sanduka yer alır. Bu sandukalardan

birinin Horasan'dan gelen Nakşibendî şeyhi olan Ali Şeyhoğlu'na ait olduğu söylenir. (Özkan, 2014, s. 11). (Fotoğraf 2.19) (Şekil 2.10).

Fotoğraf 2.19 Alişeyhoğlu Türbesi, 2012

Şekil 2.10 Alişeyhoğlu Türbesi Vaziyet Planı

(Yonga,2018) (Çağlar, 2008, s. 196)

Çeşmeler

2008 yılında yazılan Yasemin Çağlar'ın tezine göre Kalecik İlçe merkezinde çeşmeler mevcuttur. Fakat 2012 yılında yapılan alan çalışmasında bu çeşmelere rastlanılmamıştır. Zaman içerisinde bu çeşmelerin yok olduğu düşünülmektedir. Yasemin Çağlar'ın 2008 yılında yazdığı Kalecik Türk Devri Yapıları adlı Yüksek Lisans Tezine göre bu çeşmeler; Ahi İlyas Çeşmesi, Baş Çeşme, Kale Çeşmesi, Kavaklı Çeşme olup mevcut değildir.

2.6.2.Kalecik İlçesindeki Sivil Yapılar

Bu konutların ortak özelliği iç sofalı plan tipi, dışarıya çıkma yapan sofalar, üçgen alınlıkları ve bağdadi duvar tekniği ile yapılmış duvar örgüleridir. Bu yapıların bazıları aşağıda incelenmiştir.

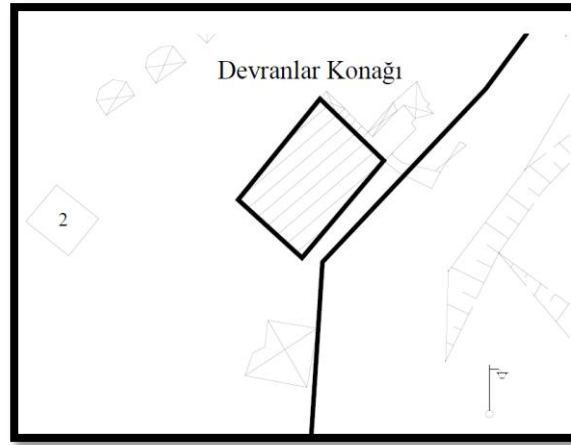
Devranlar Konağı

Tabakhane Mahallesi'nde bahçelerin içinde yer almaktadır. Halk arasında Kara Mustafa'nın bağ evi olarak da bilinir.

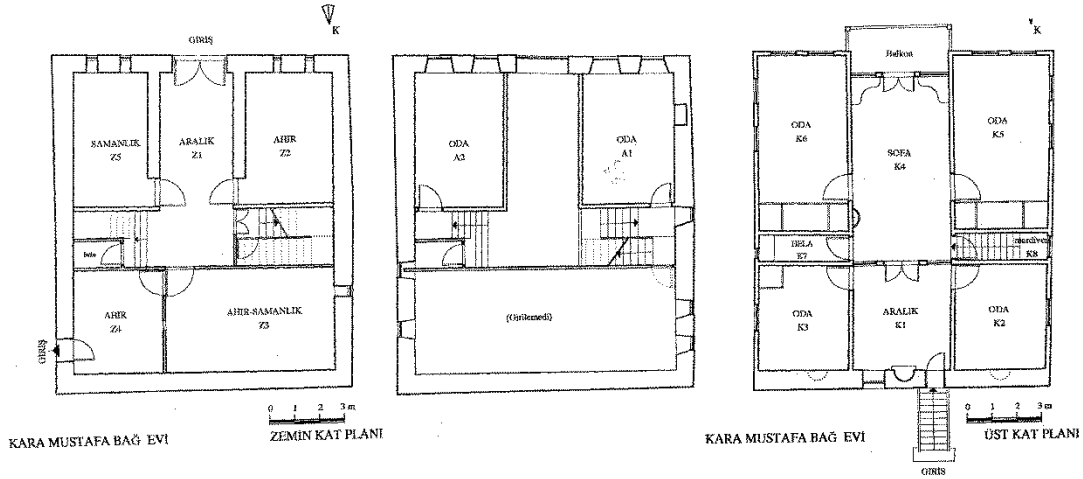
Nusret Biberin kitabında ‘‘Rahmetli Hacı Sunal’ın 1978 yılında verdiği bilgilere göre; konağı 1882-1883 yıllarında Devranlardan Kara Mustafa Ağa, Ermeni ustalardan Ovenüs Usta, Onnik Usta ve Kevork Usta’ya yaptırılmış olup ev, İstiklal Savaşı sırasında, askeri bir depo ve kışla vazifesi görmüştür.’’ denilmektedir.(Biber, 2003, s. 63).

Üç kattan olan yapının girişi bölgede konut tiplerinde sıkça karşılaşılan samanlık ve ahır kullanımına göre düzenlenmiştir. Asma katta ise tuvalet ve servis odaları, birinci katta oturma mekanları, salon ve mutfak yer almaktadır. Ankara evlerinde görülen cumba bu evde mevcut değildir. Fakat güney cephede girişin üzeri balkon olarak düzenlenerek cepheye hareket katılmıştır. Bu balkonun altında üçgen alınlık görülmektedir. Konutun içinde vitray camlara da rastlanılmıştır. Tavan kaplamaları ahşap olup sadece salon tavanında göbekli süsleme yer almaktadır.

Kagir sistemle inşa edilen evin dış duvarlarında zemin kotundan bir metreye kadar moloz ve kesme taşta rastlanmakta, üst kotlar ise kerpiç ile örülüdür. Bu örgünün arasına ahşap hatıl konularak sağlamlaştırılmıştır. Yapının fotoğrafının çekilmesine ev sahibi tarafından izin verilmemiştir. Yapının rölöve çizimlerine ulaşılmıştır. (Kıvançlı Tümer, 1996, s. 100-102). (Şekil 2.11, Şekil 2.12).

Şekil 2.11 Devranlar Konağı Vaziyet Planı
(Yonga,2018)

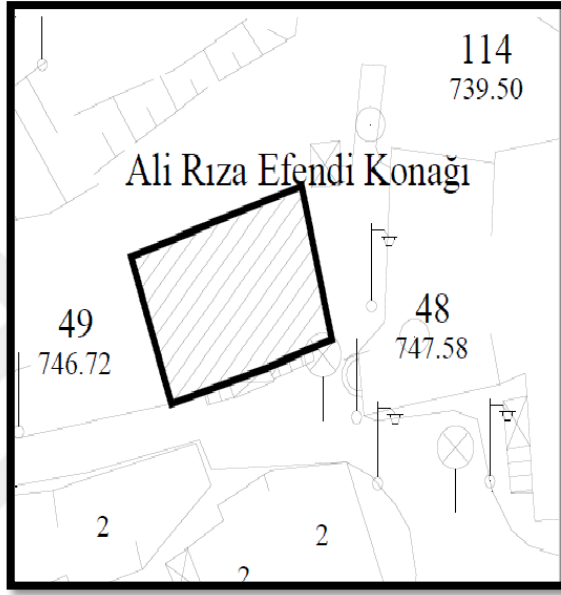
Şekil 2.12 Devranlar Konağı Kat Planları
(Kıvançlı Tümer, 1996)

Ali Rıza Efendi Konağı

Memo'nun Lütfü'nün Evi olarak da tanınan yapı, Ahiler Mahallesinde yer almaktadır. (Biber, 2003, s. 64). İki katlı ve balkonlu olan yapıya taş basamaklarla ve taş sütunlu bir girişle ulaşılır. Giriş üçgen alınlık ve ahşap süslemeyle vurgulanmıştır. Yapının içine girilemedi.(Fotoğraf 2.20) (Şekil 2.13).

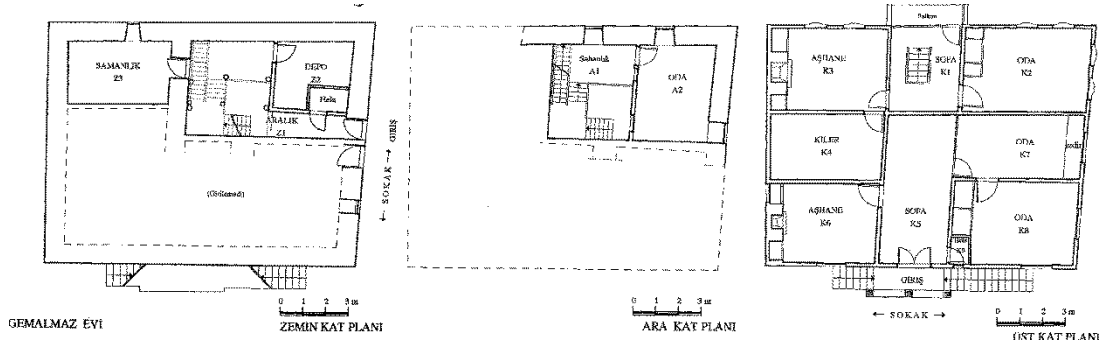
Fotoğraf 2.20 Ali Rıza Efendi Konağı, 2012

Şekil 2.13 Ali Rıza Efendi Konağı Vaziyet Planı
(Yonga,2018)

Fethi Gemalmaz Konağı

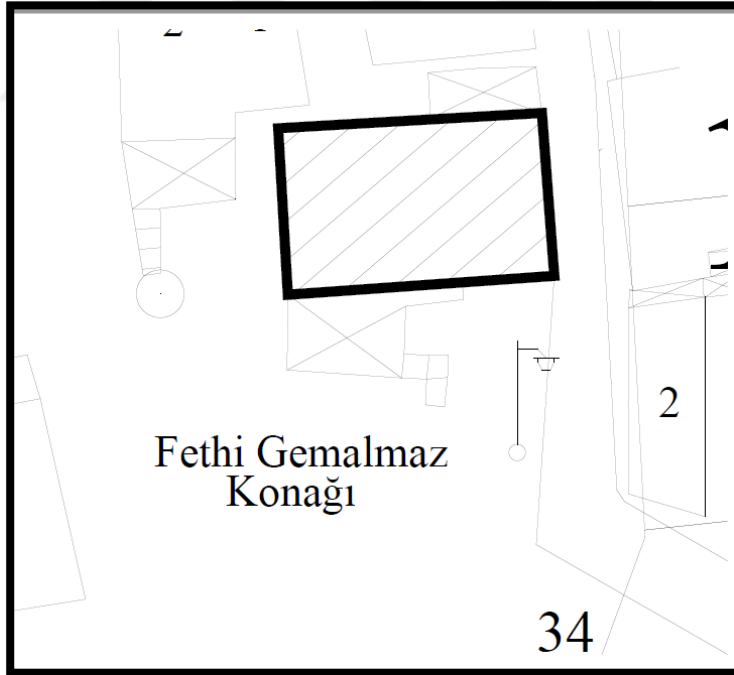
Bu konak, İlçenin en güzel sivil mimari örneklerinden biridir. Köşe bir parsel üzerine, zemin katı taş malzemeden inşa edilmiştir. Konağa zemin katta iki ayrı ahşap kapıdan girilmektedir. Doğuya bakan cephesinde ahşap balkonu vardır. Konağın birinci katı yaşam alanı olarak planlanmıştır. Bu kata konağın zemin katından çıkan ahşap merdivenle ulaşılır. Konağın arka kısmına sokaktan yarım kat yükseklikte üzeri küçük kapı üstü penceresi bulunan çift kanatlı bir kapıyla girilir. Girişi vurgulamak için çatı beşik çatı şeklinde yapılmıştır. Ayrıca üçgen alınlık kuş motifleri ile süslenmiştir. Yapının içine girilemedi.(Fotoğraf 2.21) Yapının rölöve çizimlerine ulaşılmıştır.(Kıvançlı Tümer, 1996, s. 95) (Şekil 2.14) (Şekil 2.15).

Şekil 2.14 Fethi Gemalmaz Konağı Kat Planları
(Kıvançlı Tümer, 1996)

Fotoğraf 2.21 Fethi Gemalmaz Konağı, 2012

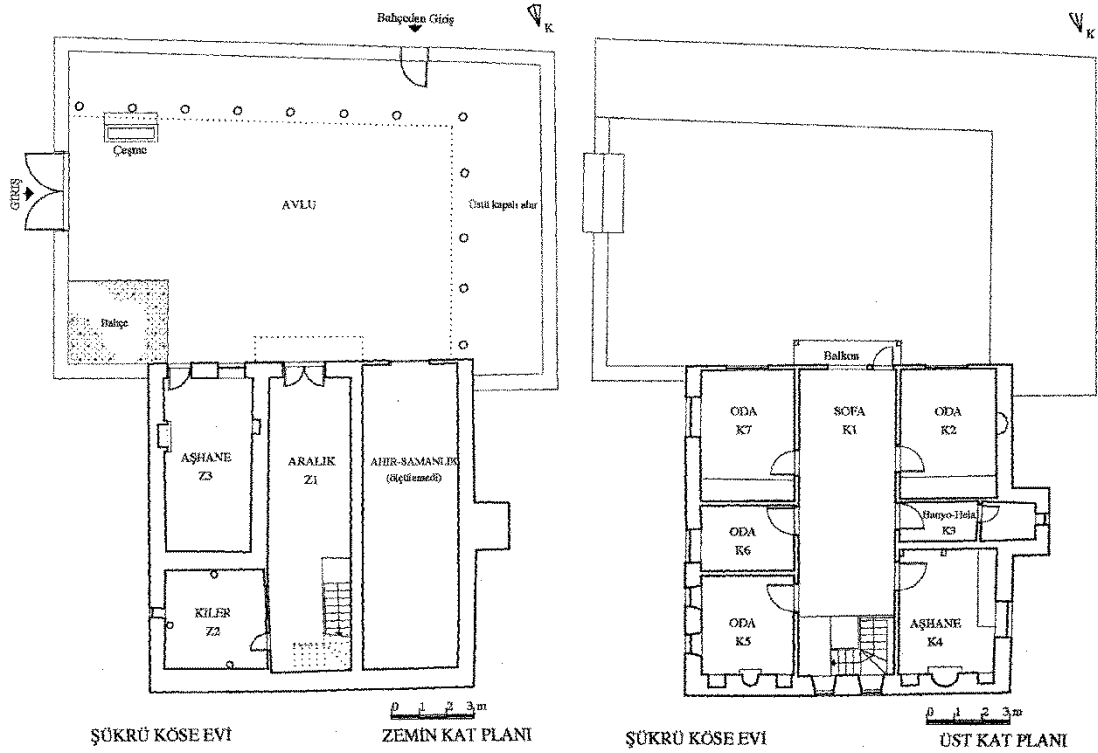
Şekil 2.15 Fethi Gemalmaz Konağı Vaziyet Planı
(Yonga,2018)

Şükrü Köse Konağı

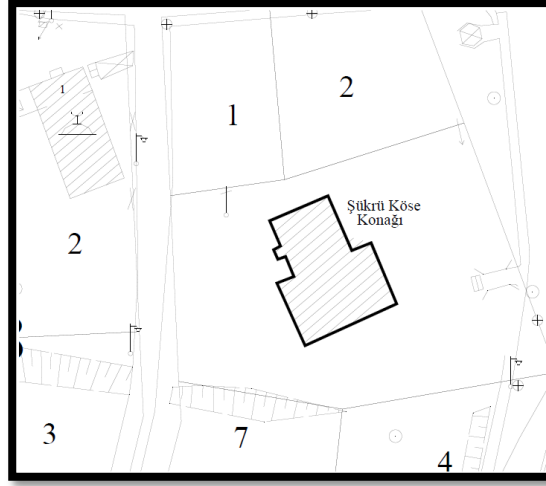
H.C. Aslangil mahallesinde yer alan bu konak iki katlı ve avluludur. Kerpiçten inşa edilmiştir. Atatürk'ün Şapka İnkılabı sırasında Kastamonu'ya giderken uğradığı konak olduğu için tarihi öneme sahiptir. Oldukça sade bir cepheye sahip olan konakta herhangi bir çıkma yoktur. Balkon üstündeki beşik çatı yapının cephedeki tek hareketidir. Giriş zemini taş kaplıdır. Üst kata çıkan merdiven ahşap malzemeden yapılmış olup 'L' şeklindedir. Yaşam alanı üst kattır.(Fotoğraf 2.22). Yapının rölöve çizimlerine ulaşılmıştır. (Kıvançlı Tümer, 1996, s. 85-87). (Şekil 2.16,Şekil 2.17)

Fotoğraf 2.22 Şükrü Köse Konağı, 2012

Şekil 2.16 Şükrü Köse Konağı Kat Planları
(Kıvançlı Tümer, 1996)

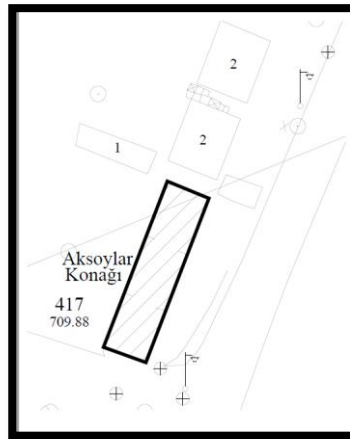

Şekil 2.17 Şükrü Köse Konağı Vaziyet Planı

(Yonga,2018)

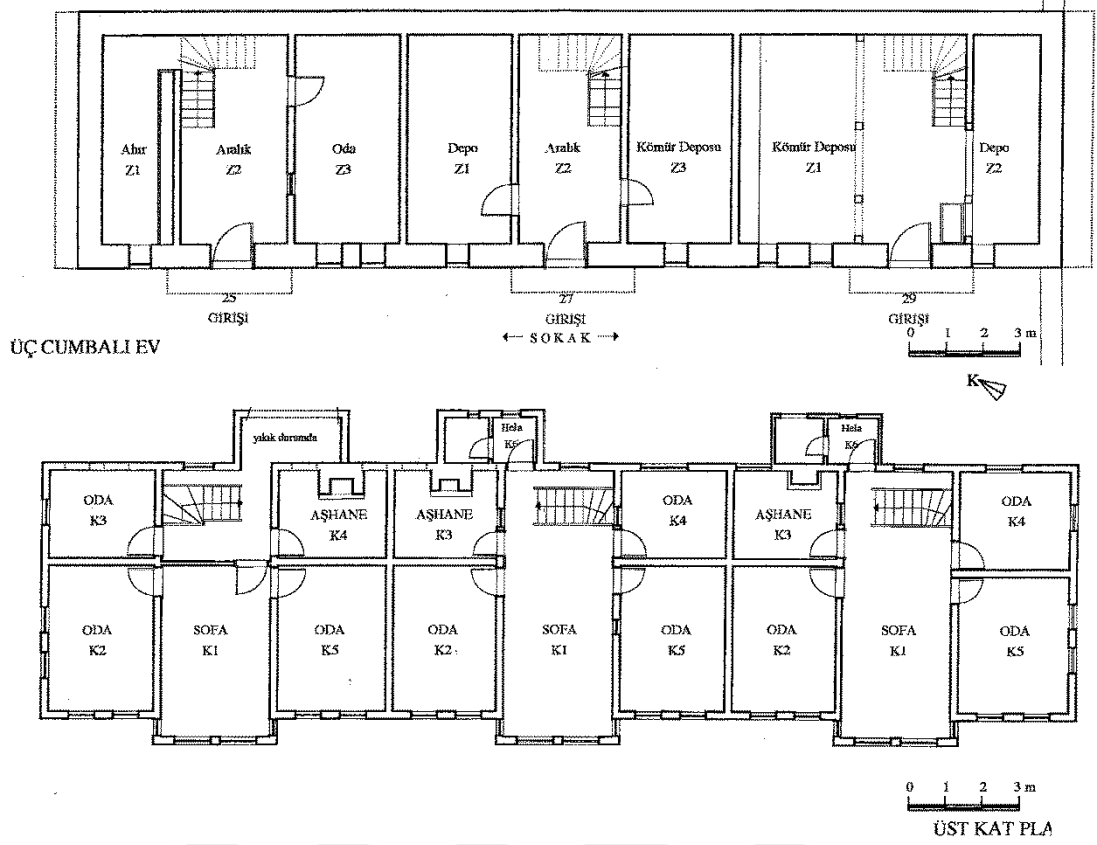
Abdullah Aksoy Konağı

Yeşilyurt Mahallesi'nde 212 ada 12 parselde yer alan bitişik nizamdaki aynı ölçülerde üç evden oluşmaktadır. Simetrik bir düzen hakimdir. Malzeme olarak alt kat moloz taştan, üst kat ise tuğla ve ahşap hatıldan inşaa edilmiştir. İç sofalı plan tipi görülmektedir. Kullanılmayan binalar harabe halindedir. Dış cephede yer yer kerpiç sıvada dökülmeler görülmektedir. Sofa bölümündeki pencereler hariç cephelerdeki pencereler $\frac{1}{2}$ oranında tip pencerelerdir. Sofa cephesindeki pencereler ise sivri kemerlidir. Çıkmaların altındaki destekler, kavisli ahşaplarla sağlanmıştır. Yapının çatısı alaturka kiremit ile örtülmüş kırma çatıdır (Fotoğraf 2.23). Yapının rölöve çizimlerine ulaşılmıştır.(Kıvançlı Tümer, 1996, s. 77-78) (Şekil 2.18, Şekil 2.19).

Şekil 2.18 Abdullah Aksoy Konağı Vaziyet Planı

(Yonga,2018)

Şekil 2.19 Abdullah Aksoy Konağı Kat Planları
(Kıvançlı Tümer, 1996)

Fotoğraf 2.23 Abdullah Aksoy Konağı, 2012

3. KALECİK REDİF BİNASI

Redif dairelerinin kuruluşu II. Mahmut dönemine (1808-1839) tarihlenir. 1768'den beri kaybedilen savaşlar sonucunda Osmanlı büyük çapta toprak kaybına uğramıştı. Zayıflayan imparatorlukta Fransız Devriminin etkileri de hissediliyordu. İsyanlar başlamıştı. Yeniçeri ordusu ne içteki isyanlarla baş edebiliyordu, ne de dışarıdaki savaşlarda galibiyet kazanıyordu. Orduda yeni bir düzenlemeye ihtiyaç olduğunu bilen II. Mahmut, Yeniçeri Ocağını kaldırarak daha modern bir ordu olan "Sekban-ı cedid" Ocağını kurdu. Yeniçeri Ocağının yapılan bu yeniliklere karşı çıkmasıyla süreç içerisinde bu ocak da kapatılarak "Asakir-i Mansure-i Muhammediye" adıyla, yine dönemin gelişmelerine uyum sağlayan bir ordunun kurulmasına karar verildi. Başkomutanlık, Seraskerlik makamı oluşturuldu. II. Mahmut döneminde yapılan bütün yenilikler, devlet büyükleri tarafından istişare edilerek padişaha sunuldu. Padişahın onayından sonra resmîyet kazandı. Redif teşkilatının kurulmasına da 1834 yılında istişare edilerek alınan kararlardandır. Bu teşkilatın kuruluş esaslarını belirten fermanla; imparatorluk sınırları içerisindeki tüm kazalarda subayları ile birlikte 1400'er kişilik birer tabur teşkil edileceği belirtilmiştir. Nüfusu yetersiz olan küçük kazalar, civardaki diğer kazalarla ortaklaşa tertip edilecekti. Süreç içerisinde bu teşkilatlar merkezlere bağlandı. (Çadırcı, 2016, s. 66)

Redif taburları, bulundukları alay içinde birden dörde kadar numara almakta iseler de, bulundukları yerlerin isimlerini taşımakta idiler. Her redif fırkasına bir ferik, redif livasına mirliya komuta etmekte idi. Redif alayı komutanlıklarına tek numaralı olanlarına miralay ve çift olanlarına kaymakam atanmakta idi. (Çakaloğlu, 2007, s. 99-100).

Redif taburlarına binbaşılar komuta etmekteydi. Her taburda bir binbaşı, bir kolağası, bir tabur kâtibi, bir depo memuru (mülazım rütbesinde), bir depo memuru muavini (başçavuş rütbesinde) ve bir tüfekçi bulunmaktaydı. Her redif taburu binası aynı

zamanda bir ahz-ı asker (asker alma) şubesi itibar olunuyordu. (Çakaloğlu, 2007, s. 100).

3.1 Kalecik Redif Birliği Yapıları

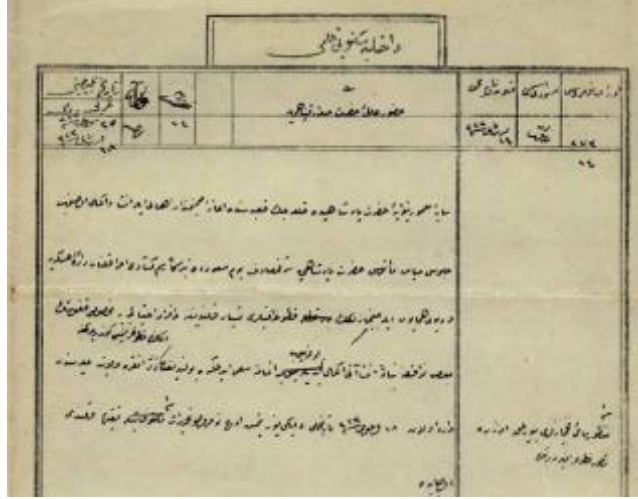
Bu incelemeye geçmeden önce Kalecik Redif Birliği yapılarını ve bu tezin konusu olan redif binası mevcut durumu incelenmiştir.. Kalecik'teki bu yapılar, redif birliklerinin ender örneklerinden olan üçlü düzendedir. (redif binası, redif dairesi ve cephanelik).

Kalecik'te yer alan redif birliği yapıları, Gayrimenkul Eski Eserler ve Anıtlar Yüksek Kurulu'nun 23.07.1981 tarih A-3029 sayılı kararı ile tescillenmiştir. (Ek A)

Redif Birliklerinde yer alan yapılarından biri daire binasıdır. Kaynaklarda; askeri daire, daire, zabitan binası, redif binası, askerlik şubesi, hükümet konağı gibi birçok isim ile adlandırılmıştır. (Özgen, 2013, s. 228). Bu yapılardan bazıları restitüsyon verilerine öncülük etmesi açısından 4. Bölümde detaylı incelenmiştir

Ek C'teki yazıda belirtildiği üzere bu çalışma için Milli Savunma Bakanlığına başvurulmuş olup ancak güvenlik önlemleri gereği arşivlere ulaşılamamıştır. Başbakanlığa bağlı Osmanlı Arşivi'nde de Redif birliği yapıları ile ilgili projelere ulaşılamamıştır.(Ek C).

Bu yapılarla ilgili Osmanlı arşivlerindeki belgelerden edinilen bilgiye göre hayırseverler tarafından inşa edilen redif birliği yapılarının padişahın tahta çıktığı gün açılışının yapılarak, çekilen fotoğrafın merkeze gönderildiği görülmüştür.Belgede ayrıca koğuş binasının eksiklerinin bulunduğu, bu eksikler giderildiğinde yeni fotoğrafın da ayrıca gönderileceği belirtilmiştir. (Fotoğraf 3.1). Bu bahsedilen koğuş binasının tez çalışmasının konusu olan redif binası olduğu tahmin edilmekte, bu binaların hem depolama hem de koğuş kullanımlı olduğu fikri güçlenmektedir. Fakat bu arşivde sadece ilk gönderilen redif binasının fotoğrafına ulaşılmıştır.

BOA,. DH.MKT,,nr 01215000060.001

Getirilen askeri bina, depo ve cephanelik binasına ait fotoğrafların İstanbul'a gönderildiği

İçişleri Bakanlığı Özel Kalem Müdürlüğü

Başbakanlık Yüce Makamına,

Saye-i mamuriyet-vaye-i hazreti padişahide (Padişah hazretlerinin himayesinde olmasından dolayı imardan nasibini alan) Kalecik kazaasında hayırcıver ahali ile inşa edilen ve bereketli olması için açılışı padişah hazretlerinin tahta çıktığı günün yıldönümüne denk getirilen askeri bina, depo ve cephanelik binasına ait fotoğraflar gönderilmiştir. İhtiyat kuvvetleri için ayrılan koğuş binasının bazı eksiklikleri bulunduğundan inşaatı tamamlanamamıştır. İnşaatın tamamlanması hususunda gayret gösterilmekte olup, bitmiş halinin fotoğrafları gönderilecektir. Konuyla ilgili Ankara Valiliğinden gelen 18 Eylül 1323 (1907) tarihli ve 273 sayılı yazışma ve bahse konu fotoğraflar siz Başbakan hazretlerinin nazarına arz olunur.

25 Şevval 1325 (1907), 18 Teşrin-i Sani 1323.

Fotoğraf 3.1 Kalecik Redif Birliği Yapılarının Yapıldığı Merkeze Bildirir Belge ve Çevirisi

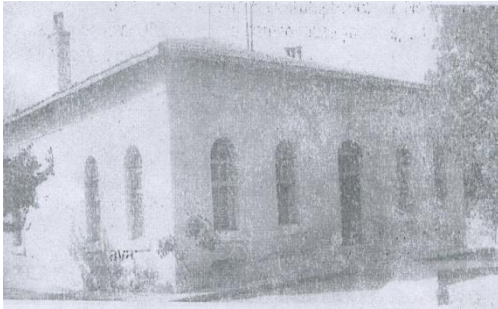
Kaynak:(Osmanlı Arşiv Belgelerinde Kalecik-2, 2016)

Üç askeri binadan 2012 yılında, ikisi kullanılmakta iken üçüncü bina olan Redif Binasının restorasyon uygulaması yapılmamıştır. Fakat 2019 yılında uygulama tamamlanmış olup Kalecik Belediyesi tarafından hizmet binası olarak restore edilmiştir.Cephanelik Binası, Hüseyin Sağırkaya Caddesinin girişe en yakın olan bina tek katlı, dikdörtgen bir yapıdır. Gösterişsiz bir kapıdan girilen yapının pencereleri yarım daire kemerlidir. Cephede hareketi dışarı taşan köşe plastırları ve söveler sağlar. Günümüzde Halk Kütüphanesi olarak kullanılan ve özgün işlevi cephanelik olan yapının iç mekanında bir çok değişiklikler yapılarak yeniden düzenlenmiştir. BOA.DH.MKT.,FTG_1966 numarası ile kayıtlı fotoğraf cephanelik olarak belirtilmekte ancak bugüne ulaşan yapı ile benzeşmemektedir.

(Fotoğraf 3.2,Fotoğraf 3.3), (Şekil 3.1).

BOA.DH.MKT.,FTG_1966

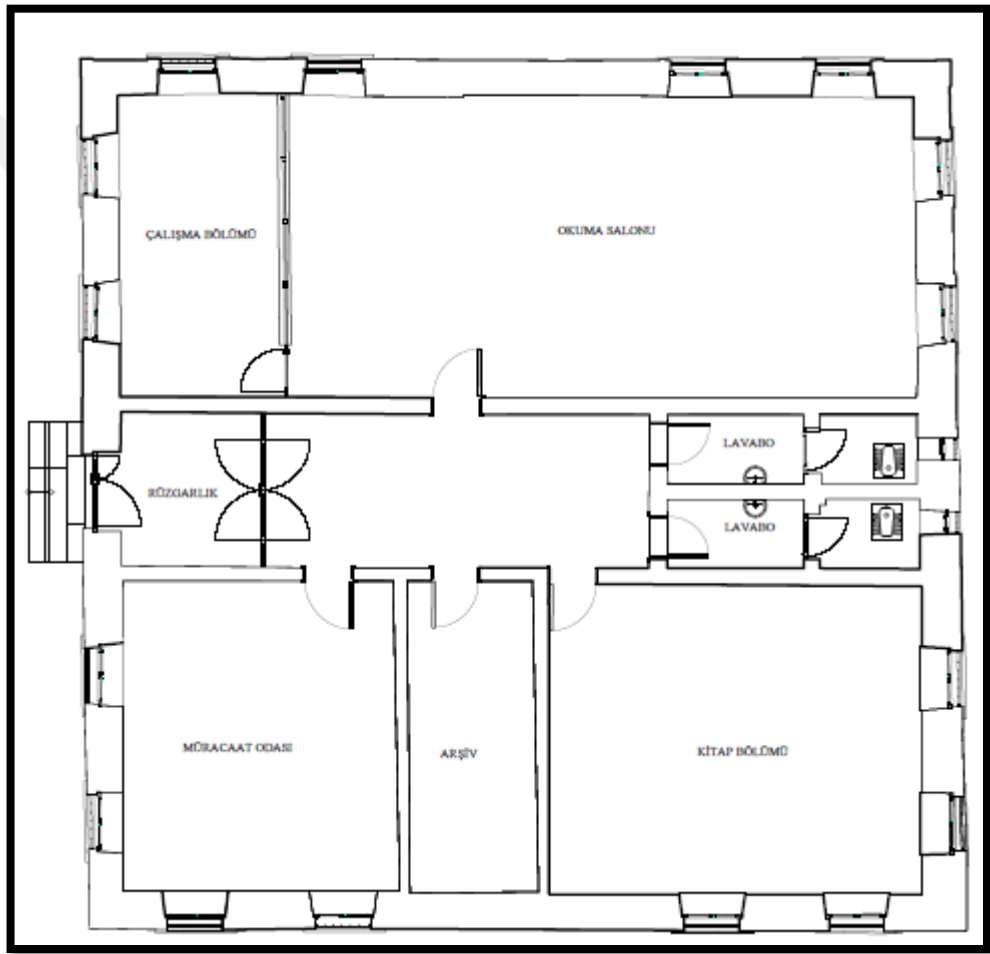

(Ankara 2 No'lu Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Arşivi)

Fotoğraf 3.2 Cephanelik Binası Arşiv Fotoğrafları

Fotoğraf 3.3 Cephanelik Binası 2012

Şekil 3.1 Cephanelik Binası Krokisi

(Yonga,2019)

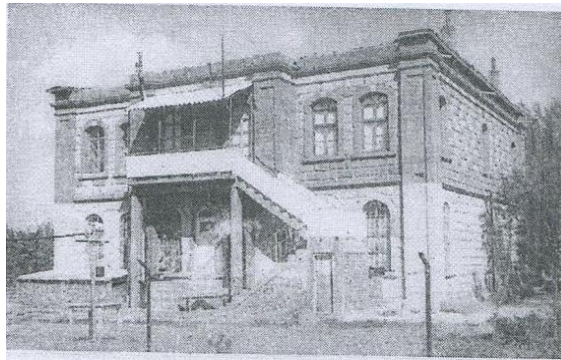
Redif Dairesi (İdari Bina) ise giriş ve üst kat olmak üzere iki katlıdır. Girişi gösterişlidir. Çift sütunlu ana girişin üzeri, balkon haline getirilmiş ve alttaki çift sütun, bu balkon kısmından saçağa kadar devam ettirilmiştir. Dış cephede kullanılan farklı renklerdeki taşlarla renk alması oluşturulmuştur. Daha sonraki yıllarda

özgün mimarisine uygun restore edilmiş ve günümüzde kaymakamlık lojmanı olarak kullanılmaktadır.(Fotoğraf 3.4,Fotoğraf 3.5, Fotoğraf 3.6),

BOA.DH.MKT.,FTG_1942

Fotoğraf 3.4 Redif Dairesi Arşiv Fotoğrafları

(Ankara 2 No'lu Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Arşivi)

Fotoğraf 3.5 Redif Dairesi Arşiv Fotoğrafları

Fotoğraf 3.6 Redif Dairesi, 2012

Bu tez kapsamında Redif Binası olan 3 No'lu bina aşağıda detaylı olarak incelenmiştir.

3.2 Yapının Konumu ve Tarihçesi

Redif Binası, Hüseyin Sağırkaya Caddesi, Yenidoğan Mahallesi'nde, 212 ada 7 parsel üzerindedir. Gayrimenkul Eski Eserler ve Anıtlar Yüksek Kurulu'nun 23.07.1981 tarih A-3029 sayılı kararı ile tescillenmiştir. (Ek A). Yapı arka bahçesi dışında yaklaşık 260 m²'lik alana oturmaktadır. Yapının giriş cephesi olan doğu cephesi sokağa, batı cephesi arka bahçeye ve kuzey cephesi Kalecik Belediyesi Hizmet Binasına ve güney cephesi de yan parselde bakmaktadır. (Fotoğraf 3.7).

Fotoğraf 3.7 Redif Birliği Uydu Görüntüsü, 2012

Ankara 2 No'lu Kültür ve Tabiat Varlıkları arşivinden edinilen bilgiye göre binanın yapım tarihi 1880 yılıdır. Yapının anıt fişinde yapım amacının medrese olup sonradan askeri işlevli kullanıldığına dair bilgi yer almaktadır..(Ek B).

Redif Binasının Tabakhane Camisini yapan Ermeni ustalar Kevork Usta, Ovenüs Hoca ve Onnik Usta tarafından yapıldığı söylenmektedir. Yapı, İstiklal Savaşı sırasında İnebolu yoluyla İstanbul'dan gelen cephe, yiyecek ve giyeceklerin, Haymana Cephesi'ne sevkinde büyük rol oynamıştır. Zaman içerisinde bina boşaltılarak kaderine terk edilmiştir.(www.kalecikhbr.com, 2015). Milli Eğitim Bakanlığına tahsisli yapıda çalışma yapabilmek için kuruma başvurulmuş ve gerekli izinler alınmıştır. (Ek D). Fakat 2011 bina Kalecik Belediyesi'ne devredilmiş ve belediye tarafından hizmet binası olarak kullanılmak üzere özel bir firmaya Rölöve, Restitüsyon ve Restorasyon Projeleri hazırlatılarak uygulamaya geçilmiştir. Bu tezde 2012 yılında yapılan tespitler doğrultusunda inceleme yapılmıştır.Uygulama sonrasına ait yapının güncel fotoğrafı 5. Bölüme eklenmiştir.

3.3 Yapının Mimari  zellikleri

Redif binası, giriş ve üst kat olmak üzere iki katlı, kesme taş ve sıralı moloz taştan yapılmış, ve kırma çatılıdır. Simetrik bir cepheye sahip olan yapı dönemin mimari özelliklerine sahiptir. Doğuya bakan ana girişte yer alan birkaç basamakla giriş kapısına ulaşılır. Giriş kapısının üzerinde balkon yer alır. Bu balkon çift s t na taşıtılarak vurgulanmıştır.

Zemin katta altı, üst katta altı olmak üzere giriş cephesinde toplam 12 pencere vardır. Kemerli pencereler, binanın büyüklüğüne ve anıtsal k tlevi görünüşüne uygun olarak uzun ve geniş yapılmıştır. Diğer iki binada olduğu gibi, pencere söveleri dışarı taşmıştır. Katlar arası kalın bir taş silmeyle belirlenmiştir. Pencere ve giriş kapılarının kemerlerle oluşması,    redif yapısında olan ortak özelliktir.

Bina ahşap kısımlarının  r mesi, duvarlarında yıkıntı ve çatlamalar olması nedeniyle alan çalışması yapılan 2012 yılında kullanılmaz durumdadır.

2012 yılında yapılan tespitlerde, birinci kat, zemin kata oranla duvarları çok daha sağlam durumdadır. Yapının ikinci dönemine ait izler burada daha belirgindir. Hol n yanında, kuzey-batı ve güney-batı köşelerde bulunan mekanların duvarları değiştirilmiş, batıda hem holü hem de yanlardaki mekanları sınırlayan duvarlar yıkılmıştır. Giriş yönünde ters T planlı sofa, iki yanda simetrik olarak düzenlenmiştir. Yapının ana duvarları haricinde, i  kısımdaki bölüntüyü sağlayan

duvarlarda yıkılmalar, çatlaklar mevcuttur. Yer yer sıvalar dökülmüştür. Hem zemin katta hem de 1. katta ahşap döşemeler zarar görmüştür. Katları ayıran döşeme, özellikle yapının kuzeyinde sehim yapmakta, yer yer de çökmeler görülmektedir. Zemin kat döşemesinde de pek çok yerde malzeme kaybı tespit edilmiştir.

Yapı için hazırlanan rölöve projesi ekler bölümündedir

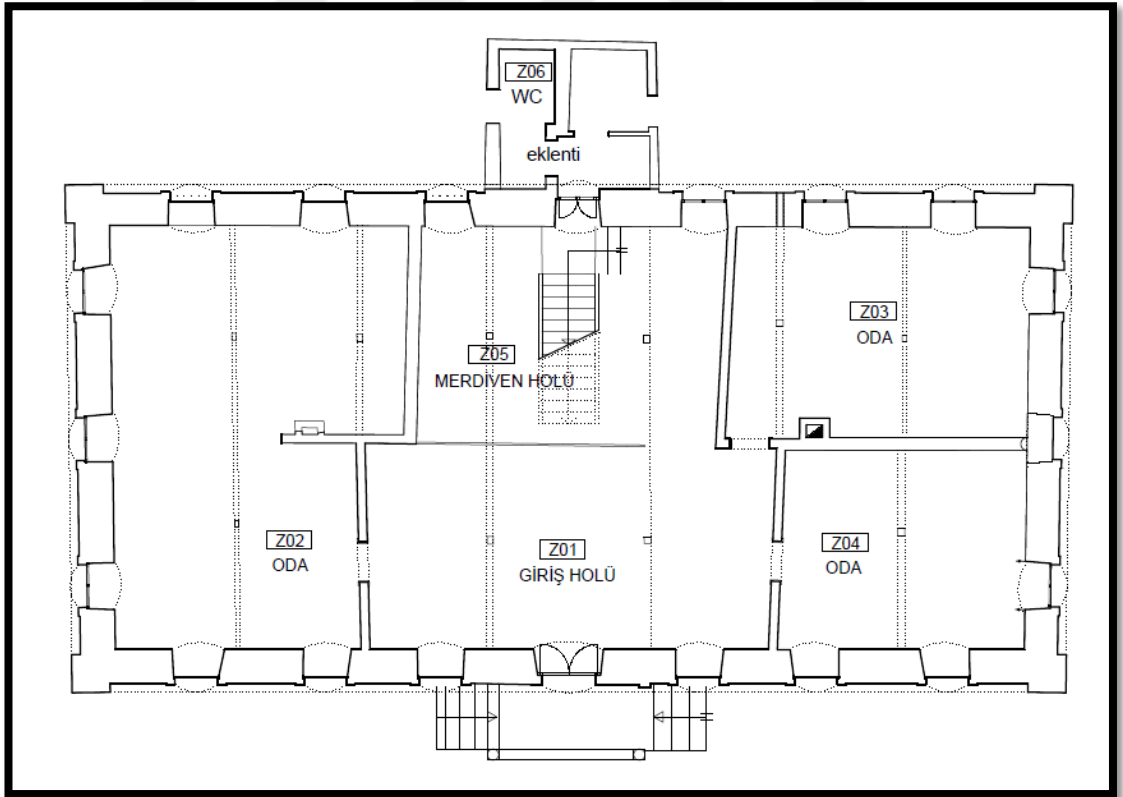
3.3.1. Plan Özellikleri

Redif binasının zemin katı dikdörtgen formda olup 22,72*11,44 m ölçülerindedir.

Zemin Kat

Redif Binası'nın zemin katı 3 oda, 1 wc, giriş holü ve ahşap merdiven kovalarının bulunduğu hol olmak üzere 6 mekandan oluşmaktadır. Zemin katta sirkülasyon alanları doğu-batı aksında sıralanmıştır. Planın en batısında, merdiven holünden geçince orijinal pencerelerden biri kapıya dönüştürülerek eklenen bir wc yer almaktadır.

Binaya giriş cephenin ortasında bulunan çift kanatlı ahşap kapı ile yapılır. Bu giriş holü doğal zemin kotundan 92 cm yukarıda olup 4 basamakla çözülmüştür.

Zemin Kat Planı

Z01 Mekânı (Giriş Holü – Sofa)

Z01 mekânı giriş holü fonksiyonlu 9.1x 4.6 m ve alanı 39,8 m²'dir. Bu mekana doğu cephesinde yer alan 120x280 cm ölçülerindeki çift kanatlı ahşap giriş kapısı ile sağlanmaktadır. Zemin katta bulunan 3 odanın kapısı bu giriş holüne açılmaktadır. Döşeme malzemesi, 23 cm genişliğinde ahşaptır. Süpürgelik bulunmayan mekânın duvarları sıvalı olup ve badanalıdır. Bu sıvalar büyük oranda dökülmüştür. Tavan kontaplak kaplamalı olup hasarlıdır. (Fotoğraf 3.8)

Fotoğraf 3.8 Redif Binası Zemin Kat-Kat Holü, 2012

Z02 Mekânı (Oda)

Z02 mekânı 5,5x9,5 m ve 6,6x9,5 m boyutlarından oluşan iki bölmeli bir odadır. Toplam alanı 57,5 m²'dir. Z02 mekânına Z01 mekânından ulaşılmaktadır. Odaya 101x185 cm ölçülerindeki ahşap bir kapı boşluğundan girilmektedir. Mekânın girişinde eşik bulunmamaktadır. Doğu duvarında yer alan 3 adet, güney duvarında yer alan 3 adet, batı cephesinde biri kapalı 3 adet pencere yer almaktadır. Parapet yüksekliği ortalama 65 cm olan pencerelerin boşluğu genellikle 110x230 cm'dir. Bu pencere boşlukları dış mekâna doğru az miktarda daralacak şekilde pahlıdır. Zemini 23 cm genişliğinde ahşap döşeme tahtası ile kaplıdır. Süpürgelik bulunmayan

mekanın duvarları sıvalı olup ve boya izlerine rastlanmıştır. Fakat bu boyalar yer yer dökülmüştür. Tavan kontaplak kaplamalı olup hasarlıdır. (Fotoğraf 3.9).

Fotoğraf 3.9 Redif Binası Zemin Kat-Z02 Mekanı (Oda), 2012

Z03 Mekânı (Oda)

Z03 mekânı 4,75x6,6 m boyutlarından 31,2 m² alanlı odadır. Z01 mekânından ulaşmakta olan odaya 101x185 cm ölçülerindeki çift kanatlı ahşap bir kapıdan girilmektedir. Eşiği bulunmayan odanın batı duvarında 3 adet, kuzey duvarında 1 adet pencere ile mekân doğal ışık almaktadır. Parapet yüksekliği ortalama 65 cm'dir. Pencerelerin boşluğu genellikle 110x230 cm'dir. Bu pencereler dışa doğru az miktarda daralacak şekilde pahlıdır. Zemini 23 cm genişliğinde ahşap döşeme tahtası ile kaplıdır. Süpürgelik bulunmayan mekanın duvarları sıvalı olup ve boya izlerine rastlanmıştır. Bu sıvalar büyük oranda dökülmüştür Tavan kontaplak kaplamalı olup ağır hasarlıdır. (Fotoğraf 3.10)

Fotoğraf 3.10 Redif Binası Zemin Kat-Z03 Mekanı (Oda), 2012

Z04 Mekânı (Oda)

Z04 mekânı 5,5x5,5 m boyutlarında alanı 24,7 m²’ olan bir odadır. Buraya Z01 mekânından ulaşılmakta ve odanın kuzey duvarında yer alan 101x185 cm ölçülerindeki çift kanatlı ahşap kapı boşluğundan girilmektedir. Eşik bulunmayan odanın doğu duvarında 2 adet, kuzey duvarında 1 adet pencere yer alır. Kuzey cephesinde bulunan pencerelerden biri kapatılmıştır. Parapet yüksekliği ortalama 65 cm olan pencerelerin boşluğu genellikle 110x230 cm’dir. Boşluklar dış mekâna doğru az miktarda daralacak şekilde pahlıdır. Zemini 23 cm genişliğinde ahşap döşeme tahtası ile kaplıdır. Süpürgelik bulunmayan mekanın duvarları sıvalı olup ve boya izlerine rastlanmıştır. Fakat yer yer dökülmüştür. Tavan kontaplak kaplamalı olup ağır hasarlıdır. (Fotoğraf 3.11).

Fotoğraf 3.11 Redif Binası Zemin Kat-Z04 Mekanı (Oda), 2012

Z05 Mekânı (Merdiven Holü)

Z05 Mekânı merdiven kovasının yer aldığı 6,8x4,9 m boyutlarında dikdörtgen planlı 33,6 m² alanlı sahiptir. Buraya Z01 mekânından ulaşılmakta ve holün doğu duvarında yer alan kontplakla kapatılmış bölümden girilmektedir. Mekânın batı duvarındaki pencerelerden biri kapıya dönüştürülerek sonradan eklenen wc kısmına açılmaktadır. Zemin katı üst kata bağlayan tek kollu ahşap merdivenin ilk kolu mekânın batı, ikinci kolu güney duvarına bitişik olarak yerleştirilmiştir. Z05 mekânın döşemesinin bir bölümü zemin katın diğer bazı odalarında olduğu gibi 23 cm genişliğinde ahşap döşeme tahtası ile kaplıdır, diğer bölümü ise dökme betondur. Ahşap merdiven yıkılmış olup yerine Kalecik Belediyesi tarafından geçici olarak yaptırılmış bir merdiven bulunmaktadır. Süpürgelik bulunmayan mekanın duvarları sıvalı olup ve boya izlerine rastlanmıştır. Fakat yer yer dökülmüştür. (Fotoğraf 3.12)

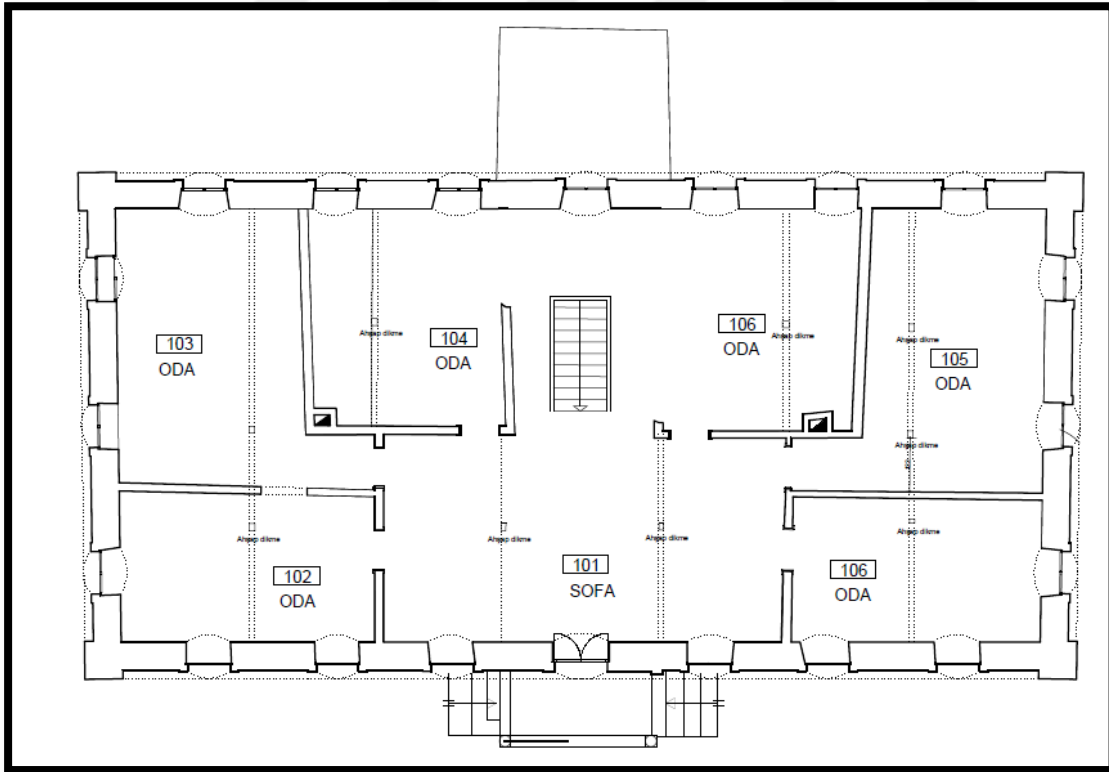
Fotoğraf 3.12 Redif Binası Zemin Kat-Z05 Mekanı (Merdiven Holü), 2012

Z06 Mekânı (Wc)

Z06 Mekânı wc olarak kullanılmış bir mekân olup 2,3x3,1 m boyutlarında 10,5 m²'alanlıdır. Buraya Z05 mekânından ulaşılmakta ve batı duvarında yer alan 110x230 cm ölçülerindeki pencereden kapıya dönüştürülen ahşap bir kapıdan girilmektedir. Mekânın güney cephesinde yer alan pencere sayesinde doğal ışık alabilmektedir. Pencerenin boşluğu 70x100 cm boyutlarındadır. Z06 mekânın zemini dökme betondur. Tavanı sıvalıdır. Duvarlar tuğla ile örülmüştür.

BİRİNCİ KAT

Redif binasının üst katında 6 adet mekân bulunmaktadır. Bunlar 5 oda ve merdiven kovanının bulunduğu holdür. Binanın üst katının sirkülasyon alanını merdiven holü ve sofa oluşturmaktadır. Planın ortasında olan merdivenden çıkıldıktan sonra hole ulaşılır. Merdiven holün her iki yanında mekânlar yer almaktadır. Kata ulaşım 16 basamaklı ahşap bir merdiven ile sağlanmaktadır. Birinci katın 4 cephesinde de pencere bulunmaktadır. Tavan kaplamaları kısmen özgündür. Döşemeler ahşap kaplama olup ağır hasar görmüştür.

Birinci Kat Planı

101 Mekânı (Merdiven Holü, Sofa ve Oda)

Alanı 80,71 m² olan bu mekana merdiven holü, sofa ve duvarları yıkık olan oda dahildir. Merdiven kovanının boyutları 3,2 x 5,15 m'dir. Bu odanın sadece duvar izleri görülmektedir. Tüm mekanlar sofaya açılmaktadır. Pencere boşlukları 110x200 cm' dir. Bu pencere boşlukları dış mekâna doğru az miktarda daralacak şekilde pahlıdır. Mekan 3 adet pencere sayesinde mekan doğal ışık almaktadır. Döşemesi ahşap olup 22 cm genişliğindedir. Süpürgelik bulunmayan mekanın duvarları sıvalı olup ve badanaya rastlanmıştır. Tavanı ahşap sunta kaplıdır (Fotoğraf 3.13)

Fotoğraf 3.13 Redif Binası Birinci Kat-101 (Merdiven Holü,sofa ve oda), 2012

102 Mekânı (Oda)

102 no'lu mekânı 3.35 x 5.75 m boyutlarında 19.20 metrekaredir. Buraya 101 no'lu mekândan ulaşılmakta ve odanın kuzey duvarında yer alan 105 x120 cm boyutlarındaki ahşap bir kapı boşluğundan girilmektedir. Eşik bulunmamaktadır. Mekânın doğu duvarında 2 adet ve güney duvarında 1 adet pencere yer alır. Parapet yüksekliği 73 cm olan pencerelerin boşluğu 110x200 cm'dir. Bu pencere boşlukları dış mekâna doğru az miktarda daralacak şekilde pahlıdır. Zemin ahşap kaplıdır. Süpürgelik bulunmayan mekanın duvarları sıvalı olup badanalıdır. Sıvada yer yer dökülmeler vardır. 102 no'lu mekanın tavanı ahşap kaplıdır. (Fotoğraf 3.14)

Fotoğraf 3.14 Redif Binası Birinci Kat-102 (Oda), 2012

103 Mekânı (Oda)

103 no'lu mekânı 5,25 x 4,2m boyutlarında 28,2 m²'alanlıdır. Buraya 101 no'lu mekândan ulaşılmakta ve odanın kuzey duvarında yer alan 105 x120 cm boyutlarındaki ahşap bir kapı boşluğundan girilmektedir. Eşik bulunmamaktadır. Mekânın batı duvarında 1 adet ve güney duvarında 2 adet pencere yer alır. Sadece bu mekandaki pencere boşluklarının birinde çift pencereye rastlanmıştır. Parapet yüksekliği 73 cm olan pencerelerin boşluğu 110x200 cm'dir. Bu pencere boşlukları dış mekâna doğru az miktarda daralacak şekilde pahlıdır. Zemin ahşap kaplıdır. Süpürgelik bulunmayan mekânın duvarları sıvalı olup ve boya izlerine rastlanmıştır. . Yer yer dökülmeler vardır. 103 no'lu mekânın tavanı ahşap kaplıdır. (Fotoğraf 3.15).

Fotoğraf 3.15 Redif Binası Birinci Kat-103 (Oda), 2012

104 Mekânı (Oda)

104 no'lu mekân 4,3 x 4,9 m boyutlarında 21,1 m²'alanlıdır. Buraya 101 no'lu mekândan ulaşılmakta ve odanın doğu duvarında yer alan 105 x120 cm boyutlarındaki ahşap bir kapıdan girilmektedir. Eşik bulunmamaktadır. Mekânın batı duvarında 2 adet pencere yer alır. Parapet yüksekliği 73 cm olan pencerelerin boşluğu 110x200 cm'dir. Bu pencere boşlukları dış mekâna doğru az miktarda daralacak şekilde pahlıdır. Zemin ahşap kaplıdır. Süpürgelik bulunmayan mekânın duvarları sıvalı olup ve boya izlerine rastlanmıştır. Yer yer dökülmeler vardır. 104 no'lu mekânın tavanı ahşap kaplıdır. (Fotoğraf 3.16).

Fotoğraf 3.16 Redif Binası Birinci Kat-104 (Oda), 2012

105 Mekânı (Oda)

105 no'lu mekân 6,4 x 3,4 m boyutlarında 27,5 m²' alanlıdır. Buraya 101 no'lu mekândan ulaşılmakta ve odanın güney duvarında yer alan 105 x120 cm boyutlarındaki ahşap bir kapıdan girilmektedir. Eşik bulunmamaktadır. Mekânın batı duvarında 1 adet, kuzey duvarında 2 adet pencere yer alır. Parapet yüksekliği 73 cm olan pencerelerin boşluğu 110x200 cm'dir. Bu pencere boşlukları dış mekâna doğru az miktarda daralacak şekilde pahlıdır. Zemin ahşap kaplıdır. Süpürgelik bulunmayan mekanın duvarları sıvalı olup ve boya izlerine rastlanmıştır. Yer yer dökülmeler vardır. 105 no'lu mekanın tavanı ahşap kaplıdır. (Fotoğraf 3.17)

Fotoğraf 3.17 Redif Binası Birinci Kat-105 (Oda), 2012

106 Mekânı (Oda)

106 no'lu mekân 3,25 x 5,5m boyutlarında 18,1 m²'alanlıdır. Buraya 101 no'lu mekândan ulaşılmakta ve odanın güney duvarında yer alan 105 x120 cm boyutlarındaki ahşap bir kapıdan girilmektedir. Eşik bulunmamaktadır. Mekânın doğu duvarında 2 adet, kuzey duvarında 1 adet pencere yer alır. Parapet yüksekliği 73 cm olan pencerelerin boşluğu 110x200 cm'dir. Bu pencere boşlukları dış mekâna doğru az miktarda daralacak şekilde pahlıdır. Zemin ahşap kaplıdır. Mekânda

süpürgelik bulunmamaktadır. Duvarlar sıvalı ve boyalıdır. Yer yer dökülmeler vardır. 106 no'lu mekanın tavanı ahşap kaplıdır. (Fotoğraf 3.18)

Fotoğraf 3.18 Redif Binası Birinci Kat-106 (Oda), 2012

3.3.2. Cephe Özellikleri

Yapının tüm cephelerinde $\frac{1}{2}$ pencere oranları aynı olup sayıları ve kemer tipleri farklıdır. Zemin kat yarım daire olup üst kat basık kemerlidir. Pencerelelerin etrafında taş söveler mevcuttur. Köşelerde kesme taşlarda 20 cm dışarıya taşan plastırlar mevcuttur. Bunun dışında iki pencere arasındna ve üst kat pencereleri üzerinde kat silmesi ve saçak kotunda bir korniş dönmektedir. Bu söveler yer yer zarar görmüştür. Cephelerde herhangi bir kademe görülmemektedir. Cepheler 2012 yılında sıvasız olup batı cephesinin üst katı dışında taş doku net bir biçimde görülmektedir. Tüm cephelerde binanın temelini havalandırmak için havalandırma delikleri bulunmaktadır. Cephelerde askerlerin atlarını bağladıkları metal çiviler görülmektedir. (Fotoğraf 3.19). Dönemin kamu yapılarının ortak özelliği olan kitabeye bu yapıda rastlanılmamıştır.

Fotoğraf 3.19 Redif Binası Cephesindeki Metal Çivi Detayı, 2012

Doğu Cephesi/ Giriş Cephesi

Redif binasının giriş cephesi, Hüseyin Sağırkaya Caddesine bakan doğu cephesidir. Doğu cephesinin en önemli özelliği giriş kapısı ve önündeki kolonlu balkonun bulunmasıdır. Cephenin zemin katındaki Z01 mekânın giriş kapısı, Z02 ve Z04 mekânın pencereleri ile birinci katın 101, 102 ve 106 mekânların pencereleri bu yönde konumlandırılmıştır

Doğu cephesinin ortasında yer alan basık kemerli giriş kapısının her iki yanında ve tüm pencerelerin etrafında taş söveler yer almaktadır. İki katın arasındaki döşeme hizasının altında taş bir kat silmesi yer almaktadır. Bu silme yer yer tahribata uğramıştır. Cephenin her iki başında kesme taş ile örülmüş duvardan yaklaşık 20 cm dışarıya taşırılmış köşe plastıkları vardır. Bu duvarlar sayesinde geri çekilmiş hissiyatı veren cephenin vurgusu daha da arttırılmıştır (Fotoğraf 3.20, Fotoğraf 3.21, Fotoğraf 3.22, Fotoğraf 3.23).

Fotoğraf 3.20 Redif Binası Doğu Cephesi, 2012

Fotoğraf 3.21 Redif Binası Doğu Cephesi, 2012

Fotoğraf 3.22 Redif Binası Doğu Cephesi, 2012

Fotoğraf 3.23 Redif Binası Doğu Cephesi, 2012

Batı cephesi

Redif binasının batı cephesi arka bahçeye bakmaktadır. Yapının batı cephesi nde her iki katta 7 adet söveli pencere vardır. Zemin katın Z02, Z03 ve Z05 mekân pencereleri ve birinci katın 103,104, 105 mekânın pencereleri bu yönde yer almaktadır. Zemin katta bulunan eklenti wc bu cephede yer almaktadır. İki katın arasındaki döşeme hizasının altında kat silmesi yer almaktadır. Bu silme yer yer tahribata uğramıştır. Cephenin her iki başında kesme taş ile örülmüş duvardan yaklaşık 20 cm dışarıya taşırılmış köşe plastırları vardır. Bu duvarlar sayesinde geri çekilmiş hissiyatı veren cephenin vurgusu daha da arttırılmıştır. (Fotoğraf 3.24,Fotoğraf 3.25) Sadece bu cephede birinci kat dış duvarlarında sıvaya rastlanmaktadır.

Fotoğraf 3.24 Redif Binası Batı Cephesi, 2012

Fotoğraf 3.25 Redif Binası Batı Cephesi, 2012

Kuzey Cephesi

Redif binası kuzey cephesi binanın Kalecik Belediyesi Hizmet Binasına bakan kısmındadır. Yapının kuzey cephesi sade bir cephe olmakla beraber binanın yan bahçesine bakmaktadır. Cephede herhangi bir süs bulunmamaktadır. Pencereelerde söve bulunmaktadır . Zemin katta bulunan Z03 ve Z04 mekânın pencereleri ile birinci katın 105 ile 106 mekânın penceresi kuzey cephesinde yer almaktadır. İki katın arasındaki döşeme hizasının altında kat silmesi yer almaktadır. Bu silme tahribata uğramıştır. Cephenin her iki başında kesme taş ile örülmüş duvardan yaklaşık 20 cm dışarıya taşırılmış köşe plastırları vardır.. Bu duvarlar sayesinde geri çekilmiş hissiyatı veren cephenin vurgusu daha da arttırılmıştır. (Fotoğraf 3.26)

Fotoğraf 3.26 Redif Binası Kuzey Cephesi, 2012

Güney cephesi

Redif binasının güney cephesi binanın Kalecik Şehir merkezine bakan kısmındadır. Yapının güney cephesi de kuzey cephesi gibi 3'er pencerelidir. Pencereelerde 21 cm'lik söve bulunmaktadır. Zemin katta bulunan Z03 ve Z04 mekânın pencereleri ile birinci katın 105 ile 106 mekânın penceresi kuzey cephesinde yer almaktadır. İki katın arasındaki döşeme hizasının altında kat silmesi yer almaktadır. Bu silme yer yer tahribata uğramıştır. Cephenin her iki başında kesme taş ile örülmüş duvardan yaklaşık 20 cm dışarıya taşırılmış köşe plastırları vardır.. Bu duvarlar sayesinde geri çekilmiş hissiyatı veren cephenin vurgusu daha da arttırılmıştır (Fotoğraf 3.27).

Fotoğraf 3.27 Redif Binası Güney Cephesi, 2012

3.3.3. Malzeme ve Yapım Tekniği

İki katlı redif binasının yapımında malzeme olarak taş, ahşap ve kerpiç kullanılmıştır. Yapı taş su basman üzerine oturtulmuştur. Yapının taşıyıcı sistemini dış duvarlarda taş, iç duvarlarda ise ahşap karkas sistem oluşturmaktadır. Yığma yapım tekniği ile inşa edilen bu binada iç duvarlarda belli aralıklarla ahşap dikme ve hatıllar yer almaktadır. Ara kat döşemesi ahşaptır. Yapı için hazırlanan malzeme analizleri ekler bölümündedir

3.3.4. Yapı Elemanları

Redif binasının; yapı elemanları temeller, duvarlar, döşemeler, dikme ve kirişler, balkon, çatı,kapılar, pencereler, ve merdiven başlıkları altında ayrıntılı olarak anlatılmıştır.

Temeller

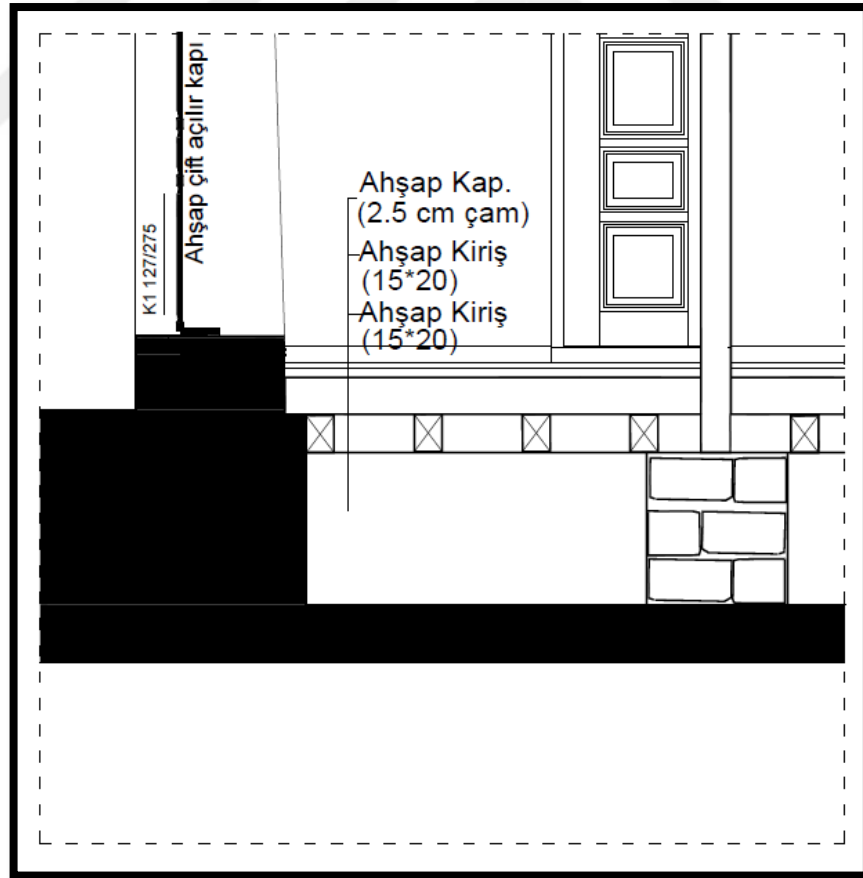
Kalecik Redif Binasında 2012 yılındaki ilk çalışma döneminde bir kazı veya sondaj yapma imkanı olmadığı için temeller hakkında kesin bilgi edinilememiştir.Ancak Belediye tarafından 2016 yılında yaptırılan uygulama sürecinde kaldırılan zemin kat yer döşemesi ve kazılan bir odadan yola çıkarak analiz edilmiştir.

Redif binasının dış beden duvarları zemin katta yığma taş duvarlarının üstüne oturtulmuştur. Ayrıca binadaki açıklığı güvenli bir biçimde geçmek adına zemin kat planında görülen dikmelerin altına yonu taşından örülen ayaklar ile münferit temeller yerleştirilmiştir.

Zemin katın toprak altında kalan taş temel duvarlarının nemden etkilenmemesi ve doğal havalandırma yapılabilmesi için cephede de görülen yuvarlak hava delikleri açılmıştır. (Fotoğraf 3.28), (Şekil 3.2).

Fotoğraf 3.28 Redif Binası Temel Fotoğrafları,2012

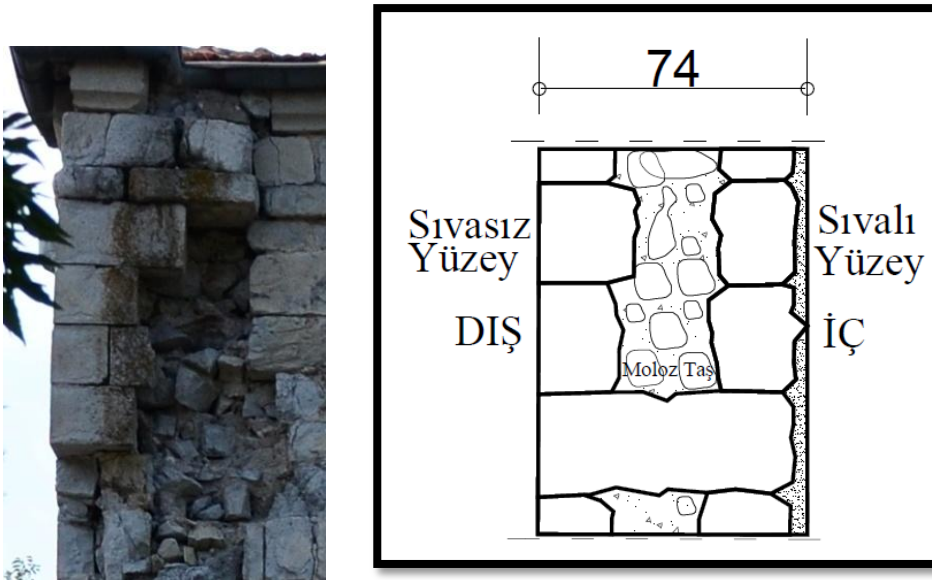

Şekil 3.2 Temel ve Zemin Kat Döşeme Detayı-Restitüsyon
(Yonga,2018)

Duvarlar

Ankara genelinde ve kamu yapıları grubunda kullanılan taş yonu taşıdır. Trakit türü olan bu volkanik taşlara yerel dilde yonu denilmektedir. (Tayla, 2007). Bu taşın duvar malzemesi olarak kullanılmasının nedenleri, hemen yakından ucuza sağlanabilmesi, hafif oluşu, gözenekli yapıda olmasının doğal izolasyonu sağlaması, esnek yapısı sayesinde sarsıntılara dayanıklı oluşu, sıva gerektirmemesi sebebiyle ekonomik olması, kolay işlenebilmesi ve ocaktan kolay çıkarılmaları olarak sıralanabilmektedir. (Sayar & Erguvanlı, 1962, s. 132). Yapı grubunda köşelerde kesme taş duvar, cephe duvarlarında tek tip olarak sıralı moloz taş duvar tekniğinde sandık örgü sistemiyle karşılaşılmaktadır. Binanın özgün olmayan muhdes duvarları ise tuğla bloklarla örülmüştür. Sonradan oluşturulan bu duvarlar zemin katta yer alan eklenti tuvalet duvarlarıdır.

Sandık Duvar Örgüsünde “İç ve dış yüzeyleri düzgün kesme taş, ortası moloz taş dolgu olarak inşa edilen bu duvar tipi genellikle zemin kat duvarlarında kullanılmıştır”. (Büyükmihçi, 1997). Sıvalı veya sıvasız yüzeylere sahip bu duvar tekniğine aynı zamanda dolgu duvar da denmektedir. (Çakıroğlu, 1952). Duvarlar dışarda sıvasız olmasına rağmen iç yüzeylerde sıvalı olarak inşa edilmiştir. Binanın duvar kesitin bozulan köşe plastırından yola çıkılarak Şekil 3.3’deki gibi olduğu düşünülmektedir.(Şekil 3.3).

Şekil 3.3 Köşe Birleşiminde Duvar Örgüsü Kesiti-Restitüsyon
(Yonga,2018)

Dikdörtgen planlı ana kütlenin zemin kat dış duvarları 75-80 cm kalınlığında, iç duvarları ise 10-15 cm kalınlığındadır. Birinci katta yapılan plan ölçümleri dış duvarların alt kata göre yaklaşık olarak 15 cm incelendiğini ortaya çıkarmıştır.

Redif binasının günümüze ulaşan özgün iç duvarları ise ahşap karkas tekniğiyle inşa edilmiştir. İç duvar dokusundaki; kerpiç bloklar, inşaata en yakın yerdeki toprak ve su kullanılarak oluşturulmuştur. Ayrıca kerpiç blokların saman çamuruna katılmış olduğu gözlemlenmiştir.(Fotoğraf 3.29).

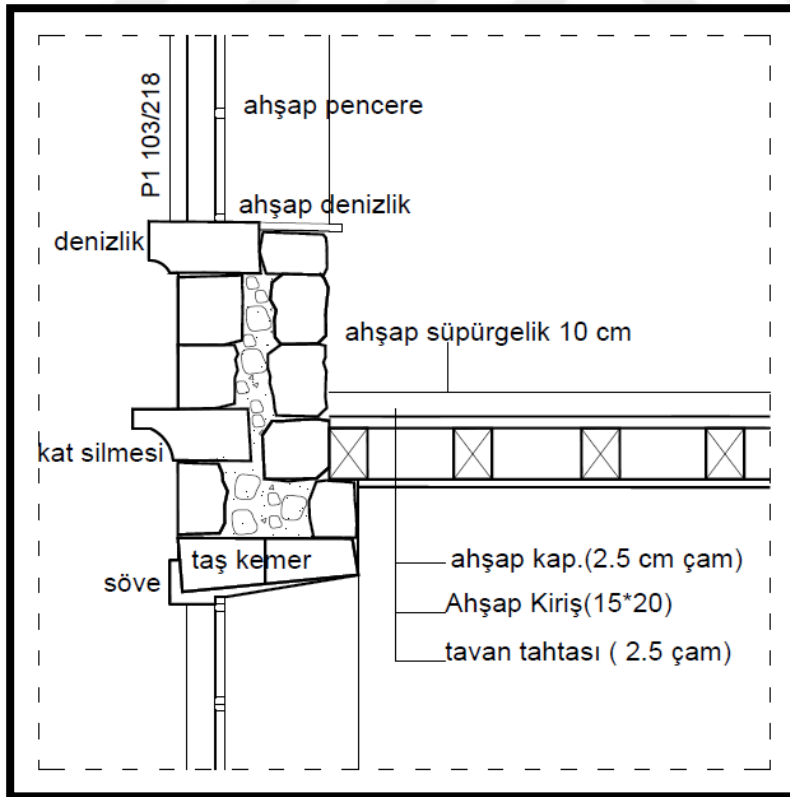
Fotoğraf 3.29 Redif Binası İç Duvarları, 2012

Döşemeler

Ahşap kirişler üzerine, 2,5-3 cm kalınlığındaki ahşapların konması ile elde edilen döşeme kaplaması en sık rastlanan ahşap kaplamalı döşeme çeşididir. (Çakıroğlu, 1952, s. 19). Redif binasında da ahşap döşeme görülmüştür. Yapının giriş kotu 0.00 kabul edilirse su basman kotunun yüksekliğinin 92 cm'e kadar çıkmaktadır. Kaldırılan zemin kaplamalarından yapının zemin kat döşeme sisteminin, 40-50 cm aralıklarla döşendiği görülmüştür.(Şekil 3.2). Ara kat döşemelerinde 15*20 cm kesitli olan ahşap döşeme kirişleri ve onun üzerine de ters yönde yine 15*20 cm kesitli döşeme kirişleri yerleştirilip ızgara sistem oluşturularak yapılmış olduğu görülmüştür. Zemin kat mekânlarının döşemeleri ortalama 23 cm genişliğinde, 2,5-3 cm kalınlığında ahşap ile kaplıdır. Z06 mekânı muhdes dökme beton ile kaplıdır. Yapının birinci katında döşeme sistemi de yine ahşap döşeme kirişlerinin üzerine ortalama 22 cm genişliğinde ahşap döşenerek oluşturulmuştur. Bu döşeme kirişlerini taşıyan ana kiriş, birinci kat zemin döşemesinden rahatlıkla görülebilmektedir. (Fotoğraf 3.30) (Şekil 3.4).

Fotoğraf 3.30 Redif Binası Zemin Kat Döşemesi, 2012

Şekil 3.4 Redif Binası Birinci Kat Döşeme Detayı-Restitüsyon (Yonga,2018)

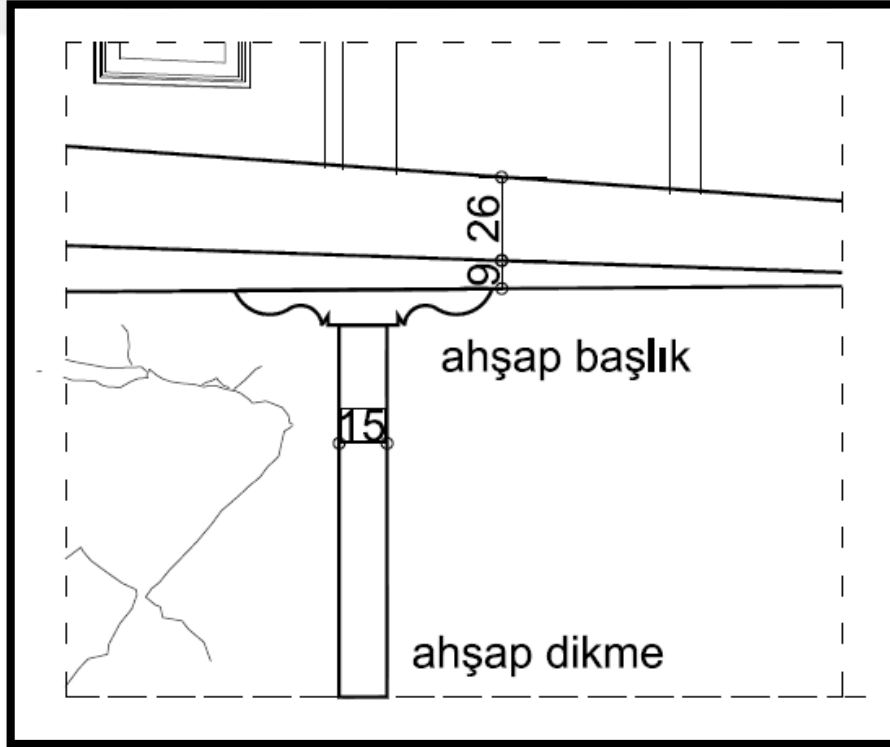
Dikme ve Kirişler

Redif binasında bazı mekanlarda yüklerin ahşap kirişlere ve dikmelere taşındığı gözlenmektedir. Birinci kat mekanlarında bulunan ahşap dikmeler, taşıdıkları ahşap kirişteki yükleri zemin kat duvarlarına, oradan da temeldeki ayaklara aktarmaktadır. Bu dikmelerin, başlıkları oymalıdır. (Fotoğraf 3.31).

Fotoğraf 3.31 Redif Binası Birinci Kat Ahşap Kiriş ve Dikmesi, 2012

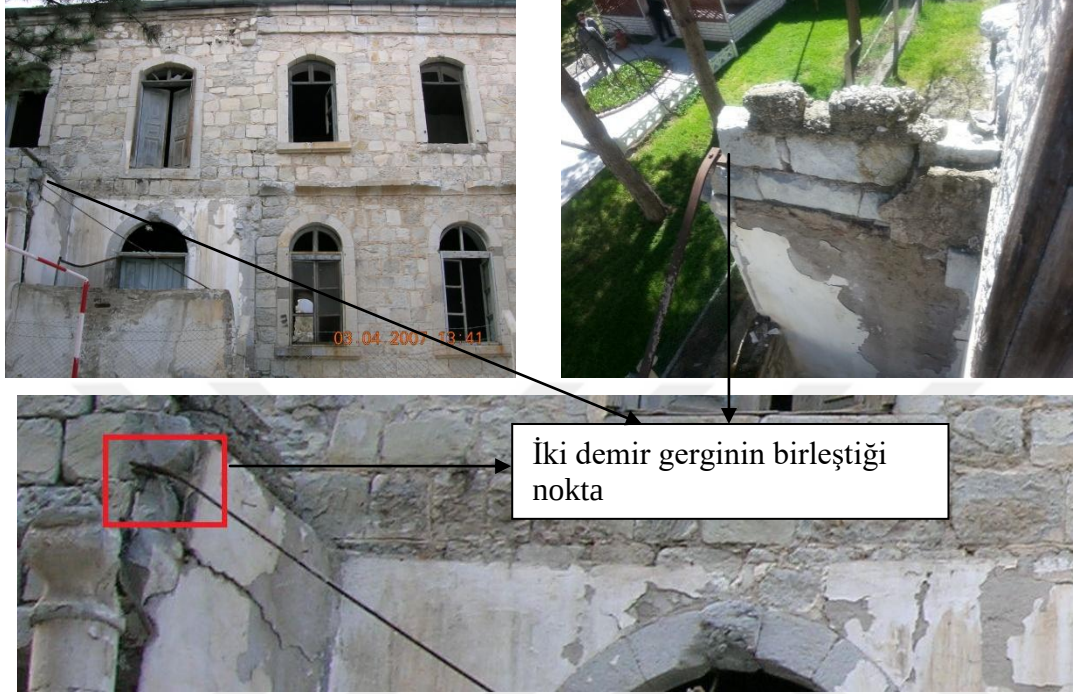
Zemin katta da üst katının ana taşıyıcısı olan ahşap dikme ve kirişlere rastlanmaktadır. Bu mekandaki 15*20 cm. kesitli ana kirişleri taşıyan 10 adet dikmenin ölçüsü ortalama kesiti 15*15 cm'dir. Bu dikmelerin yükü aktarma şeması şekil 3.3 'de gösterilmiştir.(Şekil 3.5).

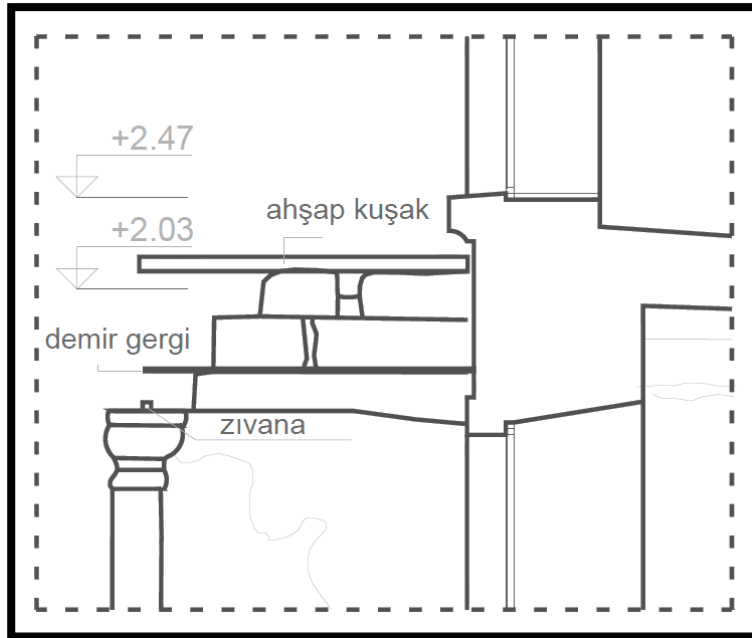
Şekil 3.5 Redif Binası Ahşap Kiriş ve Dikme İlişkisi-Rölöve (Yonga,2018)

Balkon

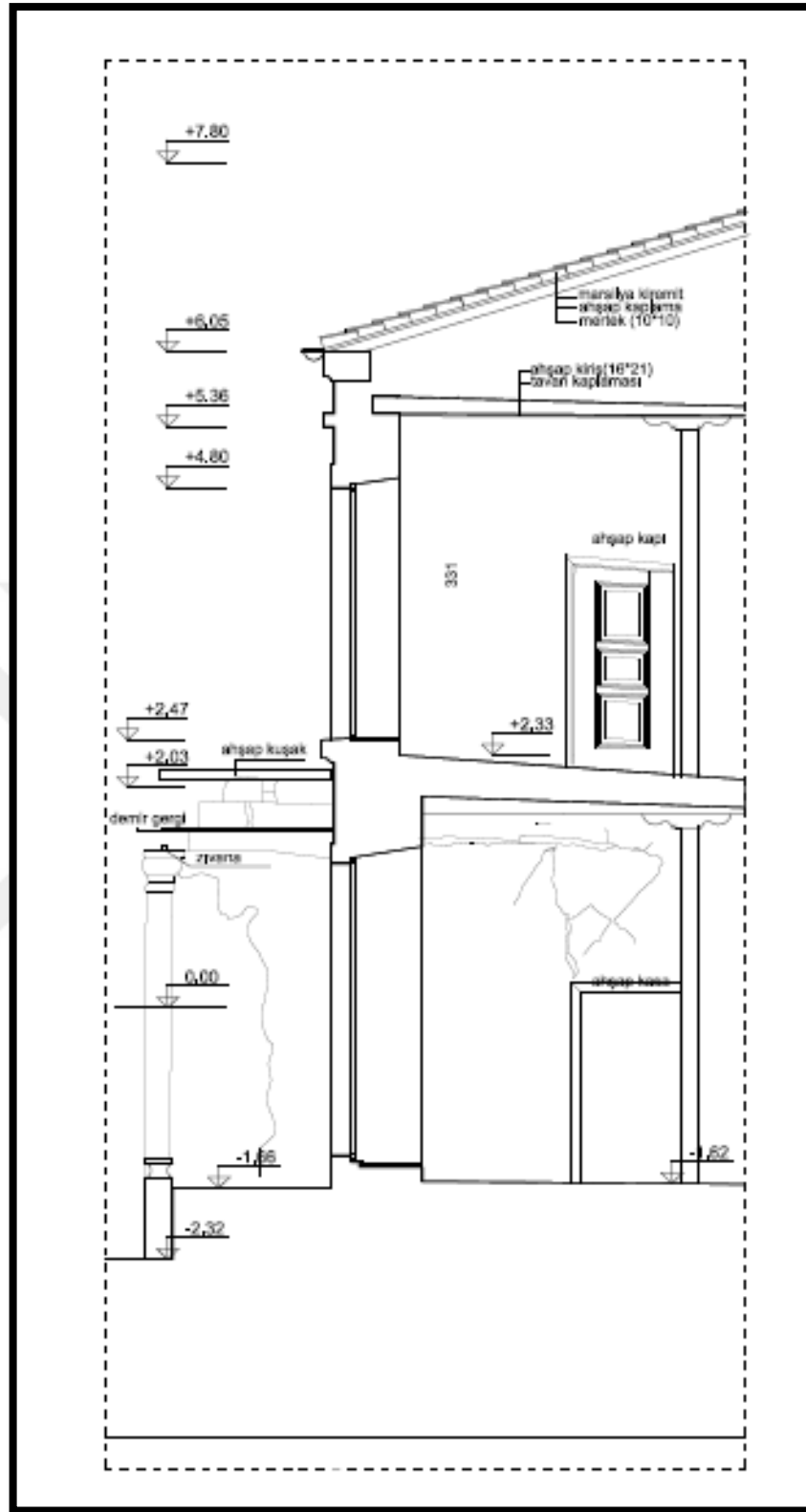
Binanın doğu cephesinde yer alan ve günümüzde ulaşılamayan üst katın balkonu taş lentolar üzerine ahşap kiriş ile taşıtılmaktadır. Bu lentonun altından kolonun üzerinde birleşen demir gergiler olduğu tespit edilmiştir. (Fotoğraf 3.32). (şekil 3.6,şekil 3.7)

Fotoğraf 3.32 Redif Binası Yıkılan Balkonu, 2012

şekil 3.6 Redif Binası Balkon Kesiti-Rölöve
(Yonga,2018)

Şekil 3.7 Redif Binası Taş Kolonlara Taşıtılmış Balkon-Rölöve (Yonga,2018)

Çatı

Redif binasının kırma çatı örtüsü ise Marsilya kiremit ile kaplıdır. Çatı arasına ulaşamadığından çatı yapım sistemi gözlemlenememiştir. Ancak bir video paylaşım sitesinde yayınlanan videoda kiremit altı ahşap kaplamalar ve mertekler görülmektedir.

Fotoğraf 3.33 Redif Binası Restorasyon Uygulaması Süreci Hava Fotoğrafı

Kaynak:([www.youtube.com/Kalecik'te Restorasyon Çalışmaları](http://www.youtube.com/Kalecik'te%20Restorasyon%20Çalışmaları))

Kapılar

Redif binasının kapılarının çoğunda rölöve çalışmaları sırasında ağır hasar aldığı tespit edilmiştir. Binada iki tip kapı vardır. Bunlar iç kapılar ve dış kapı olmak üzere gruplanmıştır. Özgün olmayan iç kapılar aynı tiptedirler ve bir kısmı mevcut değildir. Boyutlarda az bir farklılık görülmektedir. Özgün olan giriş kapısı ve birinci kat balkon kapısı ahşaptır. Giriş kapısı çift kanatlı olup ahşap kanatlar üç bölümden oluşmaktadır. Kanadın alt kısmında düşey konumda yer alan ikili tabla kısmı ve ortada yatay konumda yer alan tabla kısmı ile onun üstünde bulunan düşey konumda yer alan ikili tabla kısmından oluşmaktadır. Oda kapıları kontplak malzemeli olup 3 yatay bölmeden oluşmaktadır.(Fotoğraf 3.34).(Şekil 3.8,Şekil 3.9,Şekil 3.10).

Giriş Kapısı

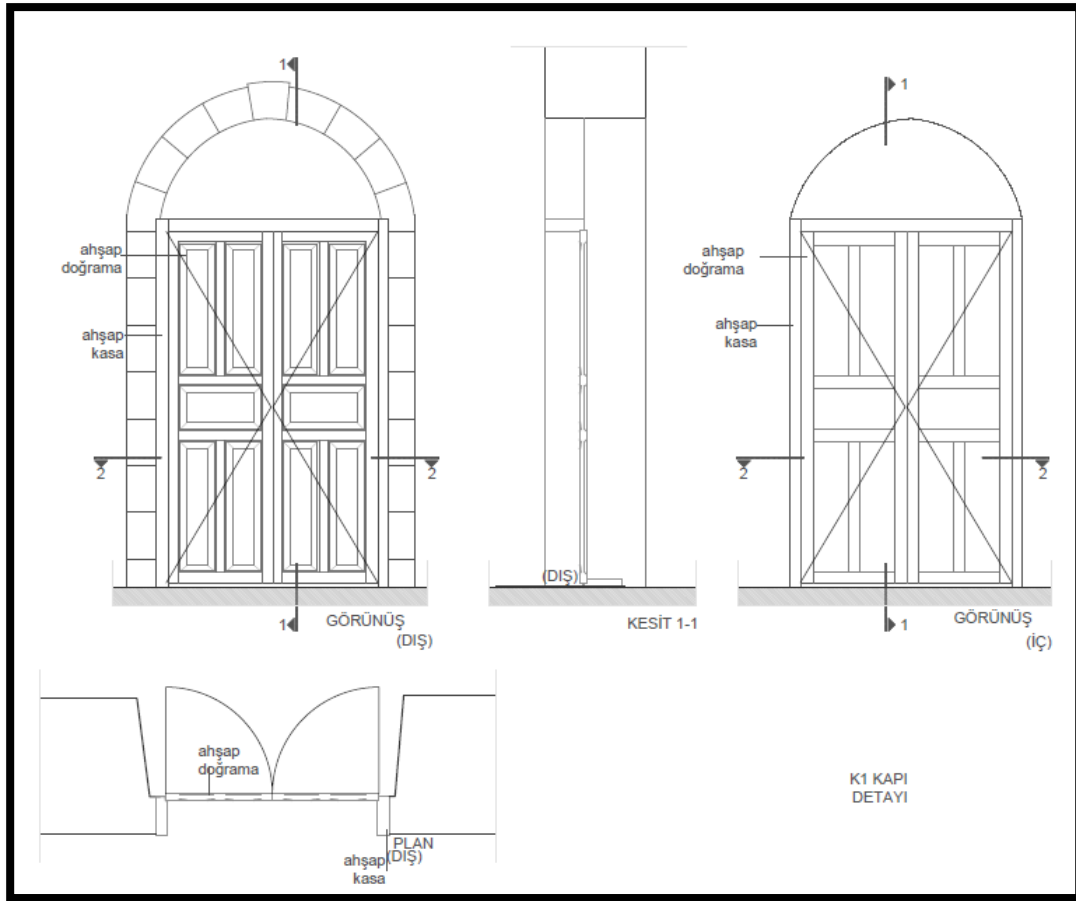

Balkon Kapısı

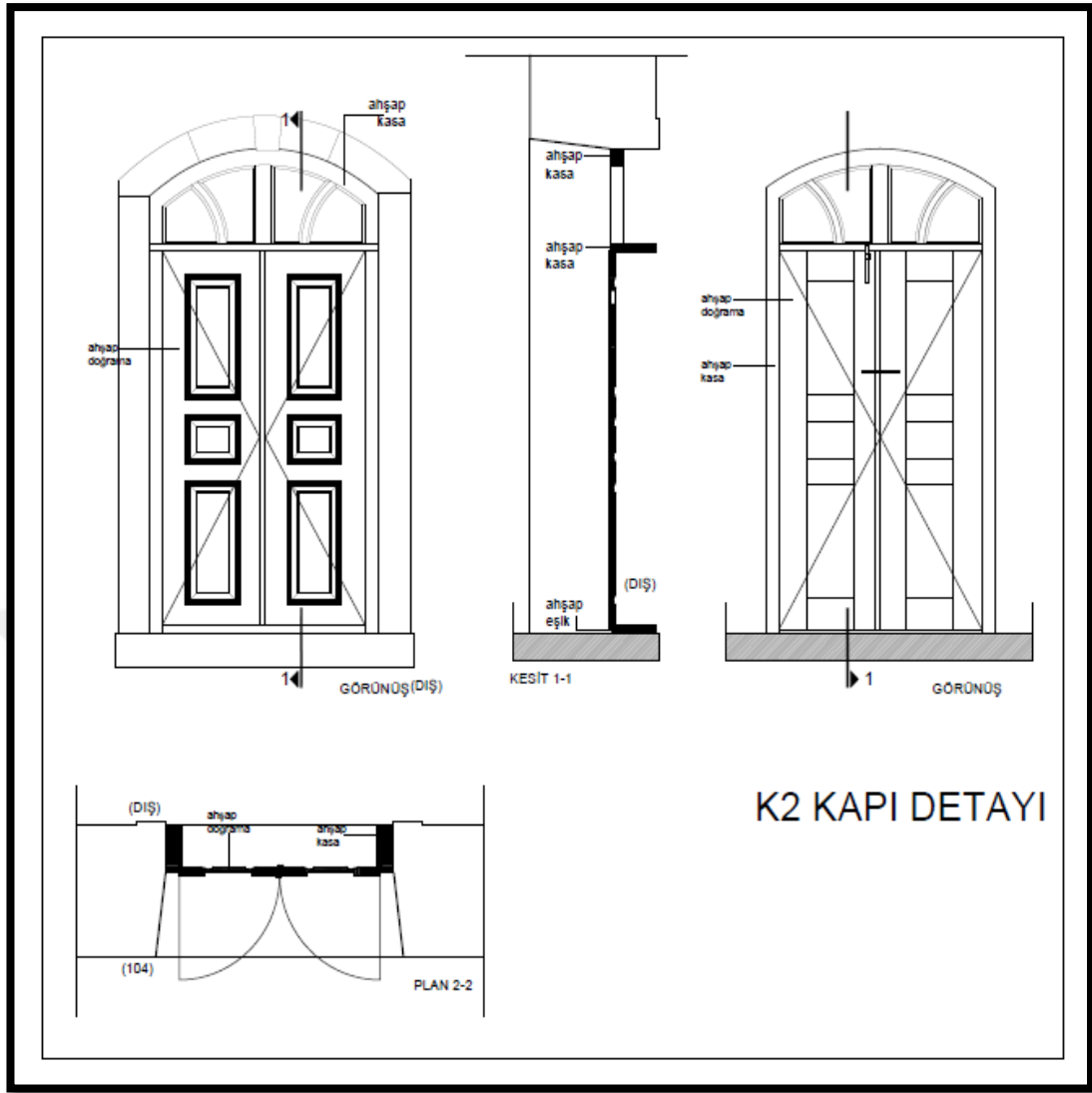

İç Kapı

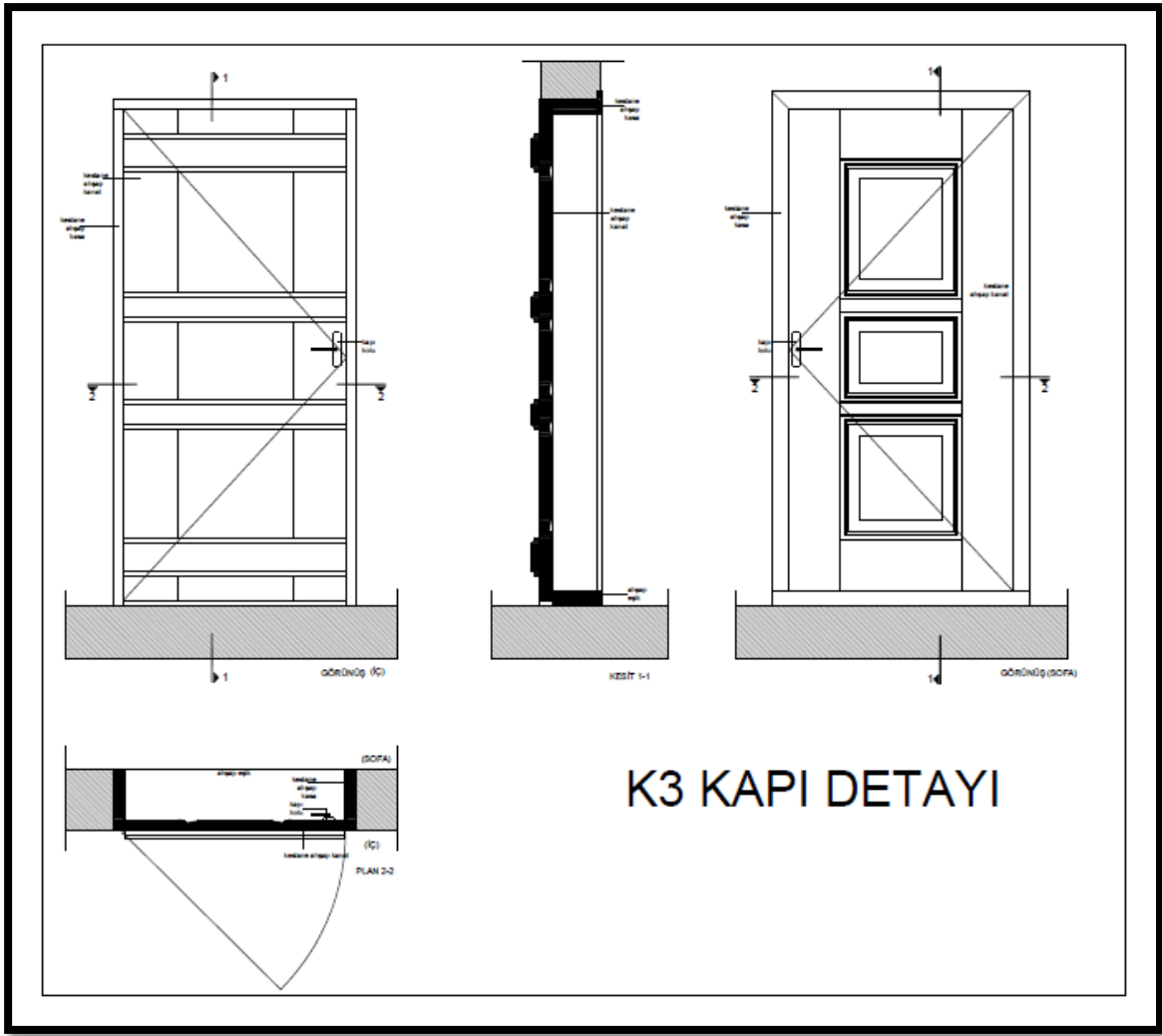
Fotoğraf 3.34 Redif Binası Giriş Kapısı ,Balkon Kapısı,İç Kapı, 2012

Şekil 3.8 Redif Binası Giriş Kapısı-Rölöve
(Yonga,2018)

Şekil 3.9 Redif Binası Balkon Kapısı-Rölöve
(Yonga,2018)

Şekil 3.10 Redif Binası İç Kapısı-Rölvöve
(Yonga,2018)

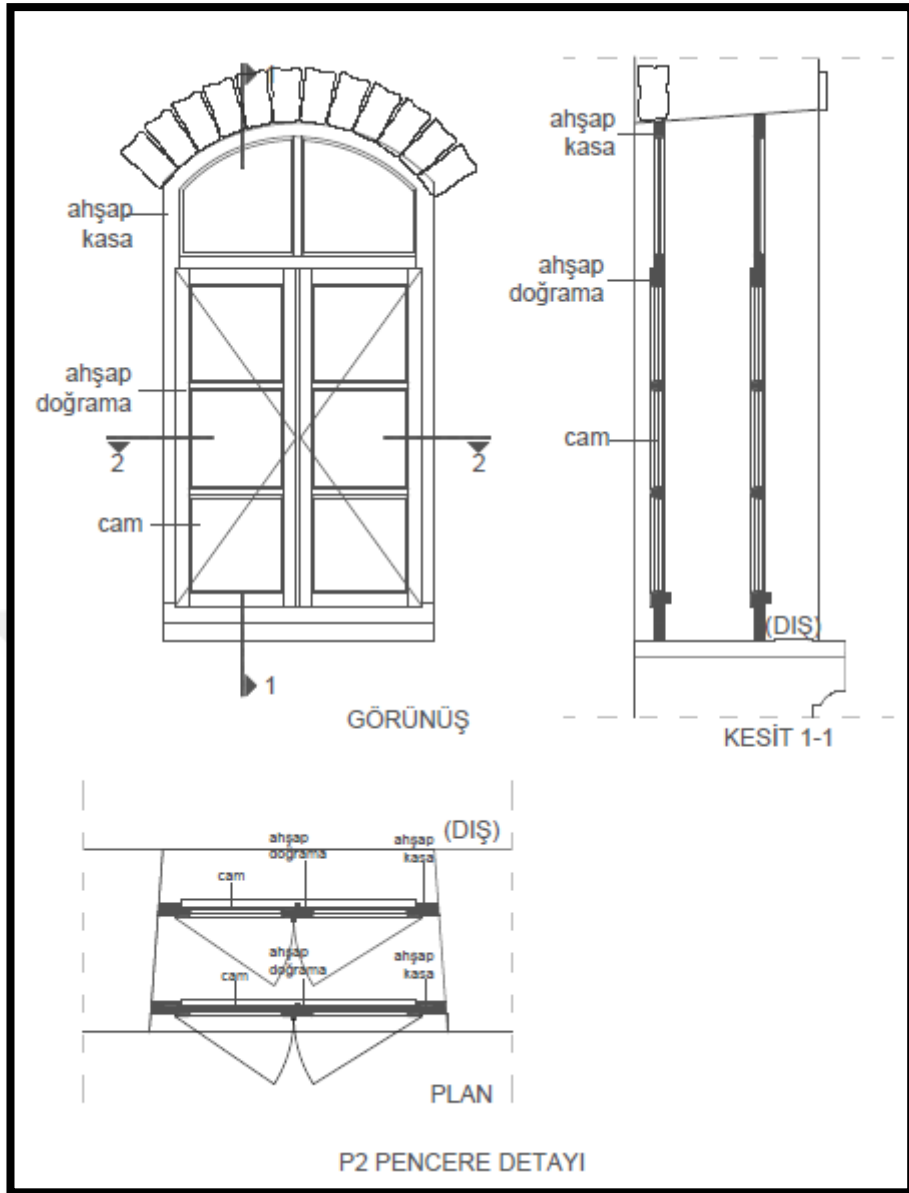
Pencereler

Redif binasında iki tip pencere yer almaktadır. Kemerleri farklılaşan bu tiplerin sadece boyutlarında farklılıklar vardır. Birinci kattaki pencerelerden sadece bir tanesinde (103 no'lu mekanda) çift pencereye rastlanmıştır. Pencerelerinin yarısından fazlası günümüze özgün olarak ulaşabilmiştir. Özgün pencereler ahşaptır. Özgün olan bu pencereler 2 kanat ile onun üstünde devam eden çeyrek daire şeklinde sabit kanattan oluşmaktadır.

Zemin kattaki pencerelerin hepsinin önünde demir korkuluk izleri görülmekte olup bu korkuluk sadece batı cephesindeki pencerelerin bir tanesinde mevcuttur. Üst katlardaki pencerelerin önünde ise kepenk izleri mevcuttur. (Fotoğraf 3.35). (Şekil 3.11, Şekil 3.12).

Fotoğraf 3.35 Redif Binası Pencere Doğrama Tipleri, 2012

Şekil 3.12 Redif Binası P2 Penceresi-Rölöve
(Yonga,2018)
103 No'lu mekandaki çift Pencere Detayı

Merdivenler

Redif binasında dışarıda taş içerde ahşap olmak üzere iki tipte merdiven bulunmaktadır.Redif binasının doğu cephesinde yer alan ve ana giriş kapısına ulaşımı sağlayan 4 basamaklı taş merdiven, -2.71 cm kotundan başlamakta ve -1.66 cm kotuna kadar çıkmaktadır. Rıht genişliği ortalama olarak 39 cm, rıht yüksekliği ortalama 23 cm ve basamak uzunluğu da 151 cm olarak ölçülmüştür. (Fotoğraf 3.36).

Fotoğraf 3.36 Redif Binası Giriş Merdiveni, 2012

Yapının zemin katındaki Z05 mekânından başlayan tek kollu ahşap merdiven de yapının iki katını birbirine bağlayan özgün bir elemandır. Bu merdiven -1.55 kotundan başlayan 2 adet ahşap basamak ile -0.87 cm kotundaki birinci sahanlığın sonuna, -0.84 cm kotundan başlayarak 13 basamak ile +2.17 cm kotunda birinci kattaki 101 nolu mekânına ulaşılmaktadır. Ahşap merdivenin ilk sahanlığa kadar olan basamak genişliği 107 cm olarak ölçülmüştür. Ahşap merdivenin ikinci kısmında ise yine 14 adet rıht bulunmakta ve basamak genişliği 120 cm'dir. Rıht yükseklikleri 23cm, rıht genişlikleri 26'cm'dir. Merdivenin korkuluk ve küpeştelerinin izine rastlanmamıştır. (Fotoğraf 3.37).

Fotoğraf 3.37 Redif Binası İç Merdiveni, 2012

3.2.5. Yapıdaki Bozulma Nedenleri ve Türleri

Bu bölümde, kullanımdan kaynaklanan bozulmalar, strüktürdeki bozulmalar, malzemedeki bozulmalar, doğal nedenlerden kaynaklanan bozulmaları ile tümüyle yok olan yapı bileşenleri incelenmiştir. Yapı için hazırlanan hasar analizleri ekler bölümündedir

3.2.5.1. Kullanıcı Kaynaklı Bozulmalar

Redif binası, kullanılmadığı için iç mekânlar fiziksel anlamda fazla korunabilmiş durumda değildir. Ayrıca mekânsal bozulmalar vardır. Örneğin zemin katta Z06

mekânındaki bir pencere kapıya dönüştürülmüştür.(Fotoğraf 3.38). Arka bahçeye bir wc eklenmiştir.

Kapatılan Pencere

Fotoğraf 3.38 Z04 Mekanındaki Kapatılan Pencere,2012

Eklenti
Wc

Fotoğraf 3.39 Arka Bahçedeki Eklenti Wc,2012

Ayrıca zemin katta, Z01 mekânı ile Z06 mekânı kontraplak malzeme ile ayrılmıştır. Binanın dışında, giriş kapısının önündeki sütunların arası kerpiç ile örülmüştür.(Fotoğraf 3.22). Kapıların büyük bir kısmı yok olmuştur. Dolayısıyla yapı elemanlarından pencere ve kapıların farklı boyut, tip ve malzeme gibi değişimlerinden dolayı bu yapı elemanlarının özgün halini kaybetmesi gibi bozulmalardan da bahsetmek mümkündür.Binanın ahşap olan döşeme kaplamalarının özgün fakat kullanılamaz durumda olduğu gözlenmiştir.

3.2.5.2. Doğa Kaynaklı Bozulmalar

Bu bölüm, hava koşulları ve deprem gibi doğal afetlerden kaynaklı strüktürdeki bozulmalar ve malzemedeki bozulmalar ile yok olan yapı bileşenleri bölümlerini kapsamaktadır. Redif binası uzun zamandır kullanılmadığından iç mekanlar fiziksel anlamda korunamamıştır. Yapının çatısındaki hasarlar ve tüm cephelerdeki yapısal bozulmalarla yapının harap olma tehlikesi taşıdığını göstermektedir. Çatıda meydana gelen bu hasarlar sonucunda binanın içi dış hava koşullarına maruz kaldığından bina içindeki ahşap bozulmalar hızlanmıştır.

Strüktürdeki Bozulmalar

Binanın kuzey duvarında derz boşalmasından kaynaklı yapısal deformasyon görülmüştür. Derz boşlukları zayıflayan duvardaki kesme taşlar kısmen boşalmıştır. Yapı strüktürünün bir parçası olan ahşap kirişler büyük bir kısmı çürümüştür.

(Fotoğraf 3.40).

Fotoğraf 3.40 Kuzey Cephe'deki Taş Boşalması ve Ahşap Kirişlerdeki Bozulmalar,2012

Malzemedeki Bozulmalar

Güneşin etkisiyle kayalar orijinal renklerinden farklı başka renklere dönüşebilirler. Yine organikmadde içeren kayalar güneşin etkisiyle koyulaşabilirler. (ÖCAL & DAL, 2012). Redif Binasının dış cephelerindeki taşlarda görülen renk değişikliğinin sebebi budur. Binanın saçak kısmındaki bozulmalardan dolayı cephelerin su alması cephelerde ve saçak altlarında derz boşalmalarına neden olmuştur. Ayrıca gece ve gündüz arasındaki sıcaklık farklılıkları taşlarda genleşmeye neden olarak taş

yapısında bir gevşeme oluşturur. Binanın çatısındaki saçak kısımlarının çoğu harap durumda olduğu için yapının cephelerinde bunun etkisinden kaynaklanan bozulmalar söz konusudur. Cephelerdeki bu bozulmalar parça kopmaları, malzeme aşınmaları şeklinde görülmektedir. Taş sövelerde, silmelerde ve plastrlarda bu bozulmalara rastlamak mümkündür. (Fotoğraf 3.41).

Fotoğraf 3.41 Cephedeki Parça Kopmaları, 2012

Binadaki tüm ahşap doğramalarda bozulmalar mevcuttur. İç merdiven kovası bakımsızlıktan yıkılmıştır.

Pencere önlerindeki demir korkuluklar deformasyon ve korozyona uğramıştır. ‘Binaların yapımında bazı taş blokları birleştirmek için kullanılan kenet ve mil gibi korozyona uğrayabilecek demir bağlantı elemanlarının iyi izole edilmemesi sonucunda derzlerden içeri giren su demir öğelerin paslanmasına neden olmaktadır. Bu metal elementlerin paslanması durumunda hacmi büyür ve yarattıkları iç gerilimle birleştirdikleri duvar bloğunu veya söve, sütun başlığı gibi mimari bileşenleri çatlatarak mimari öğeyi parçalarlar.’ (ÖCAL & DAL, 2012, s. 41). Bu sebepten dolayı zemin kattaki demir korkulukların montajının yapıldığı söveler ile birinci kattaki yıkılan balkonun demir elemanları taş lentoların parçalanmasına sebep olmuştur.

Foto 3.42 Redif Binasının Demir Elemanlarındaki Bozulmalar,2012

Rölöve çalışmaları sırasında alanda görülen 1954 tarihli kiremitler ve cephelerde yer yer karşılaşılan çimento esaslı sıvalar yapının 1950’li yıllarda bir onarım geçirdiğini akla getirmektedir.

Fotoğraf 3.43 1950’li Yıllarda Yapılan Onarımdan Kalan Kiremit,2012

4. RESTİTÜSYON PROJESİ DAYANAKLARI VE RESTİTÜSYON ÖNERİSİ

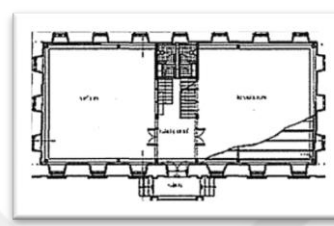
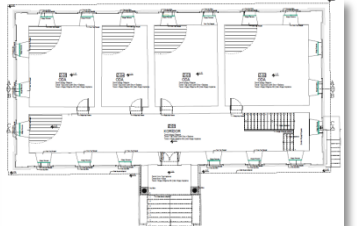
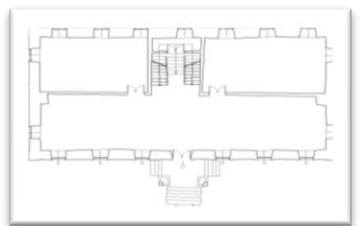
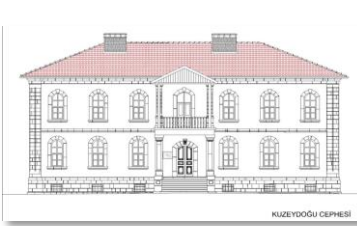
4.1. Restitüsyon Dayanakları

Bu bölüm kısıtlı sayıda olsa da günümüze ulaşan Kalecikte'ki Redif Binası'na benzer yapıların analojisi ve bu inceleme sonucu ulaşılan veriler ile oluşturulan restitüsyon kararlarını kapsamaktadır.

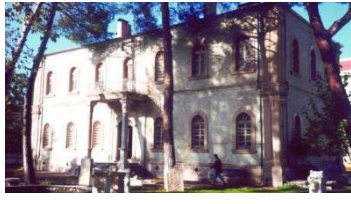
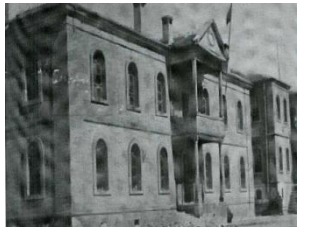
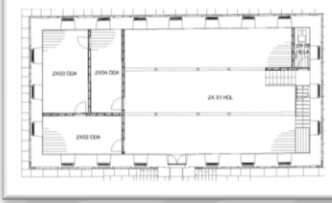
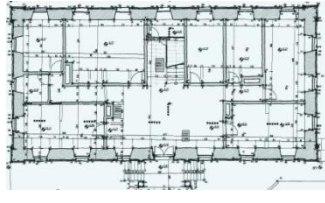
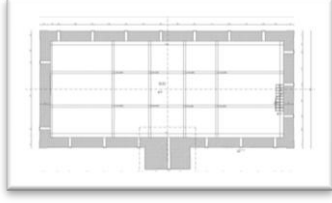
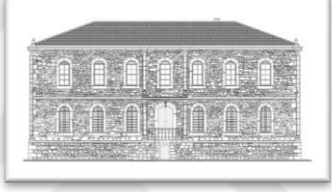
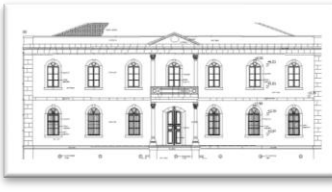
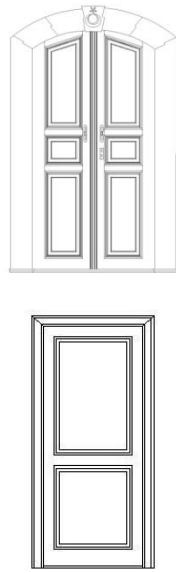
1999 yılında Mehmet Sağır'ın yüksek lisans tezinde verilen doküman ve bilgilere göre, Türkiye'de T.C. Kültür Bakanlığı tarafından tescil edilmiş toplam 30 adet Redif Birliği yapısı bulunmaktadır. (Sağır, 1999, s. 62) . Bu binaların 15 tanesi fonksiyonunun redif binası olması, özgün fotoğraflarına ulaşılması ya da özgün haline uygun restorasyon uygulaması yapılması ve plan ve cephe özellikleri bakımından Kalecik Redif Binası'na benzer olmasından dolayı restitüsyon çalışması için seçilmiştir.

Plan özellikleri nedeniyle Ankara-Şereflikoçhisar, Balıkesir-Sındırgı Çorum-İskilip, Düzce-Çivril, Kastamonu-Daday binaları plan restitüsyonu için kullanılmıştır.

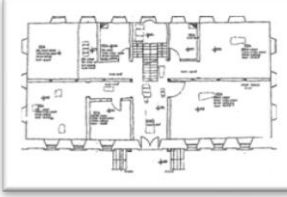
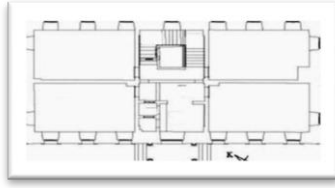
Kalecik Redif Binası'nın zemin kat pencereleri yuvarlak üst kat pencereleri basık kemerli saçığı da kalkan duvarsızdır. Cephe restitüsyonunda bu özellikler açısından başta Ankara-şereflikoçhisar ve Kastamonu-Daday olmak üzere, Burdur, Balıkesir-Sındırgı, Eskişehir-Seyitgazi, Kayseri-Develi, Konya-İlgın, Sinop-Ayancık, Uşak-Eşme binaları incelenmiştir.

REDİF BİNALARI MİMARİ ANALİZİ							
ADI	Afyon-Bolvadin	Afyon-Sinanpaşa	Ankara -Haymana	Ankara -Şereflikoçhisar	Aydın-Tahirpaşa	Balıkesir-Kepsut	Balıkesir-Sındırgı
FOTOĞRAF							
PLAN		ULAŞILAMADI	ULAŞILAMADI		ULAŞILAMADI	ULAŞILAMADI	
CEPHE	ULAŞILAMADI	ULAŞILAMADI	ULAŞILAMADI		ULAŞILAMADI	ULAŞILAMADI	ULAŞILAMADI
KAPI-PENCERE-BALKON	Kapı ve pencere detaylarına ulaşılabilen yapının giriş cephesinde balkonlu sütünlü giriş vardır.	Kapı ve pencere detaylarına ulaşılabilen yapının giriş cephesinde üstü açık balkonlu sütünlü giriş vardır.	Kapı ve pencere detaylarına ulaşılabilen yapının giriş cephesinde üstü açık balkonlu sütünlü giriş vardır.	 	Kapı ve pencere detaylarına ulaşılabilen yapının giriş cephesinde üstü açık balkonlu sütünlü giriş vardır.	Kapı ve pencere detaylarına ulaşılabilen yapının giriş cephesinde üstü açık balkonlu sütünlü giriş vardır.	Kapı ve pencere detaylarına ulaşılabilen yapının giriş cephesinde üstü üçgen alınlıklı balkonlu sütünlü giriş vardır.
MİMARİ ÖZELLİKLERİ	Bina, dönemi redif birliği yapıları ile benzerdir.	Bina, dönemi redif birliği yapıları ile benzerdir.	Haymana İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü tarafından, hizmet binası olarak kullanılmaktadır.	Şereflikoçhisar redif binası 19 yy. sonunda inşa edilmiş olan yapı işlev ve dönem olarak örnek teşkil eder.	Bina, dönemi redif birliği yapıları ile benzerdir.	Bina, dönemi redif birliği yapıları ile benzerdir.	Bina askeri depo olarak inşa edilmiş olup daha sonra eğitim amaçlı kullanılmıştır.

Tablo 4.1 Redif Binaları Mimari Analizi

REDİF BİNALARI MİMARİ ANALİZİ							
ADI	Burdur	Çorum-İskilip	Denizli-Çivril	Denizli-Sarayköy	Eskişehir-Seyitgazi	Kastamonu- Daday	Kayseri-Develi
FOTOĞRAF							
PLAN	ULAŞILAMADI			ULAŞILAMADI	ULAŞILAMADI		ULAŞILAMADI
CEPHE	ULAŞILAMADI			ULAŞILAMADI	ULAŞILAMADI		ULAŞILAMADI
KAPI-PENCERE-BALKON	Kapı ve pencere detaylarına ulaşamayan yapının giriş cephesinde üstü üçgen alınlıklı balkonlu sütunlu giriş vardır.	Kapı ve pencere detaylarına ulaşamayan yapının giriş cephesinde herhangi bir mimari elemana rastlanmamıştır.	Kapı ve pencere detaylarına ulaşamayan yapının giriş cephesinde üstü açık balkonlu sütunlu giriş vardır.	Kapı ve pencere detaylarına ulaşamayan yapının giriş cephesinde herhangi bir mimari elemana rastlanmamıştır.	Kapı ve pencere detaylarına ulaşamayan yapının giriş cephesinde üstü üçgen alınlıklı balkonlu sütunlu giriş vardır.		Kapı ve pencere detaylarına ulaşamayan yapının giriş cephesinde üstü üçgen alınlıklı balkonlu sütunlu giriş vardır.
MİMARİ ÖZELLİKLERİ	Binanın dönemin redif birliği yapıları ile benzerlik göstermektedir.	1890'da başlayan inşaatın 1900'da bittiği bilinmektedir.	Eski Askerlik Şubesi olarak bilinen bir yapının dönemin redif birliği yapıları ile benzerliğinin bulunduğu tespit edilmiştir.	Bina, dönemi redif birliği yapıları ile benzerdir.	Tarama sürecinde, Seyitgazi'de eski Askerlik Şubesi olarak bilinen bir yapının dönemin redif birliği yapıları ile benzerliğinin bulunduğu tespit edilmiştir.	Yapının 19yy. sonunda inşa edilmiştir. Kâgir dış duvarları mevcut olup, kat döşemeleri ve iç duvarlarının orijinal halleri yok olmuştur.	Askerlik Şubesi hizmet binasının dönemin redif birliği yapısı ile Askerlik şubesinin lojman binasının ise daire yapısı ile benzerliğinin bulunduğu tespit edilmiştir.

Tablo 4.2 Redif Binaları Mimari Analizi

REDİF BİNALARI MİMARİ ANALİZİ							
ADI	Konya- Ilgın	Kütahya -Emet	Sinop-Ayancık	Sinop-Boyabat	Uşak-Eşme	Yozgat-Akdağmaden	Zonguldak-Çaycuma
FOTOĞRAF							
PLAN		ULAŞILAMADI	ULAŞILAMADI	ULAŞILAMADI	ULAŞILAMADI		ULAŞILAMADI
CEPHE	ULAŞILAMADI	ULAŞILAMADI	ULAŞILAMADI	ULAŞILAMADI	ULAŞILAMADI	ULAŞILAMADI	ULAŞILAMADI
KAPI-PENCERE-BALKON	Kapı ve pencere detaylarına ulaşılabilen yapının giriş cephesinde üstü üçgen alınlıklı balkonlu sütunlu giriş vardır.	Kapı ve pencere detaylarına ulaşılabilen yapının giriş cephesinde üstü açık balkonlu sütunlu giriş vardır.	Kapı ve pencere detaylarına ulaşılabilen yapının giriş cephesinde üstü üçgen alınlıklı balkonlu sütunlu giriş vardır.	Kapı ve pencere detaylarına ulaşılabilen yapının giriş cephesinde üstü açık balkonlu sütunlu giriş vardır.	Kapı ve pencere detaylarına ulaşılabilen yapının giriş cephesinde üstü üçgen alınlıklı balkonlu sütunlu giriş vardır.	Kapı ve pencere detaylarına ulaşılabilen yapının giriş cephesinde üstü üçgen alınlıklı balkonlu sütunlu giriş vardır.	Kapı ve pencere detaylarına ulaşılabilen yapının giriş cephesinde üstü açık balkonlu sütunlu giriş vardır.
MİMARİ ÖZELLİKLERİ	Barok cephe özellikleri barındıran yapı 18. Yüzyıl sonlarında yapılmıştır. Giriş cephesinde antik sütunlara dayanan üçgen biçimli alınlık vardır.	Bina, dönemi redif birliği yapıları ile benzerdir.	Askerlik Şubesi olarak kullanılan binanın, dönemi redif binaları ile benzer özellikler sergilemektedir.	Bina, dönemi redif birliği yapıları ile benzerdir.	Ender rastlanan 3'lü yapı grubundadır.	Kitabesi bulunmamaktadır. Ancak kaynaklara göre, yapının inşasına 1899 tarihinde başlanmış olduğu ve inşaatın 1900 yılında tamamlanmıştır.	Bina, dönemi redif birliği yapıları ile benzerdir.

Tablo 4.3 Redif Binaları Mimari Analizi

4.2. Redif Binalarında Yapılan Analizler

Güvenlik sebebiyle günümüzde Osmanlı arşivlerinde dahi bilgilerine ulaşamayan bu askeri yapıların döneminde de aynı sebepten dolayı projeleri ve diğer bilgi ve belgelerinin yazılı olarak saklanmadığı düşünülmektedir. Dolayısıyla bu yapılarından redif dairesi ve redif binası fonksiyonlu binaların elamanları özgün ve günümüze ait görsellerine ulaşılabilenler üzerinden değerlendirilmiştir.

Yapı elemanlarının analizine geçmeden önce; taburdaki yapı türlerine göre farklılık gösteren bu askeri birlikleri, birliği oluşturan yapıların planı, türü ve sayılarına göre incelemek gerekir.

Bina Sayısı Analizi

Yapıların inşa edildiği yerlerdeki ihtiyaçlara göre askeri birlikteki yapı sayısı değişiklik göstermektedir. Tekli, ikili ve üçlü gruplar şeklinde inşa edilen bu yapılar konum olarak şehre hakim noktalara yapılmıştır.

Tekli Grup Redif Birlikleri

Arşiv çalışmalarında en çok karşılaşılan bina türü olan redif binaları Anadolu ve Balkanlarda çok sayıda görülmektedir. Tekli yapı grubuna örnek olarak Tefenni, Hendek, Kayseri, Sivrihisar, Sinop, Boyabad, Küre’de yer alan redif binaları örnek gösterilebilir.

İkili Grup Redif Birlikleri

Redif birliklerinde ikili grupta yer alanlara örnek olarak İzmit, Kastamonu, Taşköprü, Bartın, Develi ve Bolvadin’de yer alan birlikler verilebilir.

Üçlü Grup Redif Birlikleri

Üç veya daha fazla redif yapısının inşa edildiği, Uzunköprü, Emet, Eşme, Kalecik, Ürgüp ve Ordu Redif birlikleri konum olarak merkezi otoritenin hakim olması gereken noktalardadır. (Tablo 4.4).

TEKLİ GRUP	İKİLİ GRUP	ÜÇLÜ GRUP
 Sakarya-Hendek	 Kastamonu	 Nevşehir-Ürgüp
 Eskişehir-Sivrihisar	 Kütahya-Emet	 Uşak-Eşme*
 Sinop Ayancık		 Kalecik
 Isparta-Eğirdir		

Tablo 4.4 Yapı Sayısına Göre Redif Birlikleri
(Yonga,2018) (Kalecik Redif binası dışındaki fotoğraflar: Özgen 2013)

Cephe Analizi

Fotoğralarına ulaşılan depo işlevli redif binalarının cepheleri incelendiğinde bu yapıların giriş kısmında farklılaşarak 3 tip olarak görülmektedir. Bunlar; balkonsuz, üstü kapalı balkonlu ve üstü açık balkonlu binalardır. (Tablo 4.1).

Giriş cephesi hariç diğer cepheler benzerdir. Üstü kapalı balkonlu binalarda, giriş, sütunlar üzerine başlıklara oturtulmuş üçgen alınlıklarla vurgulanmıştır. Bu binalara giriş birkaç basamakla yapılmaktadır.

Binaya giriş cephenin ortasından olup simetrik biçimde tüm katlarda, girişin iki yanında üçer adet kemerli pencere yer almaktadır. Binanın arka cephesinde zemin katta ve birinci katta yedişer adet pencere bulunmaktadır. Pencereilerin etrafı sövelerle vurgulanmıştır. Zemin kat pencereleri beşik kemerli olmasına rağmen birinci kat pencereleri basık kemerlidir. Bu düzen dönemin birçok kamu yapısında tekrarlanan bir karakterdir. Zemin kat döşemesi altında, bodrum katı havalandıran doğal yalıtım sağlayan mazgallar bulunmaktadır. Katlar arasında, cepheyi vurgulama amacı ile yapılan kat silmesi bulunmaktadır.

Özgen (2013) tarafından bulunan arşiv belgeleri ve görseller ile yerinde yapılan incelemeler sonucunda, depo binalarının boyutunun ön cephede 22,00 – 24,00 metre, yan cephede 11,00 – 12,00 metre olduğu görülmüştür. (Özgen, 2013, s. 224)

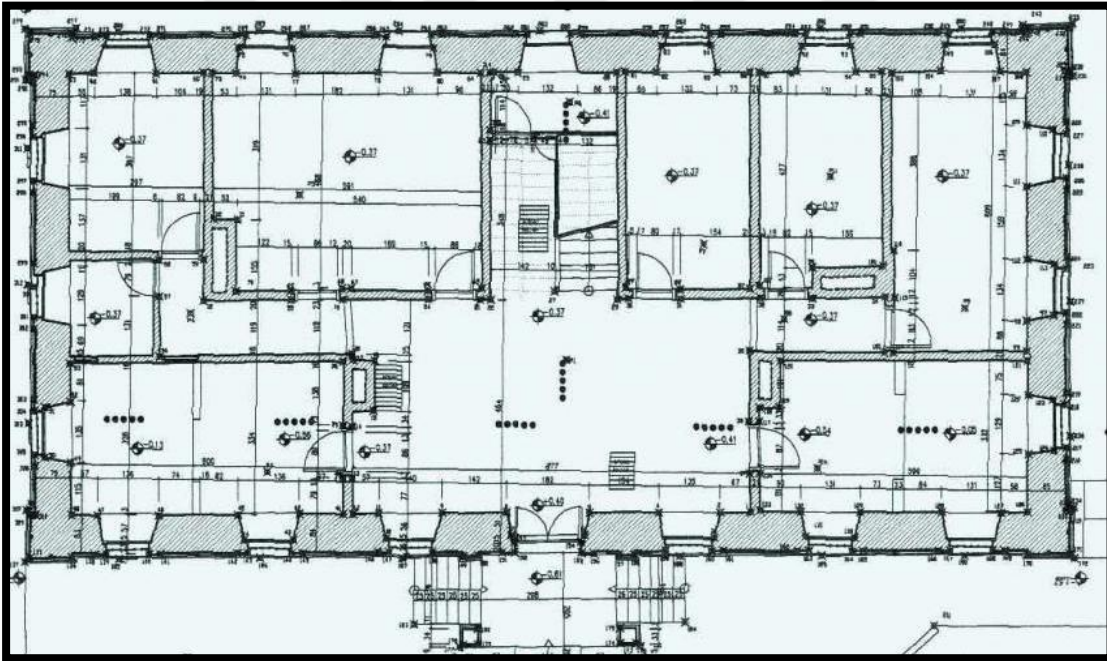
İnşası yapılacak depo tipinin hangi kritere göre seçildiği tam olarak bilinmemekle birlikte birliğin sorumluluk sahası ve bölgenin önemi doğrultusunda bir uygulamanın var olduğu düşünülmektedir. Ilgın, Seyitgazi ve Develi gibi yerlerde inşa edilen redif binalarının balkonlu (üstü kapalı) olarak inşa edilmesinde buraların tabur merkezleri olmasının etkisinin bulunduğu söylenebilir. (Özgen, 2013, s. 225).

Depolama amaçlı kullanılan bu binalarda özellikle silah ve mühimmatın bulunduğu mahallerin olası saldırılara karşı korumak amacıyla pencerelerinde ilave tedbirler alınarak demir korkuluklar yapılmıştır (Özgen, 2013, s. 227). Ayrıca yapılan analizlerde dış beden duvarları taş olan bu yapıların dış cephelerinde sıva örneklerine rastlanmıştır. (Tablo 4.1, Tablo 4.2, Tablo 4.3). Döneminin kamu yapılarında sıkça görülen bu uygulama, binanın beden duvarlarındaki taşları hava koşullarına karşı korumak ve zaman içinde oluşacak deformasyonlara uyum sağlamak amacıyla yapılmış olabileceği düşünülmektedir.

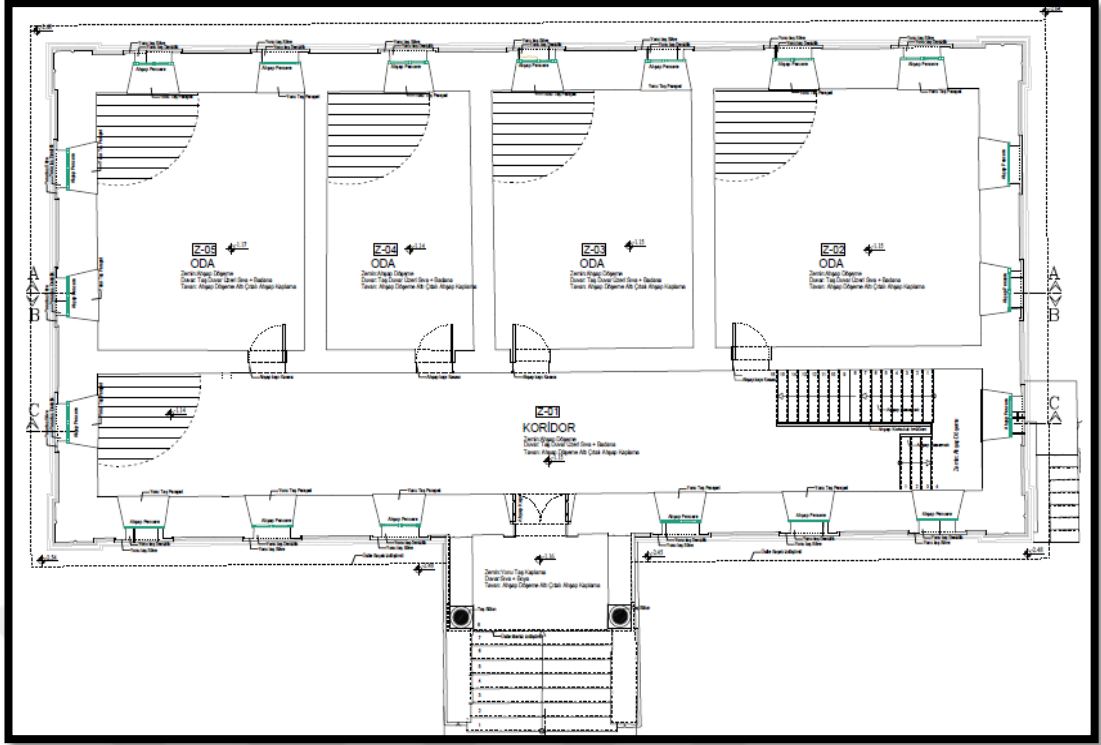
Plan Analizi

Redif binalarının plan analizi yapılırken planlarına erişilebilen binalara göre değerlendirme yapılmıştır. (Tablo 4.1). Redif binalarına giriş, yapının orta aksındandır. Kalecik örneğinde odalar bu aksın sağına ve soluna konumlandırılmıştır. Şereflikoçhisar örneğinde ise giriş aksının karşısına odalar konumlandırılmıştır. Daday örneği ise daha farklı bir yaklaşımla giriş aksının dik bir biçimde kesen orta aksa yerleştirilen merdivenine göre odalar konumlandırılmıştır. Odalar dikdörtgen plandadır. (Şekil 4.1).

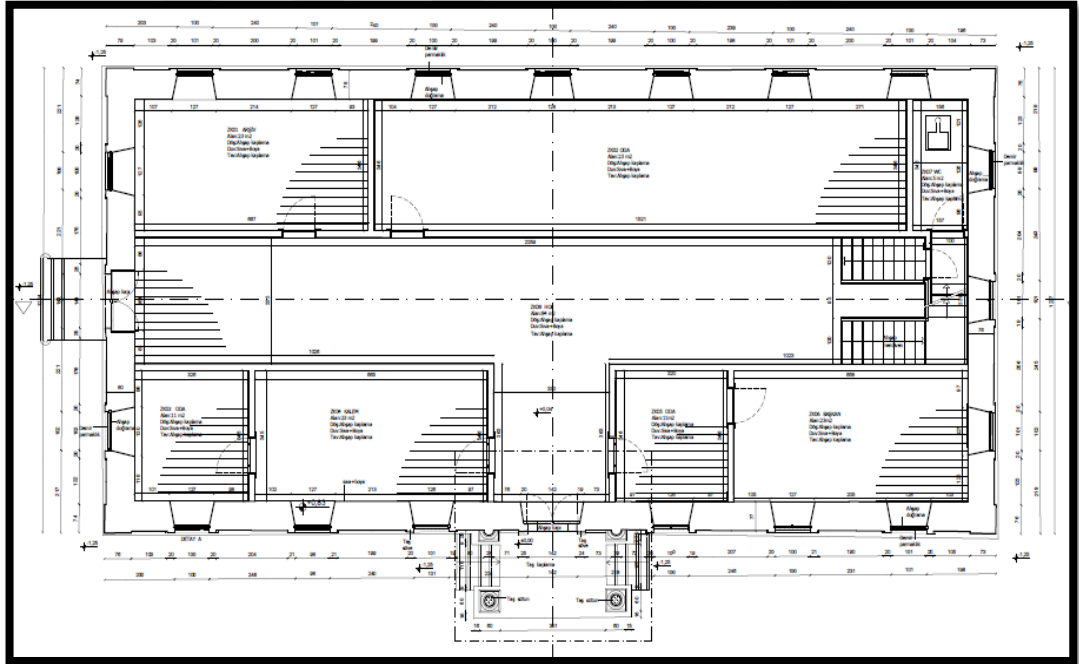
1300 (1882) yılında Görice’de inşa edildiği bilinen depo ile 1330 (1912) yılında Kepsut’ta inşa edilen deponun aynı mimari tipolojiye sahip olmaları yaklaşık 30 yıl boyunca, aynı projenin uygulandığını göstermektedir.(Özgen, 2013, s. 241).

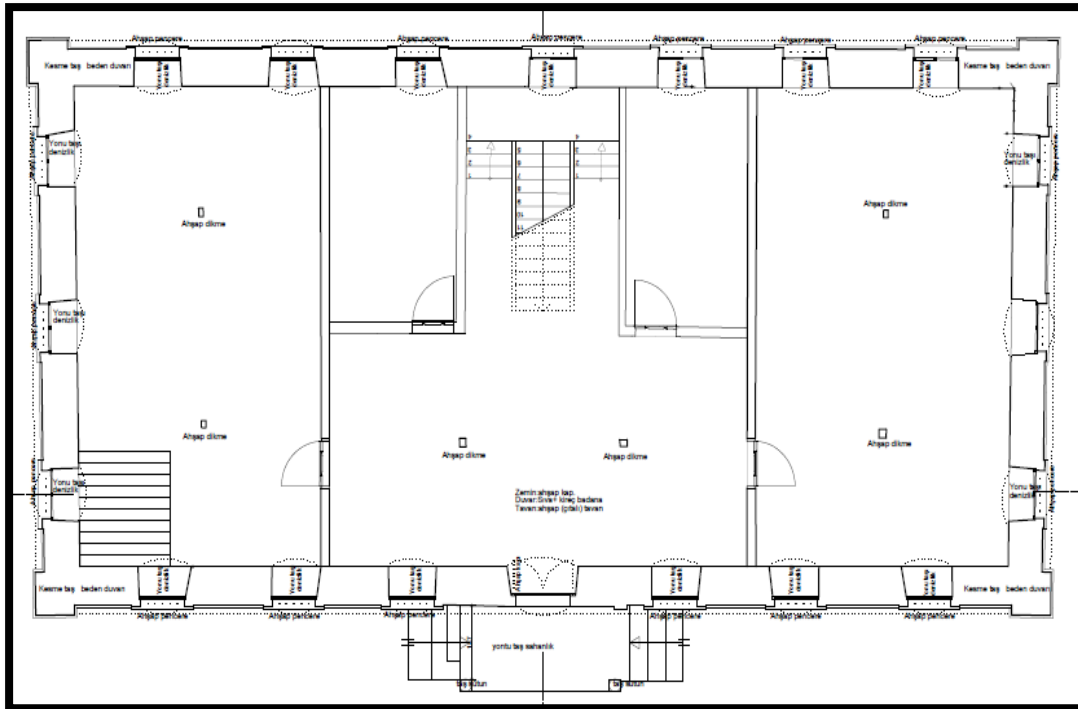
Çivril Redif Binası Planı-(Fon mimarlık Arşivi)

Şereflikoçhisar Redif Binası Planı-(AFE Mimarlık Mühendislik Arşivi)

Daday Redif Binası Planı-(MP Tasarım Ve Uygulama Limited Şirketi Arşivi)

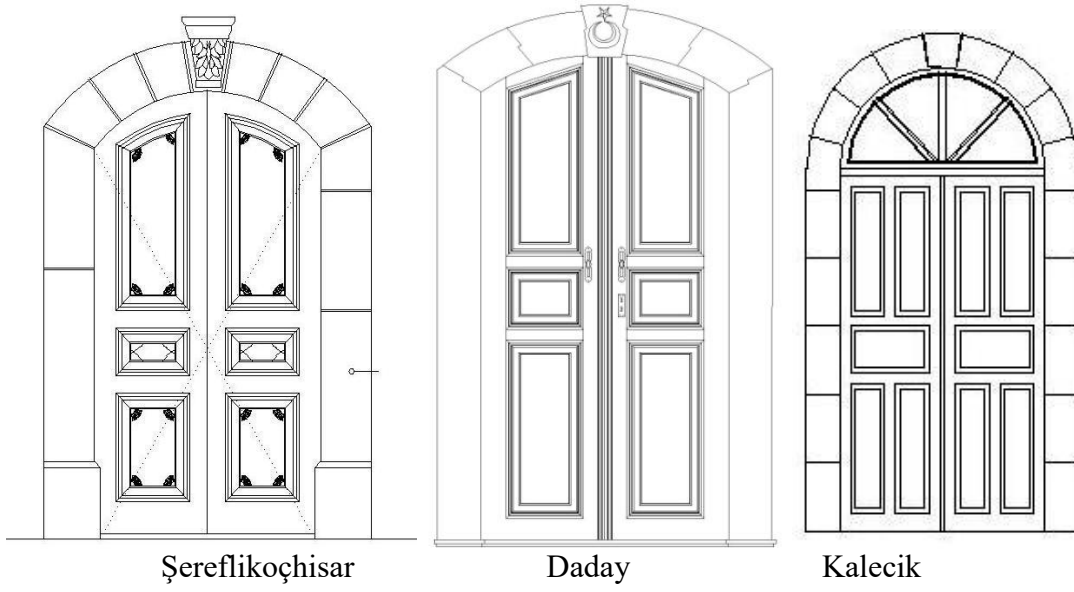
Kapılar

Mimari analiz tablosunda görüldüğü gibi yedif binalarında tek bir giriş vardır. (Tablo 4.1). Kapı cephenin ortasında yer alır ve hole açılır. Kapıları, kullanım yerlerine göre dış kapılar ve iç kapılar olmak üzere ikiye ayrılabilir. Bu yapılar incelendiğinde, dış kapıların çift kanatlı ve ahşap malzemeden yapılmış olduğu görülmektedir. Dış kapılar dikdörtgen formda olup kapı genişlikleri 125-145 cm (1,83-2,13 arşın), yükseklikleri ise 270-275 cm (3,9-4,04 arşın) arasındadır. Etraflarında taş söve vardır. Kilit taşındaki süslemelerde farklılıklar görülür (Fotoğraf 4.1). (Şekil 4.2, Şekil 4.3, Şekil 4.4, Şekil 4.5).

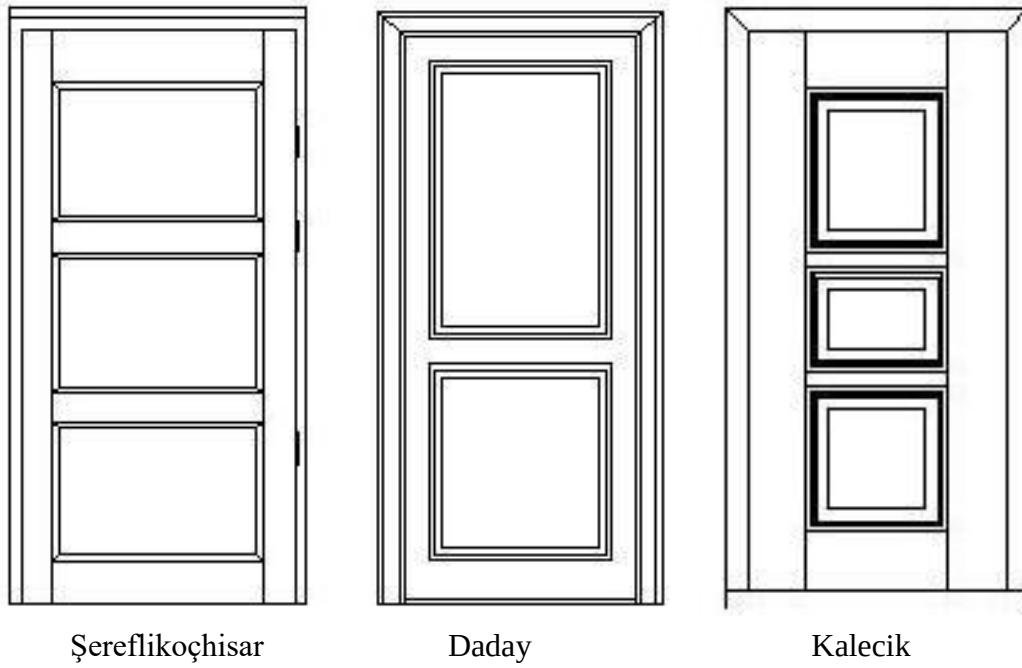

Fotoğraf 4.1 Redif Binalarına Ait Dış Kapı Örnekleri

Redif binalarının iç kapıların kanatların üst kesimleri düz biçimdedir. Odaların kapıları tek kanatlı olup kanatları ise çoğunlukla düşey yönde iki geniş ahşabın yatay kuşaklarla birleştirilmesiyle oluşmaktadır. Kapı genişlikleri 90-100 cm (1,32-1,47 arşın) arasında, yükseklikleri ise yine 200-210cm. (2,94-3,08 arşın) boyutları arasında değişmektedir. İç kapılar düz lentoludur. Kapıların etraflarında pervaz dışında süsleme öğeleri kullanılmamaktadır. Redif binalarında iç kapıların kanatların üst kesimleri düz olarak düzenlenmiştir. Yapı içinde daha az önemli olan odaların kapı kanatları ise çoğunlukla yatay yönde iki ya da üç geniş ahşabın yatay kuşakla birleştirilmesiyle oluşmaktadır.(Şekil 4.6).

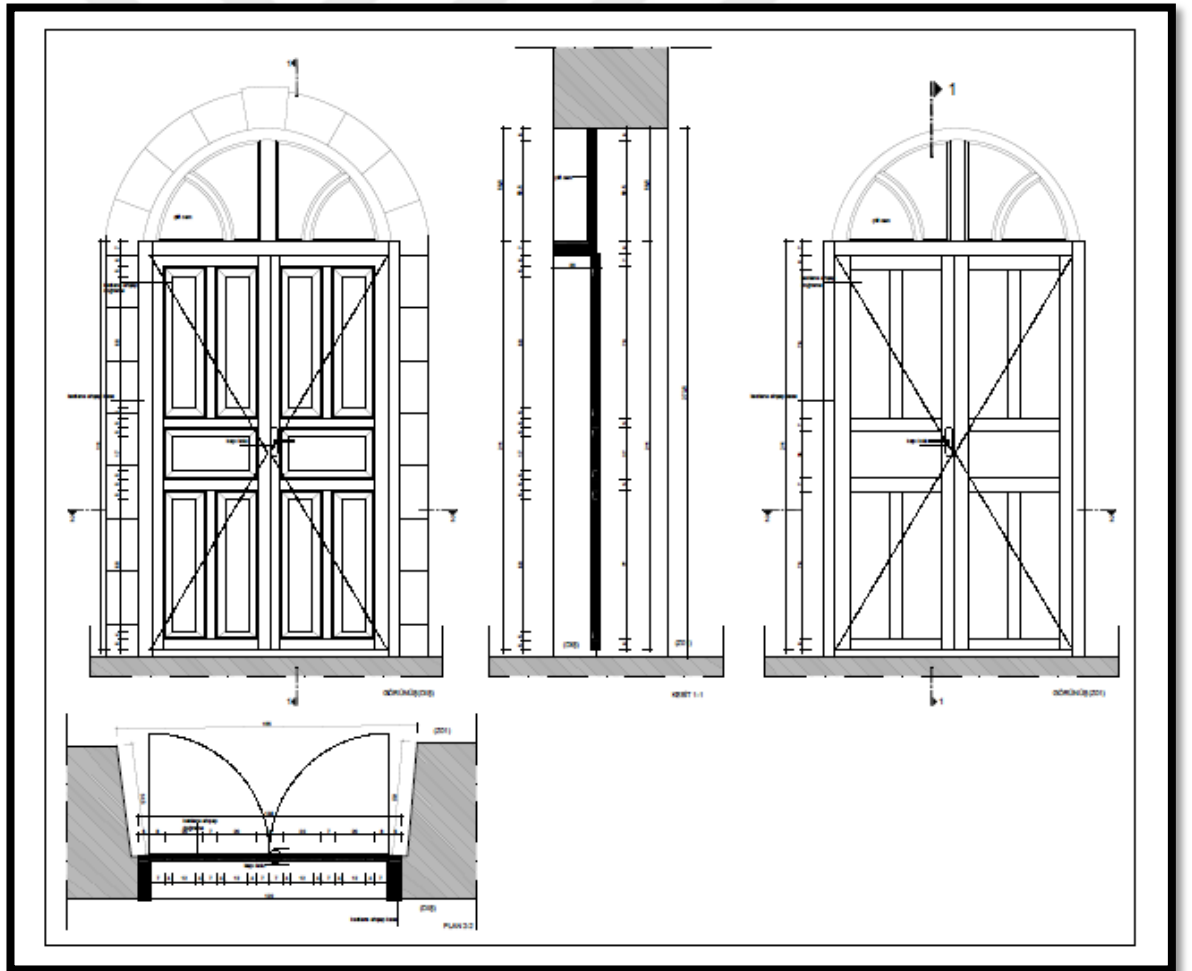
Şekil 4.2 Redif Binalarına Ait Dış Kapı Çizimleri
(Yonga,2018)

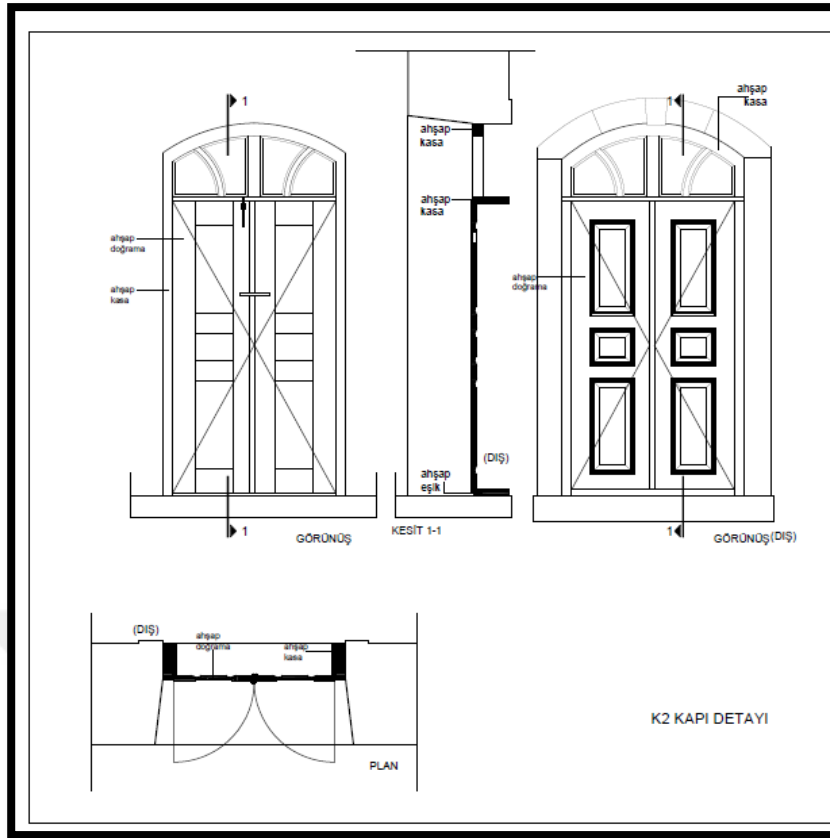
Şekil 4.3 Redif Binalarına Ait İç Kapı Çizimleri
(Yonga,2018)

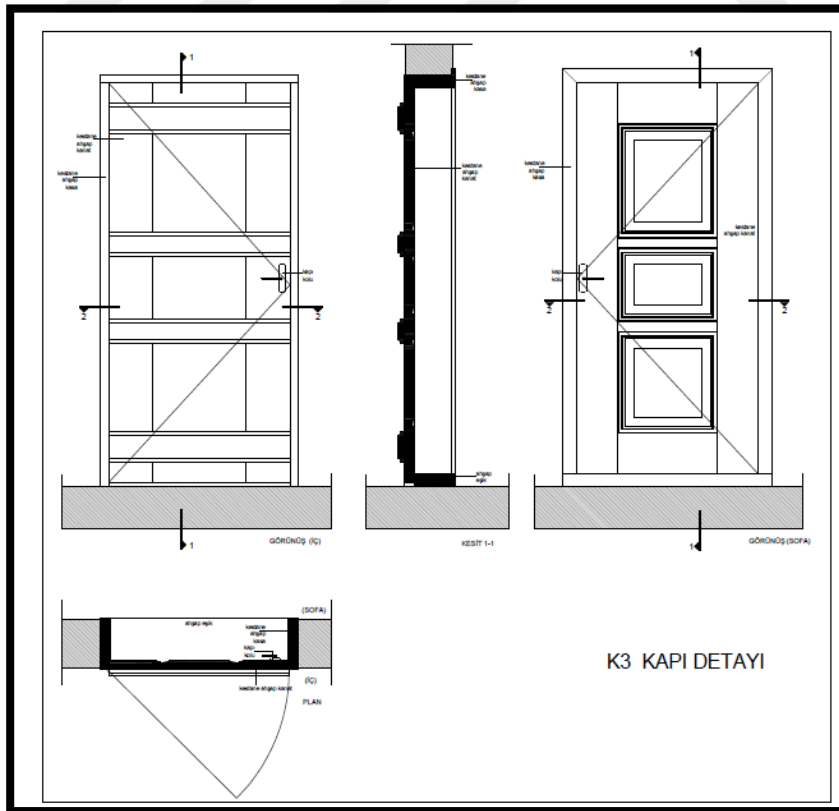
Fotoğraf 4.2 Kalecik Redif Binasına Ait Dış Kapı Fotoğrafları

Şekil 4.4 Kalecik Redif Binası Giriş Kapısı Restitüsyonu Detayları
(Yonga,2018)

Şekil 4.5 Kalecik Redif Binasına Ait Balkon Kapısı Restitüsyonu Detayları (Yonga,2018)

Şekil 4.6 Kalecik Redif Binasına Ait İç Kapısı Restitüsyon Detayları (Yonga,2018)

Pencereler

Tablo 4.1’ de de görüldüğü gibi Redif binalarında pencere dizileri mekan için özel bir önem taşımaktadır. Pencerelerin gelişimi yapıların dışarıyla iliksileriyle bağlantılıdır. Yapım tekniği ve malzemeye bağlı olarak ortaya çıkan kalın taş duvarlardaki pencereler, duvarların dış yüzeyine yakın olarak uygulanmıştır. Bu sayede pencerenin iç yüzünde bir kullanma alanı elde edilmiştir. (Fotoğraf 4.3) (Şekil 4.7, Şekil 4.8)

Cam boyutları ile kanatlarının arasında ilişkiler bulunmamaktadır. Pencere doğramaları yalın, kanatların cam boyutları küçüktür. Bunun nedeni yapının dönemindeki cam yapım tekniğinin gelişmemiş olmasıdır. Redif binalarında pencereler dikdörtgen biçimindedir. Genişlikleri 95-106 cm. arasında, yükseklikleri ise 167-189 cm. arasındadır. Genellikle 1/1.5 ve 1/2 arası oranındadırlar. Açılır kapanır kanatlı tiplerdir. Üçlü gruplar halindedir. Pencerelerin üzerleri kemerli biçimdedir. Bu kemerlerde tek sıra kilit taşı uygulamasına rastlanmıştır. Ahşap doğramaların dış cephede taş duvar üzerindeki söveler ve kemerli ve süslemeli rölyef ile görsel olarak çeşitliliğinin sağlandığı görülmektedir. Zemin kat pencerelerinde güvenlik gereği demir korkuluklar görülmektedir.

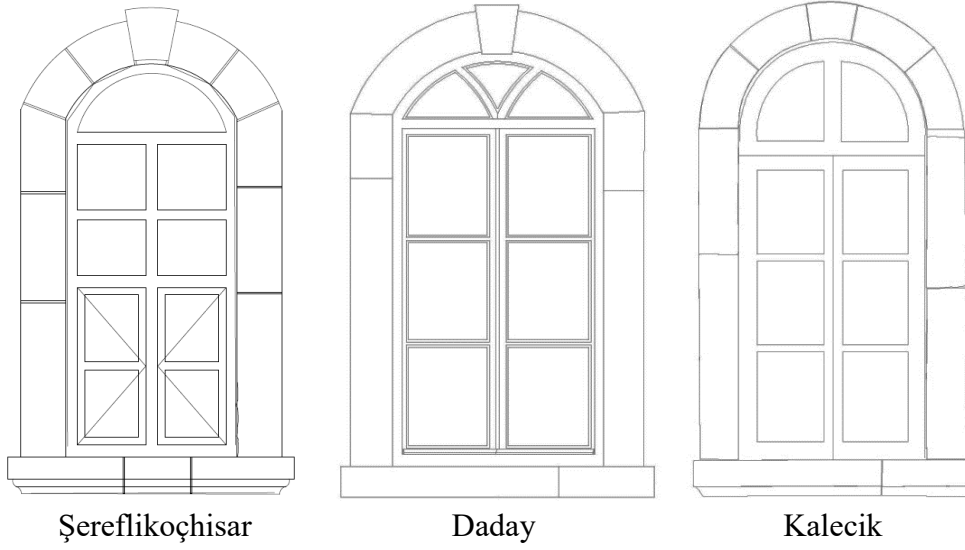

Fotoğraf 4.3 Redif Binalarına Ait Pencere Örnekleri

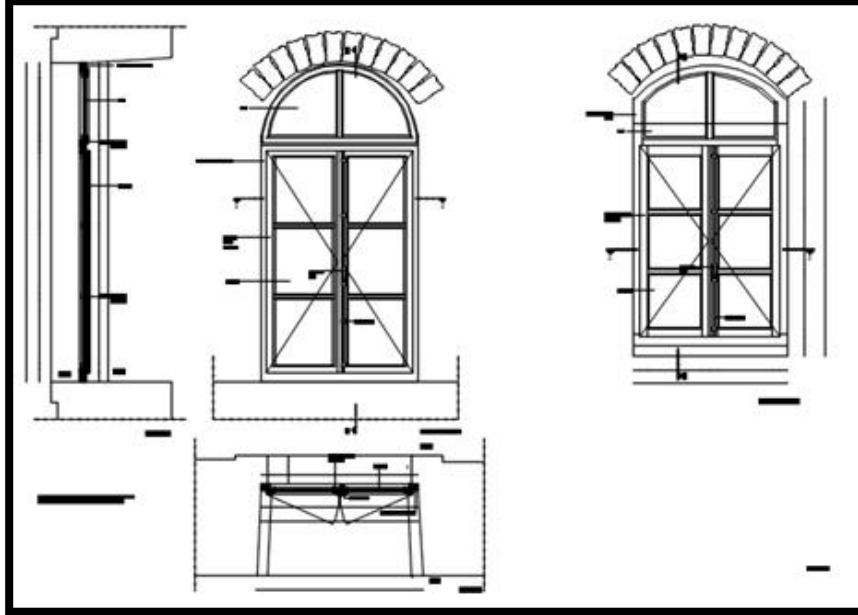
Şereflikoçhisar

Daday

Kalecik

Şekil 4.7 Redif Binalarına Ait Özgün Pencere Çizimleri
(Yonga,2018)

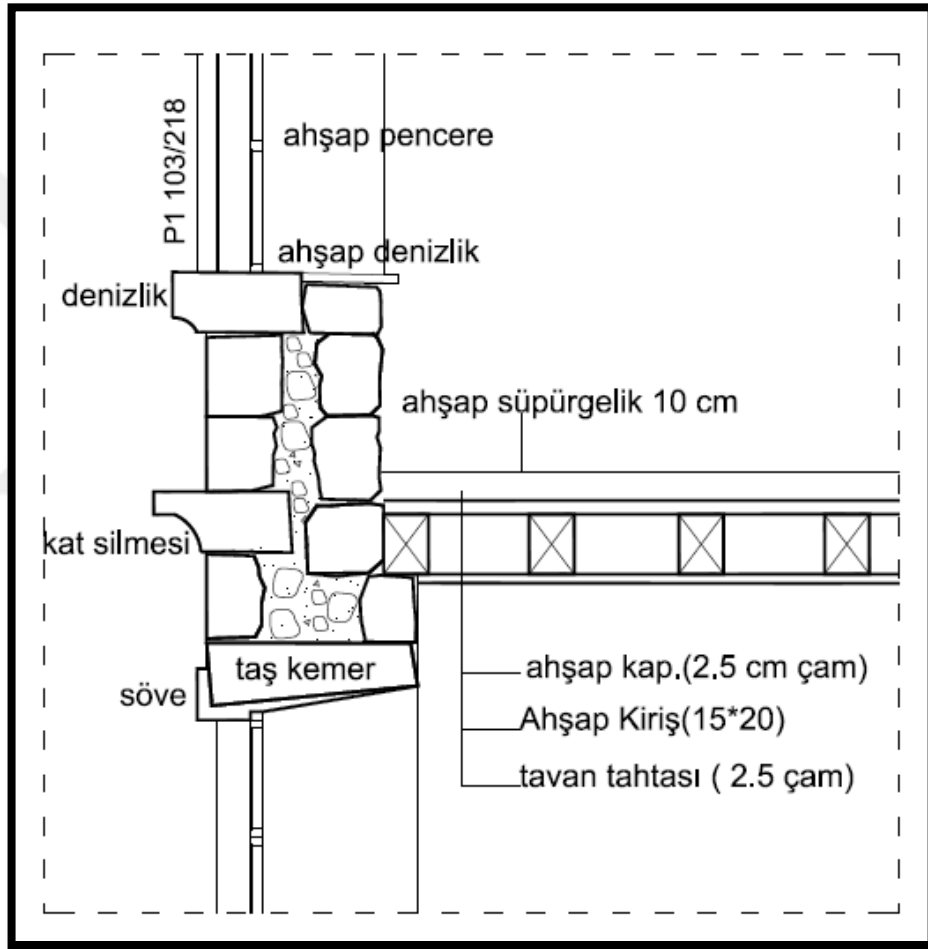
Şekil 4.8 Kalecik Redif Binasına Ait Pencere Restitüsyonu Nokta Detayları
(Yonga,2018)

Döşemeler ve Tavanlar

Redif binalarının taşıyıcı döşemeleri ahşaptır. Ortalama olarak 15*20 cm kesitli ahşap kirişler kısa duvara paralel olarak döşenmiştir. Bu kirişler ortalama 40-50 cm aralıklıdır. Kirişlerin üstü ahşap rabıtaadır. Kirişler düşeyde taş duvarların içine uzatılmıştır. Sitem kesitinde detaylı anlatılmıştır. (Fotoğraf 4.4) (Şekil 4.9).

Fotoğraf 4.4 Kalecik Redif Binası Tavan Detayı,2012

Şekil 4.9 Kalecik Redif Binasına Ait Döşeme Restitüsyon Detayı (Yonga,2018)

Tavanlar genelde süslü değildir. Kalecik Redif Binasının zemin kat tavan kaplamaları özgün olmayıp kontrplak malzeme kaplıdır. Birinci katta ise özgün kaplamalara rastlanmaktadır. Tavan kaplamalarıyla ilgili başka örneklerin bilgilerine ulaşamamıştır.

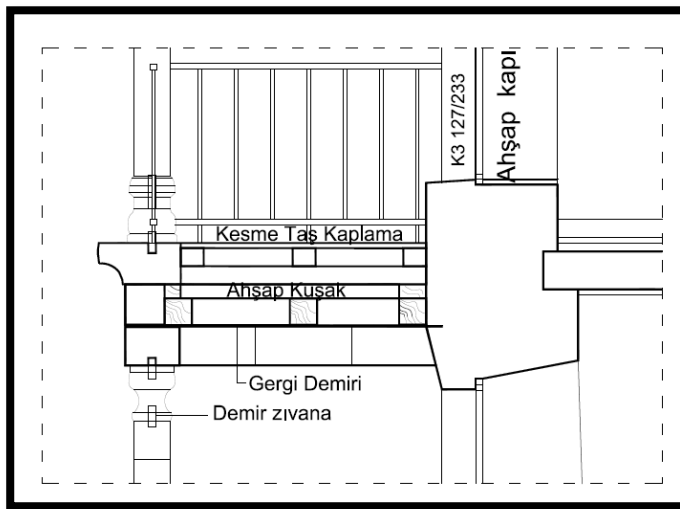
İç Merdivenler ve Korkuluklar

Redif binalarında merdivenin konumu farklılık göstermektedir. Fakat çoğunlukla giriş kapısının karşı aksında birinci kata ulaşacak şekilde yer alır. Şereflikoçhisar ve Daday örneklerinde konumlandığı gibi de görülmektedir. Redif binalarının iç merdivenleri ahşap malzeme kullanılarak yapılmıştır. Taş basamaklar sadece yol kotundan binanın giriş kapısına ulaşımı sağlayan birkaç basamaklık giriş merdivenlerinde kullanılmıştır. Merdivenler genellikle çift kollu ve sahanlıklıdır. Sahanlıklarda dışarıya açılan birer adet pencere bulunur. Bu pencere merdiven kovanına aydınlık sağlar. Merdiven genişlikleri ortalama 110-130 cm, rıht yükseklikleri ise 17-18 cm civarındadır. Ahşap merdivenlerde rıht daima kapalıdır. İncelenen yapılarda özgün detaylı herhangi bir korkuluk bilgisine rastlanmamıştır. Resitüsyonda ahşaptan yalın olarak biçimlenmiş korkuluk ve küpeşteler, düşünülmüştür. (Şekil 4.1).

Balkonlar ve Balkon Korkulukları

Redif binalarıyla ilgili cephesel analiz yaparken bu binaların balkonsuz, üstü kapalı balkonlu ve üstü açık balkonlu binalar olmak üzere gruplanabildiğinden söz edilmiştir.

Balkonlu örneklerden olan yapıda balkon iki adet taş sütüne taşınmaktadır. Geleneksel kağır yapım tekniklerinde üstü başlıklı olan bu sütunlarda başlıklar metal kenetlerle sütünlara oturularak statik açıdan güçlendirilmiştir. (Fotoğraf 4.5).

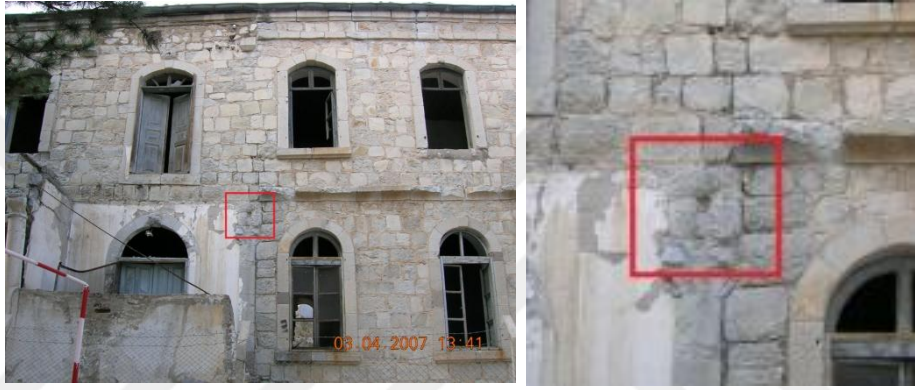

Şekil 4.10 Sütun-Başlık Birleşim Detayı (Yonga,2018)

Fotoğraf 4.5 Kenet ve Metal Gergi Detayı

Ayrıca balkonun taş döşemesinde taş lar arasındaki yatay gergiler konularak, bu gergiler doğu cephesinin beden duvarına saplanmıştır.Cephedeki saplama izi görülmektedir.(Fotoğraf 4.6).

Fotoğraf 4.6 Giriş Cephesindeki Saplama İzi

Üstü kapalı veya açık balkonlu örneklerde genellikle taş veya metal balkon korkulukları görülmekte ise de az sayıda ahşap korkuluk örnekleri mevcuttur (Tablo 4.5, Tablo 4.6, Tablo 4.7).

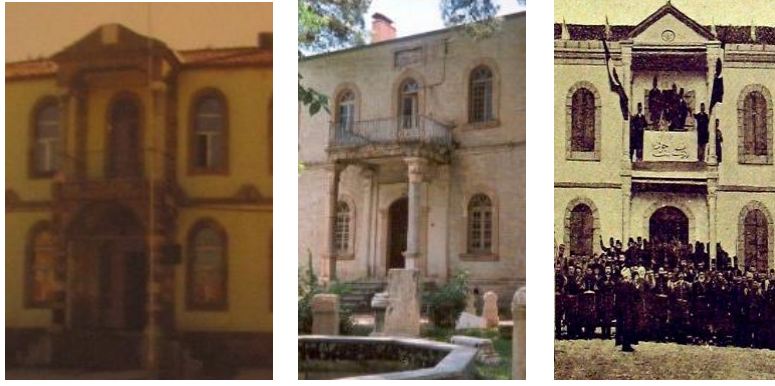
Taş korkuluk örnekleri;

(Balıkesir-Kepsut, Kayseri, Kastamonu-Daday, Konya-İlgın, Uşak-Eşme)

Tablo 4.5 Taş Korkuluk Örnekleri

Metal korkuluk örnekleri;

(Afyonkarahisar-Sinanpaşa, Burdur-Tefenni, Denizli-Çivril, Yozgat-Akdağmaden)

Tablo 4.6 Metal Korkuluk Örnekleri

Ahşap korkuluk örneği;

Kütahya Emet

Tablo 4.7 Ahşap Korkuluk Örneği

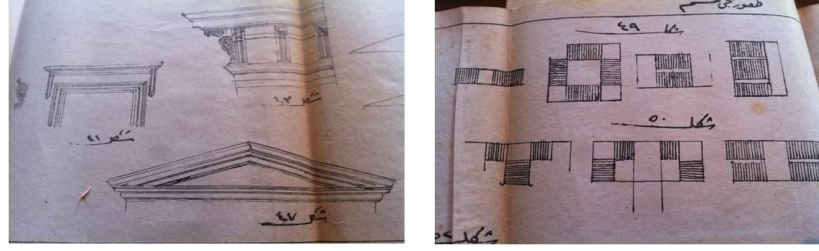
Redif binasına dışardan ulaşım birkaç basamakla sağlanmaktadır. Taş olan bu merdivenlerde herhangi bir korkuluğa rastlanmamıştır.

Çatılar ve Alınlıklar

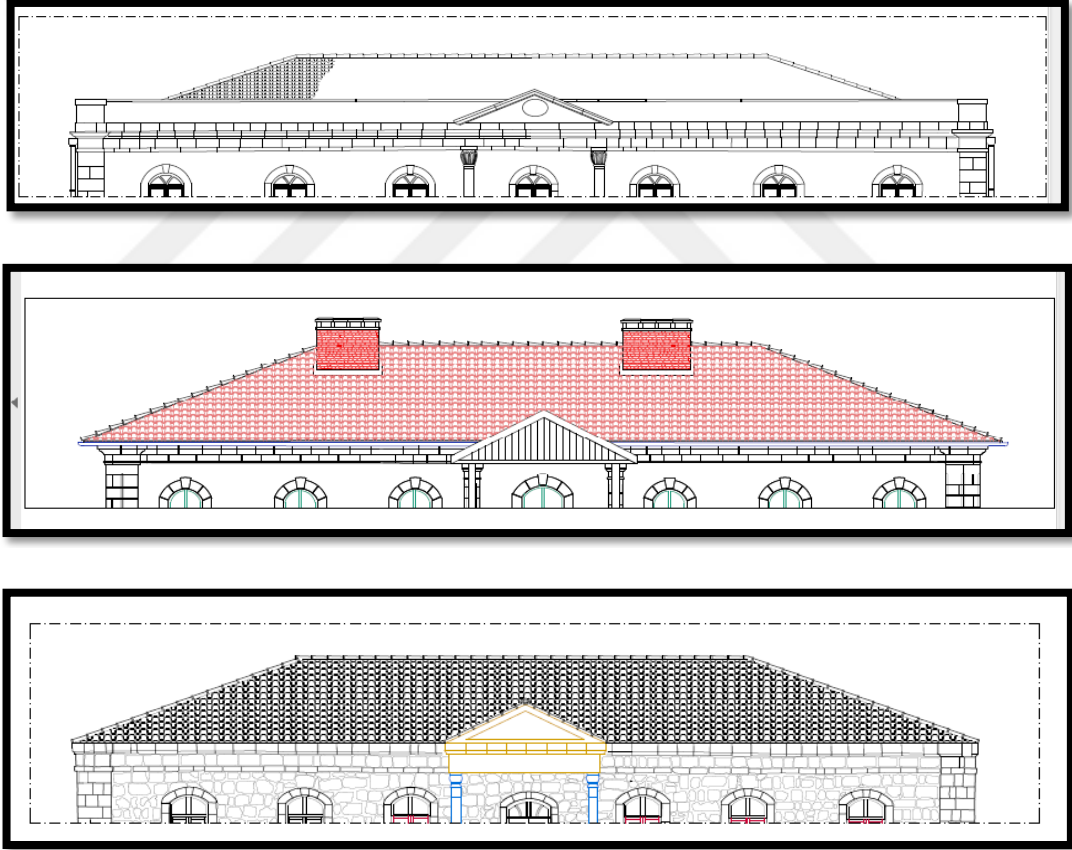
Redif binaları kırma çatılıdır. Taşıyıcılar ahşap konstrüksiyonludur. Kalecik ve Şereflikoçhisar örneklerinde eldeki en eski tarihli fotoğraflarda bu çatıların dar saçaklı olduğu görülmekte ise de Daday ve diğer örnekler gibi gizli çatı uygulamaları da mevcuttur. Çatılar, bu yapıların döneminin malzemesi olan alaturka kiremitle kaplıdır. Redif binalarında giriş cephesinde çatılar, üçgen alınlık ve sütunlarla giriş daha da vurgulanarak yapıya mimari karakter kazandırmada büyük rol oynamışlardır. (Fotoğraf 4.7). (Şekil 4.11). Bu üçgen alınlıklar taş kaplamalıdır.

Özgen (2013)'den edinilen bilgiye göre; bu alınlıkların ve binanın köşelerindeki plastırların bilinçli yapıldığı, Ahmet Hamdi tarafından yazılan, 1309 yılında

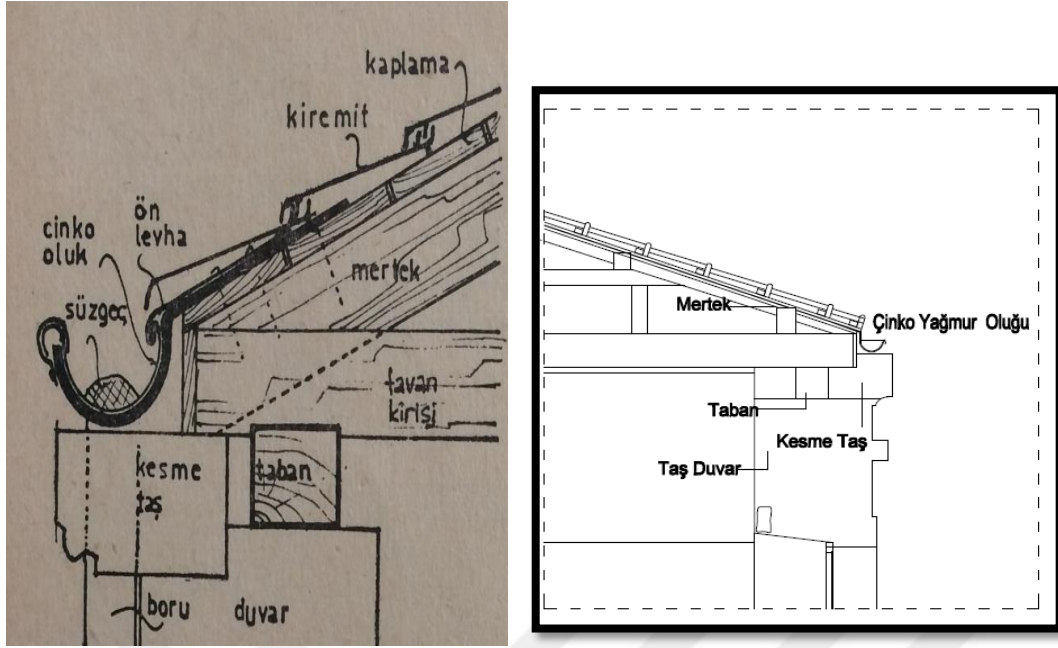
Mühendishane Matbaasında basılan “İnşaat ve Mimari-i Askeri” isimli kitapta yer alan üçgen alınlık, plastır ve merdiven örneklerinden öğrenilmiştir. Bu alınlarda yapıya ait kitabelerin olması muhtemeldir. Fakat incelenen yapılarda sadece Daday örneğinde kitabe izine rastlanmıştır.

Fotoğraf 4.7 Üçgen Alınlık, Plastır ve Merdiven Örnekleri
(Özgen, 2013, s. 226)

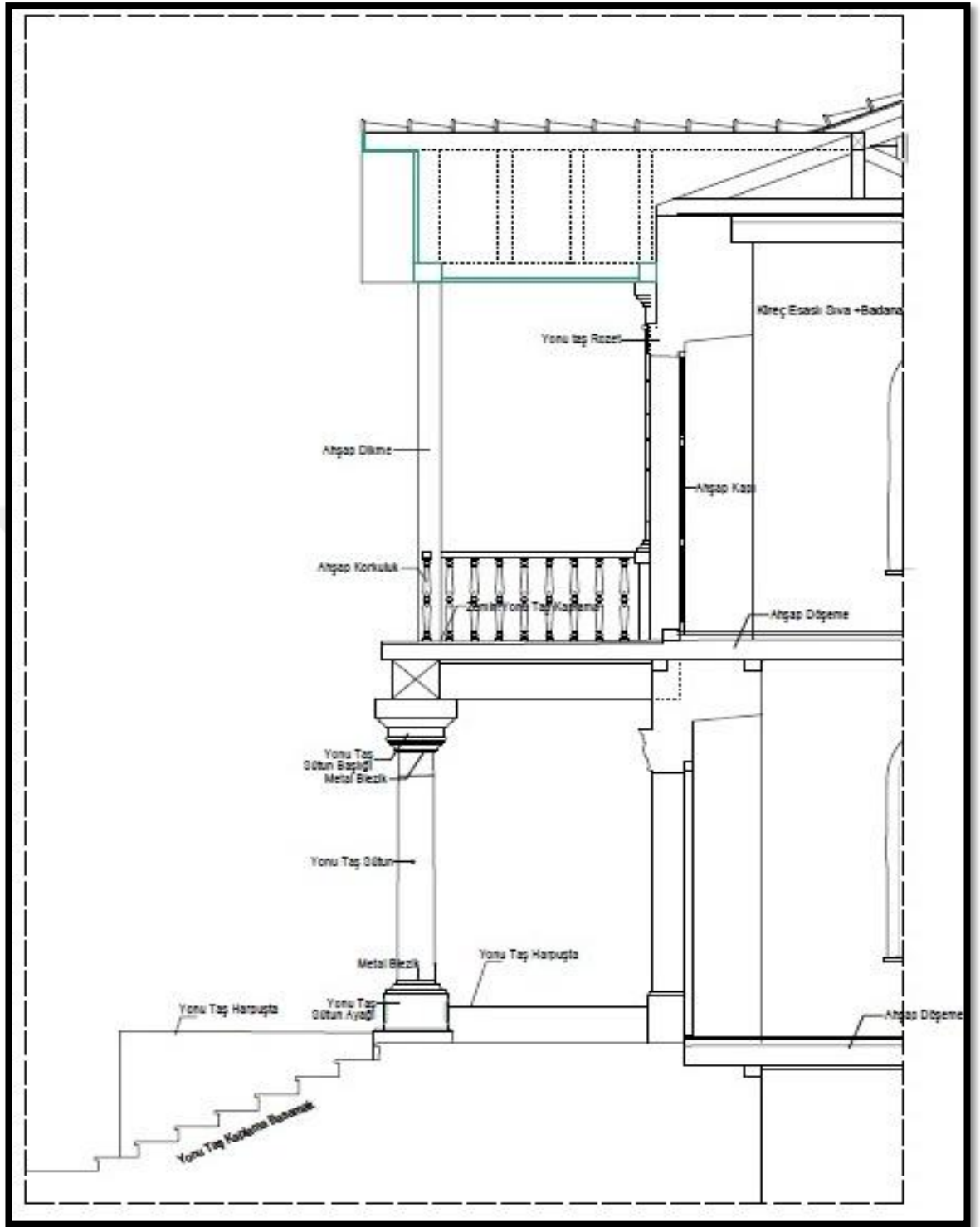
Şekil 4.11 Redif Binalarına Ait Çatı ve Alınlık Çizimleri
(Şereflikoçhisar, Daday, Kalecik Örnekleri)

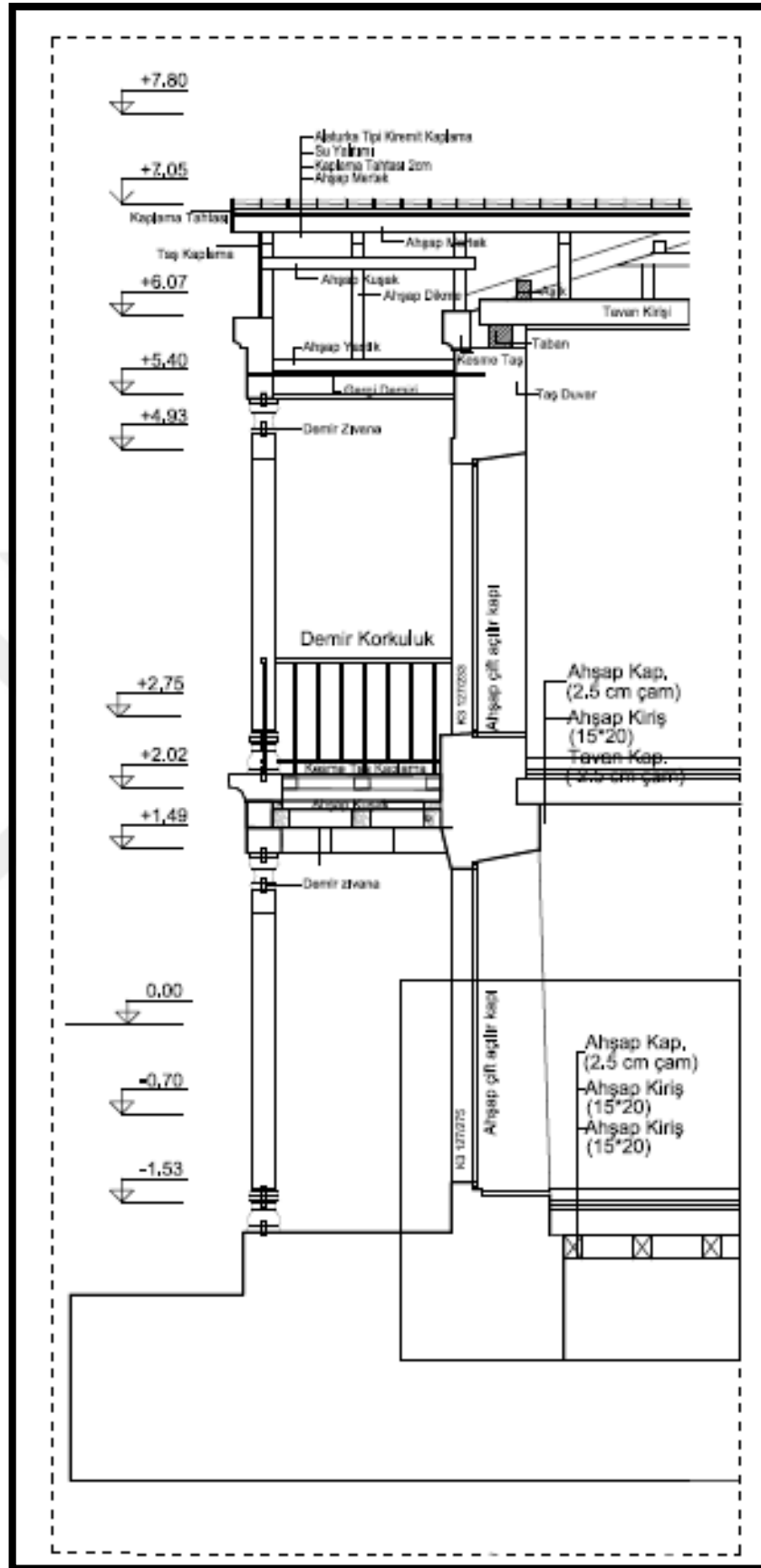
Şekil 4.12 Çatı Nokta Detayı
(Yonga,2018)

Sistem Kesitleri

İlgili Koruma Kurullarınca onaylanan redif binalarına ait müellif firmalardan elde edilen projelerden çıkarılan sistem kesitleri aşağıya eklenmiştir.(Şekil 4.15, Şekil 4.14, Şekil 4.15).

Şekil 4.13 Şereflikoçhisar Redif Binasına Ait Sistem Kesiti
(AFE Mimarlık Mühendislik Arşivi)

Şekil 4.15 Kalecik Redif Binasına Ait Sitem Kesiti
(Yonga,2018)

4.3. Restitüsyon Kararları

II. Abdülhamid döneminde Neoklasik üslupta inşa edilmiş örneklerden, Eskişehir Seyitgazi Eski Askerlik Şubesi, Kastamonu Daday Eski Askerlik Şubesi ve Konya Ilgın Eski Askerlik Şubesi Redif Taburu Merkez Konağı cephe düzenlemeleri ile Kalecik örneğiyle neredeyse birebir benzerlik göstermektedirler.

Yukarıdaki örnekler incelendiğinde bu dönemde redif birliklerinin bir bölümünün inşasında, tek tip bir yapı modelinin uygulandığı tespit edilmiştir. İncelenen örneklerin dışında, aynı döneme ait, cephe düzenleriyle Neoklasik üslup özellikleri taşıyan devlet dairelerine ait farklı işlevli yapı örnekleri de vardı.

Özgün görselleri bulunan ve Özgen (2013)'in de belirttiği üzere 19 adet depo ve idari binada yapılan incelemede bu yapıları balkonsuz, üstü kapalı balkonlu ve üstü açık balkonlu olmak üzere üç tip halinde sınıflandırmak mümkündür (Özgen, 2013, s. 223).

Ayrıca bu üç tipin ortak özellikleri de mevcuttur. Özellikle bu yapılar dikdörtgen planlı olup simetrik cephe düzenine sahiptir. Dış duvarları kağıt olup katlar arası saçak silmesi belirginleştirilmiştir. Genellikle bodrum, zemin ve bir normal kattan ibarettir. Giriş kısımları Neoklasik üslupları ile göze çarpar. Üstü kapalı balkonlu tipte başlıklı sütunlar ve üçgen alınlık bu üslubu güçlendirmektedir. Yapılara birkaç basamaklı merdivenle ulaşılır. İç döşeme strüktürü ahşaptır. Üst kata ulaşımı sağlayan merdivenler genellikle cephenin ortasında yer alan giriş kapısının karşısındadır. Giriş kapısı ayrıca cephedeki pencereleri ikiye ayırır. Kapının sağında ve solunda 3'er pencere yer alır. Pencereler sövelerle tamamlanmaktadır. Zemin kat pencereleri beşik kemerli, birinci kat pencereleri ise basık kemerlidir. Zemin kat döşemesi altında, bodrum katı havalandıran, üst kat pencereleri ile aynı hizada pencereler bulunmaktadır. Duvar yüzeylerinin köşelerinde taş plastırlar birbirine taş silmeler bağlanmaktadır.

Yapının cepheleri Neoklasik üslup özelliklerini belirgin şekilde yansıtmaktadır. Simetrisi, sadeliği, yatay ve dikey bölüntüleri, sütun, pilastr, arşitrav, friz ve üçgen alınlıklı kuruluşuyla tüm cephe düzenlemesi bu durumu göstermektedir.

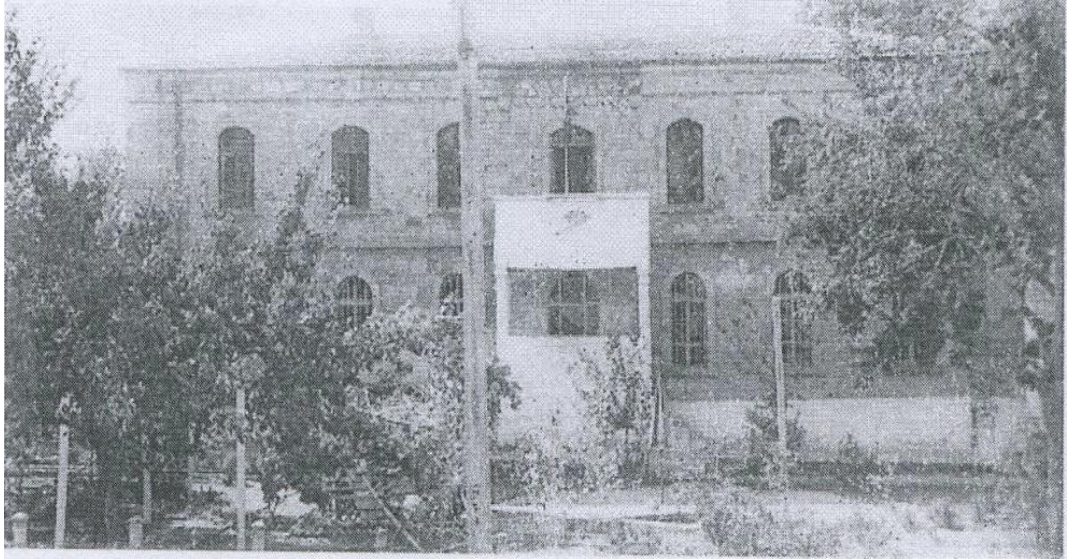
Redif Binası ile ilgili araştırmalar sırasında tarihi bilinmeyen iki fotoğrafına ulaşılmıştır. (Fotoğraf 4.8, Fotoğraf 4.9). Bu fotoğrafın tarihi bilinmese de fotoğraftaki insanların kıyafetlerinden Cumhuriyet döneminde çekildiği yani binanın

geç dönem bir fotoğrafı olduğu düşünölmektedir. Yine bina ile ilgili özgün verileri içermektedir.

Koruma Kurulu Arşivi'nden elde edilen fotoğraf ise Ordu tarafından kullanıldığı döneme ait olmalıdır. Girişini kapatan rüzgarlık dışında Fotoğraf 4.8 ile aynı cephe özellikleri taşımaktadır.

Fotoğraf 4.8 Kalecik Redif Birliğı Binaları Arşiv Fotoğrafi
(Kalecik Belediyesi Arşivi)

Fotoğraf 4.9 Kalecik Redif Binası Arşiv Fotoğrafi
(Ankara 2 No'lu Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Arşivi)

Redif binasının ilk tasarımıındaki birçok özgün elemanın maalesef mevcutta bulunmadığı ve ciddi mekânsal bozulmalar yaşandığı için restitüsyon kararları sırasında büyük zorluklar yaşanmıştır. Binadaki izler, fonksiyon ve dönem olarak benzerlik gösterdiği diğer yapılardan yola çıkılarak, restitüsyon projesi için bir öneri getirilmiştir. İlk yapıldığı zaman tek bir kütlede oluşan bina, dış mekândaki ekle günümüze ulaşmıştır. Redif binası, kullanıldığı dönemler itibariyle işlev değişikliği yaşamasına rağmen çok değişikliğe uğramamıştır. Binanın özgün fonksiyonu askerlik binasıdır. Yeni mekânlar eklenmiştir. Binanın restitüsyon projesi hazırlanırken;

Kat Planlarında; Katlarda merdiven holünün her iki etrafında ve karşısındaki mekânlar özgün düzeni yansıttığı düşünülme de yapının sön dönem restitüsyonu kabul edilerek duvar izleri korunmuştur. Kat planları orta sofalı plan tipolojisine göre düzenlenmiştir.

Çatıda; ahşap oturtma çatı detayına göre yeni çatı önerisi getirilmiş ve binanın kendi fotoğrafında ve çağdaşı diğer yapılarda ve Şereflikoçhisar örnekleri gibi bu çatıların dar saçaklı olduğu görülmekte ise de Daday örneği gibi gizli çatı uygulamaları da mevcuttur. Yapının saçak ve yağmur oluğu detayları fotoğrafta görüldüğü gibi kısa saçak detayıyla çinko yağmur oluğu çizilmiştir. Kiremitler döneminin çatı kaplama malzemesi olan alaturka kiremit olarak düşünülmüştür.

Cephelerde; muhtelif yerlerinde sıvanın daha iyi tutması amacıyla taraklama izlerine rastlanmış olmasına rağmen batı cephesi hariç sıva izine rastlanmamıştır. (Fotoğraf 4.10). Dönemindeki tüm kamu yapılarının da sıvalı olduğu ve de iklim koşullarından binayı korumak adına sıvanın koruyucu bir katman işlevi göreceği de düşünüldüğünde bu yapıların sıvalı olma ihtimali yüksektir. Çağdaşı olan ve fotoğraflarına ulaşılan redif binaları analiz edildiğinde bu yapıların sıvalı olduğu görülmüştür. Ayrıca dönemin merkezi otoritenin güç göstergesi olan kamu yapılarında sıvasız cephelerde görülen, kesme taş köşe sütunlarından farklı ve sıralı moloz taş duvar örgüsünü anımsatan kısımların buna uymadığı düşünülmektedir. Restitüsyon ve restorasyon önerisinde de bina sıvalı olarak düşünülmüştür. Cephelerdeki kısmen eksik olan silmeler ve söveler detaylarına göre tamamlanmıştır. Boşalmış taşlar tamamlanmıştır.

Fotoğraf 4.10 Redif Binası Cephesindeki Tarak İzleri,2012

Mevcutta taş merdivenli ve üst kattaki balonu taşıyan sütunlarla tamamlanarak giriş cephesinin vurgusu ortaya çıkarılmıştır. Üçgen alınlıklı demir korkuluklu bu balkonun üst örtüsünün fotoğrafın çekim tarihinden önce yıkıldığı düşünülmektedir.

Arşiv kaynaklarından bulunan fotoğrafta giriş cephesinde balkonun üzerinde saçak olduğu görülmese de izler gayet net bir biçimde okunmaktadır. Doğu cephesindeki kat silmelerinin kesintiye uğramasından kaynaklı izlerden anlaşıldığı üzere bu cephede bina girişini de vurgulayan bir balkon üst saçağı varlığından söz edilebilir. Çağdaşı diğer yapıların analiziyle bu alınlığın taş kaplamalı olduğu ve korkuluğun metal olduğu düşünülmektedir. Üçgen alınlık ve metal korkuluklu balkon restitüsyonda ve restorasyonda gergi kenet sistemi de dikkate alınarak yeniden çizilmiştir.

İç duvarlarda; Zemin katta iç duvarların izlerinin değişiklik görmediği düşünülse de birinci katta tavan kaplamaları özgün olup iç mekan bölmelerinin özgün olan bu tavan kaplamalarını düzensiz şekilde böldüğü için bazı duvarların sonradan eklenerek yapının iki dönem geçirdiği kanısı oluşmuştur.

Özgün sıvanın üzerinde birkaç kat daha sıva yapılmıştır.Orduya özgü olan mavi ve kırmızı tonda boya rengi ve boyama şekli alt katmanlarda görülmüştür. (Fotoğraf 4.11). Ayrıca sıvası dökülen bu duvarların strüktürün ahşap olduğu ve bağdadi çatalı sıva ile göre yapıldığı anlaşılmış olup restitüsyon ve restorasyon projesinde aynen kullanılmıştır.

Fotoğraf 4.11 Redif Binası İç Duvarlarındaki Boya İzleri,2012

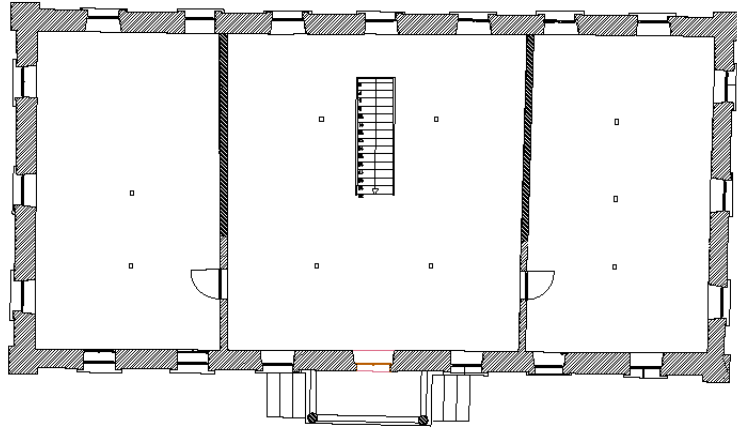
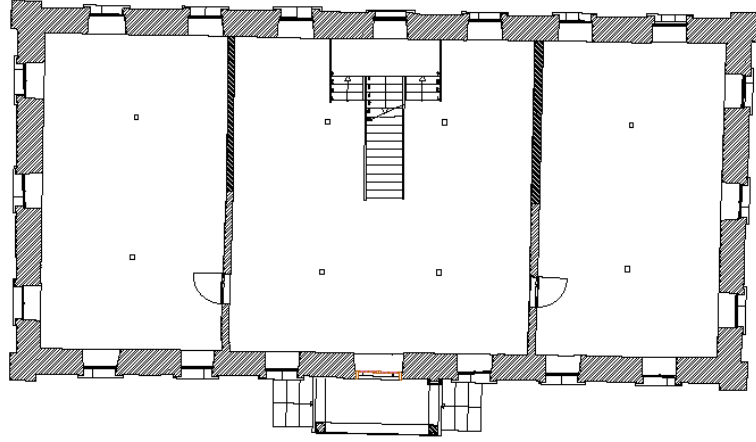
Pencelerde; kapatılmış olan pencerelerin yerleri belli olmaktadır. Kapatılmış olan bu pencereler açılarak günümüze gelebilmiş özgün pencereler gibi detayına uygun olarak çizilerek tamamlanmıştır. Cephelerdeki izleri net olarak görülen demir korkuluklar yeniden eklenmiştir.

Kapılarda; Ahşap dış kapılar ise yerinde mevcut olan orijinal kapı detaylarına göre yeniden çizilmiştir. İç kapılar mevcutta bulunan kapı detaylarına göre yenilenmiştir.

Analiz bölümde anlatılan döşeme ve balkon detayları aynen korunmuştur.

Yapı için hazırlanan restitüsyon projesi ekler bölümündedir

Apaydın Mühendislik tarafından hazırlanan onaylı restitüsyon projelerinde yapıyla ilgili iki farklı dönem restitüsyon projesi çizilmiştir. . İlk dönem;orta sofalı plan tipi ve üçgen alınlıklı cephe düzeni olan dönem, ikinci dönem ise sofadaki bölücü duvarlarla eklentiler yapılarak plan düzeninin bozulduğu ve sebebini bilinmeyen bir olaydan dolayı üçgen alınlığın yıkılmış olduğu,pencerelerin birkaç tanesinin kapatıldığı, ihtiyaçtan dolayı ek wc yapılan dönem. (Apaydın Ltd. Şti Arşivi). 2. dönem , binadaki mevcut izlerden yola çıkılarak bu tezde hazırlanan restitüsyon projesiyle aynıdır. Fakat binanın ilk dönem restitüsyon projesinde farklılıklar görülmüştür. Farklı olan ilk dönem restitüsyon projesinde cepheler ikinci dönemle aynı olup sadece plan şemaları farklıdır. Bu plan şemaları aşağıdadır.

Şekil 4.16 Redif Binası 1. Dönem Restitüsyonu-(Apaydın Ltd. Şti Arşivi)

5. RESTORASYON ÖNERİSİ

Kalecik Redif Binası için hazırlanan restorasyon projesi, rölöve çalışmaları, malzeme ve hasar analizleri, restitüsyon önerisi temel alınarak hazırlanmıştır. Bu çalışmada ICOMOS'un 2017 yılında aldığı 'Ahşap Mimari Mirasın Korunması İçin İlkeler' tüzüğü ve 2003 yılında aldığı 'Mimari Mirasın Analizi, Korunması Ve Strüktürel Restorasyonu İçin İlkeler' tüzüğü kapsamında restorasyon projesi hazırlanmıştır. Ahşap Mimari Mirasın Korunması İçin İlkeler' tüzüğü 5. Maddesindeki "Korumanın ana amacı tarihi dokunun özgünlüğünü sürdürmektir. Bu, tarih boyunca yapılan değişikliklere saygı göstererek, onun biçimini, malzemelerini, birleşim özelliklerini, bütünlüğünü, mimari ve kültürel miras değerlerini korumayı kapsar" ilkesi ve 'Mimari Mirasın Analizi, Korunması Ve Strüktürel Restorasyonu İçin İlkeler' tüzüğü 1. Maddesindeki 'Mimari mirasın değeri yalnız görünüşünde değildir; tüm bileşenleriyle döneminin yapım teknolojisinin ünik bir örneği olarak korunmuş olması önemlidir. Özellikle yapıların yalnız cephelerinin korunup, içerdeki taşıyıcı öğelerin kaldırılması koruma ölçütlerine aykırıdır ' ilkesi amaçlanmıştır.

Bu bölüm yapının mevcut durumunu anlatan tespit, koruma kavramı ile binanın neden korunması gerektiğini belirten yaklaşım; temizleme, sağlamlaştırma yenileme, bütünleme, yeniden yapım ile yeni işlev adı altındaki restorasyon müdahalelerini kapsamaktadır.

Redif binası uzun yıllar özgün işlevinde kullanılmasına rağmen farklı sebeplerden dolayı 2012 yılına çok harap olarak ulaşabilmiştir. Yapının o günkü durumuna bakıldığında, yapıda meydana gelen malzeme bozulmaları, tamirat ve yenilemeler, küçük de olsa aldığı ekler, bilinçsiz müdahaleler ve çeşitli bozulmalar hariç, özgün halini genel olarak koruduğu gözlenmektedir. Binanın mevcut durumu üçüncü bölümde ayrıntılı olarak incelenmiştir. Dördüncü bölümde de belgeler ışığında yapının özgün halini anlatan restitüsyon çalışmasında yapılacaklar açıklanmıştır.

Koruma kelimesinin sözlük anlamı, "Tarih ya da sanat değeri taşıyan yapıların, doğal

değerlerin ya da kent parçalarının yaşamlarını sürdürebilmeleri için gerekli önlemleri almak”tır.(Hasol, 2012, s. 274)

Koruma kavramını, kültür varlıklarını özgün ruhuna ters düşmeyecek şekilde, günümüz insan ihtiyaçlarını giderecek, modern hayatın gerekliliklerini bu yapılarla bütünleştirecek yeni bir işlev vererek yapının sürekliliğini sağlamak için öngörülen müdahaleler doğrultusunda sağlamlaştırılması olarak algılamak gerekmektedir.

Kalecik’de yok olmakta olan Osmanlı eserleri arasında günümüze gelebilmiş ve önemli bir kamu yapısı ve mimarlık örneği olan Redif binası, yapıldığı ve kullanıldığı dönemlerin izini yansıtan, dönemin mimari ve kültürel bakış açısını yansıtan önemli bir kültür varlığı olarak nesillere aktarılması gerekmektedir.

“Yapıların kültürel varlığının sürmesi için, yapılar kullanılarak korunmalı ve çağdaş yaşamda yer alarak geleceğe taşınmalıdır. Kültür varlıklarının özgünnişlevleri dışında başka bir işlev ile kullanılması durumunda, yapılar yeni bir yaşam standardına yükselmeli ve özgünlüğü, bütünlüğü ve anlamı saygı görmelidir.” (ICOMOS 2013, 2018). 1964 senesinde yayınlanan Venedik Tüzüğü’nün 5. maddesinde “Anıtların korunması, her zaman onları herhangi bir yararlı toplumsal amaç için kullanmakla kolaylaştırılabilir. Bunun için bu tür bir kullanma arzu edilir, fakat bu nedenle yapının planı, ya da bezemeleri değiştirilmemelidir. Ancak bu sınırlar içinde yeni işlevin gerektirdiği değişiklikler tasarlanabilir ve buna izin verilebilir” denmektedir.

Restorasyon çalışmasında, yapının ömrünü kısaltan sorunlar nedenleri ve çözümleriyle birlikte ele alınmış, yapılacak müdahaleler; özgün hale getirme sağlamlaştırma ve yapıya yük getirmeyecek yeni bir işlev olarak amaçlanmıştır. Bu işlevin, müdahalelerin geri dönüştürülebilir olmasına kolaylık sağlayan bir fonksiyon olması gerekmektedir.

5.1. Önerilen Restorasyon Müdahaleleri

Bu bölüm, yapıya sonradan eklenen eklerin kaldırılmasını anlatan temizleme, yapının ömrünü uzatan sağlamlaştırma ve yok olan parçaların yeniden yapımını anlatan yenileme, kısmen mevcut olan elamanların tamamlanmasını anlatan bütünleme ve yeni işlevi anlatan bölümleri kapsar.

5.1.1. Ayıklama

“Anıtların ve kentsel sitlerin genel etkisini bozan, tarihi ve estetik değeri taşımayan eklerden arındırılması işlemidir”.(Ahunbay, 2007, s. 100).

Bu bölümde yapının özgün halini bozan, süreç içerisinde ihtiyaçlardan kaynaklı eklenen niteliksiz eklerin yok edilmesi anlatılacaktır.

Restorasyon çalışmasında öncelikli olarak yapıdaki niteliksiz ekler kaldırılacaktır. Zaman içinde eklenen zemin katta ki wc ve her iki kattaki bölme duvarlar bunlara örnek gösterilebilir. İçlerine tuğla örülerek kapatılmış olan pencereler tekrar açılacaktır. Kontraplak ile kaplanmış olan zemin kat tavanı bu kaplama malzemelerinden arındırılacaktır. Yapının çatısındaki kiremitler çevre koşullarında dolayı bir hali yıpranmış olduğundan yenilecek ve marsilya tipinden alaturkaya çevrilecektir.

5.1.2. Temizleme

Temizleme aynı zamanda fiziksel ve kimyasal yöntemlerle yapı elemanlarındaki kirlerin arındırılmasıdır. (Ahunbay, 2007, s. 102). Redif Binasının dış cephesindeki taşlarda görülen lekelenmeler, kararmalar uzmanlarca incelenerek yapıya zarar vermeyen en uygun temizleme yöntemi seçilecektir.

5.1.3. Sağlamaştırma

“Kültür varlığının bozulma sürecinin engellenmesi, yavaşlatılması amacıyla malzemesinin ve/veya taşıyıcı sisteminin dayanımının artırılması, mevcut fiziksel ve mekanik özelliklerinin iyileştirilmesi işlemleridir”. (ICOMOS, 2013,2017)

Bu bölüm, yıllar içerisinde gerek kullanımdan kaynaklanan gerekse iklim koşullarının sebep olduğu yapıyı ayakta tutan duvar, döşeme gibi elemanlarının sağlamaştırılmasını kapsamaktadır.

Taşıyıcı Sistemin Sağlamaştırılması

Tez konusu olarak çalışılan redif binasının sürdürülebilirliğinin sağlanması için ilk önce onu ayakta tutan taşıyıcı sistemin elden geçirilmesi gerekmektedir. Redif binasının temellerinin açıkta olmaması sebebiyle bozulmaderecesi hakkında yorum yapmak mümkün değildir İlk yapılması gereken müdahale yapının hasarlı tüm duvarlarının sağlamaştırılmasıdır. Doğu cephesi binanın tek süslü cephesidir. Asıl

amaç cephedeki özgün olan balkonun ve üçgen alınlığın yeniden yapılmasıdır. Cepheelerde yapısal çatlak bulunduğundan cephenin onarılması ve herhangi başka çatlakların ve hasarların olup olmadığının görülmesi gerekmektedir. Duvarlarda oluşan ve 10 cm'yi geçmeyen aşınmalar horasan harcıyla doldurulabilir. Kullanılacak olan harcının 2-3 cm'lik katmanlar şeklinde uygulanması gerekmektedir. Her bir katman uygulandıktan sonra kurumması için bir süre beklenmesi ve ondan sonra yeni harcın konulması önerilmektedir. Duvarlarda oluşan ve 10 cm ve üstündeki aşınma olan yerlerde taşların çıkartılması ve yerlerine yenilerinin konulması gerekmektedir.

Bu işlem yapılırken dikkat edilmesi gereken husus yenilenecek alanın yüksekliğinin 120 m'yi geçmemesi ve boşaltma işlemi yapılan yerlerin ahşapla desteklenmesidir. Buna dikkat edilmezse taşıyıcı özelliği kaybolan yerlerde çökmeler olabilir. Doldurularak taşlar özgün taş boyutlarında olmalı ve taş örgüsüne dikkat edilerek örülmelidir. Örgü sıraların arası özgün derzi analiz edilerek yeni harçla harçlanmalıdır.

Zemin ve birinci katın tavan kaplamaları ve harap olmuş ahşap döşeme kirişlerinden bozulmuş olanlar yenileriyle değiştirilecektir. Çatı, sökülerek yenilenmesi gereken tüm elemanları değiştirilerek yerine yerleştirilecektir.

Malzemenin Sağlamlaştırılması

“Kültür varlığının bozulma sürecinin engellenmesi, yavaşlatılması amacıyla malzemesinin ve/veya taşıyıcı sisteminin dayanımının arttırılması, mevcut fiziksel ve mekanik özelliklerinin iyileştirilmesi işlemleridir” (ICOMOS 2013, 2018).

Yenileme yapılırken binada kullanılan özgün malzemenin kullanılması esastır. Fakat bu çözüm her zaman mümkün olmaya bilir. Böyle durumlarda özgün malzeme ile aynı detaylara sahip yenisinin yapılması çözüm olarak başvurulabilir. Redif binasının duvarlarında genişlik ve uzunluğu genellikle 12x23 cm olan yüksekliği 8 cm boyutlarında taş bloklar kullanılmıştır. Yerinde mevcut olmayan taşlar için aynı boyutlarda yenileri üretilmesi uygun görülmüştür.

Kullanılacak olan yeni ahşap malzemeler emprenye edilmiş olmalı ve ilaçlanmalıdır. Çatıdaki kiremitler yenileriyle değiştirilecek ve eksik kısımlar da yine yeni kiremitlerle tamamlanacaktır.

İç duvarlar kerpiç malzemeden oluşturulmuştur. Bu duvarlar yenilenirken yapılacak kerpiçler için izlenmesi gereken yöntem şöyledir. Çok sulu olmayacak şekilde hazırlanan çamur harcı kalıplara dökülerek üzeri iyice düzeltildikten sonra kalıp her iki yandan paralel bir şekilde kaldırılıp kerpiç bloklar oluşturulur. Oluşan bloklar kurumaya bırakılır. Saman, kuruyan toprağın düşmesini engeller. İç duvarlarda 75-80 cm aralıklarla 10x10 cm kesitli ahşap hatıllar olduğu gözlenmiştir. Bu hatıllar üzerine de, yine belli aralıklarla, hatıllara 90 derece gelecek şekilde atkılar çakılacaktır.

5.1.4. Yenileme

Anıtların veya sitlerin tümüyle yıkılmış, yok olmuş, ya da çok harap durumda olan bölümlerinin eldeki belgelere dayanılarak yeniden yapılması durumuna rekonstrüksiyon da denmektedir. (Ahunbay, 2007, s. 99)

Kullanım ve iklim koşullarından kaynaklı kullanılmayacak durumda olan veya özgün halinden çıkarılarak değiştiren malzemeler özgün şekil ve detayına uygun olarak yenilenecektir. Tüm Ahşap elamanlarda bu yöntemle yenilenecektir. Pek çok iç kapı, pencerelerin doğramalarına ulaşılammıştır. Bu parçalar restitüsyon projesinde belirtilen malzeme ve boyutlarda tamamlanacaktır. Ahşap kirişlemeler ve üst örtü onarılacaktır. Yağmur iniş boruları ve dereler binanın cephesi dikkate alınarak galvanizli sac ile yenilenecektir. Redif binasının iç duvarlarındaki dökülmüş sıva ve boya yüzeylerinden alınan numunelerin incelenerek uzmanlarca hazırlanan uygun sıva ve boyalarla yenilenecektir.

5.1.5. Bütünleme

“Kısmen hasar görmüş veya bazı bileşenleri yok olmuş bir yapının eksik bölümlerinin özgün veya çağdaş malzeme kullanılarak tamamlanması işlemidir” (ICOMOS, 2013,2017). Yapıda zamanla eksilen kısımlar restitüsyon çalışmalarına sadık kalınarak yapının özgünlüğünü bozmayacak şekilde bütünlenecektir. Konuyla ilgili Venedik Tüzüğü’nün 12. Maddesinde “Eksik kısımlar tamamlanırken, bütünle uyumlu bir şekilde bağdaştırılmalıdır; fakat bu onarımın, aynı zamanda sanatsal ve tarihi tanıklığı yanlış bir biçimde yansıtmaması için, özgünden ayırt edilebilecek bir şekilde yapılması gereklidir” ifadesi yer alır.(Venedik Tüzüğü, 1964)

Yapıda zamanla eksilen elemanlar, geleneksel malzemeler kullanılarak, yapıdan gelen izlerle, literatür araştırmaları, karşılaştırmalı çalışmalar ve benzer dönem

yapıları incelenerek hazırlanmış olan restitüsyon projesi doğrultusunda tamamlanacaktır. Yapıda yer yer yok olan kat silmeleri, kornişler bütünlenecektir.

Binaya ulaşımı sağlayan taş merdiven basamaklarındaki hasar görmüş bölümlerde özgün boyut ve malzemelerdeki örneklerine benzer şekilde bütünleme yapılacaktır.

Balkon çıkması restitüsyon detayına göre yeniden imal edilecektir.

5.1.6. Yeniden Yapım-Rekonstrüksiyon

Anıtların veya sitlerin tümüyle yıkılmış, yok olmuş, ya da çok harap durumda olan bölümlerinin eldeki belgelere dayanılarak yeniden yapılması durumuna rekonstrüksiyon da denmektedir (Ahunbay, 2007, s. 99).

“ICOMOS Avustralya Milli Komitesi tarafından 1979’da kaleme alınan, daha sonra, izleyen 20 yıl içinde birkaç kez gözden geçirilen *Burra Tüzüğü*’nün “Rekonstrüksiyon” başlıklı 20. maddesinde de “bir yer ancak bozulma ya da değişim nedeniyle bütünlüğünü kaybetmişse ve dokunun eski durumunu yeniden üretmek için yeterli veri varsa rekonstrüksiyon uygun olur” denilmektedir. Bir yerin kültürel anlamını kaybetmemesi için de bu müdahalenin “ender olarak” kabul edilebileceği, ancak her durumda, yakından incelendiğinde yapının özgün değil, yeniden yapılmış olduğunun ayırt edilebilir olması gerektiği belirtilmiştir. Türkçede yeniden canlandırma, diriltme anlamına gelen “ihya” sözcüğüyle de karşılanan “Rekonstrüksiyon” eylemi, 5 Kasım 1999’da TC Kültür Bakanlığı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Yüksek Kurulu tarafından kabul edilen 660 no.lu İlke Kararı’nda Müdahale Biçimleri genel başlığı altında tanımlanmıştır. Buna göre, kültür varlığı niteliği taşıyan ya da kültürel çevreye tarihî katkıları bulunan bir yapı herhangi bir nedenle yitirilmiş ise, mevcut belgelerden yararlanılarak, “daha önce bulunduğu yapı oturum alanında, eski cephe özelliğinde, aynı kitle ve gabaride, özgün plan şeması, malzeme ve yapım tekniği kullanılarak, kapsamlı restitüsyon etüdüne dayalı rekonstrüksiyon uygulaması” yapılabilir. “(www.mimarlikdergisi.com, 2014)

Redif Binasının birinci katındaki mevcut olmayan balkon çıkıntısınınuluslar arası tüzükler ve Kültür Bakanlığı’nın ilke kararı dikkate alınarak restitüsyon projesine uygun şekilde yeniden yapımına karar verilmiştir.

5.2 Yeni İşlev

Venedik Tüzüğü'nün 5. maddesinde “Anıtların korunması, her zaman onları herhangi bir yararlı toplumsal amaç için kullanmakla kolaylaştırılabilir. Bunun için bu tür bir kullanma arzu edilir, fakat bu nedenle yapının planı, ya da bezemeleri değiştirilmemelidir. Ancak bu sınırlar içinde yeni işlevin gerektirdiği değişiklikler tasarlanabilir ve buna izin verilebilir” denmektedir.

Kültür varlıklarının restorasyon uygulamalarında da asıl amaç, yapının mimari özelliklerini korumaktır. Bu binalara yeni işlev yüklenirken yapının bu özellikleri dikkate alınmalıdır. Verilecek yeni işlev yapı ve çevresine uyum sağlayacak, ihtiyaca cevap verecek, günümüz koşullarına uygun olacak ve ileriye dönük gelişmelere uyum sağlayacak nitelikte olmalıdır.

Bölgede yapılan çalışmalar sırasında fark edilen husus; Kalecik İlçesi'nde, seminer salonları, derslik ve atölyeleri içeren mekanların bulunmadığı olmuştur. Yapının bir eğitim ve kültür merkezi olarak yeniden işlevlendirilmesinin yapının dokusunda uygun ve yapıya ek yük getirmeyeceği hususu da dikkate alınarak bölgenin ihtiyacına yönelik bir çözüm olacağı düşünülmektedir.

Restorasyon projesinde kat planlarının özgün hali dikkate alınarak bazı değişiklikler yapılmıştır. Sonradan eklenilmiş mekânlar kaldırılmıştır.

Zemin katta, giriş ve merdiven holü restitüsyon projesinde olduğu gibi korunmuştur. Her iki katta mekanlar binanın yönetimi tarafından belirlenecek kurs konularına göre atölye olarak kullanılacak ve tefriş edilecektir.

Yapı için hazırlanan restorasyon projesi ekler bölümündedir

Yürürlükteki yönetmelikler gereği yangına yönelik alınması gereken tüm önlemler alınacaktır. Ancak bu önlemler Aralık 2017'de 19. ICOMOS genel kurulunda kabul edilen 24 ve 25 ci maddeler doğrultusunda olmalıdır:

“24.Altyapı hizmetleri (elektrik, su, tel, vb.) yapının veya alanın somut ve somut olmayan değerleri gözetilerek eklenmelidir.

25.Tesisat, ısı ve nem gibi önemli çevresel koşullarda değişime neden olmayacak şekilde tasarlanmalıdır”.

Tez yazım sürecinde Kalecik Belediyesi'nce yapının projeleri profesyonel bir firmaya hazırlanmıştır. Firmanın restorasyon projesinde yapı Belediyenin hizmet

binası olarak işlevlendirilmiş ve uygulaması tamamlanmıştır. Yapının uygulama sırası ve sonrası fotoğrafları aşağıdadır.

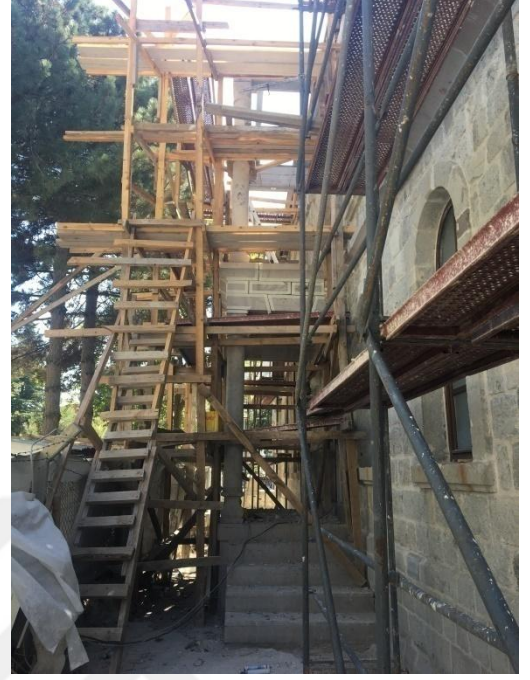
Fotoğraf 5.1 Kalecik Redif Binası Uygulama Süreci Fotoğrafları, Zemin Kat

Fotoğraf 5.3 Kalecik Redif Binası Uygulama Süreci Fotoğrafları, Zemin

Kaynak:(www.facebook.com/filizulusoykalecik)

Bu fotoğraflarda yapının özgün iç taşıyıcı yapısı olan ahşap yerine, çelik dikme ve kirişlerin kullanıldığı görülmektedir.

Fotoğraf 5.1 Kalecik Redif Binası Uygulama Süreci Fotoğrafları,Doğu Cephesi

3. Fotoğraf Kaynak (www.kalecikhbr.com)

4. Fotoğraf Kaynak (www.facebook.com/filizulusoykalecik)

Fotoğraf 5.2 Kalecik Redif Binası Uygulama Süreci Fotoğrafları, Batı Cephesi

1. Fotoğraf Kaynak(www.facebook.com/filizulusoykalecik)
- 2.-3. Fotoğraf Kaynak(www.kalecikliyiz.biz)

Fotoğraf 5.3 Kalecik Redif Binası Uygulama Sonrası Fotoğrafları, Doğu Cephesi,

Fotoğraf 5.4 Kalecik Redif Binası Uygulama Sonrası Fotoğrafları

Fotoğraf 5.5 Kalecik Redif Binası Uygulama Sonrası Fotoğrafları

Özgün bir restorasyon uygulaması detaylı bir restorasyon projesinden gelir. Bu restorasyon projesi ise iyi hazırlanmış restitüsyon projesinden kaynaklıdır. Bunun için bir yapının restitüsyon projesini hazırlarken dikkat edilmesi gereken noktaların başında yapıyı iyi okumak gerekir. Doğru bir restitüsyon projesi için yapıdan gelen izleri iyi okuyarak detaylı analizlerin hazırlanması diğer bir husustur. Analiz edilen bu izleri kayıt altına almak ve yapının inşa edilen malzemeleri, yapım sistemi, verilecek yeni işlevi bütüncül olarak değerlendirilmelidir.

Kalecik Redif Binası'nın restorasyon uygulaması sırasında maalesef yapının özgün detaylarında kayıpların olduğu, geleneksel yöntemlerle çözülebilir detayları, hem maliyeti hem de zaman kaybını en aza indirme kaygısından dolayı modern malzeme ile çözümlemeye gidildiği görülmüştür. (Tablo 5.1).

Kaybolan bu detaylara örnek olarak saçak altında tüm cepheleri dolaşan taş kornişin ahşap kaplama ile kapatılması, 4. Bölümde detaylı bir şekilde anlatılan ve çizimleri yapılan ahşap taşıyıcı sistemin ve üçgen alınlıklı balkon kısmının rekonstrüksiyonun özgün malzemelerle değil çelik putreller ve çelik döşeme ile çözülmesi, birinci kata ulaşımı sağlayan merdivenin masif ahşap malzeme yerine günümüzde maliyeti sebebiyle çokça tercih edilen mdf'lam esaslı plakalarla çözülmesi, iç duvarların ahşap hatılların içinin kerpiç bloklarla doldurulması yerine yine prekast mdf'lam esaslı bölücülerle yapılması, zemin döşeme kaplamalarının masif ahşap yerine laminant parke yapılması gösterilebilir.

Tez çalışması kapsamında hazırlanan restorasyon projesinde yapıya herhangi bir ek önerisi getirilmeden verilen işlev gereği fonksiyonlar binanın imkanları doğrultusunda çözülmüştür. Fakat süreç içinde gerçekleşen uygulama, rölövede görülen Z05 mekanında kapı olarak kullanılan pencerenin yine aynı şekilde kapı olarak işlevlendirilmiş olduğu ve belediye hizmet binası işlevi gereği ihtiyaç duyulan ve toprak kotu altına gömülen yemekhane, mutfak gibi işlevlerin yer aldığı ek binanın gezilebilir üst döşemesine çıkışı sağlamıştır. Bu çıkışı kontrollü hale getirmek için de giriş holü yapılmıştır.

Tablo 5.1 Restorasyon Uygulaması Sırasında Kaybolan Detaylar

6. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

Bu çalışma ile 19. yüzyıl Osmanlı dönemi redif binalarından Kalecik Redif Binası özelinde yapının belgelenip, yapısal çözümlemesinin yapılması ve restorasyon önerisi ile yaşatılabilmesi ve gelecek nesillere aktarılabilmesi hedeflenmiştir.

Kalecik Redif Binası, ait olduğu üslubun özelliklerini ve döneminde kamuya ait resmi binalardaki genel üslup anlayışını iyi bir şekilde yansıttığı; II. Abdülhamid döneminde standartlaşmış bir model kapsamında inşa edilen askerlik şubelerine örnek teşkil ettiği ve benzerleriyle böyle bir değerlendirmeyi olanaklı kıldığı için, Son Dönem Osmanlı mimarisi açısından önemli bir yapıdır.

Osmanlı İmparatorluğu bu topraklarda çok sayıda mimari eser bırakmıştır. Osmanlı hakimiyetinin son döneminde inşa edilen askeri yapıları dönemin mimari özelliklerini ve üslubunu yansıtmaktadırlar. Redif binaları da bunların başında gelmektedir. Bakımsızlıktan birçok redif binası yok olmuştur. Tez konusu olarak incelenen bina günümüze gelebilmiş askeri yapılar arasındadır. Konum olarak şehir merkezinden uzak olmasından dolayı göz önünde olmaması bu binanın ihmal edilmesine neden olmuştur. Bu yapıları ve ilçedeki diğer yapıları korumaya yönelik hazırlanan bir koruma amaçlı imar planının olmayışından kaynaklı korunmamış ve araştırmaya değer görülmemiştir. Tez kapsamında tüm bu yapılar incelenerek redif binaları ile ilgili yapı elemanlarının analizi yapılmış ve restorasyon uygulamaları için kaynak olması hedeflenmiştir.

Kalecik'teki Redif Binası çalışmaya başlanan 2012 yılında sağlamlık durumunu kaybetme tehlikesi taşımaktaydı. Kalecik Redif Binasının 1/500 vaziyet planı, 1/50 plan, kesit, cephe, çizimleri ile 1/20 özgün doğrama detayları çizilerek rölövesi oluşturulmuştur. Bu rölöve çizimleri üzerinden de malzeme ve hasar tespit analizleri yapılmıştır. Restitüsyon projesi için yapıyla ilgili kısıtlı olan yazılı ve görsel

kaynaklar taranmıştır. Ayrıca bu binayla aynı dönemde yapılan diğer redif binalarına ait analogi çalışması kaynak olarak kullanılmış ve bu yapı türü için elaman analizi yapılmıştır. Bu veriler ve yapının üzerindeki izlerle restitüsyon projesi çizilmiştir. Yapının korunması ve sürdürülebilirliğinin gerekliliğine değinildikten sonra korunmasına yönelik müdahale teknikleri belirlenmiş ve yeni işlevine uygun önerinin oluşturulması ile restorasyon projesi hazırlanmıştır. Redif binasının restorasyonu sırasında kullanılacak yöntemlerin geleneksel malzemeye uyumlu olması, estetik kaygı yaratmaması, sürdürülebilir olması gerekmektedir. Tüm müdahalelerin uzman mimar ve mühendis kontrollerin denetimde olması gerekmektedir. Binada çok fazla değişikliğe neden olmadan ve zarar vermeden önerilen yeni işlevle yapı özgünlüğünü kaybetmeyecektir. Binanın ilçe halkının geleneksel mimari değerlerine sahip çıkması için bilinçlenmesinde rol alması beklenilmektedir.

Mal sahibi olan Kalecik Belediyesi tarafından hazırlatılan rölöve, restitüsyon ve restorasyon projeleri doğrultusunda restorasyon uygulaması yapılan binada özgün detayların kaybolduğu, geleneksel yöntemlerle yapılabilecek detayların çağdaş malzemeler kullanılarak özgün detaylardan uzaklaşıldığı görülmüştür. Sadece bu örnekte değil bir çok restorasyon uygulamasında bu durumla sıkça karşılaşılmaktadır. Ülkemizde kabul ettiği ‘Ahşap Mimari Mirasın Korunması İçin İlkeler’ tüzüğü ve ‘Mimari Mirasın Analizi, Korunması Ve Strüktürel Restorasyonu İçin İlkeler’ tüzüğünün maddeleriyle çelişen uygulamalar, tarihi yapılarımıza büyük zararlar vermektedir. Bunun başlıca sebepleri kamu kurumlarının ihale usulleri, ilgili bölge kurullarına proje incelemeleri için gerekli sürelerin verilmemesi, iş için belirlenen sürelerin ve restorasyon uygulamaları için ayrılan ödeneklerin yetersizliğinin geldiği düşünülmektedir. Restorasyon işi hassas yaklaşılması gereken yapım işidir. Kamu kurumlarındaki restorasyon konusunda kalifiye elemanların azlığı ve yerel yönetimlerin yeteri kadar hassas olmamaları da bu durumu destekler niteliktedir.

KAYNAKLAR

Ankara 1973 İl Yıllığı, 1973

Yurt Ansiklopedisi

www.kalecikhbr.com: <http://kalecikhbr.com> adresinden 2019 tarihinde alındı

www.kalecikliyiz.biz: <http://www.kalecikliyiz.biz> adresinden 2019 tarihinde alındı

Yaşayan Tarihi ve Kültürel Askeri Yapılar. içinde Ankara : Milli Savunma Bakanlığı. (2001).

www.mimarlikdergisi.com. adresinden 2014, aralık 2019 tarihinde alındı

www.trekearth.com/Kalecik İlçesi: [https://trekearth.com/Kalecik İlçesi](https://trekearth.com/Kalecik%20ilcesi) ,2 Nisan 2015) adresinden alınmıştır

www.kalecik.bel.tr/tarihçe: (<https://kalecik.bel.tr/tarihçe>, 11 Mart 2015) adresinden alınmıştır

www.uyduharita.org/Kalecikİlçesi. adresinden (2016, Mart 1). alınmıştır

Osmanlı Arşiv Belgelerinde Kalecik-2 (s. 13). (2016)

AfE Mimarlık Mühendislik Arşivi

Ahşap Mimari Mirasın Korunması İçin İlkeler. (2017).

<http://www.icomos.org.tr/?Sayfa=Tuzukler1&dil=tr> adresinden alındı.

Ahunbay, Z. (2007). Tarihi Çevre Koruma ve Restorasyon. İstanbul: Yem Yayınları.

Akıncı, A. C. (2008). Yahşihan(Kırıkkale)Civarının Tektono-Statigrafisi. Adana: Çukurova Üniversitesi,Fen Bilimleri Enstitüsü.

Akok, M. (1953). *Köyde Yaşayan Mimari. Arkitekt*, 196-205. İstanbul: Arkitekt.

Ankara 2 No'lu Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Arşivi

Apaydın Ltd. Şti Arşivi

Biber, N. (2003). *Kalecik ve Tarihin İzleri*. içinde Ankara.

Büyükmihçı, G. (1997). *Taş Sivil Mimarlık Örneklerinde Korumaya Yönelik YöntemÖnerileri ve Bu Yöntemlerin Kayseri Örneğinde Uygulanışı*. içinde İstanbul: Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, Fen Bilimleri Üniversitesi.

Çadırcı, M. <http://www.dergiler.ankara.edu.tr>. adresinden (2016, Mart 27). alınmıştır

Çağlar, Y. (2008). *Kalecik Türk Devri Yapıları, Yüksek Lisans Tezi*, Konya: Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Çakaloğlu, C. (2007). Yemen isyanı ve trabzon redif taburu (1905-1906), . *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* , 99-122.

Çakıroğlu, N. (1952). *Kayseri Evleri*. içinde İstanbul: Pulhan Matbaası.

Çelik, F., & Erdönmez, E. (2016). Kentsel Mekanda Kamusal Alan İlişkileri. *Türkiye Bilimler Akademisi* , 146.

Demir, A. K. (2006). 2. Abdülhamit DönemiKayseri Yapıları, Yüksek Lisans Tezi. Kayseri: Erciyes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Arşivi.

Dr. Albay Muhammed Mithat ÖZGEN Arşivi

Efe Özsözlü, E. (2018). *Kayseri İli, Germir Mahallesi, Fırıncioğlu Konağı ve Eki Koruma Önerisi*. içinde İstanbul.

Fon mimarlık Arşivi

Güler, Y. (2007). *Ankara Vilayeti'nde idari yapının, yöredeki sosyo-ekonomik yapıya olan etkileri*. içinde Samsun: Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Güntan, Ç. (2007). 2. Abdülhamit Döneminde imparatorluk imajının kamu yapıları aracılığı ile Osmanlı Kentine Yansıtılması, Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Y.T.Ü., Fen Bilimleri Enstitüsü.

Hasol, D. (2012). *Ansiklopedik Mimarlık Sözlüğü YEM yayın.* içinde İstanbul: YEM Yayınları.

<https://ilginarastirmalari.blogspot.com>. (2012, mart 1).

ICOMOS. (2013,2017). *Mimari Mirası Koruma Bildirgesi.*

http://www.icomos.org.tr/Dosyalar/ICOMOSTR_0623153001387886624.pdf adresinden alındı.

Kalecik Belediyesi Arşivi

Kıvançlı Tümer, D. (1996). *Ankara Kalecik Eski Kent Dokusunun İncelenmesi ve Bu dokunun Korunmasına Yönelik Öneriler, Yüksek Lisans Tezi,* Ankara: Gazi Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü.

Koçak, A. (2013). *Salnamelere gör Ankara Vilayeti, Yüksek Lisans Tezi.* Ankara: Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Kraca, E. (2008). *Korunması Gerekli Kültür Varlıklarında Sağlamaştırma Teknikleri ve Malzemelerin Değerlendirilmesi: Redif Dairesi, Uzmanlık Tezi.* Ankara: Kültür ve Turizm Bakanlığı.

Kültür ve Turizm Bakanlığı Arşivi

MP Tasarım Ve Uygulama Limited Şirketi Arşivi

(2015). Osmanlı Arşivlerinde Kalecik-1. Ankara.

Öcal, A. D., & Dal, M. (2012). Doğal Taşlardaki Bozunmalar. *Doğal Taşlardaki Bozunmalar.* içinde Kırklareli: Mimarlık Vakfı İktisadi İşletmesi.

Özgen, M. M. (2013). Osmanlı Devleti Ordu Sisteminde Redif Teşkilatı Ve 2. Abdülhamid Dönemi Redif Binaları, Doktora Tezi,. Konya: Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Özkan, M. (2014). *Çeşitli Salnamelerde ve araştırmalarda Kalecik*. Antalya.

Sağır, M. (1999). *Adıyaman Eski Askerlik Şube Binasının Rölöve Ve Restorasyonu, Yüksek Lisans Tezi* . içinde Ankara: Gazi Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü.

Sayar, M., & Erguvanlı, K. (1962). *Türkiye Mermerleri ve İnşaat Taşları*. içinde İstanbul: Kağıt ve Basım İşleri A.ş.

Şereflikoçhisar Belediyesi Arşivi

Tayla, H. (2007). *Geleneksel Türk Mimarisinde Yapı Sistem ve Elemanları*. içinde İstanbul: Taç Vakfı.

TOPÇU, S. M. (9/10 Fall 2014). Yozgat Akdağmaden Redif Teşkilatı Debboy Binası. *Turkish Studies -International Periodical For The Languages Literature and History of Turkish or* .

Ulusoy Binan, D. (1994). *Güzelyurt Örneğinde Kapadokya Bölgesi Yığma Taş Konut Mimarisinin Korunması İçin Bir Yöntem Araştırmas, Doktora Tezi*. içinde İstanbul: Yıldız Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü.

Üşenmez, Ş. (?). Çandır(Kalecik)Civarının Jeolojisi. 31.

Venedik Tüzüğü. (1964). ICOMOS: www.icomos.org.tr adresinden alındı.

www.ankarakulturturizm.gov.tr. (2019, haziran 5). Haziran 5, 2019 tarihinde alındı

www.facebook.com/filizulusoykalecik. (tarih yok). 2019 tarihinde

<http://www.facebook.com/filizulusoykalecik> adresinden alındı

www.kalecikhbr.com. (2015, Mart 3). Mart 3, 2015 tarihinde www.kalecikhbr.com adresinden alındı

www.youtube.com/Kalecik'te Restorasyon alışmaları. (tarih yok). 2019 tarihinde <http://www.youtube.com/Kalecik'te Restorasyon alışmaları> adresinden alındı

Yıldız, İ. (2008). *18. Yy'ın ilk ve son çeyreğinde ankırı, Yüksek Lisans Tezi*, (s. 218). içinde Ankara: Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

EKLER

13.	KONUT-TİCARET	Ankara İli, Kalecik İlçesi Çanşa Mah. 13 Pafta, 294 Ada , 4 parsel
14.	ASK.ŞB.LOJMANI	Ankara İli, Kalecik İlçesi Düşkünler Mah.10 Pafta, 212 Ada ,7 parsel
15.	KONUT	Ankara İli, Kalecik İlçesi Yeşilyurt (Halit Cevri Aslangil MAh.) Mah.24 Pafta, 515 Ada ,66 parsel (Yeni 817 ada 3 Parsel)
16.	KONUT	Ankara İli, Kalecik İlçesi, Ahiler Mah. 12 Pafta, 189 Ada, 8-9 Parseller
17.	KONUT	Ankara İli, Kalecik İlçesi III Mıntıka 35 Pafta, 433 Ada ,10 parsel
18.	KONUT	Ankara İli, Kalecik İlçesi, Cuma mah. 2 Pafta, 31 Ada, 13 Parsel
19.	KONUT	Ankara İli, Kalecik İlçesi Cuma mah 2 Pafta, 30 Ada ,1 parsel
20.	KONUT	Kalecik İlçesi, Ahikemal mah. 4 Pafta, 73 Ada, 1 Parsel
21.	KONUT	Kalecik İlçesi, Ahikemal mah. 4 Pafta, 75 Ada, 11 Parsel
22.	KONUT	Kalecik İlçesi, Halilağa mah. 14 Pafta, 305 Ada, 5 Parsel
23.	KONUT	Kalecik İlçesi, Halilağa mah. 14 Pafta, 306 Ada, 12 Parsel
24.	KONUT	Kalecik İlçesi, Halilağa mah. 14 Pafta, 305 Ada, 2 Parsel
25.	KONUT	Ankara İli, Kalecik İlçesi, Düşkünler Şenyurt 1 A. B. C. 212 ada 2,3,4 parsel
26.	HAMAM	Kalecik İlçesi 295 ada 2 parsel
27.	KALE MECİDİ	Kalecik İlçesi 110 ada 2 parsel

Ek A Redif Binası Tescil Kararı

TASNİF DIŞI

T.C.
MILLÎ SAVUNMA BAKANLIĞI
ANKARA

MTİY : 60183297-4230-29-15/İnş.Eml. ve NATO Gv.Yat.D.İnş.Grp Etd.Prj.
ve Kşf.Ş.Mim.Ks. 355

09 Ocak 2015

KONU : TSK'ya Ait Binalar İle İlgili Bilgi Ve
Belge İsteği.

HÜNER YONGA'YA
BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ, EMLAK İSTİMLÂK DAİRESİ BAŞKANLIğI
YENİ YERLEŞİMLER ŞUBE MüDüRLüğü,
HİPODROM CAD. NO:5, YENİMAHALLE / ANKARA

İLGİ: Hüner Yonga'nın 03 Kasım 2014 tarihli dilekçesi.

1. Yüksek Lisans tez çalışmanızda kullanmak üzere, TSK'ya ait binalar hakkında ilgi ile istediğiniz bilgi ve belgelerin verilebilmesi için ilgili kurumlara yapılan koordine neticesinde;

a. Karargâh binası statüsünde olan yerleşkelerin savunma ve güvenlik tedbirlerini aksatabileceği, bu nedenle uygun olmayacağı,

b. Tarihi eser statüsü taşıyan binalar için bilgi ve belgelerin üçüncü şahıs/kuruluşlarla paylaşılmamak kaydıyla verilebileceği bildirilmiştir.

2. Yapılan değerlendirme neticesinde, söz konusu bilgi ve belgelerin üniversitede bir tez araştırmasında kullanılacak olması ve tezlerin ilgili kurumlarda yayımlanması gerektiğinden bilgi ve belge verilmesinin uygun olmayacağı değerlendirilmiştir. Ayrıca, binalardan bir kısmının başka kurumlara devredildiği tespit edilmiş olup bu binaların listesi EK-A'da gönderilmiştir.

Rica ederim.

Mustafa OğUZ
Tuğgeneral
İnş.Eml.ve NATO Gv.Yat.D.Bşk.

EKİ _____:
EK-A (Başka Kurumlara Devredilen
Binaların Listesi)

TASNİF DIŞI

Bağlantı Noktası: THS, İst.Me.Y.Mim.yk RENKLIDAğ COŞKUN (Tel.No. 0312 402 31 54)

Ek C Milli Savunma Bakanlığı'nın 09.01.2015 Tarih 395 Sayılı Yazısı

T.C.
ANKARA VALİLİĞİ
Milli Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 56248838/755.02.01/3295341
Konu : Rölöve, restitüsyon ve restorasyon
projelerini çalışmak

11/11/2013

Hüner YONGA
il özel idaresi

- İlgi: a) Hüner YONGA'nın 20.09.2013 tarihli dilekçesi.
b) Kalecik İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü'nün 07.10.2013 tarihli ve 3683 sayılı yazısı.
c) Müdürlük Makamından alınan 30.10.2013 tarihli ve 3115457 sayılı Onay.

Mimar Sinan Üniversitesinde 20107162 öğrenci numarası ile Fen Bilimleri Enstitüsü, Mimarlık Ana Bilim Dalı Restorasyon-Tarihi Çevre Koruma ve Değerlendirme Programında yüksek lisans öğrencisi, Hüner YONGA, Yüksek Lisans tez konusu olarak, İlimiz Kalecik askerlik şubesi iken, Kalecik İlçe Milli Eğitim Müdürlüğüne devredilen binanın (Kalecik İlçesi 212 ada 7 parselde bulunan) rölöve, restitüsyon ve restorasyon projelerini ilgi (a) dilekçesi ile çalışmak istemektedir.

Yüksek Lisans Öğrencisi Hüner YONGA'nın adı geçen binada çalışarak çalışmalar sonucunda elde edilen bilgi ve belgelerin tamamından birer adedinin teslim etmesi durumunda çalışmasının uygun görüldüğüne dair ilgi (c) olur ekte gönderilmiştir.

Gerekli çalışmaların yapılarak çalışmalar sonucunda elde edilen bilgi ve belgelerden birer adedinin müdürlüğümüze teslim edilmesini rica ederim.

Doğan İLHAN
Müdür a.
Şube Müdürü

EKLER:

1- Onay (1 Ad.)

DAĞITIM:

-Kalecik İlçe Milli Eğitim Müdürlüğüne
-Hüner YONGA
Ankara İl Özel İdaresi
Yenimahalle /ANKARA

Güvenli Elektronik İmza
Asli ile Aynıdır

12.11.2013

Ali Ekber BEŞİR
Evrak Memuru

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununun 5 inci maddesi gereğince güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. Evrak teyidi <http://evraksorgu.meb.gov.tr> adresinden 7b90-8ffe-34f2-95f7-748c kodu ile yapılabilir.

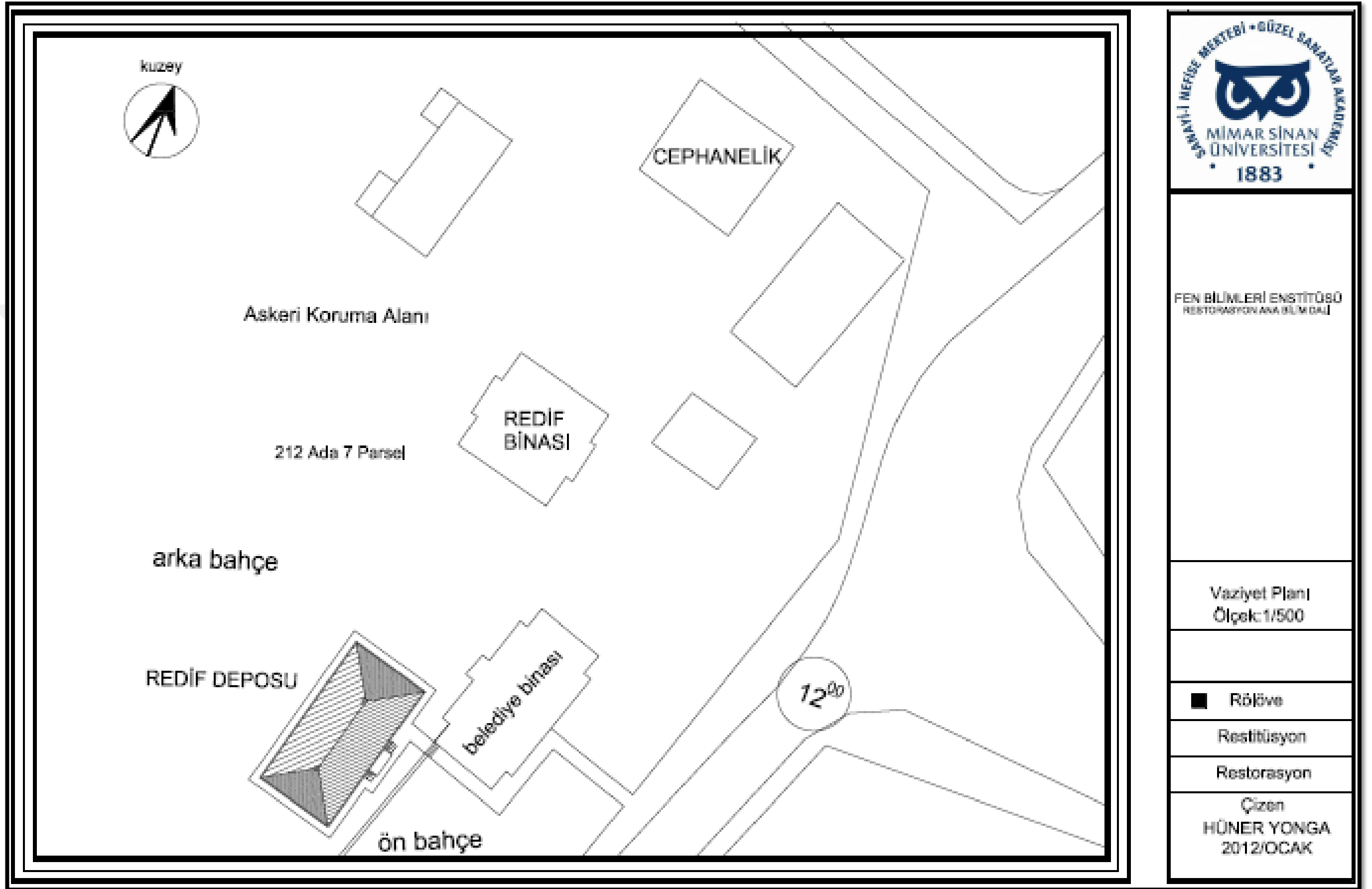
İl Milli Eğitim Müdürlüğü İnşaat ve Emlak Şubesi
Hisarpark Caddesi Karakuş Sokak No:12
Altındağ / Ulus / Ankara

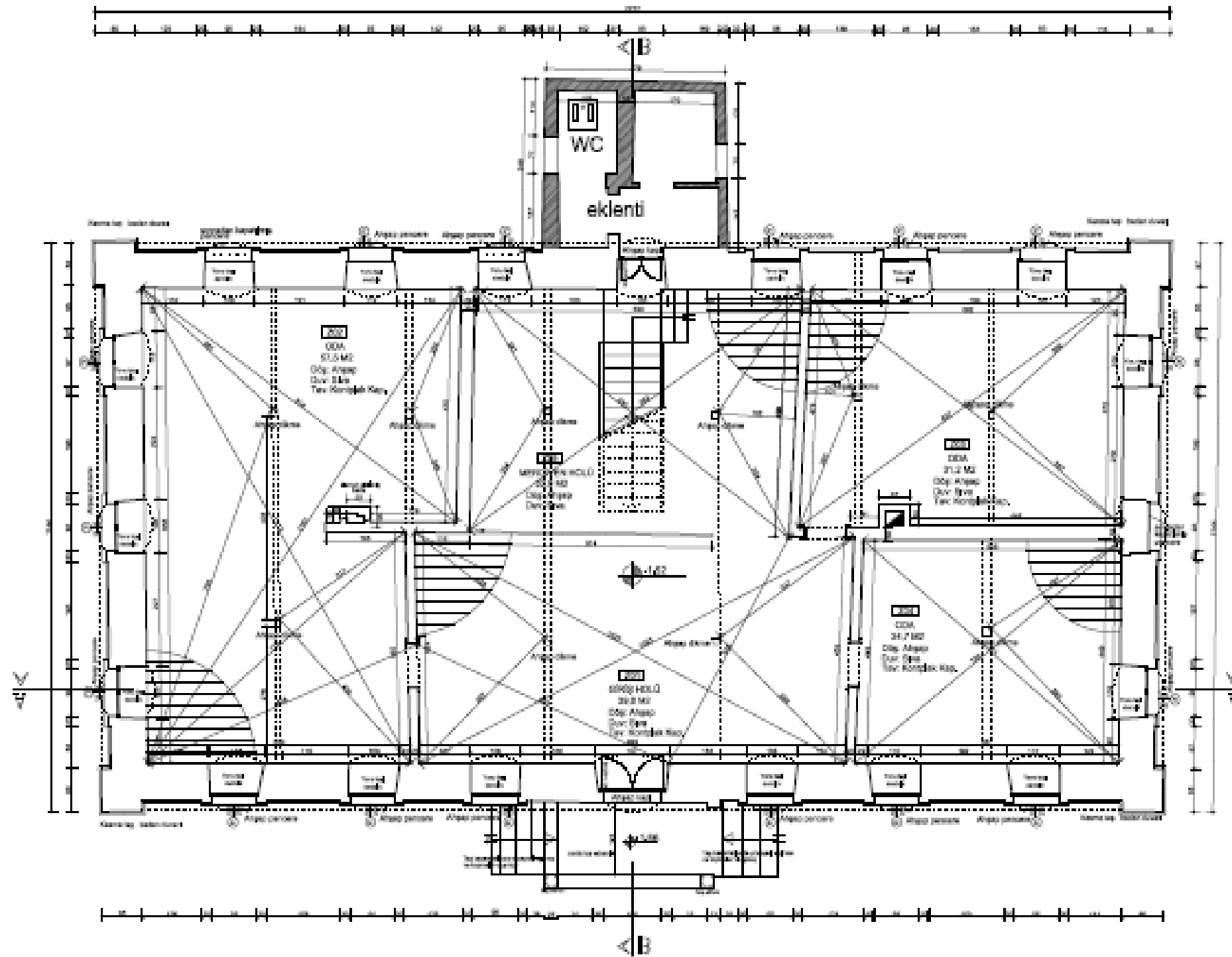
Tel : (0 312) 3102230-31-32
Faks : (0 312) 3244553
e-posta : ankara.sistem.yt@meb.gov.tr

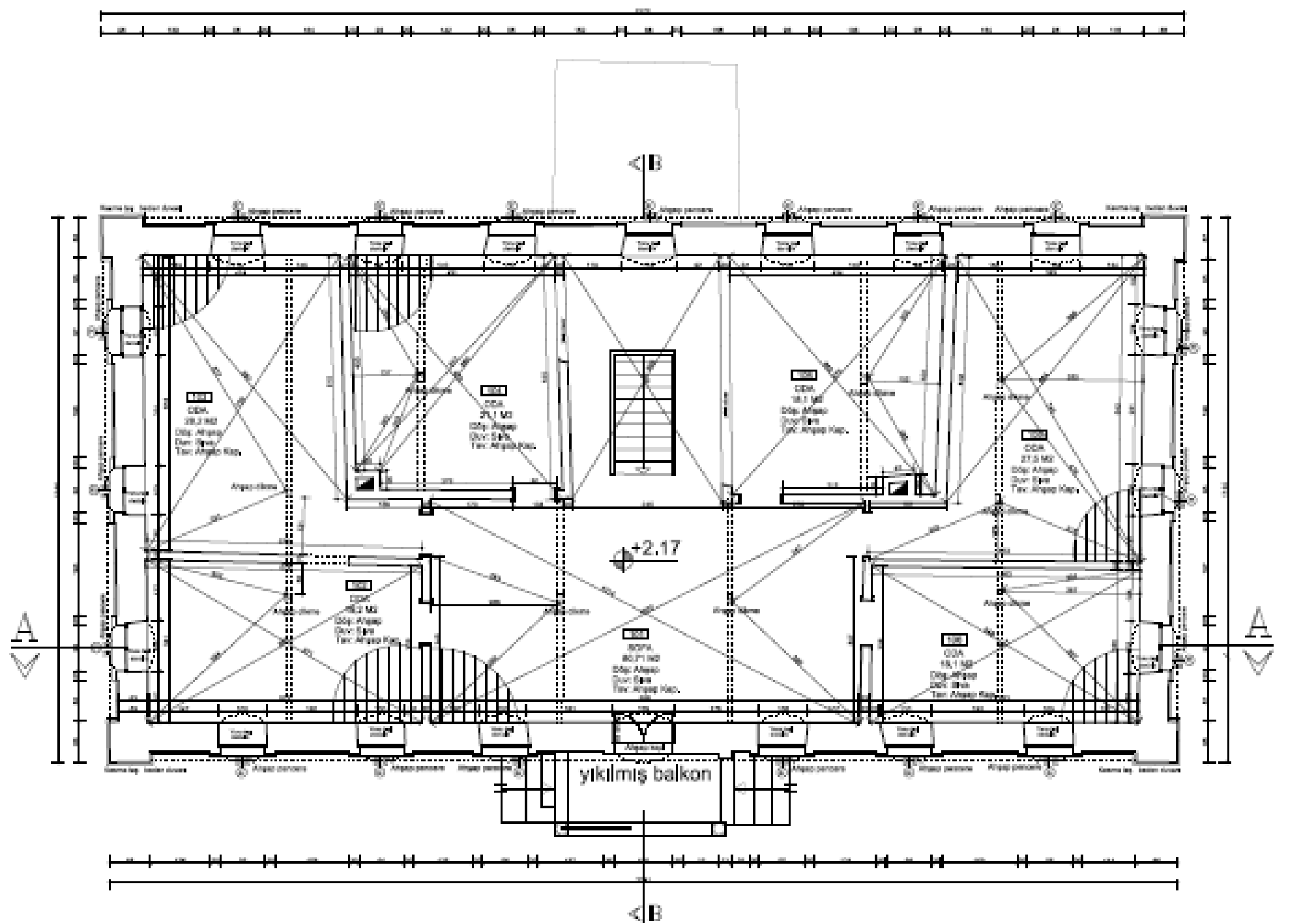
Ek D Milli Eğitim Müdürlüğü'nün 30.10.2013 Tarih 3115457 Sayılı Yazısı

Ek E Rölöve, Restitüsyon Restorasyon Çizimleri

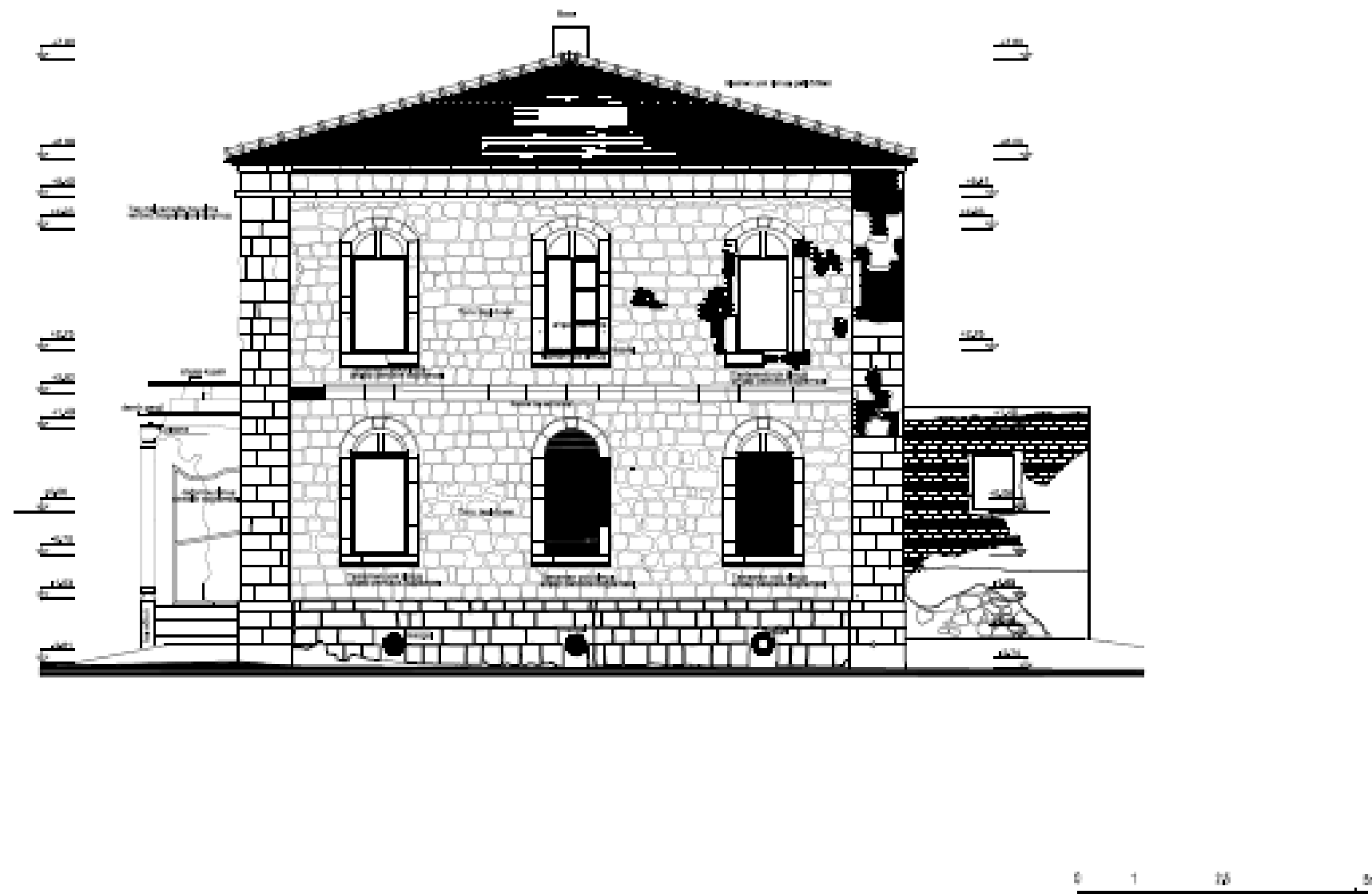

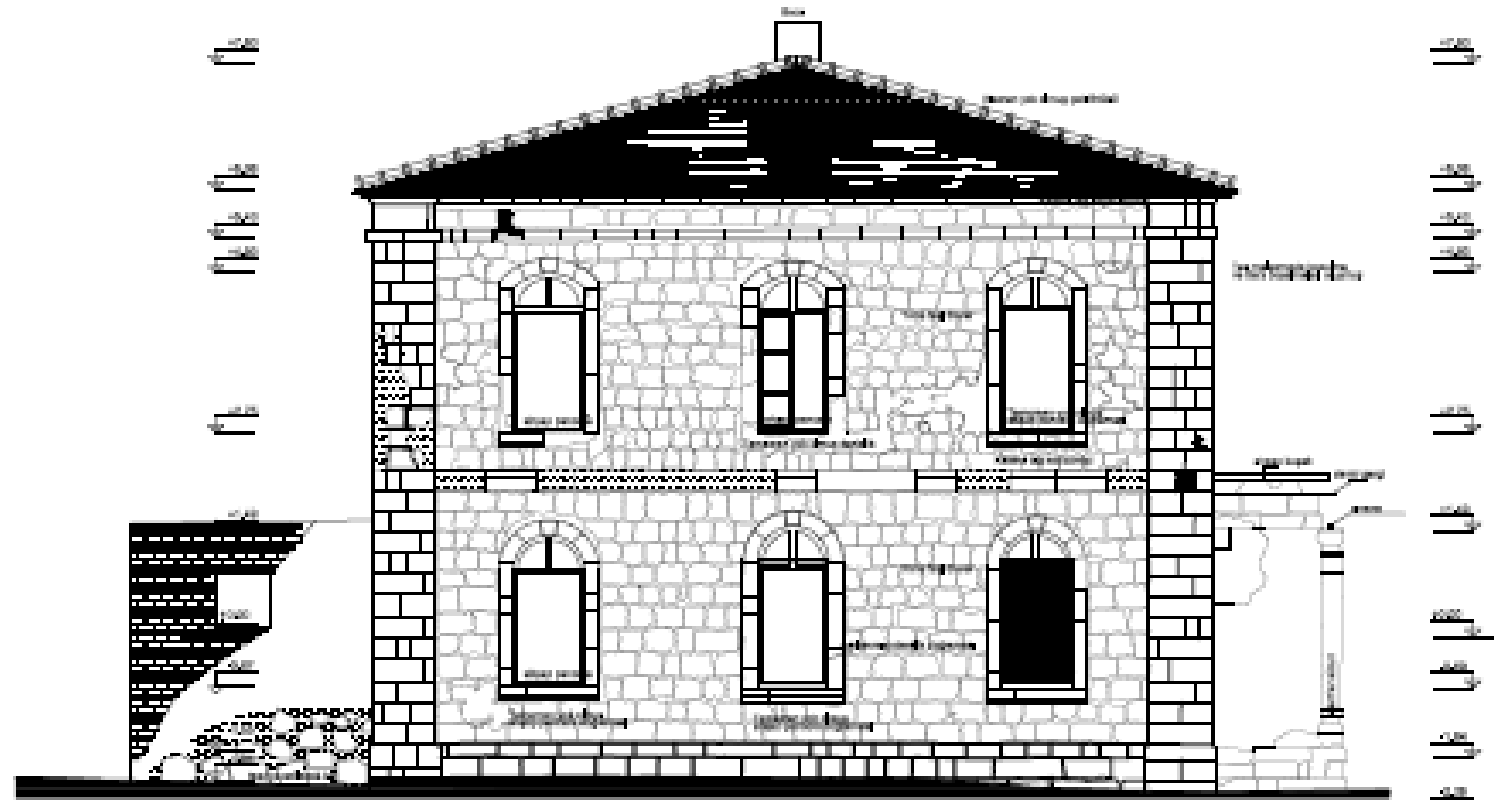

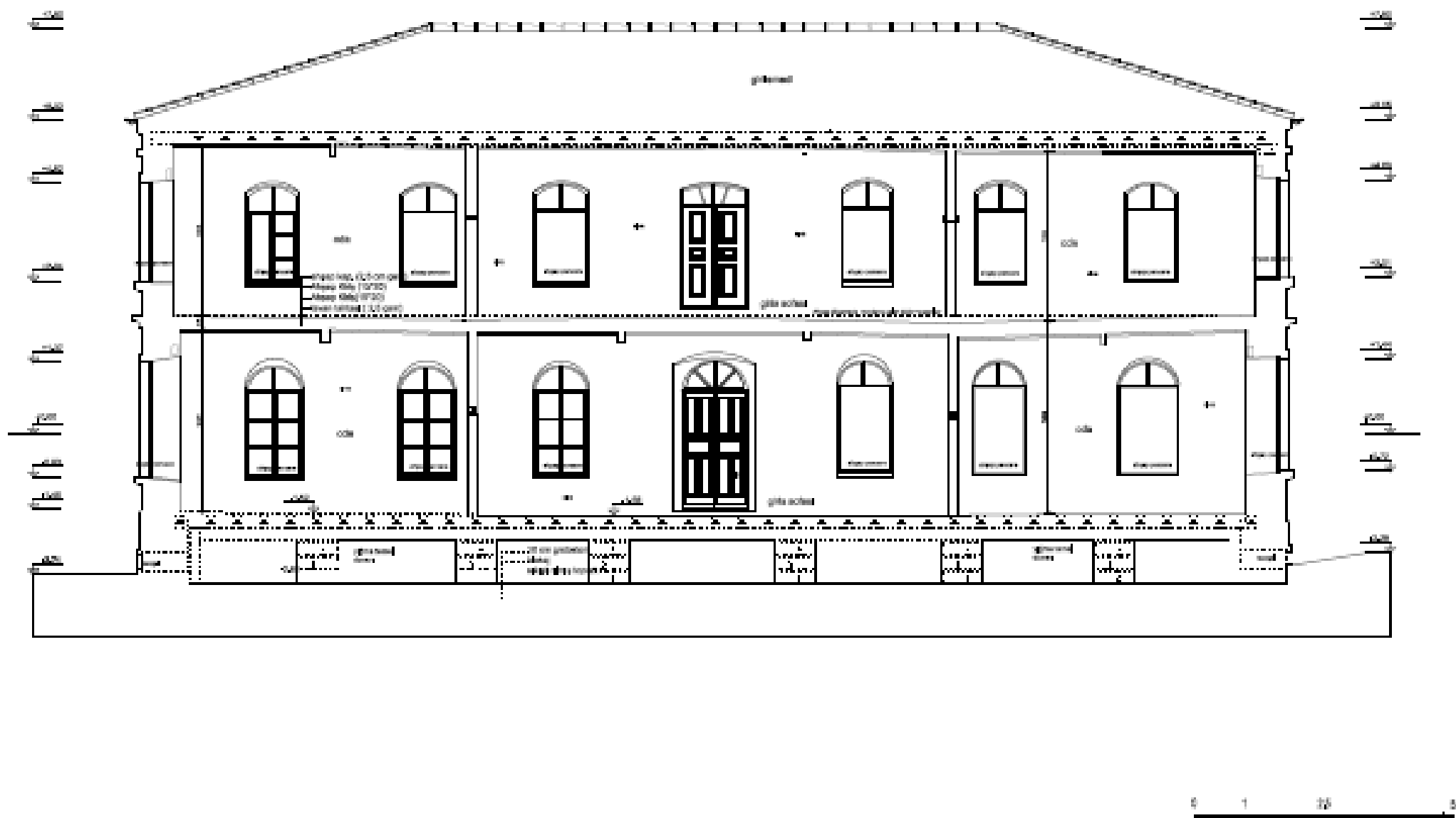
Çizen
HÜNER YONGA
2012/OCAK

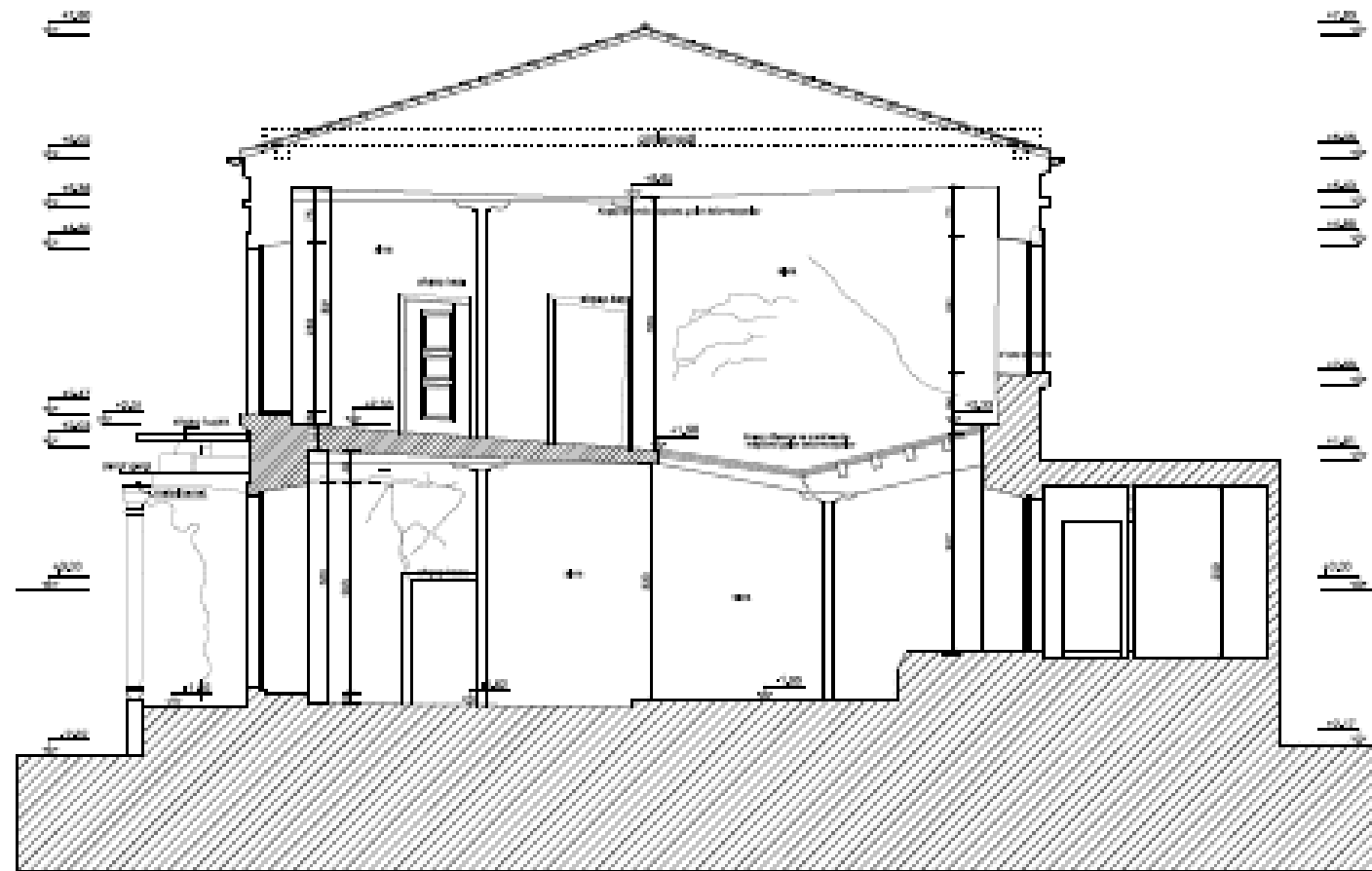
B-B Kesiti
 Ölçek: 1/100

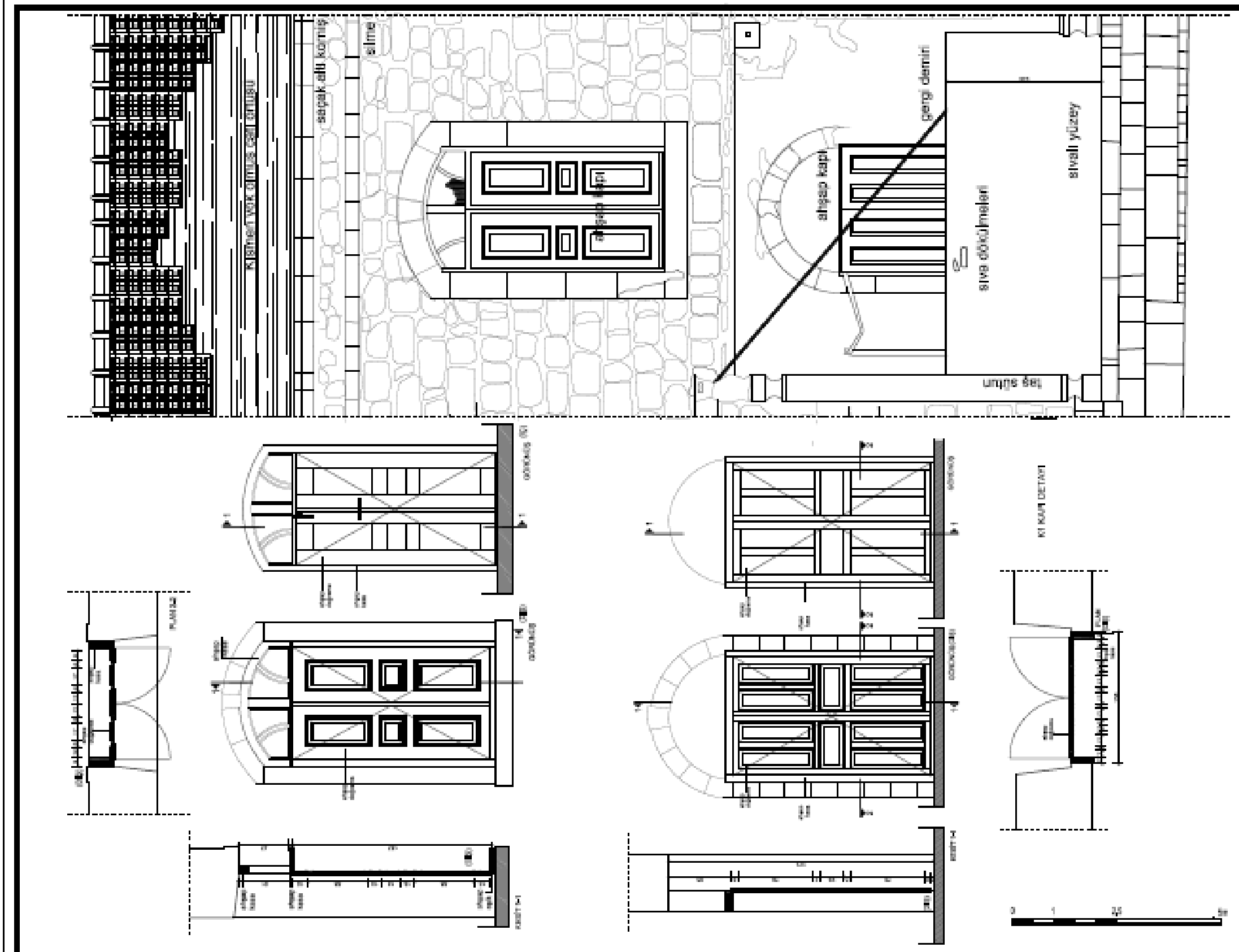
■ Rölöve

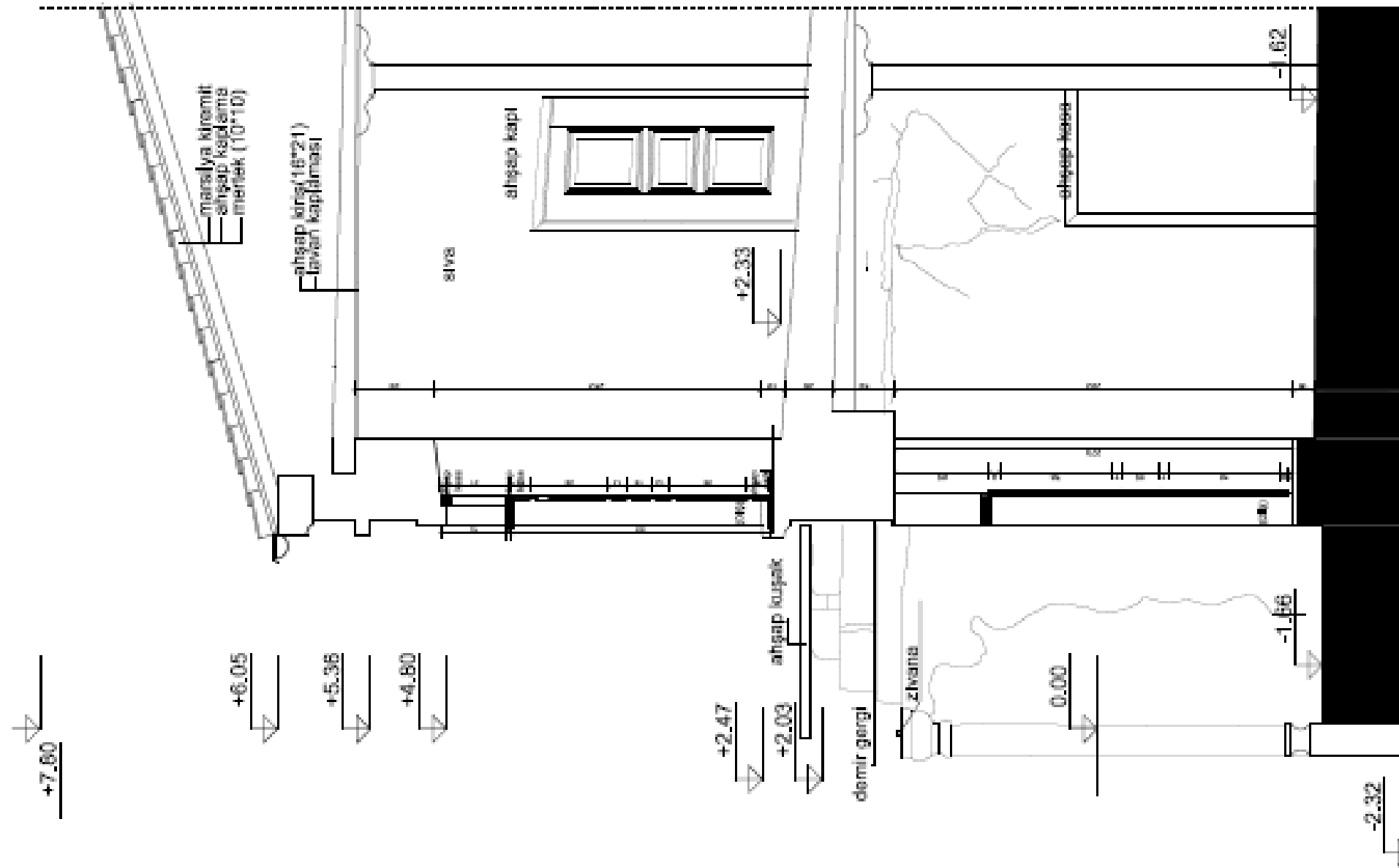
Restitüsyon

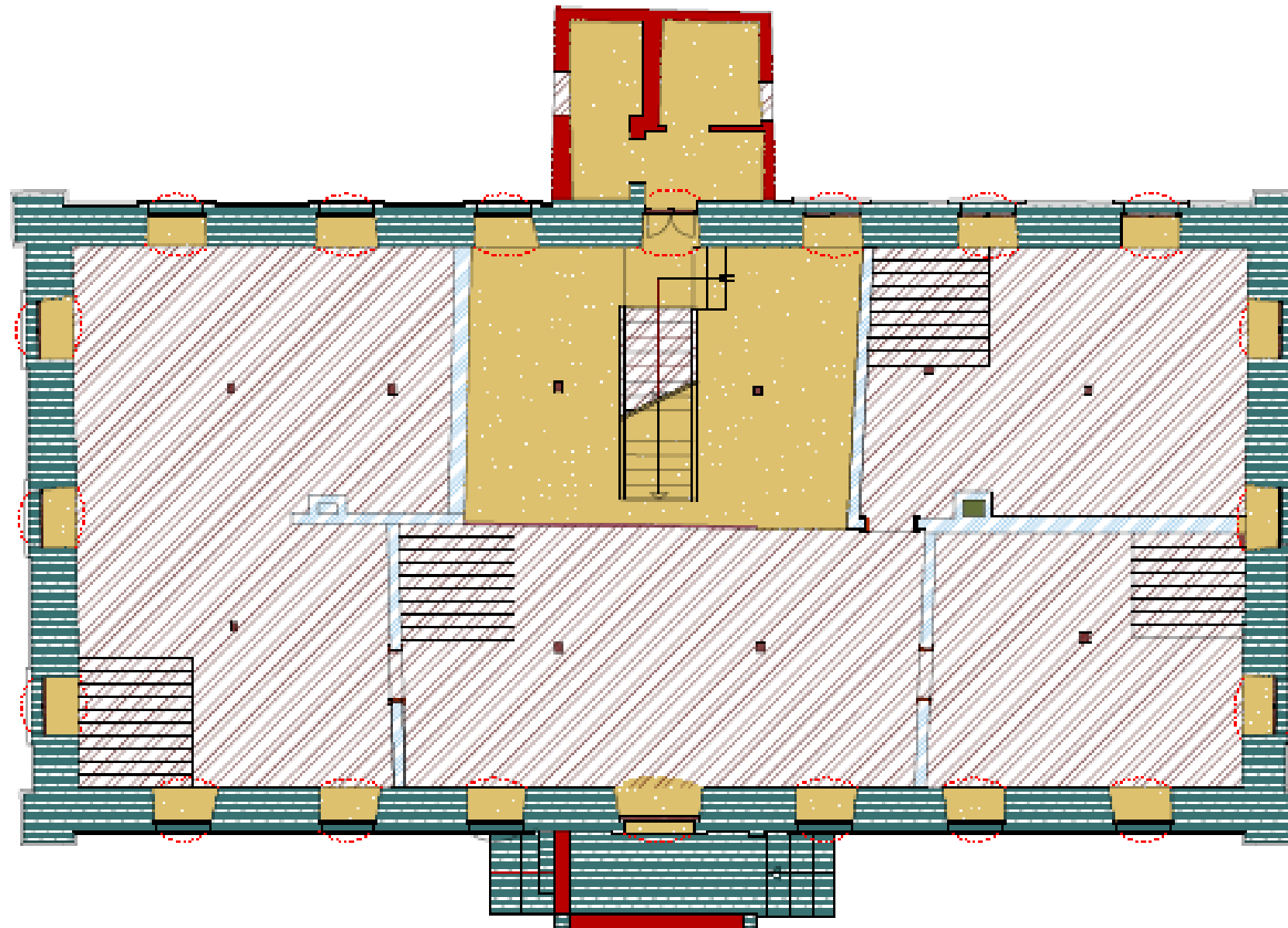
Restorasyon

Çizen
 HÜNER YONGA
 2012/OCAK

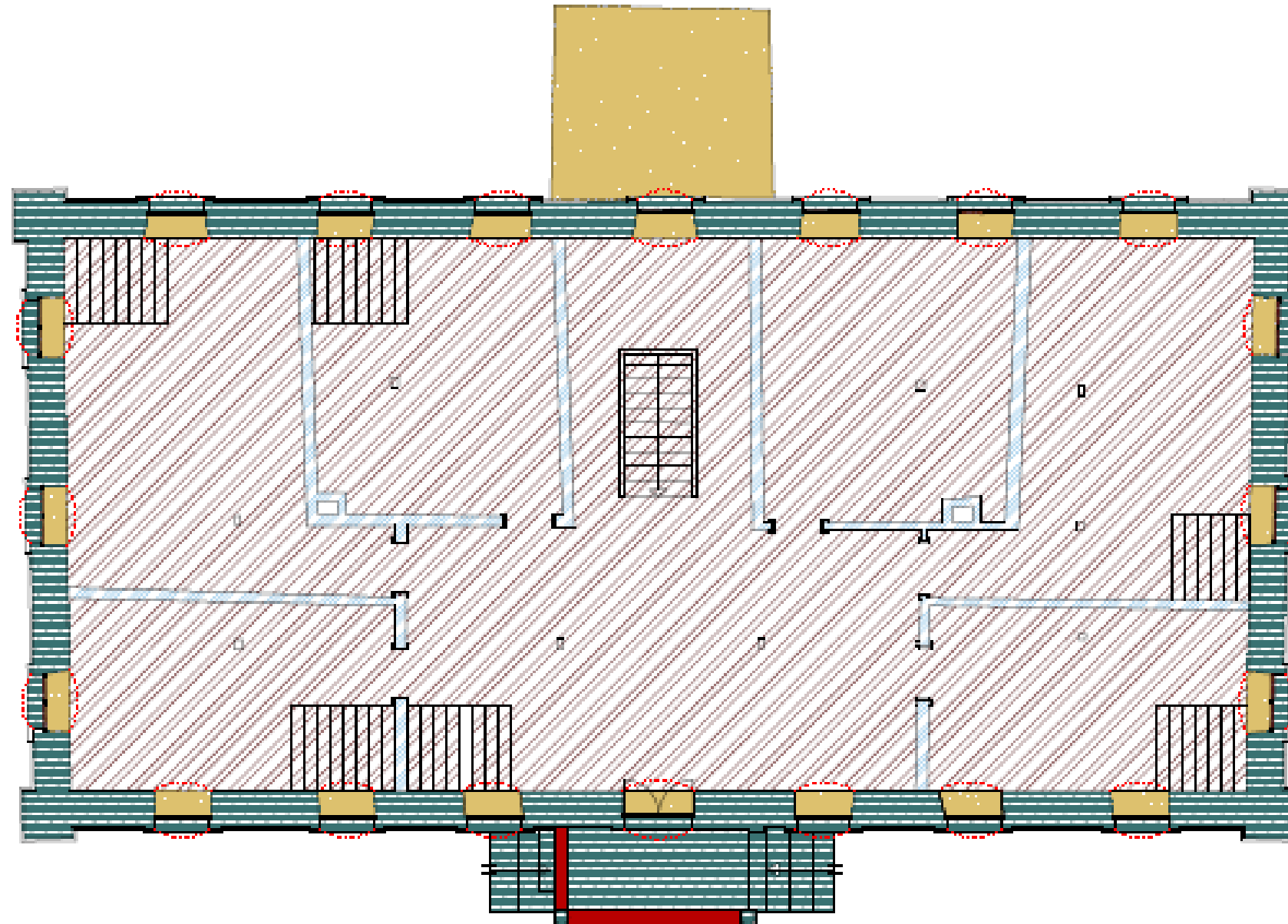

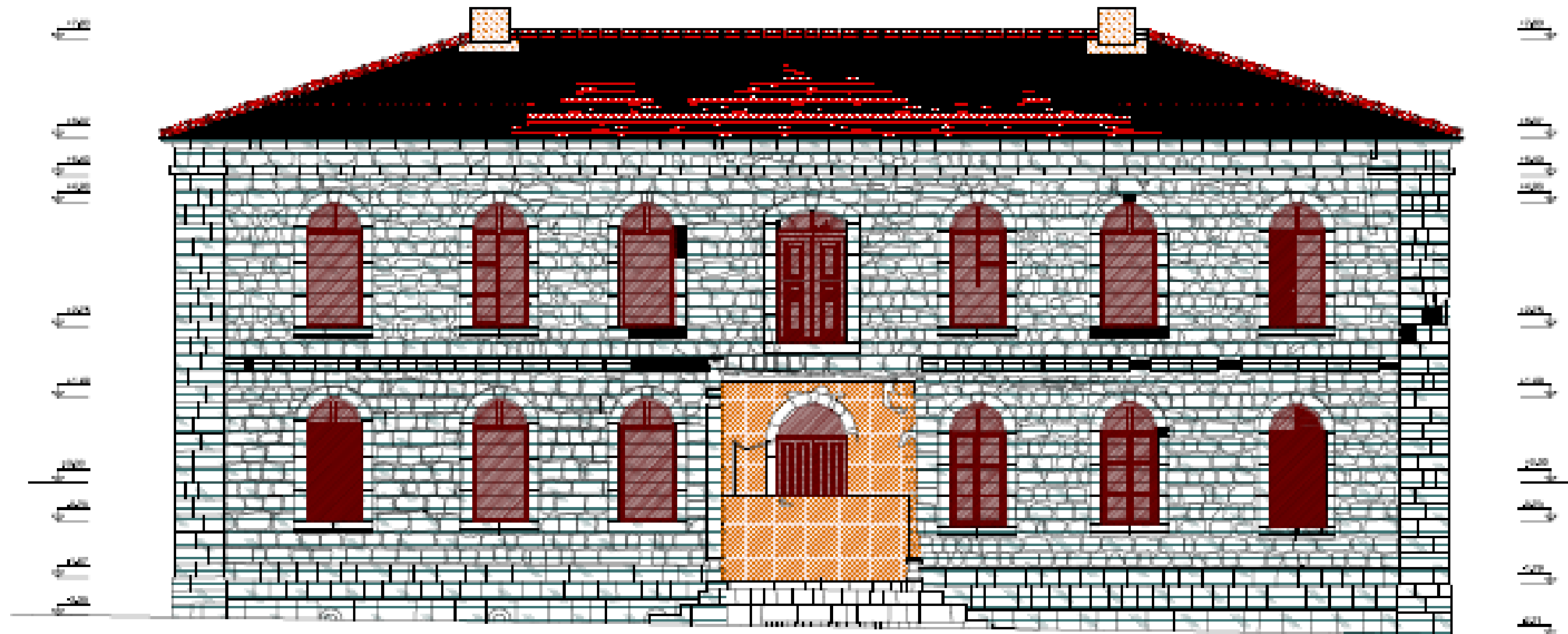
MALZEME LEJANTİ	
BETON	
TOPRAK SIVA	
TAŞ	
AHŞAP	
KERPIÇ	
MARŞEYLA KİRETİMİT	
TUĞLA	
TUĞLA + ÇİMENTO SIVA	

0 1 25 50

MALZEME LEJANTİ	
BETON	■
TOPRAK SIVA	■
TAŞ	■
AHŞAP	■
KERPIÇ	■
MARŞEYLA KİRETMİT	■
TUĞLA	■
TUĞLA + ÇİMENTO SIVA	■

0 1 25 50

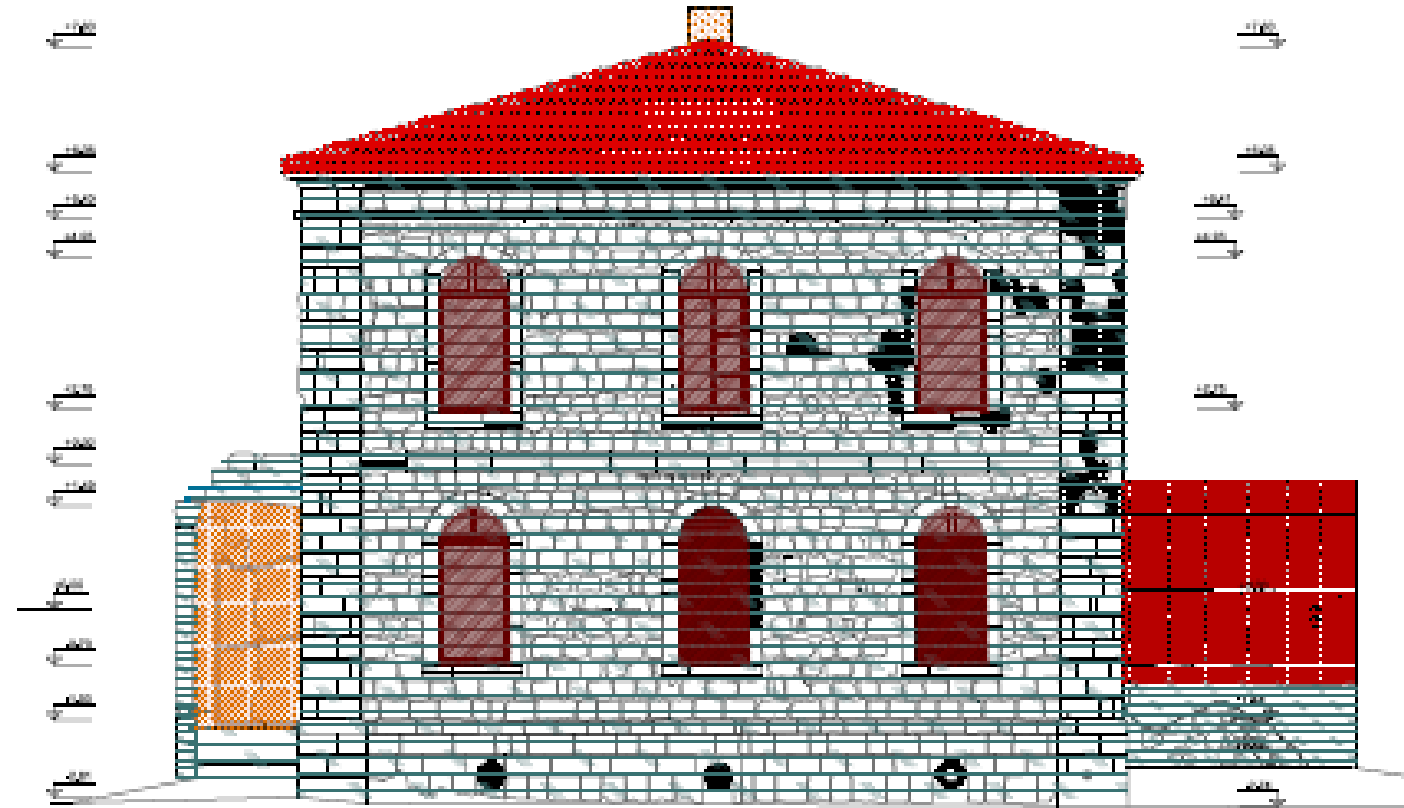

MALZEME LEJANTİ	
BETON	[Pattern]
TOPRAK SIVA	[Pattern]
TAŞ	[Pattern]
AHŞAP	[Pattern]
KERPIÇ	[Pattern]
MARBİLYA KİREMIT	[Pattern]
TUĞLA	[Pattern]
TUĞLA + ÇİMENTO SIVA	[Pattern]

0 1 2.5 5m

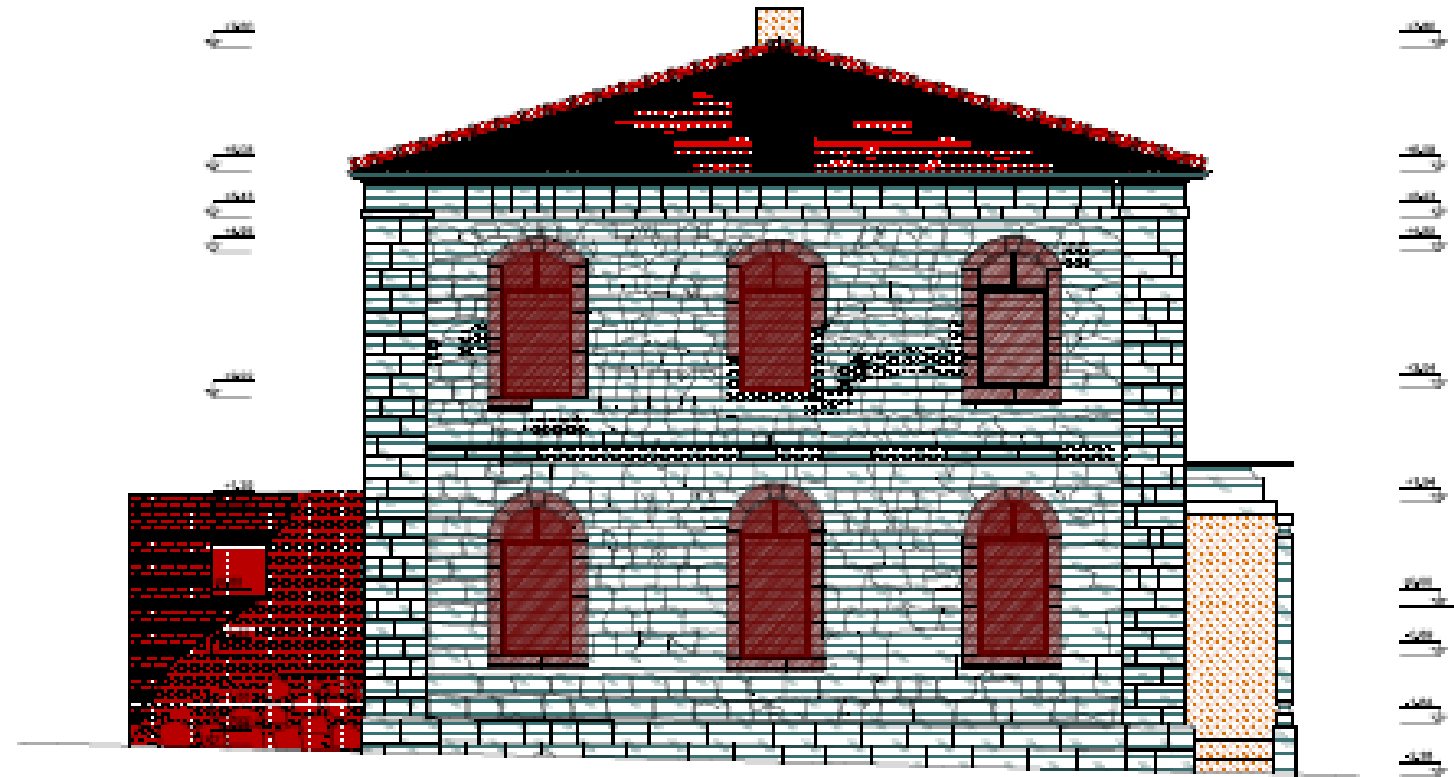
MALZEME LEJANTİ	
BETON	
TOPRAK SİVA	
TAŞ	
AHŞAP	
KERPIÇ	
MARSELYA KİRETMET	
TUĞLA	
TUĞLA + ÇİMENTO SİVA	

MALZEME LEJANTİ

BEYON	
TOPRAK SIVA	
TAŞ	
AHŞAP	
KERPIÇ	
MARSELYA KİRETMİT	
TUĞLA	
TUĞLA + ÇİMENTO SIVA	

0 1 2,5 5m

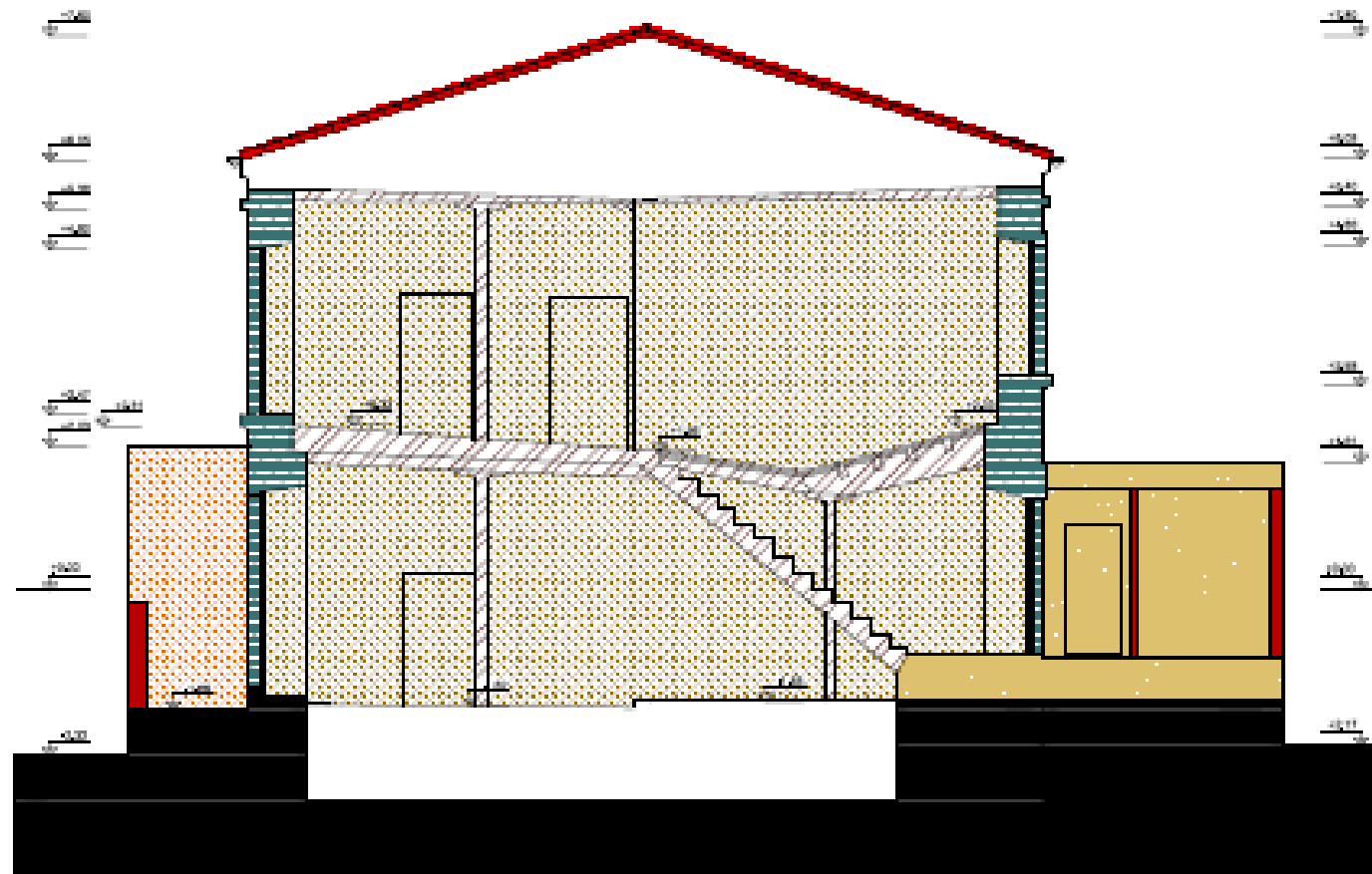
MALZEME LEJANTİ	
BETON	
TOPRAK SIVA	
TAŞ	
AHŞAP	
KERPIÇ	
MARSELYA KİRETMET	
TUĞLA	
TUĞLA + ÇİMENTO SIVA	

0 1 2.5 5m

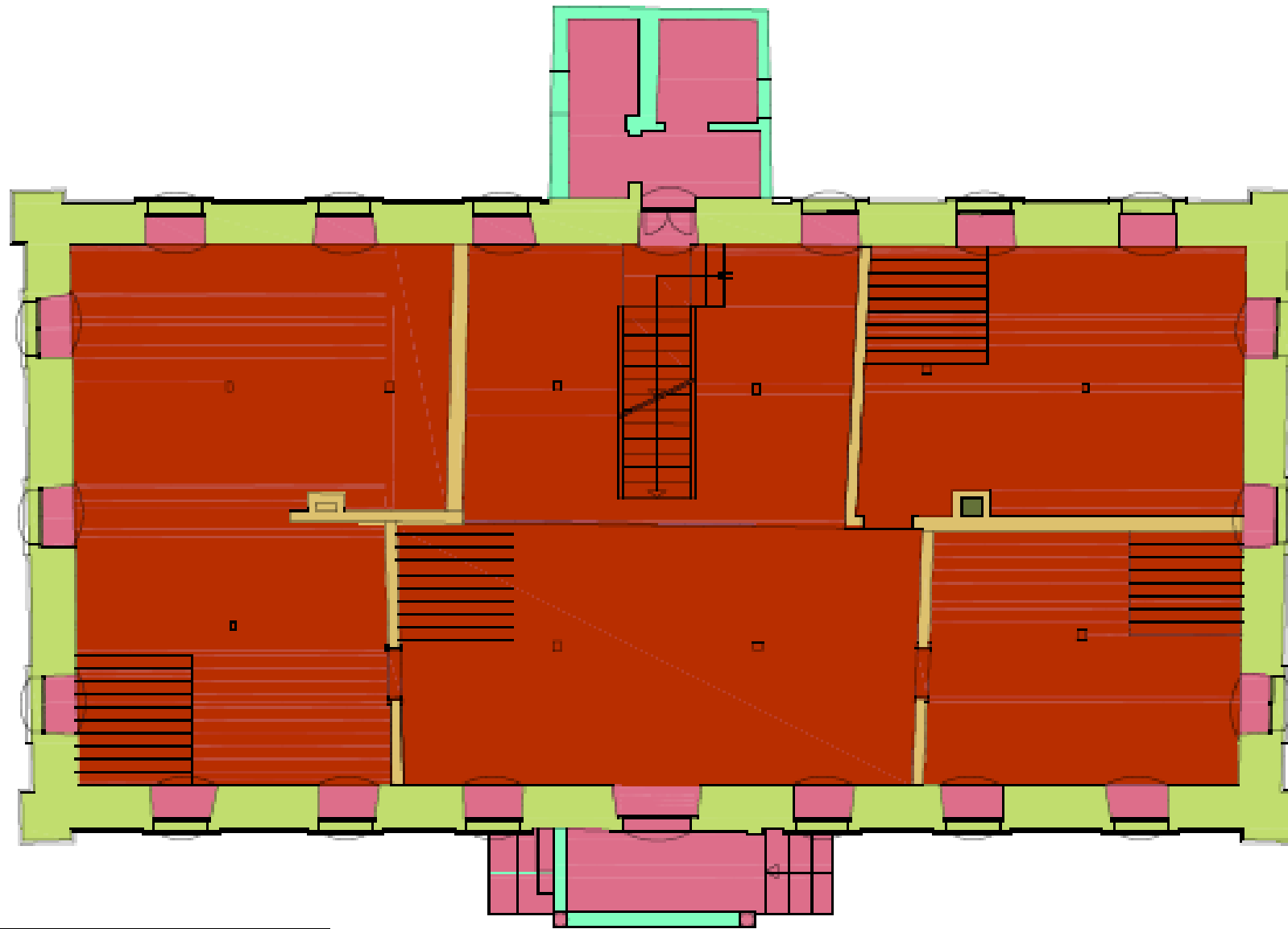
MALZEME LEJANTİ	
BETON	[Yellow pattern]
TOPRAK SIVA	[Brown pattern]
TAŞ	[Blue pattern]
AHŞAP	[Red pattern]
KERPIÇ	[Blue pattern]
MARSLYA KİRETMİT	[Red pattern]
TUĞLA	[Red pattern]
TUĞLA + ÇİMENTO SIVA	[Red pattern]

0 1 2.5 5m

MALZEME LEJANTİ	
BETON	
TOPRAK SIVA	
TAŞ	
AHŞAP	
KERPIÇ	
MARSELYA KİRETİMİ	
TUĞLA	
TUĞLA + ÇİMENTO SIVA	

0 1 2 3 4

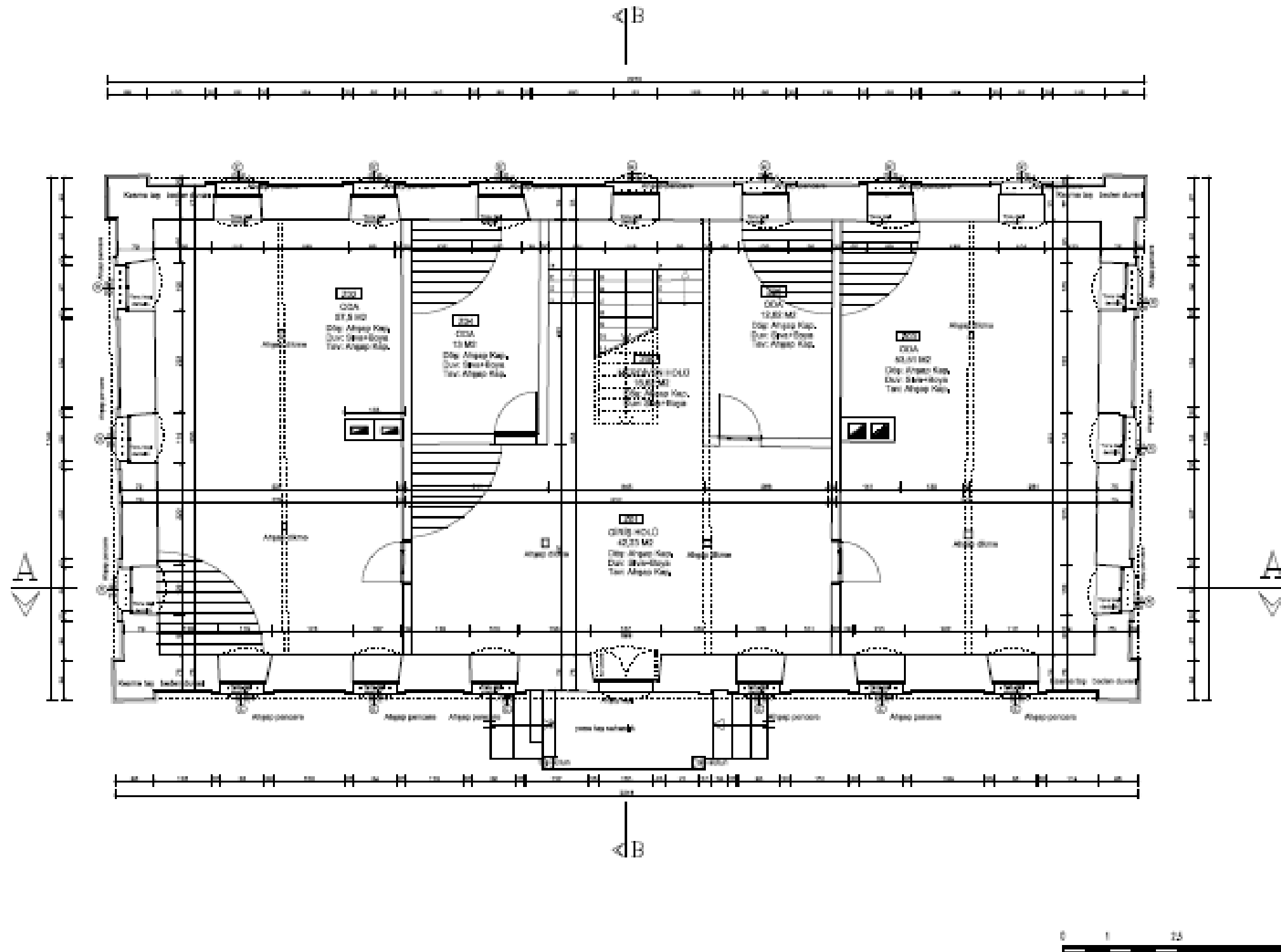

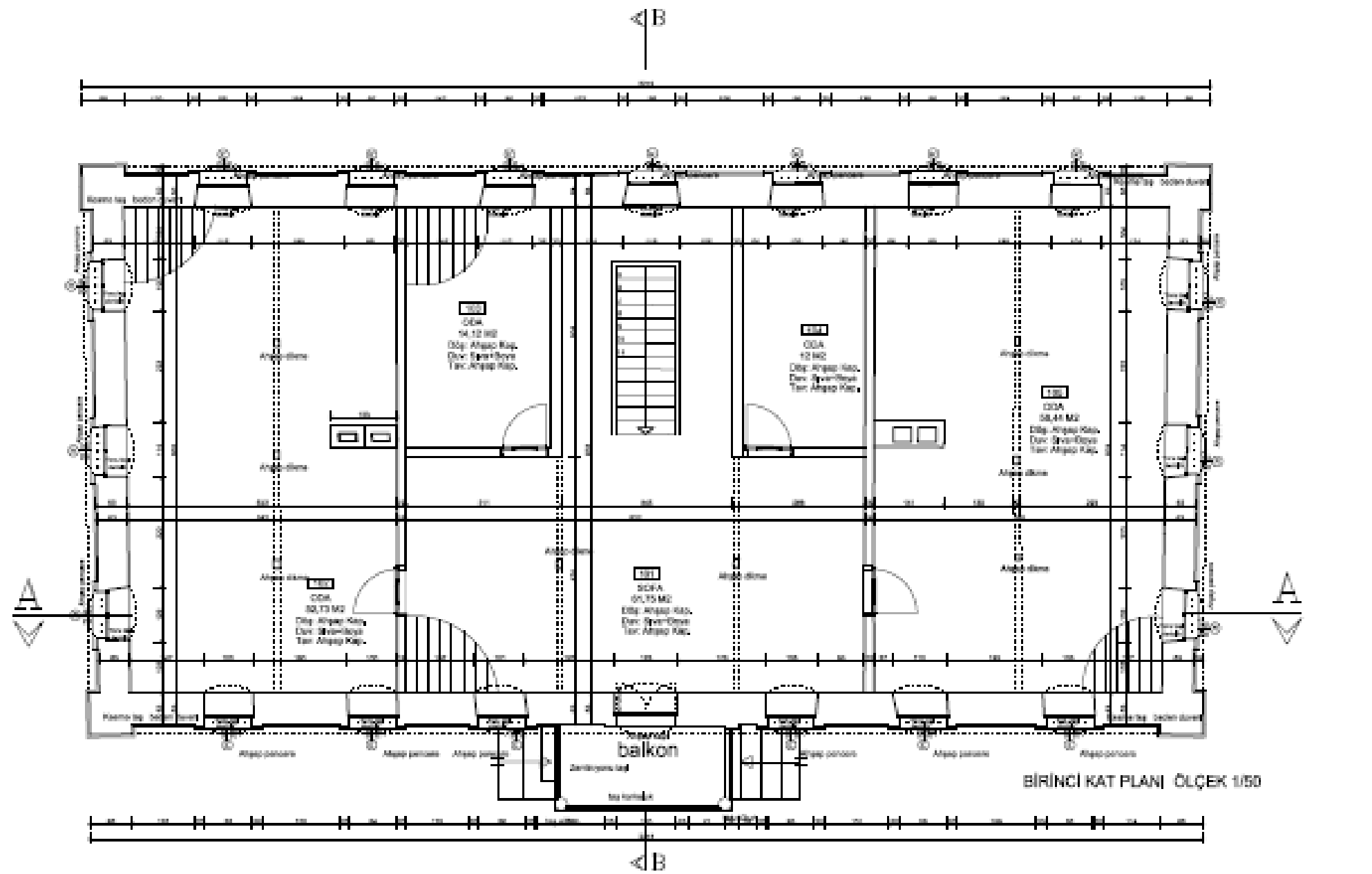
ROKUL MAJELANG			
TULUNGSAH I CIGEKILAHIRI		MOJO KUTAN	4 x 100
GENE MOJOLAHIRI			4 x 100
BT TULUNGSAH		FORN KAT	
TULUNGSAH		YERONG GYAN	1000
SAAT TULUNGSAH I CIGEKILAHIRI		PAJAJA KUTAN	
REPTAJET		BOJUK I CIGEKILAHIRI	
MAJAJA KUTAN		CITILAH	
MOJO KUTAN (MAJAJA KUTAN)		YERONG KUTAN	
NTILAH KUTAN		SALAH	
NTILAH KUTAN		SALAH	
NTILAH KUTAN		SALAH	
NTILAH KUTAN		SALAH	
NTILAH KUTAN		SALAH	
NTILAH KUTAN		SALAH	
NTILAH KUTAN		SALAH	
NTILAH KUTAN		SALAH	
NTILAH KUTAN		SALAH	
NTILAH KUTAN		SALAH	
NTILAH KUTAN		SALAH	
NTILAH KUTAN		SALAH	
NTILAH KUTAN		SALAH	
NTILAH KUTAN		SALAH	
NTILAH KUTAN		SALAH	
NTILAH KUTAN		SALAH	
NTILAH KUTAN		SALAH	
NTILAH KUTAN		SALAH	
NTILAH KUTAN		SALAH	
NTILAH KUTAN		SALAH	
NTILAH KUTAN		SALAH	
NTILAH KUTAN		SALAH	
NTILAH KUTAN		SALAH	
NTILAH KUTAN		SALAH	
NTILAH KUTAN		SALAH	
NTILAH KUTAN		SALAH	
NTILAH KUTAN		SALAH	
NTILAH KUTAN		SALAH	
NTILAH KUTAN		SALAH	
NTILAH KUTAN		SALAH	
NTILAH KUTAN		SALAH	
NTILAH KUTAN		SALAH	
NTILAH KUTAN		SALAH	
NTILAH KUTAN		SALAH	
NTILAH KUTAN		SALAH	
NTILAH KUTAN		SALAH	
NTILAH KUTAN		SALAH	
NTILAH KUTAN		SALAH	
NTILAH KUTAN		SALAH	
NTILAH KUTAN		SALAH	
NTILAH KUTAN		SALAH	
NTILAH KUTAN		SALAH	
NTILAH KUTAN		SALAH	
NTILAH KUTAN		SALAH	
NTILAH KUTAN		SALAH	
NTILAH KUTAN		SALAH	
NTILAH KUTAN		SALAH	
NTILAH KUTAN		SALAH	
NTILAH KUTAN		SALAH	
NTILAH KUTAN		SALAH	
NTILAH KUTAN		SALAH	
NTILAH KUTAN		SALAH	
NTILAH KUTAN		SALAH	

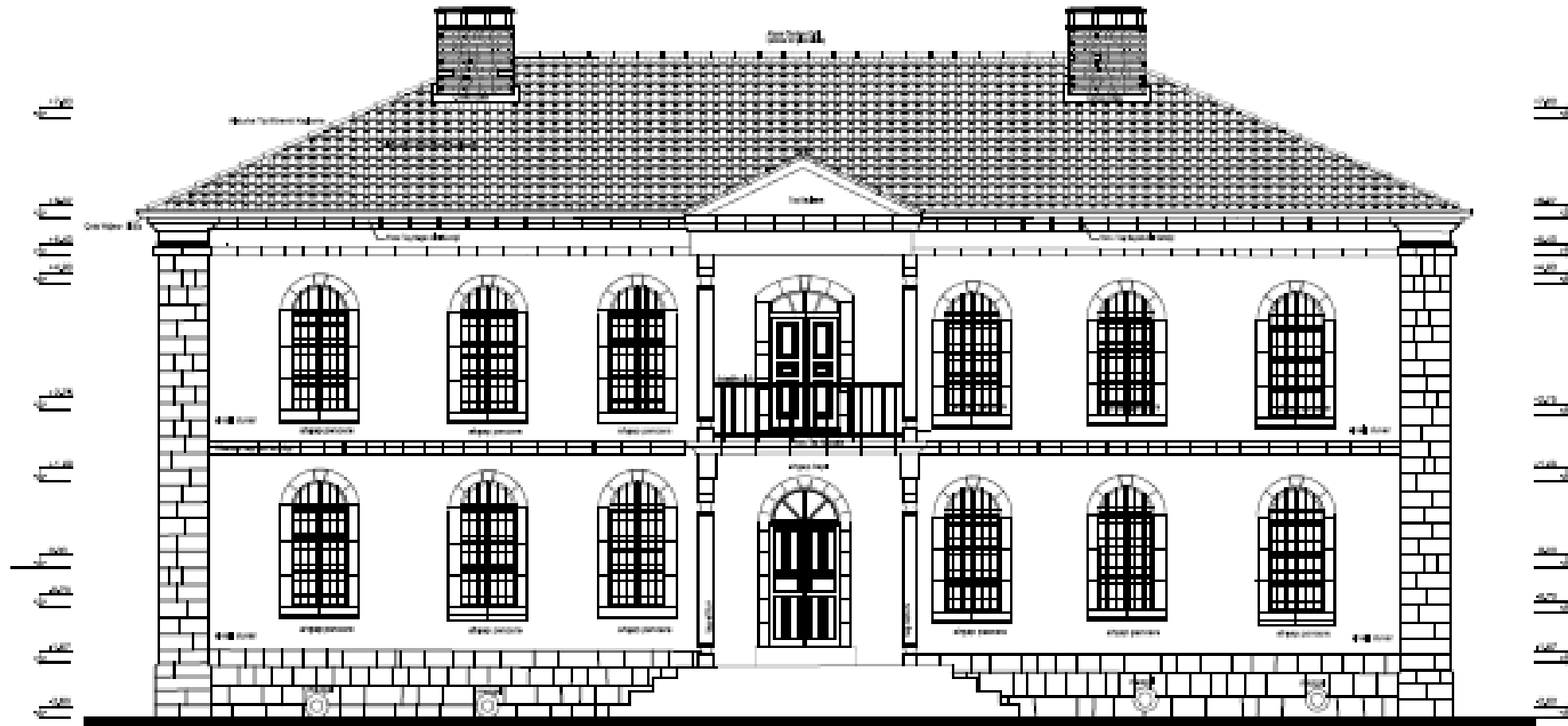
Zemin Kat Planı
Hasar Analizi
Ölçek:1/100

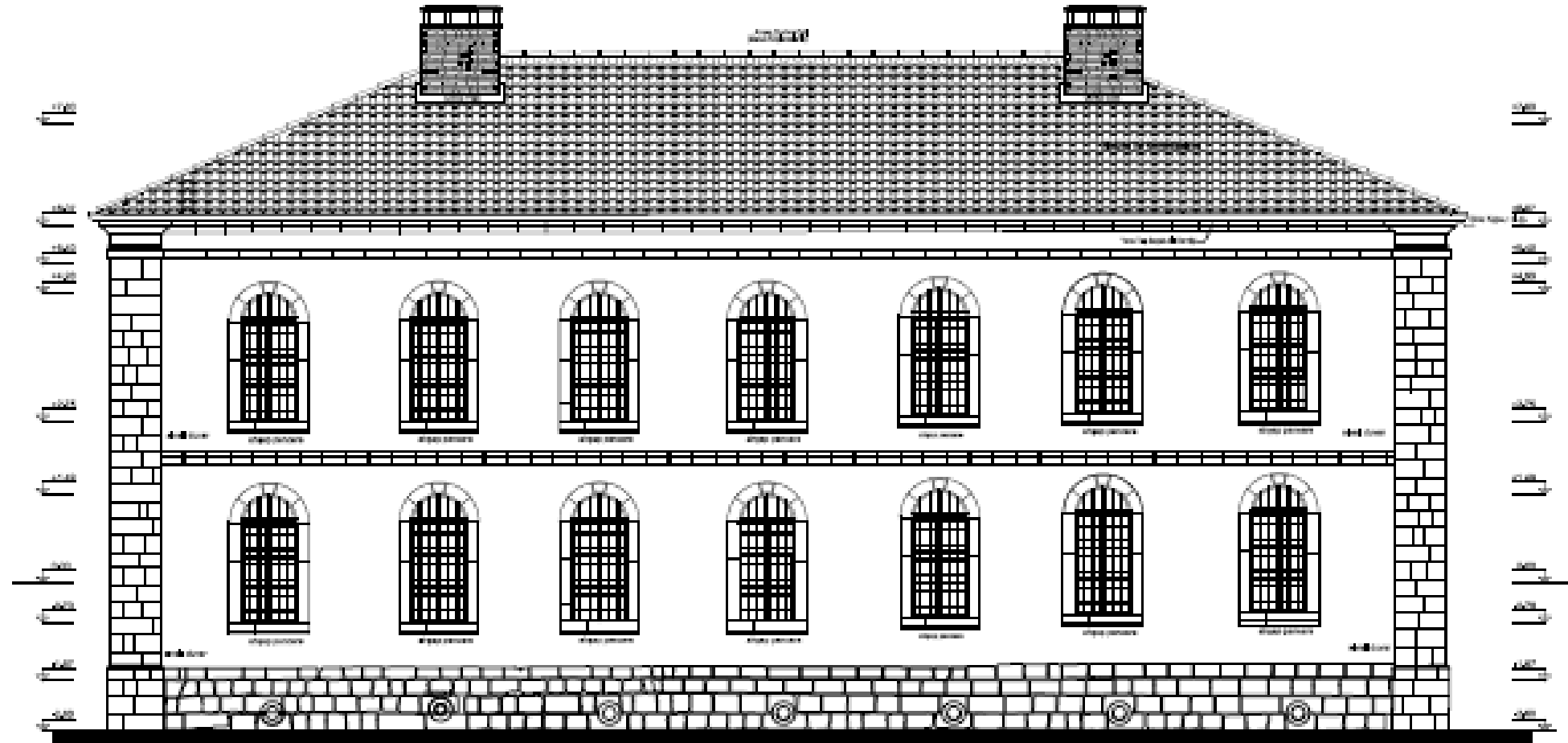
Çizen
HÜNER YONGA
2012/OCAK

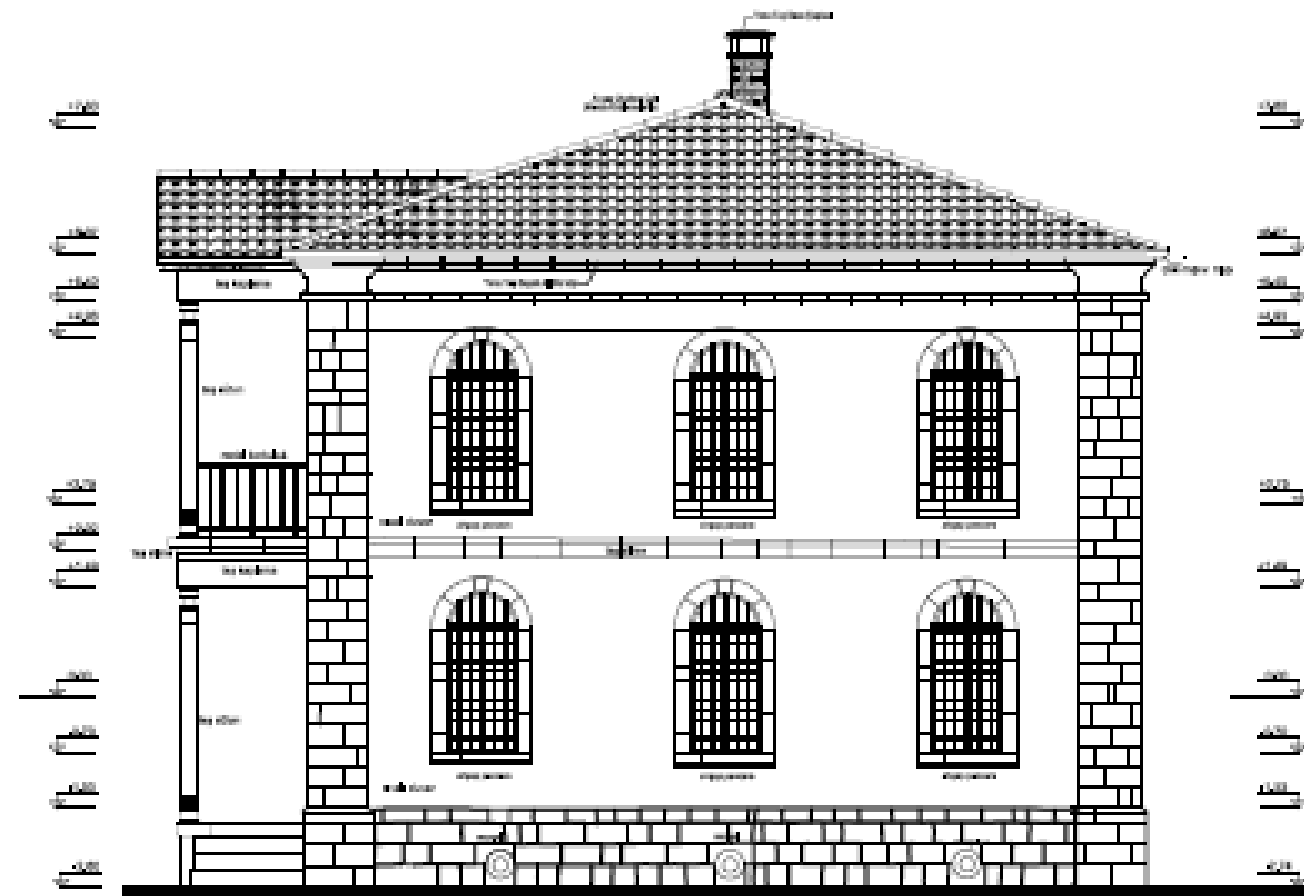
[illegible]

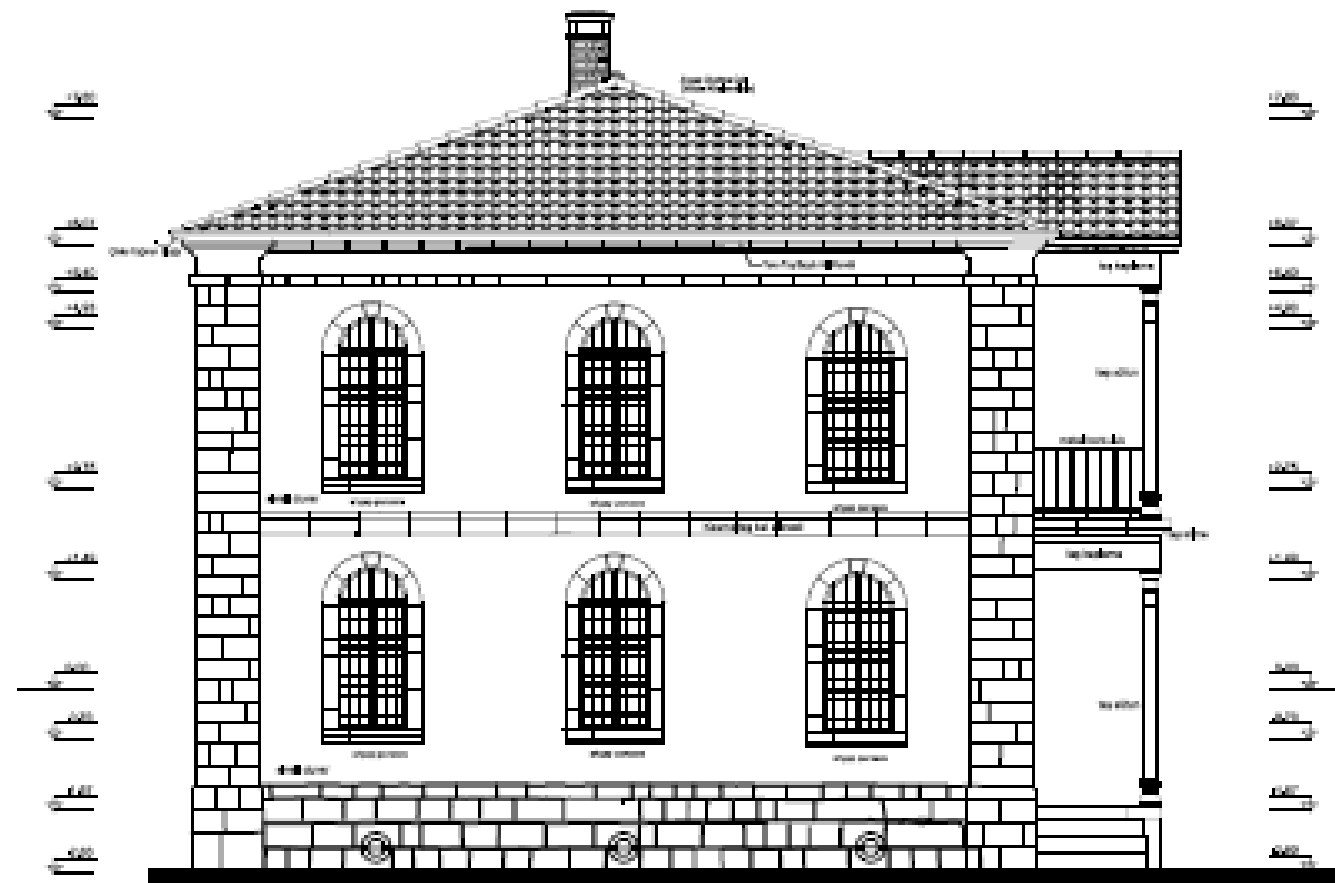

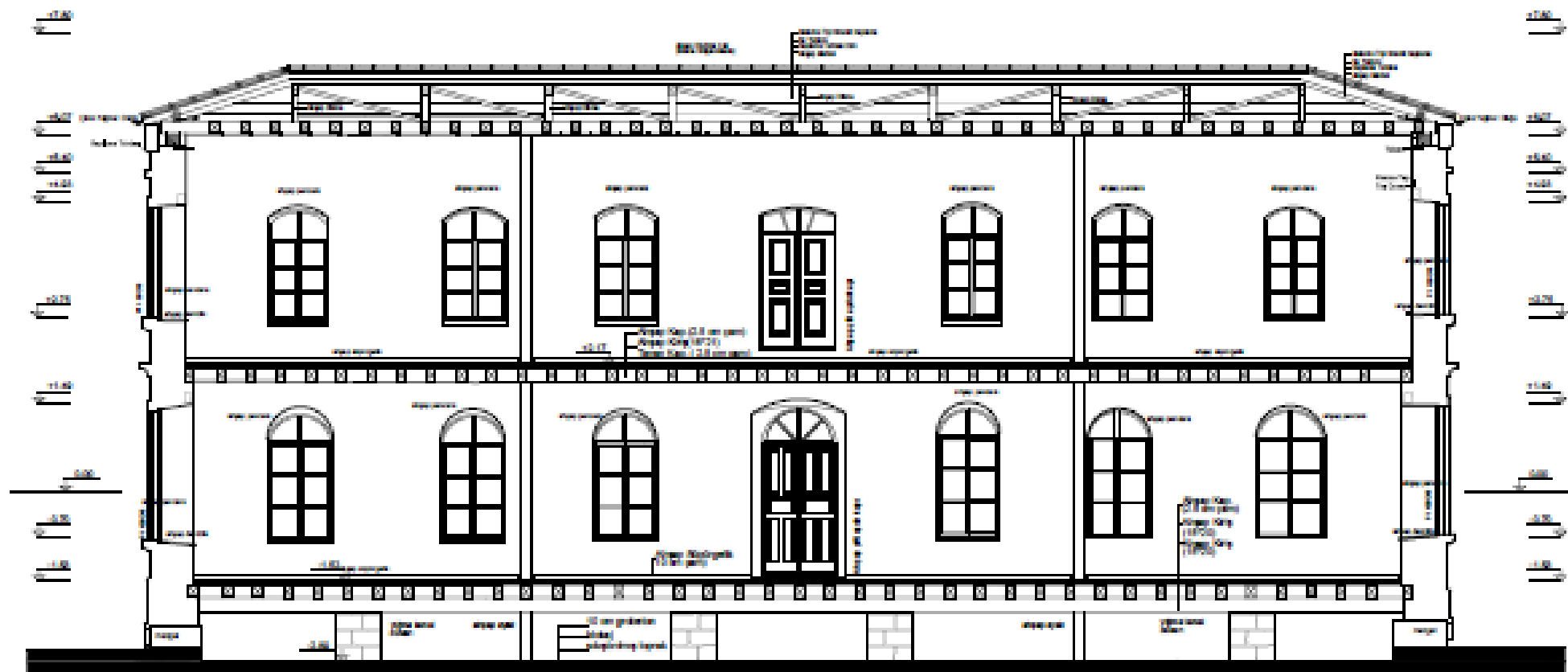

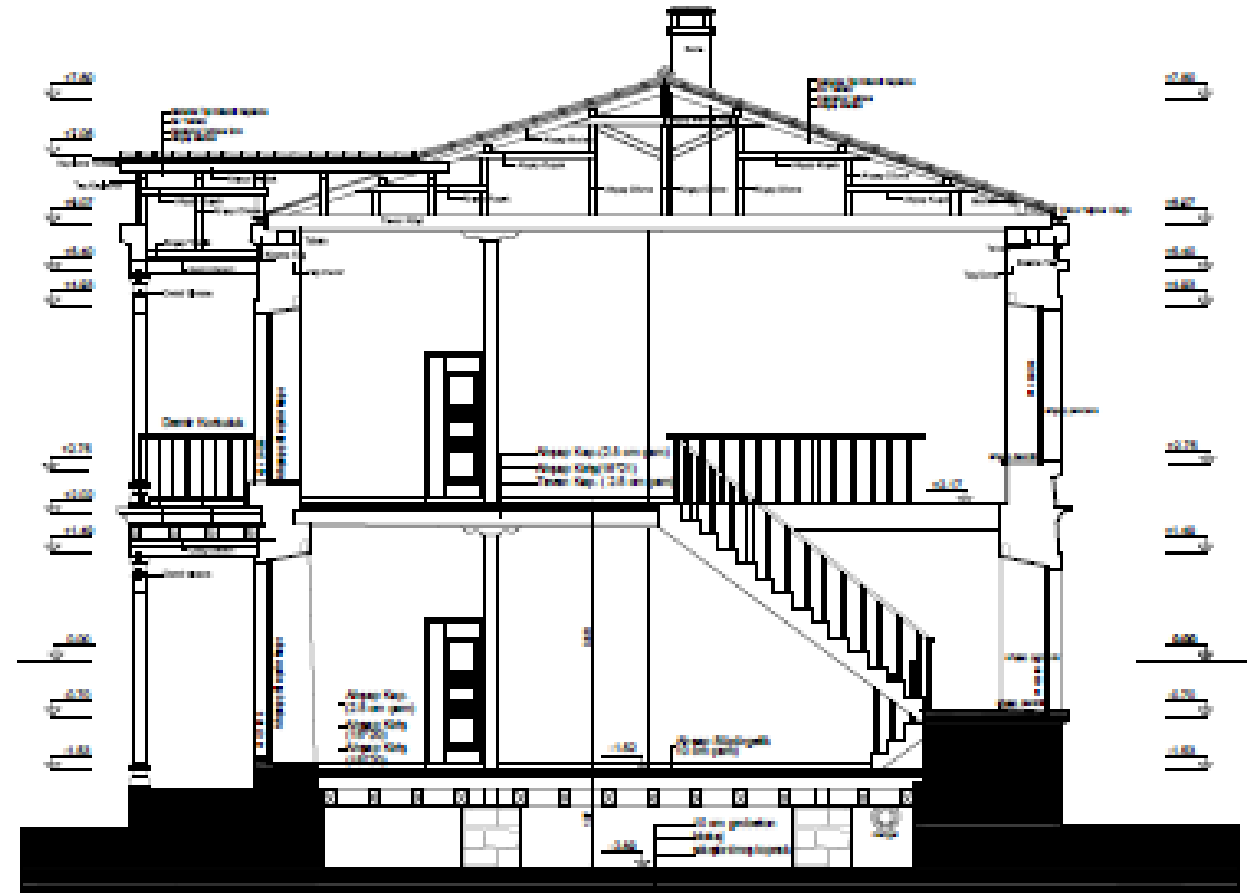

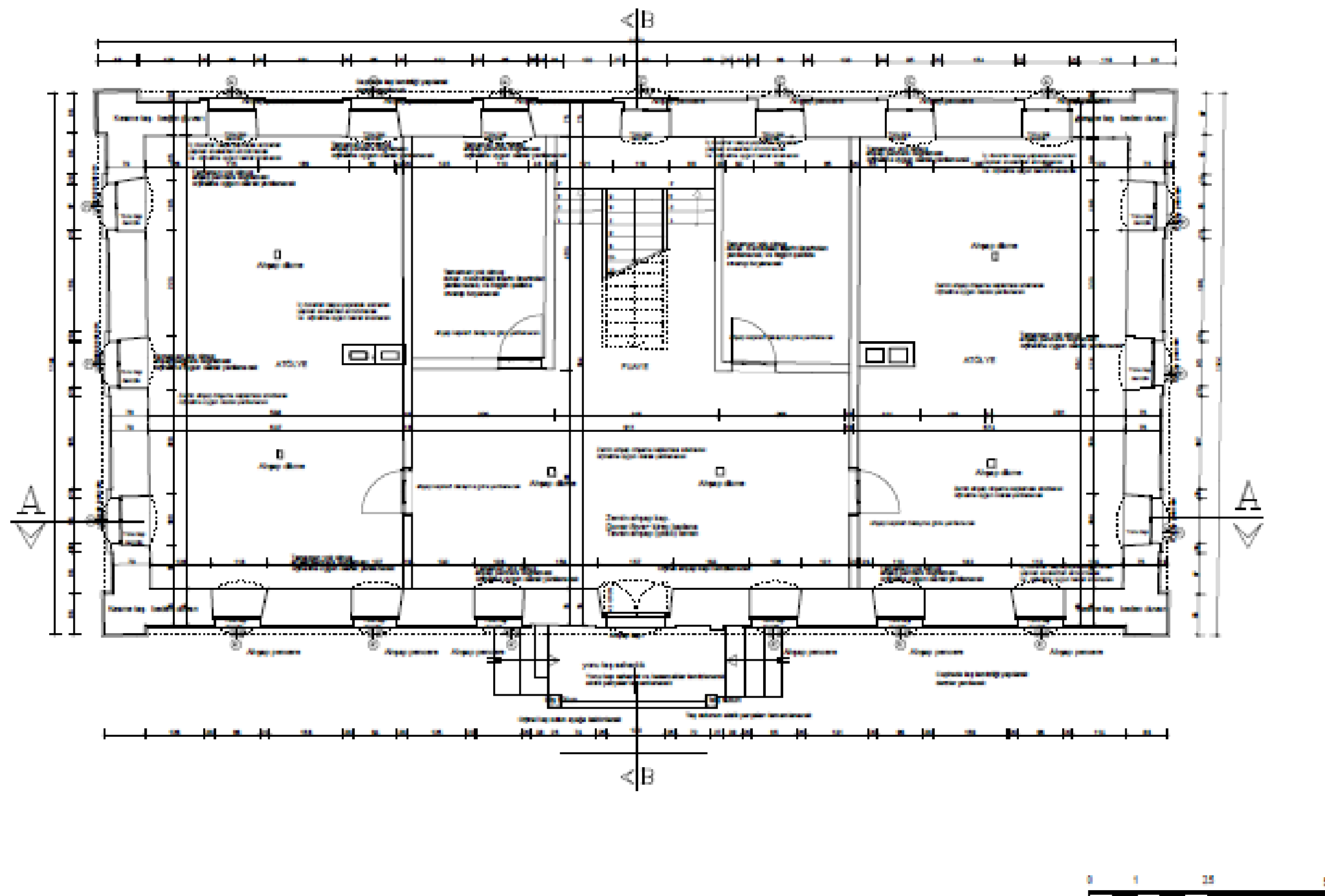
B-B Kesiti
 Ölçek: 1/100

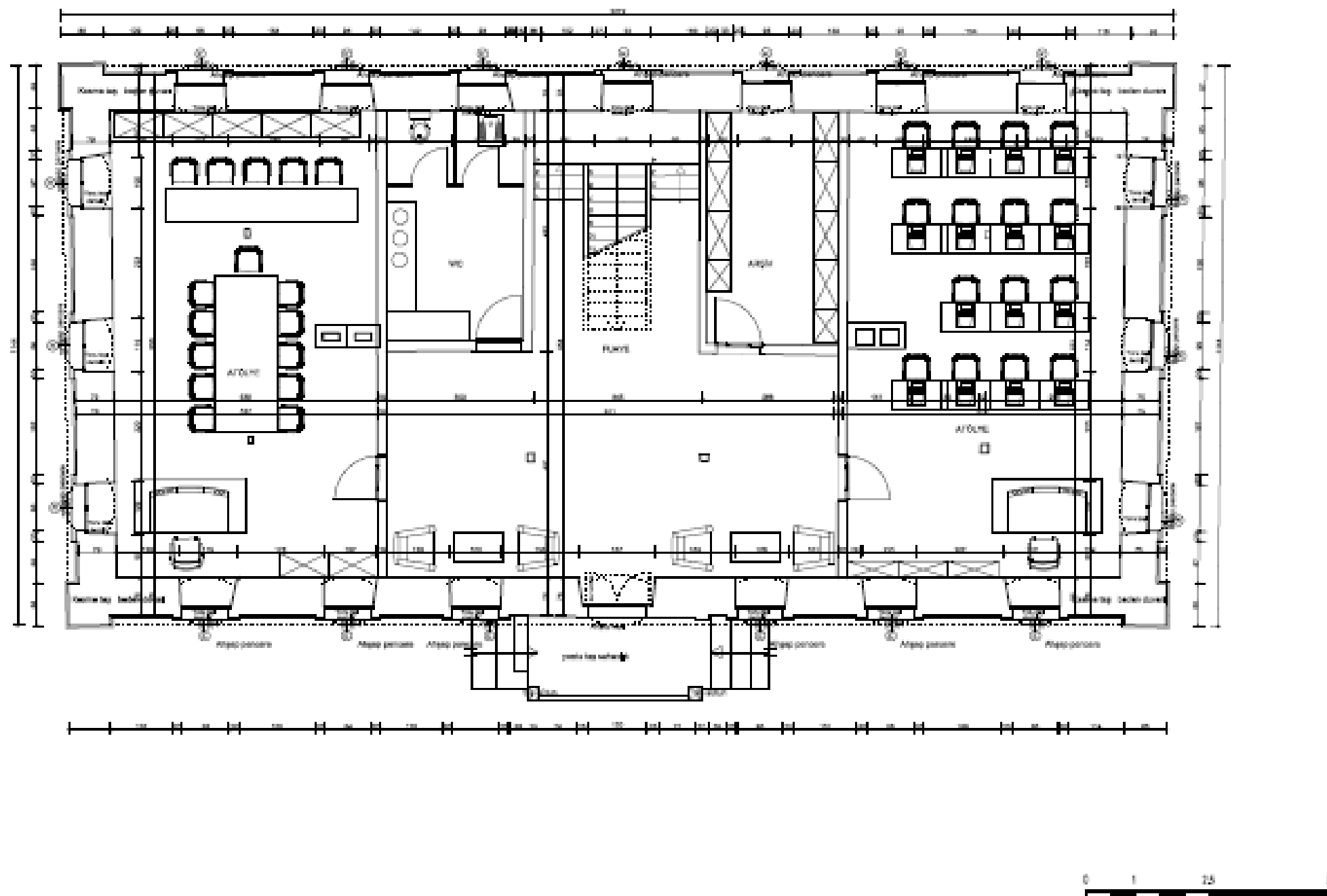
Rölöve

■ Restitüsyon

Restorasyon

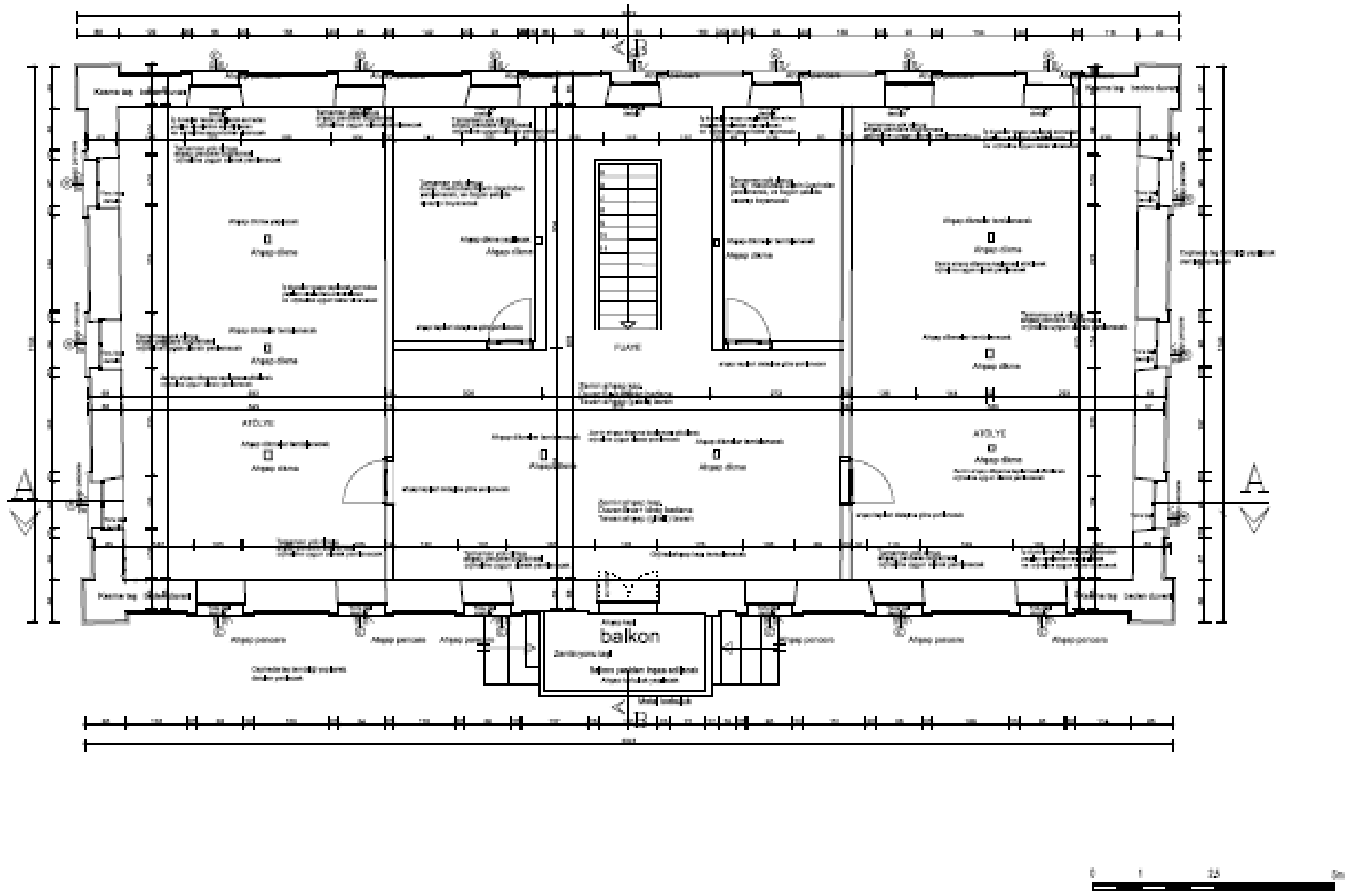
Çizen
 HÜNER YONGA
 2015/OCAK

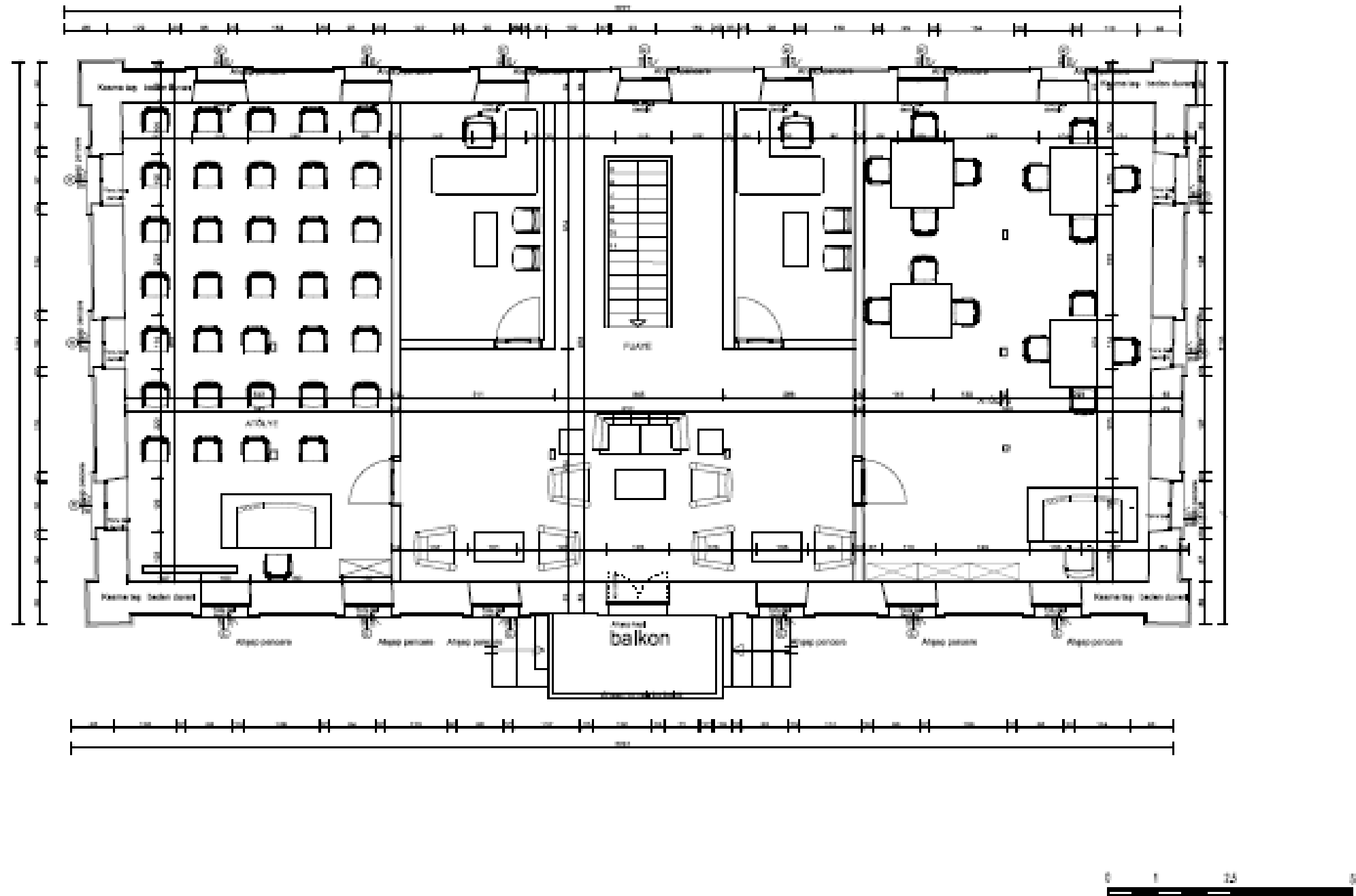

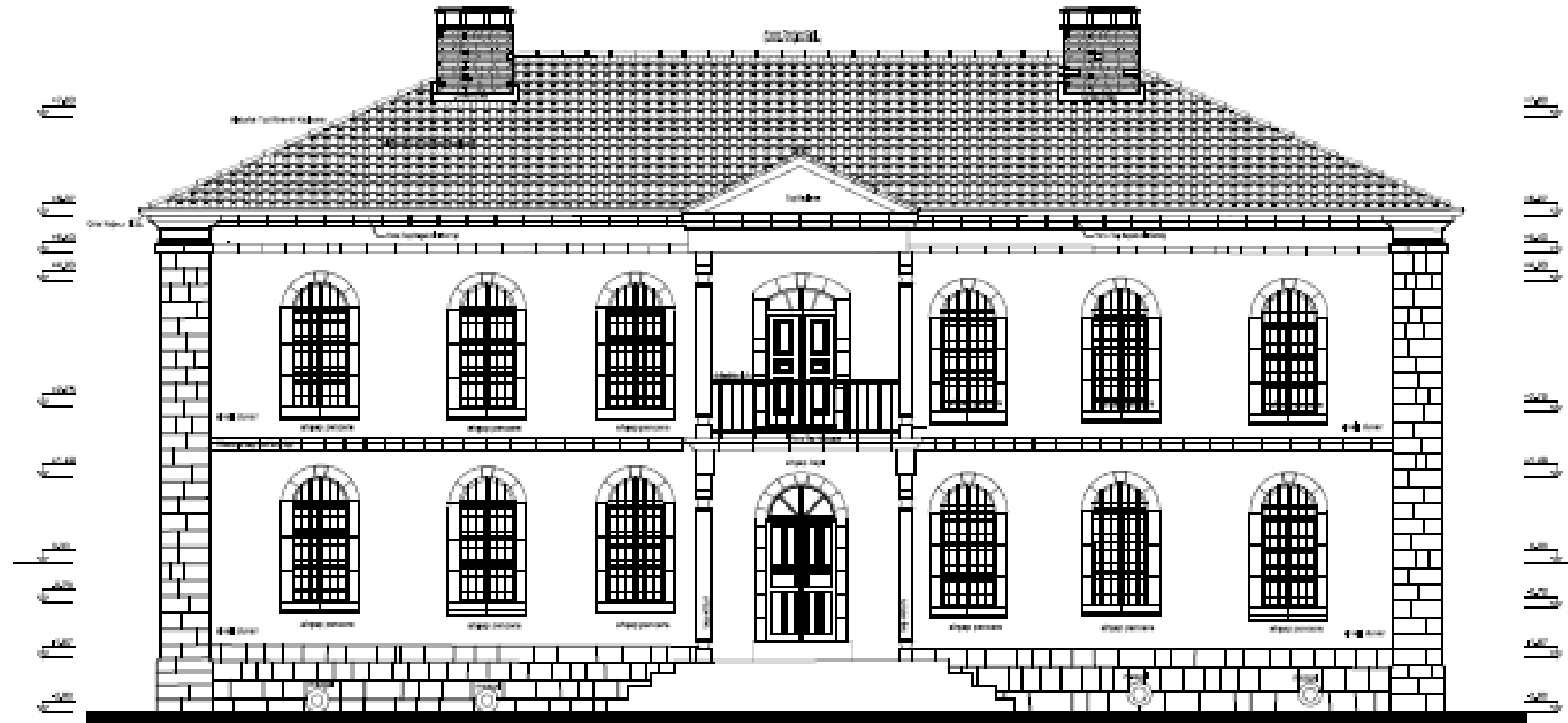
Zemin Kat Tefriş Planı
Ölçek:1/100

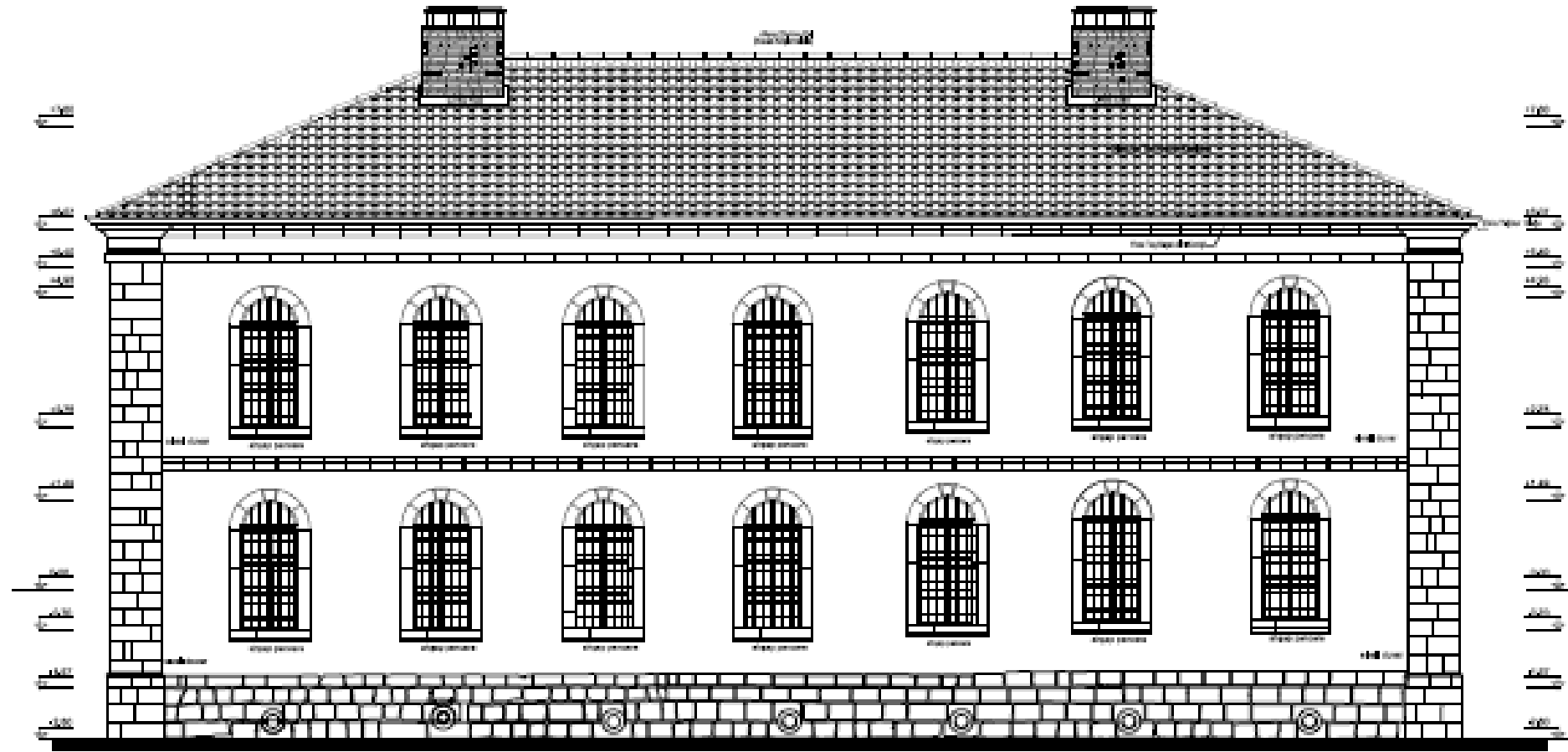
Çizen
HÜNER YONGA
2016/OCAK

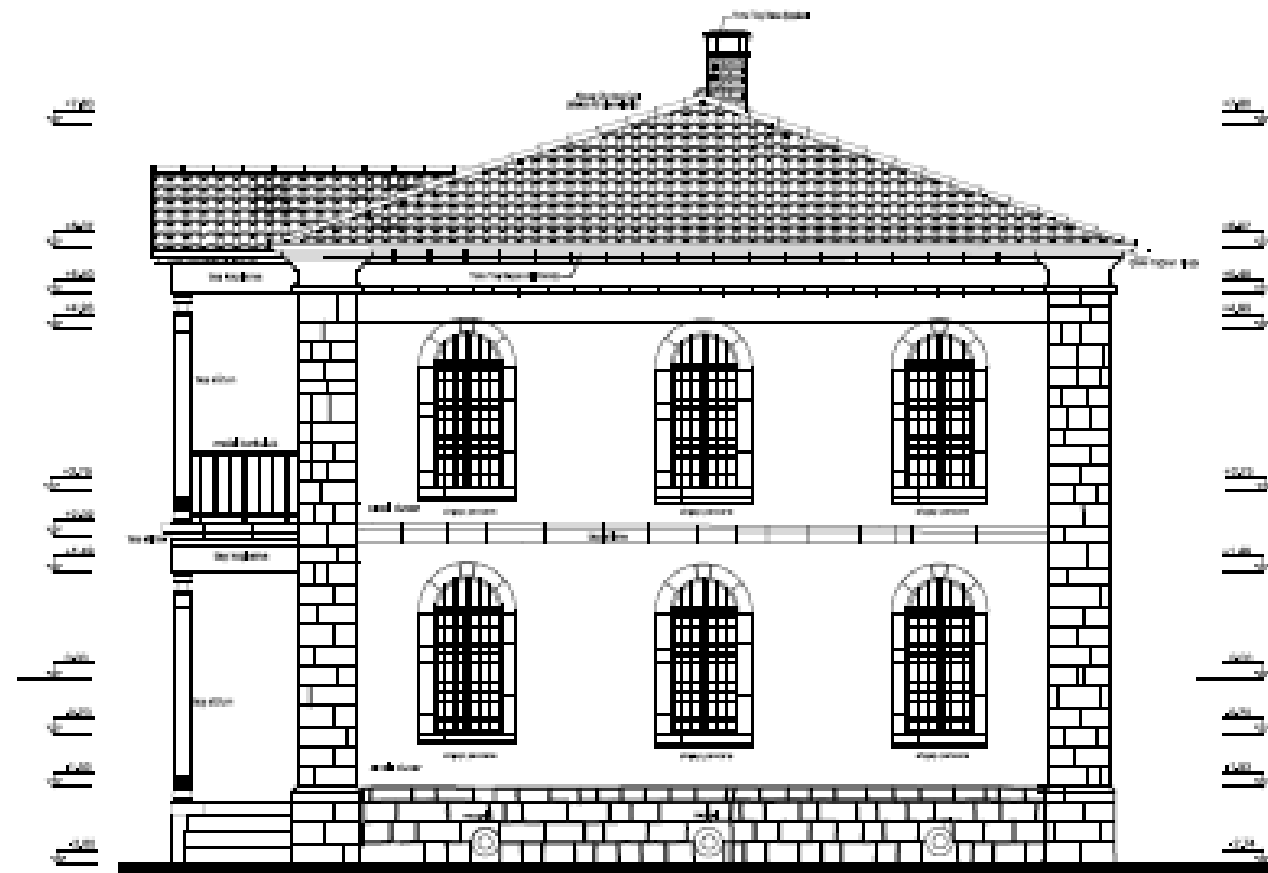

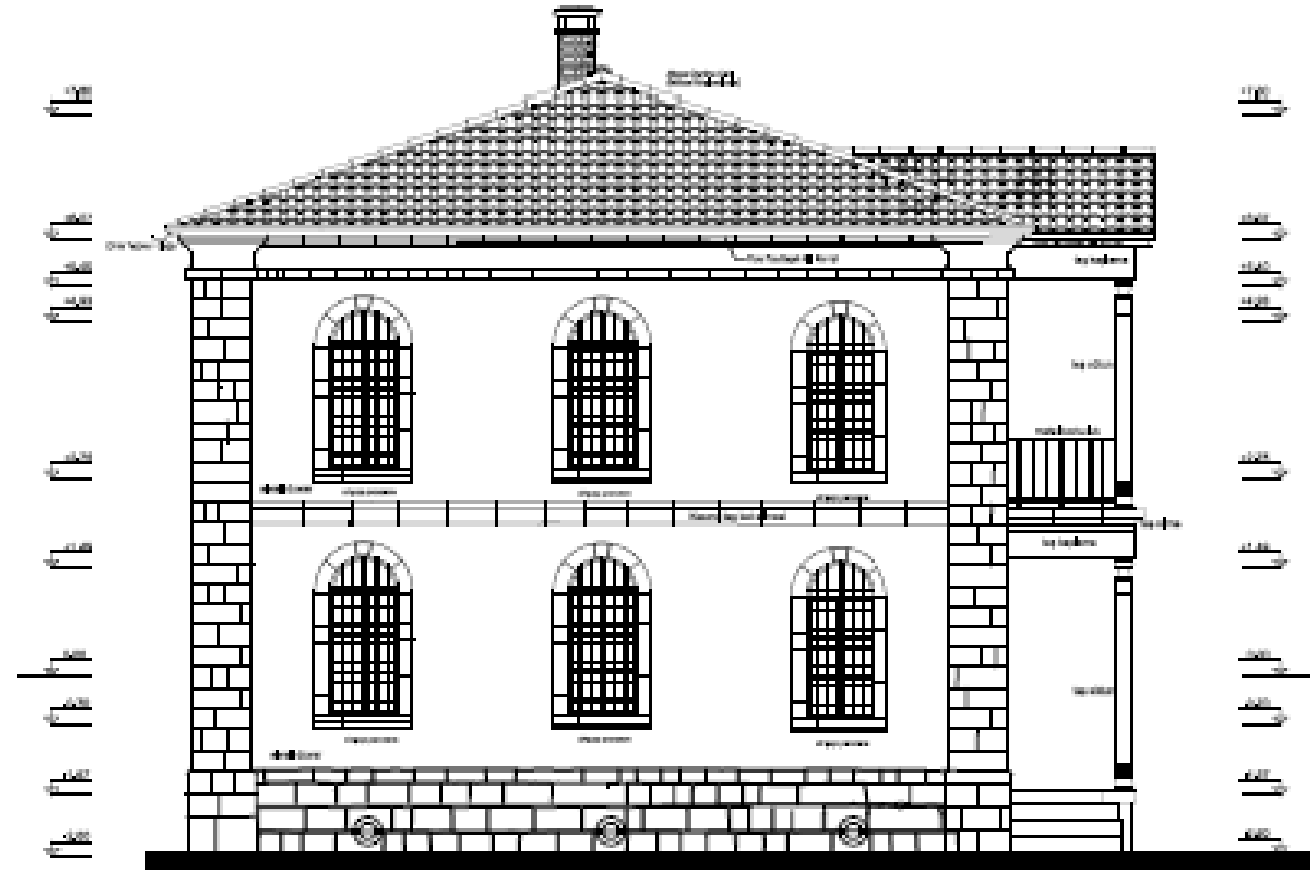

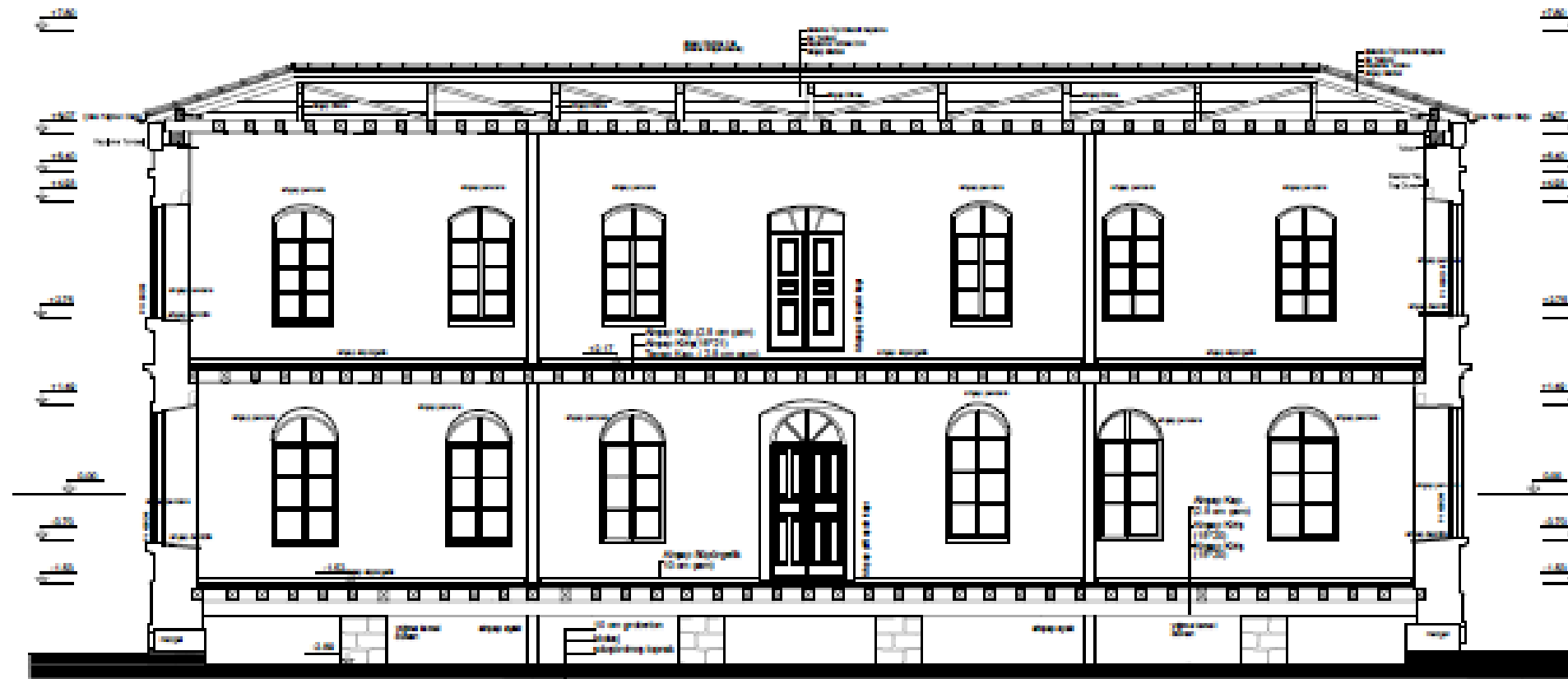

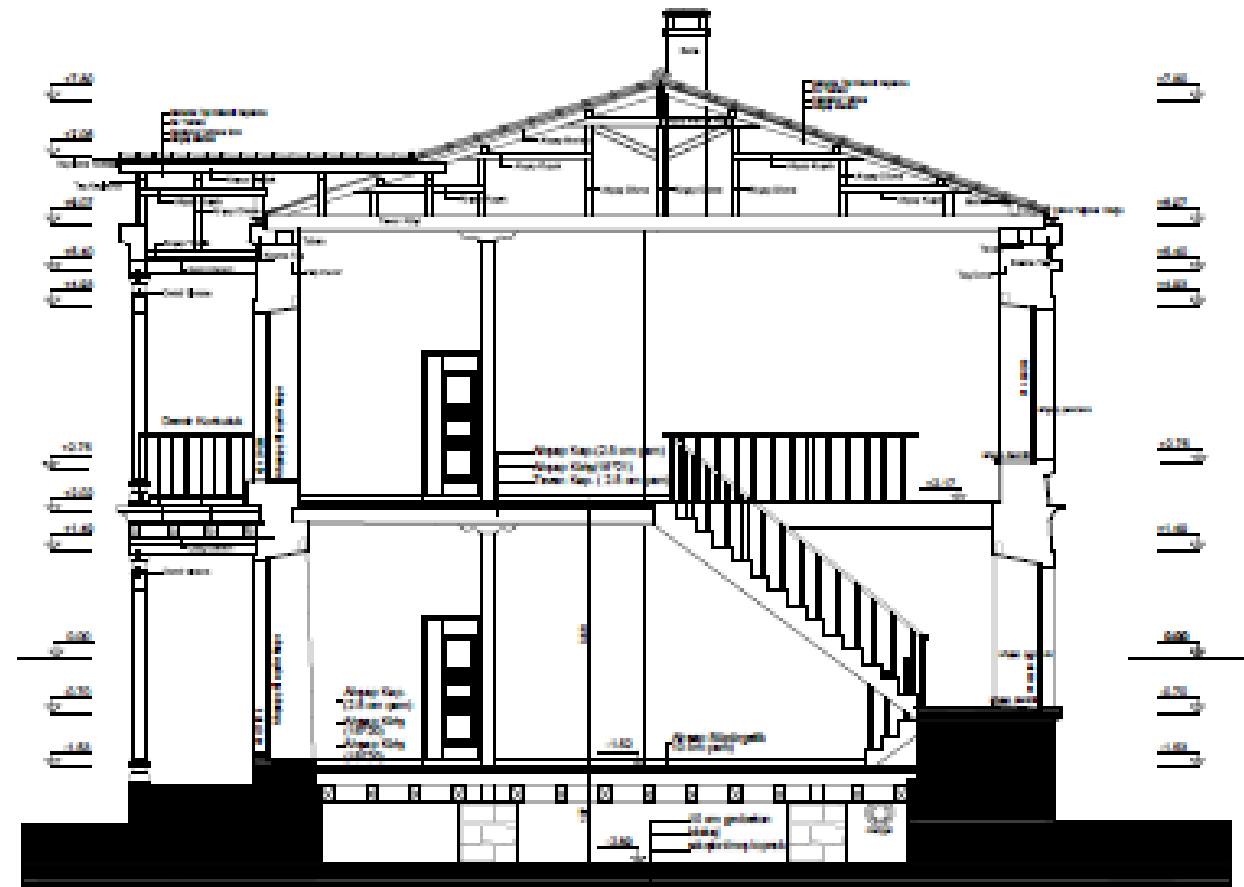
B-B Kesiti
Ölçek: 1/100

Rölöve

Restitüsyon

■ Restorasyon

Çizen
HÜNER YONGA
2016/OCAK

ÖZGEÇMİŞ

Adı Soyadı : Hüner YONGA
Doğum Yeri ve Tarihi : Malatya, 29.04.1984
Lisans : Çukurova Üniversitesi
Çalıştığı Yerler : **Kültür Bakanlığı Antalya Rölöve ve Anıtlar**
Müdürlüğü(2008-2010)
Ankara İl Özel İdaresi(2010-2014)
Ankara Büyükşehir Belediyesi(2014-)

